

ספריי – אוצר החסידים – ליאו באוויטש

**קובץ
י"א ניסן**

– שנת הקו"ף כ"ף אל"ף –

יוצא לאור על ידי מערכת
„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

י"א ניסן

שנת חמישת אלפיים שבע מאות שמות ושתים לבריאה
מאה ועשרים שנה לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

**KOVETZ
YUD-ALEF NISSAN
SHNAS HAKUF CHAF ALEF**

©

Published and Copyrighted by
VAAD L'HAFOTZAS SICHOS
788 Eastern Parkway, Brooklyn, N.Y. 11213

Printed in the Holy Land
5782 • 2022

פתח דבר

לכבוד יום הבhair, يوم עשתי עשר לחודש ניסן (חודש הגאולה) – נשיא לבני אשר² אשר „הוא יתן מעدني מלך”³,

יום הולדת המאה ועשרים והחלפת שנת הקכ"א של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א, לאורך ימים ושנים טובות,

בו מתחילה לומר מזמור קכ"א בתהלים, על פי תקנת הבעש"ט לומר מזמור תהלים המתאים למנין שנותיו⁴,

הננו מוציאים לאור קובץ הכלול: מזמור קכ"א בתהלים עם מפרשימים⁵ (כפי שנדפס בספר „יהל אור”), עם ליקוט ביאורי רבותינו נשיאינו על פסוקי מזמור זה.

בתור הוספה – בקשר עם מאה ועשרים שנה להולדת כ"ק אדמו"ר מה”מ שליט"א, לאיוש"ט, בא ליקוט מביאורי רבותינו נשיאנו בעניין מספר מאה ועשרים.

* * *

ויה'יר שנזכה תיקף ומיד ממש לביטול ופריצת גדרי הגלות, ובעיניبشر נראה בקיום נבואתו העיקרית⁶ של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א, נביא דורנו – בשורת הגאולה „בשבעה שמלך המשיח בא עומד על גג בית המקדש והוא משמעם להם לישראל ואומר ענויים הגיע זמן גאולתכם” – „הנה זה משיח בא” „לאלתר לגאולה”, ובקרוב ממש יוליכנו קוממיות לארצנו הק' במהרה בימנו ממש, ו„מלך ביזופיו תחזינה ענייק”⁸ בהtagלוות מלכותו לעין כל, תיקף ומיד ממש, והיתה לה' המלוכה⁹ אמן כו' יהי רצון.

מערכת „אוצר החסידים”

ב' ניסן, היתשפ"ב, ימות המשיח,
ברוקלין, נ.י.

(1) שמו"ר פט"ז, יא.

(2) לשון הכתוב – נשא ז, עב.

(3) לשון הכתוב – ויחי מט, כ. וראה לקוטי לוי יצחק אגדות-קדושים ע' שגד-ה. ע' תיט.

(4) מכתב כ"ק אדמו"ר מהורי"ץ – נדפס ב„קובץ מכתבים” לתהלים ע' 214. אגדות-קדושים שלו ח"י ע' נג. וש"ג

(5) לטעלת הרבים, נוסף על הצלום מה Kapooriel כפי שהוא מופיע ב„יהל אור”, העתקנו מחדש את המפרשימים על הקאפריל, והוספנו עליהם את פירוש הרדי"ק.

(6) רשימת הספרים והמקומות (העיקריים) שבהם לוקטו ביאורים אלו: כתר שם טוב. אור תורה – להרב המגיד. לקוטי תורה, תורה אור – לאדמו"ר הזקן. מאמרי אידה"ז. מאמרי אדמו"ר האמצעי. אור התורה, ביאורי הזוהר ואגדות קודש אדמו"ר הצע. מאמרי אדר"ב. מאמרי אדמו"ר מהרש"ב. מאמרי ואגדות קודש אדמו"ר מהורי"ץ. לקוטי לוי יצחק. מאמרי, שיחות ואגדות קודש כ"ק אדמו"ר מה"מ שליט"א. וכמובו – מכתבי האריז"ל.

לפעמים נכפל אותו פירוש בפסוקי המזמור בכמה דריש ורישיות רבותינו נשיאינו, אבל מכיוון שכל נשיא הוסיף ביאור ופירש העניין בסגנון המיחוץ – העתקנו בכ"מ גם פירושים הדומים (ומיסדים) זה זהה.

(7) ראה סה"ש ה/תנש"א ח"ב ע' 792.

(8) ישביעי לג, יז.

(9) עובדי בטופו.

מפתח

xxv	תהלים מזמור קכ"א
xxvii	מפרשימים על המזמור

ביאורי רבותינו נשיאינו על מזמור קכא

כללות המזמור

1.	כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א
א.	שיחת כ' מרחxon ה'תשמ"א.....

קכא, א – שיר למעלות אשא עיני אל ההרים מאין יבא עזרי

האריז"ל

ב.	פרי עץ חיים – שער השבת – פרק יט
ג.	פרי עץ חיים – שער חג השבועות – פרק א

כ"ק אדמו"ר הזקן

ד.	לקו"ת דרושים לשמ"ע צ, ב....
ה.	מאמרי אדה"ז תקס"ט ע' קיא.....
ו.	מאמרי אדה"ז על פרשיות התורה והמועדים ח"א ע' נה
ז.	מאמרי אדה"ז על פרשיות התורה והמועדים ח"ב ע' תשסה.....
ח.	מאמרי אדה"ז כתובים ע' קלח

כ"ק אדמו"ר האמצעי

ט.	פירוש המילות ס"פ כסב (קי, ג)
י.	אמרiy בינה שער קריאת שמע פע"ב (סד, א)
יא.	מאמרי אדמו"ר האמצעי דברים ח"א ע' רלה

יב. מאמרי אדמו"ר האמצעי נ"ך ע' תרג ... 15

יג. מאמרי אדמו"ר האמצעי הנחות – תקע"ז ע' קnb ... 15

כ"ק אדמו"ר הצ"צ

יד. אוֹהַת וַיֵּצֵא רָכָה, א ... 16

טו. אוֹהַת בְּשִׁלְחָה ע' תְּמַב ... 16

טז. אוֹהַת חֲקַת ע' תְּצַט ... 16

יז. אוֹהַת נ"ך ע' תְּתַנָּה ... 17

יח. אוֹהַת נ"ך ע' אֱלֹה ... 17

יט. אוֹהַת נ"ך ע' אַצּוֹ ... 17

כ. אוֹהַת תְּהָלִים (יְהָל אֹר) ע' אַחֲצָר ... 17

כא. אוֹהַת שְׁהָשׁ ח"ג ע' תְּתַעַב ... 18

כב. אוֹהַת תְּהָלִים (יְהָל אֹר) ע' צָא ... 18

כג. אגרות קודש כ"ק אדמו"ר הצ"צ ח"א ע' שסח ... 19

כ"ק אדמו"ר מהר"ש

כד. סה"מ טרכ"ז ע' קב, סה"מ טר"ל ע' קמו ... 19

כ"ק אדמו"ר מהורש"ב

כה. סה"מ טרנ"ז ע' קכד ... 20

כו. סה"מ טרס"ב ע' רמא ... 20

כו. סה"מ טרס"ב ע' רמד ... 20

כח. סה"מ עת"ר ע' פב ... 23

כט. סה"מ עת"ר ע' רמה ... 24

כ"ק אדמו"ר מהוריין"ץ

ל.	ס"מ תרפ"ד ע' ייח, ס"מ תש"ט ע' ג.....	24
לא.	ס"מ תרפ"ד ע' ל.....	25
לב.	ס"מ תרפ"ט ע' 181	25
לג.	אג"ק כ"ק אדמו"ר מהוריין"ץ ח"ג ע' שיד	26

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

لد.	לקוטי שיחות ח"א ע' 63	26
לה.	לקוטי שיחות ח"ג ע' 791	28
לו.	לקוטי שיחות ח"ב ע' 127	30
לו.	לקוטי שיחות ח"ב ע' 403	31
לח.	שיחת ש"פ ויישב ה'תש"י"א	33
לט.	שיחת כ' מרחxon ה'תשמ"א	33
מ.	אג"ק ח"ז ע' רלא	35
מא.	אג"ק חי"ח ע' קט	35
מב.	תהלות מנחם עה"פ	36

קכ, ב – עזרי מעם ה' עשה שמיים וארץ**כ"ק אדמו"ר היזקן**

מג.	לקו"ת חקת סא, ב	37
-----	-----------------------	----

כ"ק אדמו"ר הצע"צ

מד.	או"ה"ת חקת ע' תשעח	37
מה.	או"ה"ת עקב ע' תקבב	37

מו.	אוּהַת תְּהִלִּים (יְהָל אֹר) תְּקִסְט, א	38
מז.	אוּהַת מָגִילַת אֶסְתֵּר (קָהָת, תְּשִׁׁינָה) ע' רָסָח	38

כ"ק אַדְמוֹר מֶלֶךְ הַמָּשִׁיחַ שְׁלִיטָא

מַח.	שִׁיחַת לִיל ג' דָּחָה ס' תְּשִׁׁינָה – הַתוּעֲדוֹת ח"א ע' 187	38
מַט.	שִׁיחַת נֶר ו' דָּחָנָכוֹת תְּשִׁׁינָה	39
ג.	אָגָ"ק חַיִ"ח ע' כְּט	40
נָא.	אָגָ"ק ח"ב ע' קָצ	40

קְכָא, ג – אֵל יְתַן לְמוֹט רָגָלָךְ אֵל יְנוּם שְׁמָרָךְ**כ"ק אַדְמוֹר מָהוּרִיִּ"צ**

נְב.	סְהָמָת תְּשִׁׁינָה ע' 256 וְאַיְלָך	41
------	--	----

קְכָא, ד – הַנָּה לֹא יְנוּם וְלֹא יִשְׁן שְׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל**הָאָרִיזָ"ל**

נְג.	עַז חַיִים – הַקְּדָמָת מוּהָרָח"ז זַיְעָ"א עַל שַׁעַר הַהְקָדְמוֹת	41
נְד.	עַז הַדּוֹת טֻוב – פְּרָשָׁת וַיִּשְׁב	42

כ"ק אַדְמוֹר הַזָּקָן

נְה.	סִידּוֹר עַמְדָה קָצָג, ג	42
נוּ.	מַאֲמָרֵי אַדְמוֹר הַזָּקָן – הַקְּצָרִים ע' קָלָח	43
נְז.	מַאֲמָרֵי אַדְמוֹר הַזָּקָן כְּתוּבִים ח"ב ע' קָנו	44
נְח.	מַאֲמָרֵי אַדְה"ז עַל פְּרָשִׁיות הַתּוֹרָה וְהַמּוֹעָדִים ח"א ע' קָצָז	44
נְט.	מַאֲמָרֵי אַדְה"ז עַל פְּרָשִׁיות הַתּוֹרָה וְהַמּוֹעָדִים ח"ב ע' תְּרִפָּא	45
ס.	מַאֲמָרֵי אַדְמוֹר הַזָּקָן תְּקִסְטָ"ד ע' קָנָה	45

סא.	מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ד ע' קנט	45
סב.	מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ו ע' שס"ד	46
סג.	ד"ה מה יפו פעמיד	48

כ"ק אדמו"ר האמצעי

סד.	דרך חיים קח, ד	49
סה.	פירוש המילות פפ"ח (נה, ג)	51
טו.	מאמרי אדמו"ר האמצעי בדבר ח"ה ע' א'תרפג	54
טז.	מאמרי אדמו"ר האמצעי דברים ח"א ע' מב	55
סת.	מאמרי אדמו"ר האמצעי נ"ך ע' רצט	55
סט.	מאמרי אדמו"ר האמצעי דרושי חתונה ח"ב ע' תרייג	61
ע.	מאמרי אדמו"ר האמצעי הנחות תקע"ז ע' קצ	62

כ"ק אדמו"ר הצע

עו.	או"ה"ת חנוכה של, ב. ואותנן (ח"ו) ע' בירצא....	62
עב.	או"ה"תblk ע' התקפט	63
עג.	או"ה"תblk ע' התקצב	64
עד.	או"ה"תblk ע' א"ח.....	65
עה.	או"ה"ת פינחס ע' א'קלא	66
עו.	או"ה"ת פינחס (כרך ו) ע' א'תתקכט	66
יע.	או"ה"ת מגילת אסתר (קה"ת, תש"נ) ע' יג	68
עה.	או"ה"ת מגילת אסתר (קה"ת, תש"נ) ע' קלז	68
עט.	או"ה"ת מגילת אסתר (קה"ת, תש"נ) ע' קפג	68
פ.	או"ה"ת נ"ך ע' קנב	69
פא.	או"ה"ת נ"ך (כרך ג) ע' א'שפ"ד	69

פב.	אוּהַת שָׁהַשׁ (כְּרֶךְ א) ע' שׂוֹ	70
פג.	אוּהַת שָׁהַשׁ (כְּרֶךְ ב) ע' תְּמַבָּ	70
פד.	אוּהַת שָׁהַשׁ (כְּרֶךְ ב) ע' תְּפֻוָּ	70
פה.	אוּהַת שָׁהַשׁ (כְּרֶךְ ב) ע' תְּצַטָּ	71
פו.	אוּהַת שָׁהַשׁ (כְּרֶךְ ב) ע' תְּקִדָּ	71
פז.	אוּהַת שָׁהַשׁ (כְּרֶךְ ב) ע' תְּקוּנָה	72
פח.	אוּהַת שָׁהַשׁ (כְּרֶךְ ב) ע' תְּקָחָה	73
פט.	בֵּיאָרִי הַזָּהָר ח"א ע' תְּקִטָּ	73
צ.	אוּהַת תְּהָלִים (יְהָלָאָר) ע' תְּעֹזָה	73
צא.	אוּהַת תְּהָלִים (יְהָלָאָר) ע' תְּעֵט	73

כ"ק אַדְמוֹר מַהֲרָ"שׁ

צב.	סְה"מ תְּרָכְבּוֹ (קְהִתָּת, תְּשִׁמְמַת) ע' קָה	74
צג.	דְּהָא נִיְשִׁינָה תְּרָלְלָא	75
צד.	דְּהָא וּבְשַׁכְּבָר וּבְקוּמָךְ [כְּרָע שְׁכָב כָּאָרִי] תְּרָלְלָט	76
צה.	דְּהָא מַצָּה זֹו תְּרָמָם פְּאָא (קְהִתָּת תְּשָׁהָה – ע' א)	76

כ"ק אַדְמוֹר מַהֲוֹרְשָׁב

צו.	סְה"מ תְּרָמָח ע' תְּנוֹז	76
צז.	סְה"מ תְּרָנָא ע' צֹו	77
צח.	סְה"מ תְּרָנָא ע' קָג	79
צט.	סְה"מ תְּרָנָז ע' טֹו	81
ק.	סְה"מ תְּרָנָח ע' קְנָב	82
קא.	סְה"מ תְּרָס ע' תְּגָג	83
קב.	סְה"מ תְּרָסָד ע' רִיחָה	83

84	המשר טרס"ו ע' רמה	קג.
84	המשר טרס"ו ע' ת	קד.
84	סה"מ טרס"ט ע' קא	קה.
85	סה"מ טרס"ט ע' ריב	קו.
85	סה"מ טרס"ט ע' רלט	קז.
86	המשר תער"ב ח"ב ע' אע	קח.
86	סה"מ עזרית ע' קעוז	קט.
87	סה"מ פרית ע' רטז	קי.

כ"ק אדמו"ר מהוריין"ץ

87	סה"מ אידיש ע' 47	קיא.
88	סה"מ תרפ"א ע' קפז, סה"מ חש"ח ע' 115	קיב.
88	סה"מ תרפ"ג ע' כסה	קידג.
89	סה"מ תרפ"ג ע' כסז	קיד.
89	סה"מ תרפ"ט ע' 192	קטו.
89	סה"מ היש"ת ע' 9	קטז.
90	סה"מ תש"ג ע' 118	קייז.
90	סה"מ תש"ה ע' 36	קיה.
90	סה"מ תרצ"ד ע' קה, סה"מ קונטרסים ח"ב רפג, ב	קיט.

כ"ק הרה"ג הרה"ג המקובל מוהר"ר לוי יצחק

91	לקוטי לוי יצחק לזהר יתרו ע' עז	כב.
----------	--------------------------------------	-----

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

91	סה"מ מלוקט ח"ב ע' י	קבא.
92	ד"ה בלילה הוא תש"כ	קבב.

קכג. ד"ה בלילה והוא תשכ"ח	92
קדכ. ד"ה והנה פרח מטה תשל"ד	93
קכה. ד"ה בלילה והוא תש"מ	94
קכו. ד"ה בלילה והוא תשמ"ג	94
קכז. ד"ה בלילה והוא תשמ"ז	96
קכח. לקוטי שיחות חכ"ב ע' 203	96
קכט. לקוטי שיחות חכ"ט ע' 306	97
קל. ספר השיחות תנש"נ ח"ב ע' 412	98
קלא. ספר השיחות תנש"א ח"א ע' 268	98
קלב. שיחת ש"פ אמר תשכ"ה	99
קלג. שיחת ש"פ קרח תשל"ח	100
קלד. שיחת פורים תשל"ט	101
קלה. שיחת נר ה' דחנוכה תש"מ	102
קלו. שיחת יו"ד שבט תש"מ	102
קלז. שיחת ש"פ ויקרא תשמ"מ	103
קלח. שיחת פסח שני תש"מ	104
קלט. שיחת כ' מרחשון תשמ"א	104
קם. שיחת כ"ד טבת תשמ"ב – התווועדיות ח"ב ע' 687	105
קמא. שיחת ש"פ חי שרה תשמ"ו – התווועדיות ח"א ע' 606	105
קמב. שיחת מוצאי כ' כסלו תשמ"ט	106
קמג. שיחת ש"פ תולדות תנש"א	107
קמד. שיחת ש"פ תרומה תנש"א	107
קמה. אג"ק חי"ג ע' לג	108

108 קמו. אג"ק חכ"ח ע' כסṭ

109 קמץ. תhalbות מנחם עה"פ

קכא, ה – ה' שマーך ה' צלך על יד ימיןך

הבעש"ט

110 קmach. כתר שם טוב הוספות סימן ס.....

הרבות המגיד

110 קמט. אור תורה סי' רסד.....

כ"ק אדמו"ר הוזקן

110 קן. תור"א מקץ לו, ב

111 קנא. ל��ו"ת בלק עד, ג

111 קנב. ל��ו"ת ראה כב, א

111 קנג. ל��ו"ת דרושים לשם"ע פד, ב....

112 קנד. ל��ו"ת דרושים לשם"ע פז, א

112 קנה. ל��ו"ת דרושים לשם"ע צא, א....

112 קנו. ל��ו"ת שה"ש יב, ב....

113 קנו. סידור עם דא"ח רסה, ג

113 קנה. מאמרי אדה"ז על פרשיות התורה והמועדים ח"א ע' שמה

114 קנט. מאמרי אדה"ז תקס"ב ח"ב ע' שעו

115 קס. מאמרי אדה"ז תקס"ג ח"א ע' קמג

115 קסא. מאמרי אדה"ז תקס"ג ח"ב ע' תשפכ

115 קסב. מאמרי אדה"ז תקס"ה ח"א ע' קכו.....

כ"ק אדמו"ר האמצעי

קסג. עטרת ראש מד, ב	116
קסד. תורה חיים ויחי צז, א	116
קסה. תורה חיים יתרו שפד, ב	117
קסו. תורה חיים תצוה תקמה, ב	117
קסז. מאמרי אדמו"ר האמצעי בראשית ע' שלט	117
קסח. מאמרי אדמו"ר האמצעי דברים ח"ד ע' א' שללה	117
קסט. מאמרי אדמו"ר האמצעי דרושי חותונה ח"א ע' נז	118

כ"ק אדמו"ר הצע

קע. אוּה"ת ויצא רטו, א. דברים ע' לח	118
קעא. אוּה"ת חנוכה שטז, א	119
קעב. אוּה"ת תשא ע' א'תתקמט	119
קעג. אוּה"ת אמר ע' קעו	119
קעד. אוּה"ת אמר ע' קפא	120
קעה. אוּה"ת דרישים לשבועות (כרך ה) ע' א'תקעא	120
קעו. אוּה"ת מטוות ע' אישח	121
קעז. אוּה"ת ואתחנן ע' שנב	121
קעה. אוּה"ת דרישים לסתוכות (דברים כרך ד) ע' א'תשייא	121
קעט. אוּה"ת דרישים לשמ"ע (דברים כרך ד) ע' א'תתככ	122
קפ. אוּה"ת דברים (כרך ו) ע' ב'תר	122
קפא. אוּה"ת נ"ר (כרך ג) ע' א'קצא	122
קפב. ביאורי הזוהר ח"א ע' כו	123
קפג. אוּה"ת תהלים (יהל אור) ע' שנט	123

123	קסוד. ד"ה והי הנשאר בציון תרי"ט .
123	קספה. ד"ה ויטע אשל .
124	קספו. ד"ה רני ושמחי תרט"ז .

כ"ק אדמו"ר מהר"ש

124	קספוז. סה"מ תרכ"ו (קה"ת, תשמ"ט) ע' נא .
125	קספח. סה"מ תרכ"ז ע' שב .
125	קספט. סה"מ תרכ"ז ע' שו .
125	קסצ. סה"מ תר"ל ע' יה. ד"ה ויטע אשל תרמ"ב .
125	קסצא. סה"מ תר"ל ע' ריט .
126	קסצב. סה"מ תר"ל ע' רכו .
126	קסצג. ד"ה והי הנשאר בציון תרל"א .
126	קסצד. ד"ה וכל העם תרל"א .
127	קסצחא. ד"ה במד"ר ס"פ אחרי תרל"א .
127	קסצז. ד"ה שופטים ושוטרים תרל"ג .
127	קסקצז. סה"מ תרל"ד ע' קנו .
127	קסקצח. ד"ה למה קדמה שמע תרמ"א .

כ"ק אדמו"ר מההורש"ב

128	קסצט. סה"מ תרנ"ד ע' קכח .
128	קסר. סה"מ תרנ"ה ע' קא .
128	קסרא. סה"מ תרנ"ט ע' פא .
128	קסרב. סה"מ תרס"ב ע' רעא .
129	קסרג. סה"מ תרס"ד ע' קטו .
129	קסרד. סה"מ תרס"ח ע' רעא .

רה.	סה"מ עת"ר ע' שי	128
רו.	המשך תער"ב ח"ג ע' אשםה	130
רו.	סה"מ תרע"ח ע' קעב	130
רחה.	סה"מ תרע"ח ע' שיח	131

כ"ק אדמו"ר מהוריין"

רט.	סה"מ טרפ"ז ע' פו	131
-----	-------------------------------	-----

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

רי.	סה"מ מלוקט ח"ה ע' כסא	131
רייא.	ד"ה ואלה המשפטים תש"יד	132
ריב.	ד"ה וידבר אלקים תש"ד	133
ריג.	ד"ה ובחמשה עשר יום תש"ל	133
ריד.	ד"ה זה היום תשלא"א	134
רטו.	ד"ה דרשו הו"י בהמצאו תשלא"א	135
רטז.	ד"ה החודש הזה (ב) תשלב	135
רייז.	ד"ה באתי לגני תשמ"ג	136
ריה.	ד"ה ויתע אשל תשמ"ז	137
רייט.	לקוטי שיחות ח"ב ע' 421	137
רכ.	לקוטי שיחות ח"ח ע' 226	138
רכא.	לקוטי שיחות ח"ד ע' 402	138
רכב.	לקוטי שיחות ח"ח ע' 167	139
רכג.	שיחת ש"פ עקב תש"ג	139
רכד.	שיחת שמחת בית השואבה תשט"ז	140
רכה.	שיחת ש"פ ניצבים-זילך תשט"ז	140

רכו. שיחת פורים תשח"י	141
רכז. שיחת יום שמח"ת תשל"ב	141
רכח. שיחת ש"פ שלח תשל"ה	142
רכט. שיחת י"ג סיון תשמ"א	142
REL. שיחת צום גDALI' תשמ"ז – התווועדיות ח"א ע' 44	143
רלא. שיחת ש"פ חי' שרה תשמ"ז – התווועדיות ח"א ע' 606 ..	144
רלב. שיחת אדר"ח מרוחשון ה'תשנ"ב	145
רלא. אג"ק ח"א ע' רסו	145
רلد. תהלות מנחם עה"פ	145
רלה. תהלות מנחם עה"פ	147
רלו. תהלות מנחם עה"פ	147
רלו. תהלות מנחם עה"פ	148

קכא, ו – יומם השמש לא יככה וירח בלילה

כ"ק אדמו"ר הזקן

רלה. מאמרי אדה"ז תקס"ד ע' רלט	149
-------------------------------------	-----

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

REL. ד"ה הנה מה טוב תשכ"ט	150
רמ. שיחת ש"פ ויצא תשמ"ג – התווועדיות ח"א ע' 536 ..	151
רמא. שיחת כ' מרוחשון תשמ"ד – התווועדיות ח"א ע' 490 ..	151

קכא, ז – ה' ישמר מכל רע ישמר את נפשך

כ"ק אדמו"ר הצע"צ

רמב. אוּהַת נֵר ע' כט..... 152

קכא, ח – ה' ישמר צאתך ובואך מעתה ועד עולם

כ"ק אדמו"ר הצע"צ

רמג. אוּהַת עֲקָב ע' תרכ"ד .. 152

כ"ק אדמו"ר מהר"ש

רמד. סה"מ תרכ"ט ע' שט... 154

רמה. סה"מ תרכ"ט ע' שי... 154

כ"ק אדמו"ר מהורש"ב

רמו. סה"מ עטרת ע' תקג... 154

כ"ק הרה"ג הרה"ג המקובל מוהר"ר לוי יצחק

רמז. לקוטי לוי יצחק לזהר תרומה ע' קכג... 155

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

רמח. ד"ה וכתבתם על מזוזות ביתך תשל"ד... 155

רמט. ד"ה ציון במשפט תפדה תשל"ט... 156

רנ. לקוטי שיחות חי"ג ע' 212... 156

רנא. לקוטי שיחות חי"ט ע' 128... 157

רnb. ספר השיחות תנש"א ח"א ע' 215... 158

רנג. שיחת ש"פ בה"ב תשל"ד... 159

רנד. שיחת י"ב תמו תשל"ד... 159

רנה. שיחת י"ג תמוז תשל"ו	161
רנו. שיחת י"ג תשרי תשל"ז	162
רנו. שיחת מוצאי ש"פ תשא, פ' פרה תשל"ט	163
רנה. שיחת ג' דוחהמ"ס תשמ"א	164
רנט. שיחת כ' מרחxon תשמ"א	164
רס. שיחת ש"פ תרומה תשמ"ג – התועדיות ח"ב ע' 1023	164
רסא. שיחת ש"פ תרומה תשד"מ – התועדיות ח"ב ע' 1033	166
רסב. שיחת ש"פ בהו"ב תשמ"ז	167
רסג. שיחת ש"פ בראשית (התועדיות א') תשמ"ח	167
רסד. שיחת י"ט כסלו תשמ"ח	168
רסה. שיחת ש"פ ראה תשמ"ט	168
רסו. שיחת כ"ח מנ"א תשמ"ט	169
רסז. שיחת ש"פ ויגש תש"ג	169
רסח. שיחת ש"פ בראשית (התועדיות ב') תנש"א	170
רסט. אג"ק חל"ג ע' רעז	171
ער. תהליכי מלחמת עה"פ	171

הוספה:**– עד הזירות בשמרות היולדת (וגם) בבית הרפואה –**

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א	
רעה. חלק משיחת י"ט כסלו ה'תשמ"ז	173

הוספה:
– בעניין מספר מאה ועשרים –

כ"ק אדמו"ר הוזקן

ערב. מאמרי אדה"ז תקס"ו ע' נב 179

כ"ק אדמו"ר האמצעי

רעג.תו"ח בראשית יד, א. 180

כ"ק אדמו"ר הצעץ

עדר. אזה"ת נה (כרך ג) תרגם, ב 181

ערה. אזה"ת בראשית (כרך ז) תתשעב, א 181

רעו. אזה"ת בראשית (כרך ז) תתשעב, א 181

רעז. אזה"ת בראשית (כרך ז) תתשעג, ב 182

רעה. אזה"ת בראשית (כרך ז) תתשעג, א 183

רעת. אזה"ת בראשית (כרך ז) תתשעג, א 183

רפ. אזה"ת בראשית (כרך ז) תתשעג, א 183

רפא. אזה"ת משפטים ע' א' רצה 184

רפב. אזה"ת פינחס ע' א' קח 185

רפג. אזה"ת פינחס ע' א' קי 185

רפד. אזה"ת נ"ר כרך א ע' תנז. ביורי הזהר ח"ב ע' תשח 185

רפה. אזה"ת תהילים (יהל אור) ע' שכב 185

רפו. אזה"ת תהילים (יהל אור) ע' תקבב 186

רפז. אזה"ת על סידור תפילה ע' רטו 186

רפח. ד"ה ויהיו חיי שרה 187

כ"ק אדמו"ר מהר"ש

187	רפט. סה"מ תרכ"ו ע' סב
187	רצ. סה"מ תרכ"ז ע'-tag. ד"ה תקעו תר"מ
188	רצא. סה"מ תר"ל ע' קנד
188	רצב. ד"ה חי שרה תרל"א
188	רצג. ד"ה ויהיו חי שרה תרל"א
189	רצד. ד"ה אלו הן מעמדות תרל"א
189	רצה. ד"ה אלו הן מעמדות תרל"א
190	רצו. ד"ה אלו הן מעמדות תרל"א
190	רצז. ד"ה אלו הן מעמדות תרל"א

כ"ק אדמו"ר מהורש"ב

191	רחצ. סה"מ תרמ"ז ע' תיט
-----	------------------------------

כ"ק אדמו"ר מהורי"ץ

191	רצט. סה"מ תרפ"ו ע' קסג
192	ש. אג"ק כ"ק אדמו"ר מהורי"ץ ח"ב ע' קלו

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

192	שא. סה"מ מלוקט ח"ב ע' קנב
193	شب. לקו"ש ח"ב ע' 400
195	שג. לקו"ש ח"ב ע' 410
197	דש. לקו"ש חכ"ב ע' 185
198	שה. לקו"ש חכ"ה ע' 402
198	שו. ספר השיחות תשמ"ט ח"ב ע' 756

שז. ספר השיחות תש"נ ח"א ע' 68	199
שח. ספר השיחות תש"נ ח"א ע' 149	200
שט. ספר השיחות תשנ"ב ח"א ע' 19	201
שט. ספר השיחות תשנ"ב ח"א ע' 276	202
שיה. ספר השיחות תשנ"ב ח"ב ע' 344	203
шиб. שיחת ש"פ ניצבים תשכ"א	203
шибג. שיחת י"ג ניסן תשכ"ז	204
שיד. שיחתليل שמחת תורה תשכ"ז	205
שטו. שיחת ש"פ דברים תשל"ז	205
שטוז. שיחת מוצאי ש"פ בה"ב תשל"ט	205
שייז. שיחת כ' מרחxon תשמ"א	207
שייח. שיחת כ' מרחxon תשמ"א	212
שייט. שיחת ש"פ צו תשמ"א	213
שכ. שיחת ש"פ עקב תשמ"ה – התועדיות ח"ד ע' 2781	214
שכא. שיחת ש"פ ראה תשמ"ה – התועדיות ח"ד ע' 2842	216
שכב. שיחת ש"פ ניצבים וילך תשמ"ז – התועדיות ח"ד ע' 433	221
שכג. שיחת יום שמח"ת תשמ"ז – התועדיות ח"א ע' 372	222
שכד. שיחת ש"פ אמרו תשמ"ח	223
שכה. משיחת ש"פ מקץ תשמ"ט	225
שכו. שיחת כ"ג איר תשמ"ט	226
שכוז. שיחת ש"פ בהעלותך תשמ"ט	227
שכח. שיחת יום ו' דchanoca תש"ג	229
שכט. שיחת ש"פ ואתחנן תש"ג	230

אבן עזרא

תהילים קכא קככ

מצודה ציון

מפרשים על המזמור

א) שיר למעלות אשא עני אל-הרים מאיין יבא עורי:

רש"י: (שיר למעלות. הפשט כשהיו הלוים מתחילה לעלות במעלות אמרו שיר זה אע"פ שהוא השיר לא נכתב בראשונה אין מוקדם ומואחר) (ס"א מצאתי):

שיר למעלות. רמז במזמור שני למעלות העולות לצדיקים לעתיד לבא מתחת עץ החיים לכasa הכבוד דתניא בספרי שיר המעלות אין כתוב כאן אלא שיר למעלות שיר למי שעתיד לעשות מעלות לצדיקים לעתיד לבא, וזה שיסד הקלייר (בסיLOCK דיווצר של יום ב' דסוכות שיסד ר' אליעזר הקלייר שהוא בנו של רשבי בחגיגה פ' אין דורשין ע"ש) ומחחתיה שלשים מעלות זו ל升华 מזו עד כסא הכבוד טסות וועלות בשיח נעימות שיר המעלות: מצודת דוד: **asha unini**. דרך המצפה על העוזרים לעלות על ההרים ונושא עניינו למרחוק לראות מאין יבואו:

מצודת ציון: **למעלות**. כמו המעלות והלם"ד במקום ה"א הידיעה: אל ההרים. כמו על ההרים מאין. מאיזה מקום וכן מאין אתם (בראשית כט):

אבן עזרא: שיר המעלות – נועם פיות תחלתו למעלות זהה נאמר על ישראל שהיו במצרים ובמצרים, או על בני גלויותינו: **asha** – מנהג כל שהוא במצרים לשאת עניינו, אולי יבואו עוזרים לו להרחק האויב ומלהת מאין באה, כמו أنها אנחנו עולים ואין כמונו, הן כולכם מאין וזאת הגוזה לא מצאנוה בחסרונו מ"ם.

רד"ק: שיר למעלות. זה לבדו עם למ"ד והלם"ד במקום ה"א הידיעה והוא כמו המעלות, ויש בו צורך שיר למעלות שיר למאה מעלות, והוא עניין הדרש שכתבנו ל升华: **asha**. כמו המצפה עוז מרחוק שעולה על ההרים ונושא עניינו אילך ואילך אם יבוא לי עוזרים: ואל ההרים. כמו על ההרים: עורי. אם **asha unini** אל ההרים לא יועיל לי כלום כי אין לי עוז אלא מעם ה' ואולי **asha unini** כי הוא יעוזנו ויקבצנו מן הגויים כי הוא עושה שמים וארץ והכל בידו לעשות מה שירצה:

עורי מעם יהוה עשה שםים וארכץ:

מצודת דוד: **עורי**. ר"ל אבל לא מצאתי עוז רק מה' וגוי:

עורי – בדרך נבואה או על דרך תקופה אין לי צורך לעוזרת אדם, כי אם לעוזרת השם בלבד שהוא עושה العليונים והארץ השפלה.

ג) אל-יתנו למוט רגלה אל-ינום שטמך:

מצודת דוד: אל יתנו למוט. כאשר אחד יאמר לחברו דרך נחמה הנה עוזה טובה היא כי לא יתנו רגלה לנטיה ומעידה ולא ינום שומרך ר"ל לא יסיר השגחתו ממקם:

מצודת ציון: למוט. מלשון נטיה ומעידה: ינום. מלשון תנועה והוא שינוי מועט וקלה:

אבן עוזרא: אל – כמו לא וככה דרך נתינה אל מות בסודם אל תבא נפשי המשורר יאמר לנפשו, או לבני הגלות אם העוזר מהשם לבודו לא תפחד, כי לא יתנו למוט רגליך בכלכתך ברחובות העיר, או על החומה. ואל ינום שומרך – כי כל עיר שהיא במצב, יש לה שומרי החומות בלילה.

רד"ק: אל, ימוט. אומר אחד לחברו דרך נחמה טוב הוא ששפת בטחונך בה' יתברך שייהי בעוזך כי כן יעשה ואע"פ שהאריך הגלות לא יתנו למוט רגליך: אל ינום שומרך. כי בהיות הgalות דומה לישן:

ד) הנה לא-ינום ולא יישן שומר ישראלי:

מצודת דוד: הנה לא ינום. כי הנה מעולם אינו מסיר השגחותו: אבן עוזרא: הנה, שומר ישראל – הוא יעקב אבינו: שמרתיך בכל אשר תלך, והוא היה ישן.

רד"ק: ינום. התנועה פחותה מן השינה, וכל שכן שלא ישן כי הוא שומר ישראל בכל עת אפילו בגלות שומר אותנו שלא יעשה עמו כלה בגויים, כי לא ישן אפילו בעת שנשינו הוא שומרנו:

ה) יהזה שטמך יהזה אכלך עלי-יד ימינה:

מצודת דוד: ה' צלך. כמו הצל מגין מחום השימוש כן יגן על ימינה לעשות בה חיל:

אבן עוזרא: ה' שומרך – מהצער ומכל חולי כי הוא צלך על יד ימינה. והזכירطعم הצל יומם. בשני ממי"ם, يوم בלבד לילה וידוע כי השימוש תזיק ברוב החום שלה והלבנה בלילה תוסיף להה מולדת תחלואים, וזה הדבר ברור ומנוסה.

רד"ק: ה'. הוא צילד. והוא על יד ימינה, לעוזר בכל מעשיך:

ו) יומם הנטש לא-יבכה וירח בלילה:

מצודת דוד: יומם. ביום לא יזיק לך חום השימוש ובלילה לא יזיק לך לחות הירח המביא תחלואים:

אבן עזרא: יומם. טעמו לצלך שוצר, כלומר הוא צל שלא יככה חום השמש ביום וקור הירח בלילה כי חום המשמש ייבש הלחה והירח יוסיף הלחמה יהיה ממנה הקריות, והחום והקור הם סבת התחלואים והאל יתברך ישמר מהם:

יְהֹהֵה יִשְׁמַרְךָ מִפְּלַדְעָ יִשְׁמַרְ אֶת-נְפָשָׁךָ:

אבן עזרא: ה', מכל רע – שיקра לאדם מחוץ ומפניים.

רד"ק: ישمرך מכל רע. שלא יזיקך בני אדם וחיות השדה: ישמר נפשך. שלא תמות מתוך החלאים: ישמור. בgalות ישמר כמו שאמרנו, ובצאתך מהגלוות תצא בשלום ובבואר לארץ ישראל Tabא בשלום וישמרך מעתה ועד עולם:

יְהֹהֵה יִשְׁמַר-צַאֲתֶךָ וּבָאָה מִעֵדָה וְעַד-עוֹלָם:

מצודת דוד: צאתך. שלא תכשל בצאתך בדרך ובבואר:

אבן עזרא: ה' ישמר צאתך – בצאתך למלחמה גם בbower, כדרך הבאה והויצאת.

(ז)

(ח)

**ביאורי רבותינו נשיאינו
על מזמור קבא**

– כללות המזמור –

מזמור קכ"א

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

א

א. דער מזמור קכ"א אין תהלים הוייבט זיך און: "(שיר למלות אשא עיני אל ההרים) מאין יבוא עזרי".

וואס דער פירוש אין דעם איז, ניט איז דאס איז א תמי און א שאלה וכיו"ב,
או "מאין יבוא עזרי"? – נאר דאס איז גלייך אן אונזאג פון וואנעט עס קומט דעם
איידז'ס עוז – איז א איידז'ס עוז, "עזרי", קומט פון (דער דרגא פון) "מאין",

וואס "מאין" איז בגיימטריא מאה ואחד, וואס דאס איז פארבונדו מיט אלע
מלות וואס זיינען דא אין מאה ואחד, כמבוואר איז לקו"ת²⁸, און מ'פארבונד
דאס אויך איז די מאמרים פון רבותינו נשיאנו מיטן מאמר חז"ל הידוע²⁹ "אין
מזל לישראל".

ב. וואס דאס איז ע"ז ווי מהאט געליענט (און געלערנט) אין תורה בשמהת
תורה – איז "וישכון ישראל בטח בדד עין יעקב"³⁰, וואס דער פירוש אין דעם
אייז, ניט נאר איז דערפאר (וואס "וישכון ישראל בטח בדד") דארף מען ניט
איבערטראכטן און מורה האבן – נאר ווי ער איז דערנאך גלייך ממשיך איז
דערפאר איז "אשריך ישראל", איזן זיינען נאר מער גליקלאר, ביז איז און אופן פון
תענוג, וואס דאס איז דער אפטיטש פון "אשריך" – דערפאר וואס איזן זיינען
"עם נושא בה" וואס ער איז "מגן עוזך".

און דערנאך – "ויכחשו אויביך לך ואתה על במותימו תדרוך", מיטןGANZEN
שטוּרָם בזה ווי ס'אייז פארשטיינדייך פון מפרשיה תורה, ס'אייז אבער אויך גענוג
פשוטו של מקרא שבדבר.

וע"פ שיחת כ"ק מו"ח אדמו"ר³¹, איז בחודש תשרי נעמת מען "סchorah" על כל
השנה כולה, און דערנאך פاكت מען עס פאנאנדעך במשך ימות השנה –

(28) ראה כב, ג.

(29) שבת קנו, סע"א.

(30) ברכה לג, כח-כט.

(31) שיחת שמע"צ תש"ז – נעתקה בסה"מ תש"י"א ע' 78. ועוד

נעמת מען מיט אויך דעם עניין וואס מהאט געליענט און געלערנט בשמה"ת,
על כל השנה כולה, ועאכ"כ אויף די ימים הסמוכים צו שמח"ת און צו חודש
תשרי, וואס דאס זייןען דארך די טאג פון חודש חשוון.

ואדרבה – אין חודש תשרי בשעת ער האט די "סchorה", האט ער אלע
עניינים, כולל אויך דעם עניין פון "אשריך ישראל" – ס'אייז אבער "איינגעפאקט",
און מינוצט עס ניט בפועל: דוקא נארך חודש תשרי פאקט מען עס פאנאנדעראָר, און
ערשת דעמולט הוייבט מען דאס און נוצץ מיטן גאנצן שטורען.

וכמובן בארוכה ווי דאס אייז אין עבודה אין קונטרס הייחוד (קונטרס
התבוננות) לאדמור' האמציעי³², אין קונטרס העבודה³³ ובכמה מקומות – איז
תכלית העבודה אייז ניט או ער זאל האבן דעם עניין און אופן כלליאַי, נאר דאס
דאָרף זיין "פאנאנדעראָגעפאקט" און אייז פרטימ און ער דארף
נווץ יעדער עניין במקומו ובזמןו,

וואס דוקא בשעת ער האט עס "פאנאנדעראָגעפאקט" און נוצץ יעדער עניין
במקומו ובזמןו, וביחד עם זה – בתכליית השלים, כדברי למייעבד³⁴ – פירט זיך
דורך עבודתו בתכליית השלים.

ג. וואס המדבר לעיל אייז די התחלת פון מזמור קכ"א אין תהלים – איז א
אידז'ס עוז קומט מלכתחלה בפשטות פון (דער דרגא פון) "מאין", איז "מאין" אייז
"יבוא עזריי";

מ'דאָרף דאר אבער האבן איז דער עוז זאל זיין ניט נאר אין רקיע השבייעי,
ניט נאר אייז "מול" שבנשמה³⁵, ניט נאר אייז יחידה שבנשמה – נאר איז דאס זאל
ביי אים אויך זיין בטוב הנראה והנגליה, עס זאל זיין "אוצרך הטוב לנחתפה"³⁶

אייז ער גלייך ממשיך איז דעם (צוויטן פסוק פון דעם) מזמור תהלים: "עורי
עם הוּי" עושה שםים וארציך:

דער עוז ("עזריי") וווערט פריער נמשך פון "מאין", פון א דרגא "דלאָ" אטפס
בשם ולא אתרמיין בשום אוט וקוצאָ כלליאַי, העכער פון שם הוּי³⁷;

(32) בתחלתו.

(33) פ"ו.

(34) ראה כתובות סז, רע"א.

(35) ראה לקו"ת האזינו עא, ד. ובס"מ.

(36) ראה מכתב כללי בין יהוכ"פ לחגיה"ס ש.ג. העי' ד"ה הטוב לנו.

(37) לקו"ת פינחס פ, ב.

(38) לקו"ת שמע"צ, ב – מוח"ב פג, רע"א.

דערנאך ווערט דער "עוזרי" גלייך נמישך איז – "הוי" עושא שמים וארץ",
וואס דאס איז כוללGANZ סדר ההשתלשות בי דעם עוה"ז התחתון שאין תחתון
למטה ממנה.

ד. דערנאך בשעת דער "עוזרי" קומט אראפ איז עוה"ז התחתון שאין תחתון
למטה ממנה – דארף מען דארטן האבן ספעצייעלע באווארענישן וואס
מידארף זי ניט באווארענעו אין די עולמות שלמעלה מזה. אפלו ניט איז עולם
העש"י הרוחני –

אייז אויפֿ דערויף זאגט ער וווײיטער אין דעם מזמור, אועס קומט צו אייז עוה"ז
התחתון א שמירה מיוחדת "הנה לא ינום ולא ישן שומר ישראל":

אע"פ וואס מגעפינט זיך איז א וועלט וואס דארטן פון זיין א קס"ד אועס
אייז דער היפך פון "לא ינום ולא ישן שומר ישראל",

ובפרט אויד ידע אינש בנفسו אויס איז דער עניין וואס צוליב אים אייז "גLINNO
מאצנו"³⁹ וואס דעמלט אייז א איד ישן מן המצוות⁴⁰, אוון דעמלט אייז דער
עניין השינה למעלה⁴¹.

אעפ"כ זאגט מען אויס האט קיין שייכות ניט מיט דעם וואס "לא ינום ולא
ישן שומר ישראל", ווארום דאס נעמט זיך פון בחיה" "עינה פקיחא", וואס דארטן
אייז אינגןץ ניט שייך דער עניין פון שנייה, ווי עס שטייט איז זהר⁴², ומבוואר
בחסידות⁴³,

וכמדובר לעיל אויס האט נעמט זיך פון "מאין", וואס אייז א דרגא "דלא אتفس
בשם ולא אטרמייז בשום אוט וקוצא כלל", וואס די דרגא אייז העכבר אפלו פון
שם הווי, ועאכט"כ אויס האט געטער פון ווי דאס קומט אראפ דערנאך אייז
"(עושא) שמים וארץ", אוון דארטן אייז די דרגא פון "עינה פקיחא", אויס איז דארטן
לכתחלה ניט שייך דער גאנצער עניין פון שנייה.

ביז וואנט איז מיאנט⁴⁴ אויס "לא ינום ולא ישן שומר ישראל" גיט אויפֿ בחינת
עתיק, וואס "לית שמאלא בהאי עתיקה"⁴⁴, אפלו שמאל דקדושה אייז דארטן אויך
ניתא, ווארום ס'אייז "קולא ימינה"⁴⁵.

(39) גוסח תפלה מוסף דיווחט.

(40) שהשיר פ"ה, ב. יל"שעה"פ שהש"ה, ה, ב (رمز תקפח). יל"ש אסתר רמז תהרנו קרוב לסופו.

(41) יל"ש אסתר שם. וראה ד"ה בלילה ההוא ה"ש"ת.

(42) חז"ג כתט, ב.

(43) ראה תוא הוסיף קין, א. ובכ"מ.

(44) חז"ג שם. יהל אור ע' טעת. וש"ג. אווה"ת בלבד ע' תתקפת

(45) חז"ג שם, א. ועוד.

און מ'פארבינדט דאס אויך⁴⁶ מיט דעם עניין פון "לא שניתי"⁴⁷, איז דער עניין פון "לא ינום ולא יישן שומר ישראל" שטייט אין אופן פון "לא שניתי",

וואס דערפאר איז אפילו ווען מקומט ארפאפ איז� עוה"ז התחתון שאין למטה ממן, אין "בירא עמיקתה"⁴⁸, און אין "בירא עמיקתה" גופה קומען נאך צו עניינים בלתי רצויים – איז אבער א דבר ברור און מהאט גלייך די פארזיכערונג און הבטהה גמורה, ביז אודאות גמורה, איז "לא ינום ולא יישן שומר ישראל", מיט די אלע פרטימס בזה, ווי ער רעכנט זי איס אין די פסוקים שלآخر זה.

ה. וואס דערפון האט מען דעם ביואר בפשטוות (און דאס גיט אויך א נתינת כח), ניט נאר פאר "ראשיכם שבטיכם" נאר אויך פאר "חווט בעץ" און "שواب מייריך"⁴⁹ – ווי עס קען זיין ביידע זאכן צואמען, איז קטש "החוושך יכסה ארץ וערפל לאומים", איז איד שמח מיט א שמחה אמיתית און א שמחה למלחה ממדייה והגבלה:

שטייענדיק איז� עוה"ז התחתון שאין תחתון למטה ממן, איז א איד בשמחה אמיתית – ניט דערפאר וואס ער וויס ניט וואס עס טוט זיך אין וועלט, נאר ע"ז המדבר לעיל אין מאמר בנוגע צו ענהה, איז ס'אי ניט דער פירוש איז און עניין וויס ניט זיינע מעלות, נאר ער וויס פון זי אונ אעפ"כ שטייט ער בביטול – עד"ז בענינו:

ער וויס איז "החוושך יכסה ארץ וערפל לאומים", און דערפאר טוט ער כמה פעולות בכדי דאס צו באויארענען: ביחד עם זה אבער איז "חודהתקיעא בליבאי מסטרא דא"⁵⁰ ווארום ער וויס איז איד אין וועלט אין ("הוּי" עושא) שמים וארץ, ווערט נmeshך "עוזרי" פון (דער דרגא פון) "מאין", ביז איז דאס ווערט נmeshך איז און אופן פון "לא שניתי" אויך למטה, איז� עוה"ז התחתון וואס דארטן איז "החוושך יכסה ארץ וערפל לאומים" – איז "לא ינום ולא יישן שומר ישראל",

און וויבאלד איז דאס נעטט זיך פון "לית שמאלא בהאי עתיקא .. قولא ימינה" – ווערט די שמחה אויך איז דעם צוויטן סטרא.

שיחת כי מרוחשן היתשם"א⁵¹

(46) ראה יהל אור שם. אואה' שם ע' א'ס ואילך. ובכ"מ.

(47) מלacci ג, ו.

(48) ל' הש"ס – חגיגה ה, ב.

(49) נצבים כת, ט-י.

(50) ראה זה ג' עה, א. תניא ספל"ד.אגה"ת רפ"י.

(51) הנחה בלתי מוגה.

קכא, א – שיר למעלות אשא עיני אל ההרים מאין יבא עזרי**האריז"ל****ב**

[בשבת אומרים] . . . שיר למעלות באות ל/, לפי שרומו למלכות שניקנית בל' מעלות. אשא עיני אל ההרים, הם אבות הנקראים הרים כי שם תשיקתם לעלות. מאין יבא עזרי, מצד אריך אנפין הנקרה אין, וחכמה גם כן נקרה אין, שמקבלת מאין, כמ"ש והחכמה מאין תמצא. ויש בזה השבח כי פעמים שמירה, נגד קצחות, בסוד ה' גדול. וביום השבת היא מתחברת עם בעלה, בסוד האבות עולם, וברחמיו מציל עליהם מלמעלה שפע הברכות, ובזה היא נשמרת מכל רע, לא יבוא בה ערל וטמא.

פרי עץ חיים – שער השבת – פרק יט

ג

והנה ט"ז באב, בנות ישראל יוצאות וחולות בכרמים. מבואר סוף תענית, וסוד הזיגוגים יונקת מבינה, סוד יה"כ, כמ"ש הנושאasha לשם שמים, עונתו נמחלין לו. וסוד כרמים, כתעם כי כרם י"י צבאות בית ישראל, כי כרם גימט' יי' הויו"ת. ועוד פי' בעיגול, כמו כרם ביבנה, שכולם רואין זאת לתוספת צניעות, וננסכו מלחתא של אותו יום, הואיל שבו הותר שבת בניין לבא בקהל, והותרו השבטים לבא זה בזה, ובו ביטלו המבטל עלית הרגל, וכל הנטיעות של אותו יום, פסקה ערלה שלהם לזמן מועט, שהוא ב' שנים ומהצה דזוקא, והוא שיעור תיקון הזמן שנחלקו ב"ש וב"ה פרק קמא דערובין אם נוח לאדם שנברא וכו', עיין שם הפסוק ערלה שלהם לזמן מועט, שהוא ב' שנים ומהצה דזוקא, והוא תבר מגל, שככל אותו יום כורתין עצים למערכה ותו לא, לפיכך הרובה בתפילות באותו יום, ומבייאין קרben עצים למערכה, כמ"ש בתענית, אלו הם ז' מעלות טובות של אותו יום, המכונה ליסוד, שהוא ז' בכ"מ. ותן התם באמրם, פי' בעל הכרמים, הנעשים שושבינים לזרע קודש, בסוד בחור שא עיניך וראיה, בסוד אשא עיני אל ההרים מאין יבא עזרי, עזרי בסוד עוז כנגדו, ובנות ישראל יוצאות וחולות בכרמים ושותקות, שהוא שבח גדול אליהם בכל זמן.

פרי עץ חיים – שער חג השבעות – פרק א

ד

ולבאר העניין איך המצוות הם עזרוּי הנה פ"י וענין עזר מבואר בזוהר ע"פ אעשה לו עזר שהוא להיות זו"ג פב"פ כמ"ש בזוהר בראשית (דל"ה ע"א) אבל סמרק דא עזר. ודא עזר דלעילא דאתהדר לעילא אנפין באנפין כו' סמוכים לעוד לעולם כו' ע"ש ובוח"ג (דף מ"ד ע"ב ודפ"ג ע"ב וד"ה סע"א). והנה ע"י ייחוד עליזן זה נעשה בחיי עזר גם למעלה ביהודה עילאה והוא ע"י העלאת מ"ז מיחו"ת דבר"ע שע"ז דיקא נمشך גילוי אור א"ס בז"א וענין בזוהר ויקרא (ד' ז' ע"ב) ואימתי יתカリ אחד כו'. ובפרט בשער כי"ז שער האותיות פרק י"ח באות סמ"ך פ"י עניין סמוכים כי תפארת נסמך במלכות ומלכות נסמך בתפארת. והנה ביאור עניין זה דהזהורת פנים בפנים בנשי"ל למטה מבואר בד"ה כי ההרים ימושו. דהיינוeno כאשר נשות ישראל בטבעם נמשכים לעבודת ה' לאהבה אותו ולדבקה בו מרצונם וחפצם האמתי שזה עיקר וחיות הנפש כו' משא"כ כשהם בבחינת פנו אליו עורף כו'. והנה להיות החזרת פכ"פ הוא ע"י קיום המצוות שהם ממשיכים גילוי רצון העליון ועי"ז נمشך ג"כ הרצון בנפש לאהבה את ה' ברצון וחפץ אמיתי כו' וזהו עניין ומשבייע לכל ח"י רצון כו' יעו"ש. וכמ"כ נתבאר עניין זה בד"ה והיה מספר בני" גבי פקדת הארץ ותשוקquia ובד"ה וידבר משה אל ראשיו המתוות גבי פ"י וענין קדושה כו' שהיא בח"י אהבה רבה הנמשך ומתגללה בנפש ע"י אשר קדשו במצוותו שהוא המשכת רצון העליון הסוכ"ע כו' ע"ש. ובבבואר ע"פ אחריו ה' אלקיים תלכו בסופו ולכו נק' המצוות עזרוּי שהם הגורמים העזר להיות סמוכים בבח"י פב"פ וזהו ישלח עזר מקדש היינו ע"י אשר קדשו במצוותו כו' וזהו ג"כ מ"ש מאין יבא עזרוּי ופי' בזוהר פ' יתרו (דפ"ג ריש ע"א) דפי' מאין היינו מבחי ע"י כו':

... וגילוי השמחה ע"י ביטול כל מונע ומעכב מקליפות וסת"א כמ"ש ובאבוד רשעים רנה [ועמ"ש מזה בפ' ויצא בד"ה ושבתי בשלום וע' בזח"א פ' נח דס"א ב' ובפי' הרמ"ז שם ובפ' חי שרה דקכ"א ב'] והשמחה שהיא מביטול הסט"א היא שמחה גדולה ביותר שאת משמחת נפש הצדיקים בה' כו' כמשל היוצא מן השביה כו'. ועי"ז אמרו במקום שבע"ת כו' כי יתרון האור הוא הבא מן החושך כו', [ואפשר לומר שהוא ע"ד מ"ש בפ' בראשית ע"פ אעשה לו עזר כנגדו שהעוזר נمشך מבחי] כנגדו והוא גדול יותר מבחי' בעזרוּי דמעשה המצוות כי בח"י תשובה גבוהה יותר שהוא בח"י מادر. וכמ"ש במ"א בענין הראיini את מרائك כו' ועמ"ש בפ' מקץ בד"ה ת"ר נר חנוכה בענין אספה"מ שהיא בחינת מעשה המצוות וענין אספשה"מ כו' והיא בח"י העוזר הנמשך מבחי' כנגדו דיקא. וזהו ואני אראה בשונאי דיקא וכמ"ש בד"ה אסור לגוף בענין סותה כו'. וגם י"ל כי ישלח עזר מקדש הנה קדש הוא ח"ע דאוריתא מהכמה נפקת זהו העוזר הנמשך על ידי מעשה המצוות

שהם בוחינת רצונו העליון המלווה בח"ע כו', אבל מאין יבא עזרי הינו בוחינת רצונו העליון מה שלמעלה מהחכמה כמ"ש והחכמה מאין תמצא וזהו הנמשך ע"י תשובה כו' ולכן נאמר ע"ז אשא עני כו' בח"י ואני אראה כו' ווז"ש ג"כ מעם ה' עושה שמים וארץ דאיתא בפרק ס' בעה"כ ערך סייעתא דשמייה שהוא הסיווע שרש המשכו מהמדות עליונות והחכמה משא"כ בח"י מאין יבא עזרי זהו בוחינת שלמעלה מבח"י שמים וזהו עושה שמים וארץ כו' וע' מ"ש ע"פ כי אתה נרי הו' והוי' יגיה חשבci. דזהו בעניין הניל דכי אתה נרי הו' זהו בעניין הו' לי בעזרי ומ"ש והוי' יגיה חשבci וזהו בעניין מאין יבוא עזרי ועו"ל בזה לפmesh"ל דבח"י העוזר הוא להיות כנס"י עם הקב"ה פנים ומבוואר בזח"ג ס"פ אחריו (ד' ע"ז ע"ב) דחיבור ויחוד בח"י וזה הוא ע"י בח"י חסד אבל חבר ויחוד י"ה לא תלייא חיבורא דיליהו בחסד אלא במזלא תלייא כו', ועמ"ש בעניין ב' ייחודיים אלו ע"פ אלה פקודי המשכן משכנן העדות. וזהו עצמו עניין ב' בח"י עוזר הניל כי הו' לי בעזרי זהו עניין סייעתא דשמייה שההמשכה מבח"י חסד עליון להיות פב"פ ע"ד ייחוד ו"ה אכו מאין יבא עזרי וזה בח"י מזלא מה שלמעלה מסדר ההשתלשות להיות נמשך ממש ג"כ בבח"י ו"ה והיינו כמו בשבת שאז עולמים זוגן במקום או"א ממש. ומקבלים גם כן מבח"י מזלא כו' ועד"ז נאמר לעתיד ביום ההוא יהיה שם ו"ה יהיה בבח"י ומדרגת י"ה. ועינן בפע"ח שער הק"ש ס"פ כ"ז בכוונת עורת אבותינו ז"ל עורת הוא סוד הורדת היכל ק"ק למטה בהיכל הרצון והוא נקרא עורת אבותינו ושם אנו אומרים ג"כ ד' פעמים אמרת כי שם גנווים ד' ראשונות דז"א עכ"ל]:

קייזור מהדרוש ע"פ הו' לי בעזרי

. . (ו) וזהו הו' לי להיות נקלט שם הו' בתוכיות ופנימיות הלב הוא בעזרי שהם המצוות. ועזר זהו עניין סמכים לעד בוחינת פב"פ בח"י לך אמר לבני בקשו פני הינו הוא ע"י את פניך הו' אבקש דהינו ע"י המצוות בד"ה כי יצא כו' ונתנו ה' אלקיין כו'. ואני אראה הוא ע"י בשונאי היצה"ר כשנעעה בח"י אתהPCA מהשוכא לנורא וזהו העוזר הנמשך מבחינתו. וזהו ישלח עוזר מקדש דהינו ע"י אשר קדשו במצותו. ובבח"י מאין יבא עזרי והיינו ע"י התשובה עמ"ש בד"ה האזינו השמים:

לקו"ת דרושים לשם ע"כ ב

ה

להבין שרש עניין יווני בחגוי הסלע כו', שכנס"י נמשלת ליוונה כמ"ש עיניך יוונים כו', הנה כתיב אשא עני אל ההרים מאין יבא עזרי כו', פי' שרש נפש דוד הוא מבח"י מל' דעתו, וע"כ הוא אומר אשא עני אל ההרים בבח"י הסתכלות עיניים כלפי מעלה, כמ"ש עניין כל כו', עניינו אל ה' אלקיינו, ואל ההרים הן בח"י המדות שבכתר שהן הרים העליונים ביותר (ובזוהר נק' טורי

חשוכא) מאיין יבוא עורי מבח'י אין דכתיר יבוא עורי והוא בח'י הסתכלות מלמעלה למטה כמ"ש הנה עין ה' אל ירייאו כו' עינייו כיונים כו', ובסתכלות זו מקבלת המלכות ש"ע נהוריין ולפעמים ק"נ נהוריין כמ"ש בע"ח בפי' כי יקרה כן ציפור כו'. ולהבין זה הנה יש להקדים בשרש בח'י הסתכלות הראי' בעין מה היא דנה אנו רואים שיש התלבשות כה התענוג בחוש הראי' יותר מאשר החושים כי גם שיש הארת העונג בכל החושי' כמו בחוש הריח שמריח דבר בוושם טוב שיערב לנפש מאד וכן חוש השמיעה כששומע קול ערב שמתענג מאד בנפשו הנה כי אין לו ערך לגבי כה התענוג שמתענג בנפשו מסתכלות העין בדבר ציר נאה, כמו דירה נאה מאד או גדי ת"ת לмерאה או אבני טובות מבהיקי' ביופי וכל דבר נחמד לмерאה ביותר שהרי אמר ציל העין רואה והלב חומד הרי שהקד'י העין רואה לב חומד כי ההתפעלות שבלב בחמדה ותשוקה נפלאה הגם שהוא שזהו התפעלות כל הנפש עד שתדבק כל נפשו בדבר הנחמד כמו ותדבק נפשו בדינה כו', וכך אמר למי שהעה לבבו טינה על שנתן עינוי באשה א' כו' שהוא מסוכן בעיני הרופאים כו' וכיודע עכ"ז העין הרואה בדבר הנחמד שם מלובש כה התענוג ביותר עד שמחמתו נתפעל החימוד בלב וזיש ולא תהורו כו' לפי שיש בו בח'י כה חזק מן הארת התענוג עד שימשך את הלב לחימוד (כמו בח'י ערך אור המקיף על הפנימי שהפנימי' נכלל במקיף כך החמדה בלב אעפ"י שהוא בח'י או"פ ובאי בח'י פנימי' ההרגשה יותר אבל כה התענוג שבראייה כולל כל מיני חמדה שהרי מסתעפים מחמת הראי' דוקא כמה מיני אופני חמדה בלב לפי ראי' העין דוקא דהינו לפ"ע התלבשות כה התענוג בעין הרואה אם מעט או הרבה כו', והטעם הוא כי בעין יומשך כל עצם הנפש ממש והחמדה היא רק הארה פרט'י מסתעפת ממנו כו', לפי שרש הראי' בהכ' שבנפש שכל תענוג עצם הנפש כלולה בה כו'), וכנראה בעיליל שהאדם יוצא כל רכושו על דירה נאה ואבני חפץ יותר מתענוג המאכלים העربים ודרכי בוושם כו', וגם בע"ח מבואר אותן ומופת לזה מן העוף הידעו ששמו ראה והטעם שנקי' בשם זה הוא מצד חוש כה הראי' שבו שהוא חזקה בחוש זה ביותר עד שיש התגברות בחוש הראי' שלו להוליד כי בסתכלות הזכר על הנקבה והנקבה בזכר נמשך כה הולדת בהם כמו שנמשך ע"י השפעת זרע לפי שגם שנקבה מתעברת מזרע הזכר מפני המשכת כה התענוג שבטיפת זרעם כך נמשך כ"כ בסתכלותם ע"ז כו', עד שהנקבה מתעברת מזה כמו שהיתה מקבלת שפע זרע וזה ידוע גם בספר הרפואה שיוכל להתקבץ כל כה הנפש מכל הכוחות הפרט'י בכה בחוש א' בלבד ואז יהי' אותו החוש בחזק גדול מאד, ונמצא הרי יכול להיות התלבשות העונג בחוש הראות ביותר מכל החושי' כו' אמנם זה א"א לומר בסיבת התלבשות התענוג ביותר שבא מצד עצם מהות הראי' (דא"כ הי' מהראי' שיהי' כה הראי' חזק בכח פנימי' ביותר ואני כו' שהרי החוש הריח פנימי' ביותר) שהרי אנו רואין להיפוך שהראי' חיצוני' יותר מאשר החושים כי הלא המשכת וחיבור הנפש עם דבר הנרא להעין כל בבח'י נבדל כי הרי הדבר נבדל מן האדם הרואהו ואעפ"י שהוא מחברו ומרקבו א"ז קירוב באמת רק שמצטיר

הדבר במוח בדמיון בלבד אבל הדבר נבדל ועומד במקומו מרחוק לאדם משא"כ חוש הריח שהבושים שמריח נכנס מהות כח הריח ועולה במוח ממש לחזק ולהחיות הנפש כדיוע בעניין הריח שהנשמה נהנית ממנו וכן בכח' חוש השמיעה נכנס באוזן ממש בחללים הקולות העריביים ומתחאחד במוח שהרי אותיות הקול ממש נחקקים במוח כמשמעותו ידוע, אך האמת הוא דבחי' התהברות חוש הראי' מתחברת לנפש בחיצוני' יותר אבל זה רק מצד עצם מהות הראי' עצמה אך מצד בח' התלבשות עונג הנפש אשר בחוש הראי' הנה מתלבש בה כל עונג פנימי' מעצם הנפש ביותר עד שנמשך כל הנפש אחר הדבר הנחמד למראה העין כנ"ל בעניין העין רואה והלב חומר דעיקר התאווה בא מעין אל הלב כמ"ש וכי תאווה הוא לעינים כי', (ולפ"ז יש כאן ב' דברים התהברות הנפש והמשכחת הנפש, ההתהברות שהוא מצד עצם חוש הראי' היא חיצוני' יותר מ"מ החיבור הנפש יש בראי' יותר מצד אוור התענג המלווה בה ולא מצד עצם מהות הראי' שהרי עצם מהות הראי' אינם למעלה במדרגה מחוש הריח או השמיעה וכיוצא).

והنمישל מכ"ז יובן למעלה בבח' מל' דאצלות דכתיב אשא עיני אל ההרים כו' שבסתכלות זאת מקבלת המל' הארת הכתר בח' ש"ע נהוריין כנ"ל, הנה לכארה א"ז מובן כלל דהלא בח' מל' נק' סופא דכ"ד בח' אחרונה ביוטר ובבח' הכתר הוא בח' האור העליון ביוטר מכלום כידוע, ואיך תקבל המל' הכתר בבח' הסתכלות וגם הלא ידוע ומובא בע"ח תמיד בסדר ההשתלשלות והתלבשות הפרוצפים دقדי' שיבוא אוור השפע בבח' מל' דאצ'י הנה צריך לירד ע"י כמה התלבשות וצמצומים דהינו ע"י שבחי' נה"י שבعليון בלבד נעשה מוחין לתחthon כמו מבחי' נה"י דא"א מתלבש בא"א נעשה להם מוחין ומבחי' נה"י דאו"א מתלבש בז"א ונעשה לו מוחין ומבחי' ז"א מתלבש רק בבח' נה"י שבנו' דז"א ונעשה לה מוחין כו', נמצא גם בח' ריבוי הלבושים' והצמצומי' בתלבשות א"א מבחי' הכתר שהוא בח' א"א ע"י ריבוי הלבושים' והצמצומי' בתלבשות א"א רק בבח' נה"י בא"א כו' ואיך אמר אשא עיני אל ההרים כו' עניין יוננים כו' וכח' ג' לקל מובחי' א"א וכמ"כ איך אמר יאר ה' פניו אליך שהוא בח' הארת פנים דא"א אל המל' מקור כנס'י כידוע שהוא בח' הסתכלות מלמעלה למטה כנ"ל איך יכול להיות בח' דילוג המדראגות כ"כ מעליון ביוטר לתחthon ביוטר כו'. אך העניין הוא שיש בבח' המל' ב' אופנים בבח' קבלת השפע א' בהיותה מקבלת האור בבח' קירוב הערך דהינו שנעשה לה מוחין ואור וחיות ממש בבח' פנימי' ותוכיו' ממש כו' כמו מבחי' נה"י ז"א שנעשה לה מוחין ממש עד"מ התהבות השכל בדיור בפה לזרתו שנק' חכ' שבדיור (בח' מוחין דנוק') שהוא ממש מבחי' הכל הלב כו' וכן עד"מ מבחי' נה"י דאו"א נעשה מוחין לז"א הינו בבח' ע"ע שהוא בח' אור ושפע המתkeletal במקבל בבח' קירוב הערך בבח' אור וחיות ממש, עד"מ התהבות חיות ואור וshall וטעם למדות שלב מנ החו"ב שבמוח ועד"ז מבחי' נה"י דא"א נעשה בח' מוחין לא"א שהוא בח' חיצוני' הרצין המתלבש

להיות מזה התהווות אוור וחיות למציאות ה'חכ' כידוע במשל כי השודד יעור כו', ונמצא ב'חכ' אוור השפע דא"א נ麝ר עד ב'חכ' מל' דרך ע"ע אך אעפ"י שבא אוור השפע ב'ב'חכ' מוחין פנימי' שבמל' כנ"ל אבל מפני ריבוי ההתלבשות מעילה לעילה נתצמצם ונתעלם האור מעד שבהגיע האור ל'ב'חכ' מל' הוא ב'ב'חכ' צמצום האור במאד כנראה לעין שאור מהות הרצון בא בדיבור בשינוי המהות מפני ריבוי ההצלמות מרצון לשכל ומשכל למדות כו' לפ"י שא"א שיבוא לידי גילוי או"פ במל' מ'ב'חכ' הכתיר אל' שירד האור והחצמצם בריבוי צמצומים כו', אבל באופן הבב' ב'ב'חכ' קבלת השפע שלא ע"י השתלשלות והתלבשות הפרצופי זב"ז כו', אלא מ'ב'חכ' אוור הכתיר יair במל' שלא ע"י לבושים והצלמות אמן אין אוור זה בא ב'ב'חכ' פנימי' במל' רק מרחוק ב'ב'חכ' מكيف והוא ב'חכ' הסתכלות, כמו"ש יair ה' פניו אליך שהוא ב'חכ' הסתכלות מלמעלה למטה כנ"ל, דהנה ב'חכ' הסתכלות זאת שנק' הארת פנים העליונים דא"א אינו ב'חכ' המשכה פנימי' רק חיצוני' כמו עד"מ הבטה והסתכלות העין באדם למטה ע"ד הנבדל חז' ממנו כנ"ל, שבב'חכ' התהברות הוא ב'ב'חכ' חיצוני' בלבד כו' וא"ז כמו קירוב השפע שבב'חכ' ע"ע הנ"ל ב'ב'חכ' התלבשות אוור הכתיר בחו"ב ומhow'ב למדות כו' כי גם בהסתכלות זאת הרי ב'חכ' אוור זה נבדל מבתי נכס בתוקף להיות כמו ב'חכ' המוחין כו' רק מאיר על המל' ב'ב'חכ' מكيف וה"זadam גדול מעד שרואה ומסתכל בהארת פנים על הקטן מעד המרוחק בערך שמקבל הקטן ע"ז הארה גדולה עד שייצהבו פניו ברוב אורה ושמחה כו' ובזה מתחזק فهو ביותר ולפי שאין ערך בינם כלל שיקבל הקטן הערך השפעה פנימי' ע"כ מסתכל עליו מרחוק אמן ב'חכ' מكيف זה גדול فهو מכל מני שפע שהיה מגיע לו ע"י התלבשות רבות וכדוגמא זו יובן למעלה שבב'חכ' הארת פנים דהסתכלות א"א במל' אעפ"י שאינו נכס ב'ב'חכ' או"פ אבל גדול فهو לחזק כה המל' יותר מקבל השפע ע"י ב'חכ' השתלשלות והתלבשות מכתר למל' אעפ"י שבא דרך ע"ע ב'ב'חכ' פנימי' לפי שע"י הראי יכול להתפשט האור להארד גם למרחוק הערך וזה רמזו רז"ל דאין איש לא ליוופי שהוא ב'חכ' המל' מקבל מא"א ע"י הסתכלות ולזה רמזו רז"ל דאין איש לא ליוופי שהוא ב'חכ' המל' שמקבלת היופי מ'ב'חכ' יופי העליון דא"א (כמו"ש במ"א דלזה הטעם בנשים למטה נמצא היופי יותר מבאנשים כו'), וכמו"כ ב'ב'חכ' הסתכלות דמל' מלמטה למעלה בא"א כמו"ש איש עיני אל הרים כו' עיניך יונים וכה"ג שבסתכלות זאת מקבל אוור דא"א בלחני התלבשות והשתלשלות אעפ"י שהוא חיצוני' אבל זהו עצמו הטעם שתוכל המל' לקבל גם מאור היוטר עליון שהוא ב'חכ' הכתיר אעפ"י שאין ערך בינם, עד"מ העני השפל יכול להנות מהסתכלות במלך גדול או פחות הערך מקבל אוור מהסתכלות בצדיק גדול אעפ"י שאין ערכו לקבל ב'ב'חכ' השפעה פנימי' כו', וכן בנסיבות הצדיקים מקבלים מאור זיו השכינה רק ב'ב'חכ' הסתכלות בלבד לאסתכלא ב'קרא דמלך' כו', כך כתיב איש עני כו' מאין יבוא עורי אה"כ מהארת פנים מהסתכלות דא"א במל' לחזק فهو ביתר שעת וז"ש יבוא עורי לפי שהמל' בסתר המדרישה צריכה חייזק מקום גבוה ביותר כו' וד"ל.

אך הנה מבואר למעלה במשל הראי גשמיות שמצד מהות הראי עצמו הוא חיבור חיוני אבל מצד بحي התלבשות התענוג בה הנה יכול להיות بحي הארת עצם התענוג מעצמות כל הנפש יותר מכל החושי וראי מעוף ששמו ראה כו' כך יובן ג"כ למעלה ב بحي הסתכלות מלמעלה ממטה כמ"ש הנה עני ה' כו' וכן עניינו כיונים וכח"ג שכל פנימי או עצמוני המאצל מתלבש בראי זו יותר מהתלבשותו ברצון ושכל ומדות כו' לפי שבחי עצם התענוג הפשט מלבש למעלה בהסתכלות זאת משא"כ בחו' או התענוג ברצון ובכח' שאינו אלא הארה חיוני ולא כל עצמותו כנ"ל, וכמו"כ ממטה למעלה בהסתכלות ממטה למעלה מבח' המל' בכתר מתלבש בחו' כל עצמות אור המל' דהינו כל בחו' עצם התענוג כו' כנ"ל בעניין העין רואה והלב חומד כו' שגם התענוג שבCMDת הלב תלוי לפי אופן כה התענוג שבראי' אם מעט או הרבה כו' וגם בחו' תענוג המל' לאסתכלא למעלה באור הכתר הוא מקור הכללי לבח' CMDת שכלב המל' כמ"ש לך אמר לב' בקשו כו' לפי שכל עצמותו נ麝 בהסתכלות זו וע"כ אמר הסבי עיניך מנגדיך כו', ולא אמר כן בכל העלאת מ"נ כמו ואל אישך תשוקך כו' לפי שהסתכלות עניים יש כה העלאת כל העצמיות יותר מכל העלאת מ"נ כו' ווז' שהמה הרהיבוני כו' לעורר בחו' העצמוני ממש, ווז' שאלתי כו' לחזות בנעם ה' כו' וד"ל.

והנה עד הנה מבחי מל' דazzi' כללות נש"י שיש בה ב' אופנים כנ"ל, כך יש בכל ניצוץ בפרט ב' מדריגות הנה' הא' בחו' המוחין שנ麝 לה בחו' השגה בחו' פנימי' ומן ההשגה נולדה המדות אהוי"ר ונקי' דו"ר שכליים וכידוע, וזה מצות ואהבת דק"ש שהוא אהוי"ר שאחר התבוננות ביהו"ע דק"ש CIDOU ואור השגה זו בא מלמעלה ע"י ריבוי העלומות בכל חד לפוש"ד CMD' בזורה ע"פ נודע בשערים בעלה כו' בתרעין תайн דמל' ומשם נ麝 לנשימות בפרט כמו השגת דנסמה בג"ע דבריאה מבחי' בינה שבמל' שנ麝 לכאר'א כפי מדריגתו וכל א' נכווה מחופתו של חבריו כו' והינו עפ"י השתלשלות נש'ב דמל' כו' ועד'ז' משתלשל כמה מדריגות אהוי"ר בנשימות ומלאכ' דיז'י ועש'י עד נשימות שבגופים בעזה' כו', ומדריגה הב' הוא בחו' הסתכלות CMD' בזורה לאסתכלא בקרוא דמלכא כו', והוא שרש עניין פסוד'ז שלפני ק"ש והוא עד הנה בחו' הסתכלות דמל' בא"א CMD' אשא עני כו' עני כל אליך כו'.

מאמר אדה'ז תקס"ט ע' קיא

ו

ובכ"ז יובן מה שאמר דהמע"ה אשא עני אל ההרים מאין יבו עורי כו' שראה ברוח'ך כובד גלות המר והעיקר שנטלו מהם כל הפרנסות וכל העסקים את הכל גרו על היהודים שלא לעסוק ומהמת זה מוכרים לגזול ולגנוב ולעשות על במומ', וזה עומק כוונת השר שלא תה' פרנסתם בנחת והיתר לקיים תומ'ץ ולא תה' לעזר רק כנגדו וכנ"ל. ובראות דהע"ה כ"ז אמר אשא עני אל ההרים

הם כחות הדינים שmagibahim א"ע לקטרג כהרמים גבוהים ולמנוע כל שפע פרנסת מישראל ואמר מאין יבוא עזרינו שתה'י פרנסת בריווח וביתר שתה'י לעזר ולהוליד ע"י מוצאות ומע"ט וכנ"ל. אמן Ach"z הסתכל ברוח ק' שיה' צדיקים בכל דור ודור אשר ע"י דביקותן בהקב"ה ימשיכו שפע הפרנסת לישראל בהיתר להיות לעזר (ע"ד מארז"ל כל העולם ניוון בשליל חנינה בני כיודע) וע"ז אמר עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ פ"י עזרי יהי מעם ה' מה' לא נאמר רק מעם ה' מהצדיק הדבק בה' עושה שמים וארץ ההינו שהצדיקים גורמים המשכוות החיות שמים וארץ כיודע, וע"כ נהגו שככל מר לב אפי' בגשמיota בفرنسا נושא לחכם שבדורו להמשיך עלייו שפע ור"ר בתוך כלל ישראל. ובכ"ז יובן טוב טעם למנהיגן של ישראל שבשבוע קשו"ת נהגו להשליש נדו' להחתן כא"א לפ"י ערכו, דהנה ידוע שבדורות האלו אין כדי לفرنسا רק מי שיש לו איזה סך כי עסק מלאכה ואומנות הוא לבזין בדורות האלו, וע"כ נהגו לעת מצוא שנזדמן לו זיווגו וכותבים בקש"ת מצא אשה מצא טוב לעשות לו כדי אשר בה ישירה ברכת ה' ושפע פרנסתו אשר נק' ג"כ בשם אשה, כנ"ל.

מאמרי אדה"ז על פרשיות התורה והמועדים ח"א ע' נה

ז

וע"ד חולפי אתון דהינו שמאות א' נ麝' בח' וא"ז שאלף הוא בח' כתר שהוא מקיף הכללי שמקיף לד' עולמות בשוה אף לעולמות הנפרדים שלגביו או ר' הכתר כולם שווים וגם אותן וא"ז מורה על המשכה כמ"ש אני ראשון ואני אחרון שהוא מקיף למטה כמו למללה הכל בשוה אבל אותן ח' לא יכול ליריד ולהשתלשל למטה שלא יוכל הנבראים לקבל שלא יתבטלו ממציאות אף בח' חיצונית חכמה תוכל ליריד ולהתצמצם בנבראים ונקי בח' עיין כמ"ש עני ה' כו' ות"ח נקראים עני העדה וכתי עני ה' אלהיר בה כו' כנודע שםיעה הוא בח' בינה וראי' הוא בח' חכמה אר הוא בח' חיצונית חכמה וייש בה שני מיני הסתכלות ממטה למללה וממללה למטה כמ"ש עיניך יוני' שמסתכלים זב"ז זוב"ז כמו"כ יובן למללה מ"שasha עני אל ההרים שזהו ממטה למללה וממללה למטה כמ"ש עני הוי' משוטטות בכל הארץ.

מאמרי אדה"ז על פרשיות התורה והמועדים ח"ב ע' תשסה

ח

אך להבין מפני מה דוקא בבח' אחד של העינים נעשה בח' לבתני, וגם להבין מהו שנכתב עיניך בלשון נוק' לאחר שהכתב הוא באחד שהוא בלשון דבר מהו שנכתב עיניך בלשון נוק'. והענין הוא דהנה כתיב עני ה' אל יראו, ופ"א כתיב עיניך פקוחות בלשון רבים, ומובואר באדרא דעתן הוי' אל יראו הוא בח'

עינה פקיה דלא נאים כו'. כי הנה יש ראי' שהוא עפ"י השכל שרוואה בעיני שכלו כמ"ש איזהו חכם הרואה את הנולד כו' הוא בח' ב' עינים שיביט ויחקור על ב' הצדדים בשווה לזכות או לחוב וכמ"ש והחכם עיניו בראשו ב' עינים דוקא, וראי' שהוא למעלה מהשכל הוא אינו אלא בעין אחת תריין עיניין דאתהדרו לחד כו', והוא עד"מ מהאב שאינו רואה שום חובה על בנו או כמו אין אדם רואה חובה לעצמו אף שיעשה כל עולה שבועלם נדמה לו שהוא זכאי. וכמו"כ למעלה כתיב לא הבית און ביעקב כו' מלחמת שהן בניהם להו' כמ"ש בניהם אתם כו'. וזהו תריין עיניין דאתהדרו לחד היינו שבב' עינים אינו רואה ויביט אלא לצד אחד לזכות. ווז"ש הנה עין ה' אל יריאו, עינה פקיה דלא נאים שהוא למעלה מהחכמה ע"כ אין לו הסתלקות בשעת שינה כי העינים שהם מבחי' חכמה יש להם הסתלקות בשעת שינה כמו שיש לבחי' חכ' הסתלקות ע"כ הם נסגרים בשעת שינה, אבל ראי' שהוא למעלה מהחכמה אין בו הסתלקות בשעת שינה ושם אינו אלא עין אחת כו'.

והנה כתיב עיני עבדים כז עיניינו כו' אל ה' כו'asha עיני אל ההרים דל עיני למרום כו', שיש עוד בח' והוא ממטה למעלה שהם ג"כ אינו אלא בעין אחת והוא עד"מ מעני שמסתכל ומצפה לבעה"ב ליתן לו שהבטה זו היא בבחי' תריין עיניין דאתהדרו לחד כו', כי זהו החלוק בין מלמעלה למטה ובין ממטה למעלה, כי מלמעלה למטה ההבטה בב' עינים, אבל ממטה למע' הוא בעין אחת, ונך' בזוהר בשם עיניין דמצפאן כמ"ש ותשב בפתח עינים כו'.

מאמרי אדה"ז כתובים ע' קלח

כ"ק אדמו"ר האמצעי

ט

ולפ"י"ז המשל החיזוק של התינוק מקירוב פנים שוחקות של הגدول הימנו [מאייש] גדול וחשוב ביותר דוקא שעיל ידי זה דוקא מתroxם ומתחזק ביותר ולא מי שאינו גדול כ"כ וכל מי שהוא בשפלות יותר בעני ונבזה צריד' חיזוק מאיש רב ונכבד ביותר להרימו ולהזקו מעצם שלמותו וכו' שלא יפול לעולם וכן יובן למעלה בבחי' המל' שנך' דל (ושכיבת לעפרא כמ"ש מקימי מעפר דל מאשפוז ירים כו' כנ"ל) והוא להיותה בבחי' הקטנות במדרגה (דנסים דעתן קלות בקטנות המוחין ונך' אנפי זוטרי) צריכה חיזוק ורוממות הארץ פניה מאור הגבורה ועליוון ביותר דוקא שהוא בח' כשב"כ שמאריך באור פני מלך כו' ב"ג מדיה"ר כמ"ש יאר ה' פניו אליך דוקא מב' טעמי הנ"ל (וכמ"ש במ"א בעניין יונתי בחגוי הסלע כו' דש"ע נהוריין דא"א מאירין באסתטלותא במל' שבראי' והסתטלות זאת מתחזקים ומארירים אור פני המל' היותר מכל שפע אור חדש המוחין שבאיין

בריבוי השתלשלות מא"א ע"י או"א וז"א לנוק' כו' וכמו תלמיד המקבל פנוי רבו כו' וכמו עולת ראי' בג' רגילים דכתיב יראה כל זכורך כו' כשם שבא כו') וזהו מ"ש אשא עיני אל ההרים מאיין יבוא עורי מאיין דכתיר כו' וכן עיני כל אליך כו' והיינו שיאר ה' פניו ב"ג מדה"ר במל' דוקא.

פירוש המילות ס"פ קסב (ק, ג)

,

ואמנם מלובש בכח הראי' והסתכלות הזאת מכל פנימי' ועצמי' כח החכם' יותר مما שיש בכח השכל להשכיל שכליים וסבירות, וכמ"ש במ"א בעניין לאסתכלא ביקרא דמלכא שז"ש יונתי בחגוי כו' ענייק יוונים מלמטה למטה, עניין כיוונים כו' עני ה' אלקי' בה כו' עין ה' אל צדיקים וכח"ג מלמטה למטה, למשל זוג היוונים שמסתכלים זה זהה כו' שזהו מגיע בעצמות כל הנפש שמלווה בעונג ההסתכלות הזאת עד שכל פנימית נפשו נמשך אחר זה כו', וזהו למטה מהמשכה כח המשכיל להשכיל כו', והיינו לאסתכל' כו' יראה כל זכורך כו'. ולפי זה הרי נהפוך שהראי' והסתכלות הוא בבחוי' הפנימית דוקא, וכיודע שלמטה זה והוא חי' אסתכלותא דאריך אנפין בז"א ומז"א לנוק' וכן מנווק' לו"א כמ"ש אשא עיני כו' עני כל אליך שזהו למטה הרבה מגופו של יהוד דזונ' כו', לפי שבתעוג' זה שבסתכלו' משפייע ומקבל זה על זה מלובש כל פנימית עצמות התעוג' שבנפשו יותר מזו העונג שנמשך בגוף של יהוד (וראי' מבת יענה כו') ולכך אמרו דחיב' אדם להקביל פנוי רבו דוק' ברגל כמו יראה כל זכורך כו', שראי' זו מקור לכל יהוד משפייע ומקבל שייה' אח"כ כמ"ש שם בארכיות,

אמר ר' בינה שער קריית שמע פ"ב (ס, א)

יא

וכיודע דראי' ושמיעה [הוא] בחוי' ח"ב אדר הראי' הוא רק חיצוני' הנמשך מאור השכל שבמוח החכמה (וראי' ממ"ש בע"ח דהדמיות הון רק נוראה דאבא כו'), ומה שהחכמים נקי' עני הצעה וכו' אמרו איזהו חכם הרואה את הנולד [וכיווץ] הכל הוא רק בחוי' חיצונית [ד]חכמה שהוא בחוי' הבינה שמבין בשכלו מה שעתיד להיות כאלו רואה בעניינו ונקי' עני הascal כמ"ש במשה וירא ראשית לו מפני שהוא מבחוי' אור אבא כו' אבל איןנו מהות ועצמי' כח החכמה להשכיל כל דבר עצמו רק בחוי' התפשטות החיצוני' מן השכל שمبית וצופה בשכלו מה שיولد ונקי' חכם הרואה את הנולד בחוי' עי"ז דחכמה ולא [בחוי'] עצם פנימיות החכמה רק בחוי' אחרונה שבה כמו התפשטות חיצוני' דחכמה בראות [עין] הגשמי כו', ולמטה הינו כמו בחוי' הסתכלות עני דח"ע כמ"ש עני ה' אלקי' בה בבחוי' המל' מלמטה למטה וכמו עניינו כיוונים וכן מלמטה למטה שהמל' מסתכלת

כלפי מעלה כמ"ש ענייך כל כו' ענייך יונים לאסתכלא ביקרא דמלכא כו' אשא
[ענייך] כו' וכיוצא ודיל.

מאמרי אדמור האמצעי דברים ח"א ע' רלה

יב

וזהו ארך אפים וגדל חסד ולא אמר רב חסד כו', דהנה מ"ש דוד הפסוק זה
מדבר ב"ג מדות הרחמים שמקבל המל' מא"א ולכך נשנה הסדר מהנון
לרחים כו', וזה מסתכלותא דא"א בז"א ומז"א למל' שהן שע"ה נהוריין כו' כנ"ל,
וז"ש יאר ה' פניו אלקיך לבני עד שכט א' מישראל מבקש י"ג מדה"ר ושומע
لتפלת כל או"א מישראל להאריך לו פנים כמ"ש אלקיך כפרת לכל ניצוץ מישראל
כו', וזהו כוס ישועות אשא הן רבוי החסדים שנתקי' ישועות שמקבלים כוס מלא
מאור י"ג מדה"ר דכתה, וכמ"ש במ"א על פסוק אשא ענייך אל ההרים מאין יבא
עורי מאין ממש כו', וההרדים הון הרימים מדות שבכתה שנתקי' רחום וחנון
כו', אך מ"ש במשיח כסוי רוייה וככ' ארכ' הוא למעלה הרבה מזה כו' לא יצטרך
להיות אור המאיר למלי' מן א"א אלא בחיה' המל' יהי' במדרגת א"א עצמו, וכיוצא
בכתה שם טוב דמשיח עולה על ג' כתרים כתר תורה וכתר כהונה וגם מכתר
מלכות, ז"ש ואלה דברי דוד האחרוניים כו', וזה וענינו מאירות מאור ולא אור
(ולא שווין בקומתנו בלבד) ולכך אמר דכסא דמלכא משיחא כו' לפי שנאמר בו וגבוה
מאוד כנ"ל ודיל.

מאמרי אדמור האמצעי נ"ז ע' תרג

יג

ועתה י"ל ענייך יונים שהוא מדרגה יותר גבוהה שהוא על עצמו' הנפש
קודם בואו לגוף. כי הנה עניין הנ"ל בבחיה' חו"ב הוא בחיה' אדם כמו שתلت
שליטין איינו לעילא מוחא ולבא כו' וישראל מצרפת לאביהם שבשים קאי על
אא"ס שבכמיה בחיה' אדם כו', אבל ענייך יונים הוא בחיה' אחרית והוא עניין המשכת
כל הנפש דהינו כמו שהנשמה הייתה צורה בצרור החיים קודם ירידתה באדם
שאין ערוך להתענג שמתענגת אח"כ בירידתה בגוף גם תענג היותר נפלא כמו
ר"ע שיצאה נשמהו באחד שהוא עיי השגה عمוקה באלקות כו' עיי אכילה שאכל
ונתחזק כלי מוחו כו', שאין ערוך בחיה' זו לגבי התענג אלקי שהי' לנשمة ר"ע
בג"ע קודם ירידתה בגוף שהי' צורה בהתקשרות ודביבות רב באלקות וכמ"ש
באתי לגני אהותי כלה אכלי כו' אבל באטרי' לאו אורחיה' למיכל כו'. והוא
הדוגמא אשר היה לעתיך כמו עזה'ב אין בו לא אכילה ולא שתי' שהי' אותה
הארה עצמה אשר עכשו בנשמה קודם בואה לגוף, יהי' לעתיך גם בנשמות אשר
ב גופים. והוא עניין ענייך יונים כמו זוג יונים שמסתכלים זע"ז כמ"ש עין בעין כו'.

והוא מ"ש עין ה' אל יריאיו שהוֹא ההסתכלות של מלמעלה למטה. ומ"שasha עיני כו' הוֹא העין של מלמטה כו'. וכמו"כ עכשו ייש ג"כ בחיה' זו וכמ"ש במא' וד"ל.
מאמרי אדרמי' האמצעי הנחות – תקע"ז ע' קוב

כ"ק אדרמי' הצ"צ

יד

וזהו מ"ש במד"ר פ' ויצא פע"ד כל מקום שנאמר לוּלִי בא' בזכות אבות. והיינו מ"ש יעקב לוּלִי אלקינו אבי, והיינו דהתהברות והארת אור א"ס בז"א שזהו פ' לוּלִי לוּלִי זה בא' בזכות האבות וכמ"ש בלקית בשח"ש בד"ה קול דודי פג' בפי' מدلג על ההרים. שהدليل הוא המשכה מאור א"ס של מלמעלה מסדר ההשתלשות בחיה' שנגלה עליהם מלך מלכי המלכים כו' דהינו מל' דא"ס הוא על ההרים בזכות האבות שהם ההרים. והיינו כי שורש המדות הם למלעה מהשכל כמבואר בת"א פ' יתרו בד"ה עניין האבות הוא הנו המרכבה ועם"ש בד"ה אם בחקתי תלכו בפי' בעבר הנהר ישבו אבותיכם כו' ומ"ש בענין יפה שיחתנו של עבדי אבות כו'. וזהוasha עניין אל ההרים מאין יבא עורי שע"י ההרים יבא עורי מבחיה' אין שהוא הכתיר כו' ועם"ש ע"פ והגעתם אל המשקוף ושתי המזוזות שהם האבות כו'. אזה'ת ויצא רכה, א

טו

וזהו לא יחסרו כל טוב דהינו גם שער הנו' גימט' כל וכ"ז נמשך ע"י ייראו את ה' שע"ז כי אין מחסור ליראו כי אין פ' מבחיה' הא' דאנכי נמשך לבחיה' יונ"ד שהוא חכ' ומחכמה נמשך לבחיה' נ' דהינו נש"ב וע' במא"א א' סוד ובינ' שם הביא כן מהת"ז תיקון ע' דקכ"ז א' ע"פ מאין יבא עורי א' כתרא עילאה יונ"ד חכמה ו' בינה וכ"ה בפרדס ערך אין א"כ הרוי שנמשך מבחיה' כ"ע להיות מאיר שער הנו' דבינה.

אזה'ת בשלח ע' תמב

טז

וזהו ונחתם אותה אל אלעוזר ועם"ש סד"ה הוֹי לי בעוזרי ד לשם נת' שיש ב' בחיה' עוזר הא' ע"י המצאות הב' בחיה' עוזר כנגדו שמבחיה' כנגדו נמשך העוזר וזהו ונחתם אותה שהוא בחיה' כנגדו אל אלעוזר שיומשך כה מלמעלה מאל עוזר שמכנגדו דוקא יומשך עוזר דהינו ע"י מאין יבוא עורי ובקשתם ממש ומצאת כו'. וזהו אל שנמשך מג"מ שנמשכו מבחיה' אין.

אזה'ת חזת ע' תצט

י

זה"ב פ' יתרו דפ"ג ע"א, או תתענג על ה', Mai על ה' אחר דעתlain ותתайн אתמשכן מניי ותאבין לההוא אתר דכתיב מאין יבא עזרי, וכתיב ועד עתיק יומייא מטה כו' וע"ש בפי' על במת' ארץ.

אווה"ת נ"ז ע' חתן

יח

אין לה מנוח ע"ד מאין יבא עזרי, שבחי' אין הוא מנוח לה בסוד אני ראשון ואני אחרון, לכן כל רعي' בגדו בה, שעלי' שלה למע' מהו"ב עד שהן יבגדו בה נגד מדרגתה, ולכן היו לה כו', ואת והב בסופה.

אווה"ת נ"ז ע' אליה

יט

שה עיניך. ע"ד בזמן שישראל מסתכלין כלפי מעלה ע' בד"ה נחש הנחושת וכו', ע"ש, ועוד"ז גם כאן שלא יסתכל על התאה גשמיות שבאהה כ"א בראש העניין יחו' עליון והמשכת אלקות וכו' נשמות חדשות וכו', וזהוasha עני אל ההרים וע"ז מאין יבא עזרי כו' כי אין מחסור ליראיו כו'.

אווה"ת נ"ז ע' איצז

כ

תלים רסי' כ"ה לדוד אלקיך ד' נפשיasha במד"ר בשה"ש בפסוק השבעתי אתכם יליקוט פ' תצא דף רצ"ז ע"ד בפסוק ביוםו תנתן שכרו ובתלים רמז תשא רמזו תשב, זה"א פ' לך דף פ"ז ע"א לדוד אלקיך ה' נפשיasha, מאין נפשי דא דוד דרגא קדמאה כדאמרן,asha אסליך כד"אasha עני אל ההרים בגין דכל יומא דודוד הווה משתמש לסלקא דרגיה לאתעטרא לעילא (הפי' ע"ד מ"ש בזח"ב פ' וארא דכ"ח ע"ב ר"ץ פתח ארוממרק אלקיך המליך ת"ח דוד לקל דרגא דיליה קאמר בגין דכתיב אלקיך דידי בגין דבעא לסלקא שבחה ולבעלאה ליה לנהורא עילאה, לאתערבה דא בדא למחיי قولא חד עכ"ל ועיין מזה בת"א פ' מקץ בד"ה כי אתה נרי, ועוד"ז מפרש הזוהר כאן פי' אלקיך ה' נפשיasha, והיינו ע"י מס'נ כדף' המד"ר והילקוט).

אווה"ת תהילים (יהל אור) ע' איחצץ

כא

ע"ד כי אין מהסור ליריאו דהפי' שבחי' אין שהוא א"א הוא ממלא כל מהסור ליריאו וכמ"ש בזח"ג שלח קנ"ח ב' ע"פ היש בה עין אם אין וכ"כ המפרש' ומהם הבהיר בפירוש מ"ש ומותר האדם מן הבהמה אין, וזה עניין מאין יבא עזורי וענין והחכ' מאין תמצא ועד"ז פירשו אין מזל לישראל שבחי' אין הוא מזל לישראל וע' בד"ה האזינו השמים דרوش הראשון כר הצל זהה נמשך מבחי' אין וכענין טוב לחסות בה' מבטווח באדם דפרש' חסיוון אינו אלא דבר מועט כי, וואעפ"כ טוב לחסות מבטוח באדם ואף באדם העליון כמ"ש בלק"ת.

אויה"ת שה"ש ז"ג ע' תחנעב

כב

בזהר פ' לך דפ ע"א אליך ה' נפשיasha אליך ה' לעילא (פי' בזח"מ אל הת"ת להעלותה בין תרין דרוציא) מאן נפשי דא דוד דרגא קדמאה דקאמרון ר"ל בח' מל' (ע' זח"ג פ' קדושים דפ"ז סע"ב)asha אסלך כד"אasha עניין אל ההרים (עמ"ש בלק"ת בד"ה ושאבתם מים דרוש השני בעניין פי' כוס ישועותasha וע' עוד בלק"ת בשח"ש בד"ה קול דודי בעניין מدلג על ההרים איך שהוא עניין א' עם ופסח ד' על הפתחה והבן) בגין דכל יומיי דדוד הוה משתדל לסלכא דרגא ולאתעטרא לעילא שע"י העליה שם היא מתיחדת עם הת"ת והתפארת הוא מעוטר בתפלין דהינו העטרה שמעטרת לו אמו (עמ"ש ע"פ את שבתווי העטרות שארינו בלק"ת) ובعلיתה שם עולה עמו ומטעטרת בסוד אותן העטרות תרין עטרין דירית מאו"א עכ"ל וע' בזחר וארא דכ"ח סע"ב ע"פ ארומマーALKI המלך, ולכז אני שפיר שבקשה זו אנו מבקשים שiomshך במהירות, וע' זהר יצא דרע"ח ע"א ע"פ ביוומו תנתן שכרו.

אויה"ת מהלים (יהל אור) ע' צא

כג

מכחבו הגעuni, והשומע תפילת כל פה יחוננו וישלח דברו וירפאהו. ובודאי סייעתא דשמייא היא לרומ"ע וואס איר זאייט פרילילער. אהובי או"ן הייסט זינגען, ווארום רבינו נבג"מ האט גיזאגט איז שמחה של מצוה ושיר איז מבטל אלע דיןין וקטרוגים ברו"ג אכ"ר, וה' יכלכל עלייו מידת הרחמים וחסדים הגדולים.

דברי אהבו דורש שלומו וטובתו בכל לב

מנחם מענדל

אהובי או"ן הייסט זינגען שיר למעלותasha עני מאין יבא עזרי, ווארום עס שטייט אין מס' סוכה אויפֿ דעם שיר המעלות האבן דיא לויים גיזונגען אין ביהם"ק מיט אלע כליז זמר.

างרות קודש כ"ק אדמוני הצעץ ח"א ע' שסח

נדפסה בבטאון חב"ד (34-35, ע' 10).
היישט זינגען . . מאין יבא עזרי: תהילים קכא, א.
אין מס' סוכה: נא, ב.

כ"ק אדמוני מהר"ש

כד

והנה משה כשליח את המרגלים אמר להם שיראו הייש בה עז אם אין, ופי' הרמ"ז שצוה להם לראות אם מקבלת הארץ מבחי יש או מבחי אין, שאין הוא הגבה יותר למלחה מבחי יש, וזהו כמ"ש מאין יבא עזרי, פי' SMBCHI אין יבא עזרי, או כמ"ש אין מחסור ליריאו שפי' שבחי אין הוא המחסור ליריאו, או כמו שאמרץ"ל אין מזל לישראל, שפי' שבחי אין הוא המזל של ישראל, וזהו עז השדה יתנו פריו שבחי פריו דהינו הפירות כמו שהם נמשכים מבחי אין.

סה"מ תרכ"ו ע' קב, סה"מ תר"ל ע' קמו

כ"ק אדמו"ר מהורש"ב

כה

והנה משה כשליח את המרגלי"י אמר להם שיראו היש בה עין אם אין, ופי' הרמ"ז שצוה להם לראות אם מקבלת הארץ מבח"י יש או מבח"י אין, שאין הוא הגבה יותר למע' מבח"י יש. וזה כמ"ש מאין יבא עורי פי' שמבח"י אין יבא עורי או כמ"ש אין מחסור ליראיו שפי' שבח"י אין הוא המחסור ליראיו, או כמשארץ אין מזל לישראל, שפי' שבח"י אין הוא המזל של ישראל.

סה"מ תרנ"ז ע' קכד

כו

ולהיבין זה צרכיים להקדים מ"ש יונתי בחגוי הסלע בסתר המדריגה הראיini את מרair השמעני את קוילך כו', והוא מא' הקב"ה לכנס"י דכנס"י נק' יונתי הוז שרש ומקור דנשי' למעלה שהוא בחיי מל' דאצ'י והז נש'י למטה נק' בשם יונתי כמ"ש עיניך יוננים דכשם שיוננים מסתכלים זה בזה ויש תעונג גדול בהסתכלותם כמו"כ יש בנשי' בחיי הסתכלות והוא"ע לאסתכלא ביקרא דמלכא ועי"ז מעוררים מלמעלה ג"כ בחיי הסתכלות וכמ"ש עיני ה' אל צדיקים, עין ה' אל יראי כו' וכמ"ש עינוי כיוונים שהוא בחיי הסתכלות מלמעלם"ט וכמו"כ בחיי מל' יש ג"כ בחיי הסתכלות והוא"ע מ"שasha עני אל ההרים מאין כו' דוד שהרש נשמהתו היא מבח"י מל' דאצ'י אומרasha עני בבח"י הסתכלות מלמעלם"ע הארים שהן בחיי המדות וקאי על המדות שבכתה שהן הרים העליונים ביוטר ונק' בזוהר טורא חשוכה כו' ועי"ז מאין יבוא עורי דכתיר יבוא עורי בבח"י הסתכלות מלמעלם"ט דע"י הסתכלות זו נمشך ש"ע נהוריין מכתיר במל'. והנה בשם דבහסתכלות דיוונים ה גם שיש בזה תעונג גדול ומ"מ אין מזה תולדת לפיה שאינו המשכה פנימיות כ"א הסתכלות היא הינה אל היחוד, כמו"כ הוא בהסתכלות דכנס"י להקב"ה הנה אין בהסתכלות הולדת אהוי"ר, כ"א היא הינה אל היהודים העליונים וכן ייחוד ודביבות דנשי' באלקות שהוא ע"י הקדמה ההסתכלות דוקא.

סה"מ תרס"ב ע' רמא

כז

והنمישל מזה יובן למעלה בחיי מל' דאצ'י דכתירacha עני בבח"י הסתכלות מלמעלם"ע אל ההרים דכתיר, ועי"ז מאין יבוא עורי שהן בחיי ש"ע נהוריין הנמשcin מכתיר אל המל', דלכאו' איןנו מובן הרי בחיי מל' היא סופא דכ"ד דאצ'י בחיי היוטר תחתונה וכתר היא בחיי היוטר עליונה, ואיך אפשר להיות

התהברות דכתיר ומיל' שלא בהדרגה הרי ידוע מ"ש בע"ח בעניין התלבשות הפרצופים זב"ז דבכדי שהיה המשכת אור הכתיר במיל' צ"ל ע"י כמה התלבשות וצמצומים ואופן התלבשות היא דנה"י שבעליו נעשה מוחין אל התחתון דנה"י דוא"א מתלבשי באו"א ונעשה מוחין לאו"א ונה"י דאו"א נעשה מוחין לו"א ונה"י לו"א נעשה מוחין לנוק' הרי בחיה' המוחין דנוק' גם שרשם הוא מבחי' הכתיר מ"מ הוא ע"י כמה התלבשות וצמצומים בסדר ההשתל' שנמשך מא"א לאו"א ומאו"א לו"א ומז"א למיל' כו', וכן הוא בהעליות מלמטלמ"ע שצ"ל ג"כ בסדר והדרגה דמל' עולה ונכלל בז"א וז"א עולה ונכלל באו"א ואו"א בכתיר כו' ואיך אמר אשא עיני אל ההרים בבחיה' הסתכלות דמל' בכתיר שלא בהדרגה וכמו"כ בהסתכלות מלמעלמ"ט דכתבי' יאר ה' פניו אלק' שנמשך בחיה' הארת פנים דאי"א אל המיל' איך יכול להיות בחיה' דילוג המדרי' כ"כ מהעליו ביוטר אל התחתון ביוטר כו'. אך העניין שיש בבחיה' המיל' ב' אופנים בקבלה השפע א' בהיוטר מקבלת האור בבחיה' קירוב הערך דהינו שהאור נכנס בתוכיות ופנימיות המיל' ונעשה בבחיה' אור וחיות ממש אל המיל', וזה ע"ז בחיה' המוחין דמל' שנעשה מבה"י זו"א שהוא מה שנעשה בבחיה' אור וחיות ממש בבחיה' מל', וכמו עד"מ הארת השכל שמתלבש באותיות הדיבור שמאיר בגילוי בדיבור והוא בחיה' חיות הדיבור דאותיות הדיבור עצם הון דומם ואין בהם חיות כלל, והאור השכל שמתלבש בהם הוא חיות הדיבור כו', ונמשך מן המדות וכיודע ומכואר במ"א דבכדי שהיה' התלבשות השכל בדיבור צ"ל ע"י המדות דוקא, דכשם שהמשכת הקול המתלבש באותיות הדיבור הוא מהבל הלב כמו"כ השכל שמתלבש בדיבור הוא ג"כ מהדמות, ודוקא מבה"י חיצוניות המדות, דפנימיות המדות א"א שיתלבש בדיבור כ"א בחיה' חיצוניות בלבד כו', וכמו"כ בחיה' המוחין זו"א הוא בחיה' אור וחיות פנימי זו"א כו' וכמו הטעם והשכל של המדה הוא החיות של המדה דמהה בלי טעם אין לה חיות והטעם הוא החיות של המדה כו' וכמו"כ לעלה המוחין זזיא הוא בחיה' האור וחיות זו"א כו', וכן המוחין דאו"א שנמשך מכתיר הוא שנמשך בחיה' חיות באור החכ', וכמו שהרצנו נותן חיות בשכל וכיודע בעניין השוחד שמצד הטיית הרצון איליו נעשה ג"כ הטיית השכל לזכותו כו' וכמו לעולם לימד במקום שלבו חפי' דוקא שאו מבין את העניין היטיב ומשכיל בו השכלות כו'. והנה בהשפעה זאת שבבחיה' קירוב הערך הגם שנמשך בחיה' מוחין פנימי' אל המיל' בבחיה' אור וחיות פנימי ממש, ושרש המשכה מבה"י הכתיר כו', מ"מ הרי נמשך האור ע"י ריבוי התלבשות וצמצומים עד שהאור המאיר במיל' הוא בבחיה' צ茂ם ומיעוט מאד כמו שרחוק מאד הארת השכל שמאיר בדיבור לגבי גילוי השכל שבמוח שהוא רק חלק עשירי בלבד וגם זה רק בכמות לא באיכות כו', כי באמת בחיה' גילוי אור הכתיר א"א שייאיר במיל' אור הכתיר עצמו בגילוי, אחר שאין ערוּך כל למל' אל הכתיר ואייך יאיר אור הכתיר בגילוי במיל', כ"א לאחר שתצמצם ונתחמץ האור או יכול להאיר גם במיל' בבחיה' גילוי להיות בבחיה' חיות פנימי כו'. אמן יש עוד אופן השפעה והוא שנמשך מבה"י הכתיר אל המיל' שלא ע"י התלבשות וצמצומים

אכן אופן המשכה אינו בבחיה' א/or פנימי כ"א בבחיה' מكيف בלבד כו', והוא מה שנמשך מבחיה' הכתה אל המל' ע"י הסתכלות דאריך במל', דעתין ההסתכלות אינו בבחיה' פנימי וכגון' במשל דהסתכלות באדם למטה שהוא בבחיה' נבדל שהדבר הנראה אינו נכנס בפנימיות בעין הרואה וכן א/or הראי' אינו נכנס בהדבר הנראה כו', וכמו"כ הוא בהסתכלות דא"א במל' אין המשכה מאירה בתוכיות ובפנימי' דמל' בבחיה' גילוי כ"א בבחיה' מكيف בלבד כו', אמן נתיל' דבהתכלתו יש בזה דוקא בחיה' עונג פנימי ועצמי שבנפש שנמשך כל עצמותו בהראי' כמו"כ בבחיה' ההסתכלות דא"א במל' נמשך כל בבחיה' פנימיות ועצמיות דכתה של מעלה מעלה מבחן הארת שמאיר בגילוי באור'א שהוא בבחיה' הארת הכתה בלבד אבל בהסתכלו' נמשך בבחיה' הפנימיות והעצמיות דכתה, ולפי שהוא בבחיה' העצמות דכתה לנין יכול לירד ולימשך למטה בבחיה' סוכ"ד דאצ'י דכל הגבוח ביוטר ירד למטה ביוטר ונעוז תחלתן בסופן דוקא כו', דבחיה' הארת הכתה להיות שהוא בבחיה' הארה בלבד יכול להיות נמשך רק בחכמה ולא במל' וההמשכה במל' הוא רק מבחן נה"י דז"א שבערכה כו' וגם המל' אינה יכולה לקבל בבחיה' הארת הכתה במו שהוא לפי שהוא בבחיה' גילי' כו', אבל בבחיה' העצמות דכתה להיותו בבחיה' מكيف בלבד בבחיה' מל' והמל' יכולה לקבל זאת לפי שהוא בבחיה' מكيف בלבד כו', ואם היה שהוא בבחיה' מكيف בלבד ה"ז פועל פעולה גדולה בבחיה' מל' שמתרומם ע"ז מدت המל' ומתחזק כוחה הרבה יותר مما שמקבלת מבחן נה"י דז"א בבחיה' קירוב הערך כו', וכן עד"מ אדם גדול מאד כמשמעותה פנים על אדם קטן שמרוחק באין עירוד ממנו נעשה ע"ז צהיבת פנים בהקטן ומתחזק فهو מאד ע"ז, גם שלא קיבל בזה מהגדול שום גילוי או ר' כ"א מה שמשמעות בו בלבד מ"מ מתחזק فهو ע"ז הרבה יותר מכמו שהוא מתחזק ע"ז גילוי או ר' פנימי ממשפייע שבערכו שהוא נמשך לו או ר' מצומצם כו', והנה לקבל גילוי או ר' מהגודל בבחיה' או"פ א"א לו לפי שאנו בערך כלל אמן הארת פניו בהסתכלו' יכול לקבל ומתחזק מאד ע"ז כו', ובדוגמא צואת יוכן בבחיה' המל' שע"י ההסתכלות דא"א נמשך בבחיה' העצמות דכתה אל המל' אלא שהוא בבחיה' מكيف וע"ז מתחזק כה המל' הרבה יותר שביכולתה אח"כ ע"ז לקבל גילויים עליונים יותר כו' (ועמ"ש בס"א בעניין הקישוטים דמל' כו'), וכן הוא בבחיה' ההסתכלות דמל' יכול להיות ההסתכלות בבחיה' כתה שלא בהדרגה לפי שאין זה בגילוי שיהי' בבחיה' התאחדות פנימי ממש ולכן יכול להיות גם שלא בהדרגה, אמן ההסתכלות הוא בבחיה' פנימיות ועצמיות דכתה וכל עצמותה ומהותה דבחיה' נמשך בבחיה' ראי' והסתכלות זו כו', והוא עד"מ הראי' וההסתכלות במלך הרי ביכולת כאו"א גם איש פשוט ופחות לראות את המלך, כי לדבר עם המלך וכ"ש להיות מיועצ'י המלך צ"ל חכם גדול ביותר, כי יועץ המלך הרי המלך מתגלה אליו בגילוי כחוותו הפנימיים כמו בכח השכל וכדומה שמתאחד עם המלך בגילוי כחוותו שהוא' א/or פנימי וצ"ל כזה שהיה' מוכשר לקבל גלווי המלך ולהתאחד אליו כו', אבל לראות המלך יכול כאו"א לפי שאין כאן שום או ר' בגילוי ואין כאן התאחדות פנימי כו', אבל מ"מ בראיתו ה"ה

רואה יקר תפארת גודלו ורוממותו שהוא מהות ועצמות המלך שלמעלה מהగילויים שלו, ובראייתו את יקר תפארת גודלו ה"ה מתקשר ונמשך בכל עצמותו הרבה יותר מהתקשרתו בגילוי כחות המלך כמו ביועציו המלך שהוא התקשרות וכחות גלויים בלבד כו', וכנראה בחוש דבראיית המלך מתקשר ונמשך כל עצמותו בראי' והסתכלות זו כו', וכמו"כ הוא בבח"י הסתכלות דמל' שהוא בבח"י פנימיות הכתר ממש וכל עצמותו נמשך ונכלל בהסתכלות זו, וע"ז מעוררת בח"י ההסתכלות מלמעלמ"ט בח"י הארת פנים דא"א ג"כ בבח"י המשכת כל העצמות דכתר כו', ווז"ש הסבי ענייך מנגידי כו' שלא אמר כן בשום העלאת מ"ז דואל איש תשוקתך כ"א להסתכלות עינים בלבד אומר הסבי ענייך מנגידי שהם דוקא הרהבני שמעוררים בח"י המשכת העצמות ממש למעלה הרבה מכל העלאת מ"ז, והיינו לפ"י שבהסתכלות זאת נמשך כל עצם מהותה כו', ומבח"י הסתכלות זאת נמשך אח"כ בח"י התשוקה וההעלאת מ"ז דואל איש תשוקתך במדרי' נעלית יותר כו' וכמשנת"ל בעניין עין רואה והלב חומד דמהתענווג שבראי' נמשך דוקא הסתעפות החמדה שבלב כמו"כ בקדושה למעלה דמבחרי' ההסתכלות דמל' נעשה בח"י התשוקה ביותר לפ"י שכל עצמותה נמשך בבח"י הסתכלות זאת כו'.

סה"מ טرس"ב ע' רמד

כח

אמנם יש עוד אופן המשכה עד"מ עניון החושים שבנפש, דכמו"כ והוא למעלה כמ"ש וירח ה' את ריח הניחוח שזה יגיע בבח"י עצמות או"ס ב"ה עד שע"ז נעשה שינוי רצון בהשתל', וכמו ריח ניחוח לה' שע"ז הקרבנות נעשה סליחת העוננות שהקרבו מכפר שהזו דוקא ע"י המשכה מעצמות או"ס ב"ה כנודע והוא ע"י ריח הקרבנות שריחן עולה לשמיים דרזא דקורבנה עולה עד רוזא דא"ס ונמשך ע"ז ניחוח לה' כו'. וכמו"כ עניין השמייני את קולך, ללא דורייתא, דבאור פניך נתת לנו תורה חיים כו', ואו' ע"ז כי קולך ערב ומראך נואה דקאי על מההמ"ץ כו' שכ"ז מגיע בבח"י עצמות או"ס ב"ה כו'. וכמו"כ בבח"י ראי' עליונה וכמו בהסתכלותא דא"א בז"א דבראי' והסתכלות נמשך מבחי' עצמות האור דכתר כו' (וכמ"ש במ"א בעניין הצעץ שהוא בח"י אסתכלותא דא"א במצחא דז"א שע"ז נערים כל הדינים וגבוי' כו'). וכמו"כ יש בבח"י הסתכלות דא"א במל' וכמ"ש עניינו כיוונים ועיניך יוננים וכמו יוננים המסתכלים זב"ז DIDOU דהתקשרות ודביקות עצם והתענווג שלהם בהסתכלות שלהם כו', וכמ"ש במ"א. וכמו"כ הוא מא' כנס"י עניינו כיוונים להסתכל בהם בבח"י המשכת תענווג עצמי והוא יאר פניו אליך בח"י הארת פנים בנש"י למטה ובבח"י מל' למעלה שהוא המשכת י"ג ת"ד דא"א שנמשכים במל' שז"ע קשותי כליה דבח"י מל' שנמשכי' לה מא"א שעש"ז נק' המל' ג"כ יפת מראה כו' וכמ"ש במ"א. וידוע DIGIT'D הן מבחרי' פנימיות הכתר וזה נמשך בבח"י הראי' והסתכלות וכמו הגדול שמביט אל הקטן בעין טובה ומראה לו

פנימ צהובות שז"ע הארת פנים כו', והיינו המשכה שלא בהדרגה, דבסדר השתלי' הרי מה שנמשך במל' הוא רק בחיה' נה' זז"א, וכנודע דנה' זאו"א נעשים מוחין לז"א ונה' זז"א נעש' מוחין למל' כו', ובבחי' הארת פנים המשכה היא מבח' עצמות או"ס שלא בהדרגה כלל כו. וכמו"כ הוא בכח' ראי' דמל' מלמטלמ"ע, ובמ"שasha עני אל הרים, דודד שהי' מרכבה אל המל' אומרasha עני אל הרים בחיה' טורי חושא דכתר ג'כ' שלא בהדרגה, דעת' סדר השתלי' הרוי העלי' דמל' היא בז"א, ואח'כ' זו"נ' עלין לאו"א כו' כנודע, וככאן העלי' הוא בכתר, דלכון עי"ז מאין יבוא עורי שזהו בחיה' הכתר כו'. והיינו לפי שבכח' ראי' דמל' העלי' והריצו הוא בכח' עצם ומהות המל' (וכמו במשל הגשמי דבראי' נמשך בחיה' העצמות כו') שmagiy' בחיה' מהות ועצמות א"ס ב"ה כו'. וזה מ"ש הסבי עיניך מנגדיהם הרהיבוני, דדוקא בכח' ראי' או' הסבי עיניך מפני שהם הרהיבוני הרהיבוני שעי"ז מתעורר ומתגלה מbach' מרחב העצמי דבח' עצמות א"ס ב"ה כו'.

סה"מ עת"ר ע' פב

כט

וז"ש אעשה לו עוזר כנגדו נמשך עי' המנגד דוקא שע"ז כתיה' מאין יבוא עורי שהעזר נמשך מאין שהוא בחיה' כתר דהנה כתיה'asha עני אל הרים, שהם מדות שע"ז כתיה' ישלה עוזר מקדש דאשר קדשו במצותו, משא"כ בזמה"ג נמשך העזר מכתר, וזה ג'כ' מ"ש בענן אראה שלאחר התשובה דרי'ה ויוכ'פ עי"ז אח'כ' כי בענן אראה שיגיע לbach' ראי', וזו"ש מן המיצר קראתי יה', ועי"ז דוקא ענני במרחב יה' בחיה' מרחב העצמי דא"ס כו', וכן גם בזמה"ג שדוקא עי' ירידת דבזמה"ג עי"ז הוא העלי' ביותר וזו"ש במד"ר שדוקא אלו הסובלים את הגלות הם יראו בבנינה.

סה"מ עת"ר ע' רמה

כ"ק אדמור' מהוורי"ץ

ל

אך העניין הוא דהנה כתיבasha עני אל הרים מאין יבא עורי, וא"י בזוהר ח"א (ר"ח ע"ב)asha עני אל הרים לאמשכא ברכאנ' מעילא לתטא, ואינו הרים עילאי' לאמשכא מניינו ברכאנ' לכנסת ישראל, דאתברכו מניינו. והכוונה הברכה לכנס"י, הם הרים עילאי', דאתברכו מניינו, להמשכת הברכה עליונה הוא דוקא לכנסת ישראל, לפי שהם עיקר הכוונה בדבריאת העולמות, דישראל על' במחשבה במחשבה הקדומה דא"ק, ולכון להם נמשך הברכה, לאמשכא ברכאנ'

מעילא לחתה, שתה"י למטה ממש בכל העניינים הגשמיים, ולא שיהי רק לעילא בעניינים שלמעלה, כ"א לחתה בبني חייא ומזונא, וכ"ז הוא ע"י אשא עני דוקא, דasha עני הוא בח"י ראי. זהו הענין דעת"י הראי' ממשיכים זאת שהברכה העליונה תה"י מעילא לחתה בגilioי ממש בכל העניינים הגשמיים.

סה"מ תרפ"ד ע' יח, סה"מ תש"ט ע' ג

לא

וזהו אשא עני אל ההרים לאMSCא מעילא לחתה, שיהי הגילוי למטה ממש, הון בגשמי' והן בכחות רוחני', דמאינו הרים עילאיין לאMSCא מיניהם ברכאן לכנסי', שם העיקר בברה"ע, דאתברכו מיניהם, מהמדר'י שלמע' מהשתל', וכ"ז הוא ע"י הראי' שהוא הביטול דהשתחוואה שבא בריה ע"י הקדמה התשו' ובב"ע דתקיית שופר.

סה"מ תרפ"ד ע' ל

לב

והנה ההשפעה בקרוב ובגilioי הנה במדות שלמעלה הוא ביותר מכמו שהוא במדות למטה, וכיודע דאיינו דומה עניין השפעת המדות למטה כמו למעללה, דלמטה המדות הון רק גורמין ההשפעה בלבד, היינו לא שהמדה עצמה נMSCת, אלא היא גורמת ההשפעה, וכמו מدت החסד כשותורר בהסדר על זולתו גורם ההשפעה שמשפייע לו מטויבו וחסדו, שההשפעה הוא דבר וענין אחר מעניין החסד עצמוו, וכמו שמשפייע לו ממון וכלה"ג, ואם אין לו מה להשפייע לו הרי אין תועלת כלל מהתוערות חסדו אליו, אבל למעללה הרי נ麝 הארה ממש ממדת החסד, וכמו מכלכל חיים בחסדי' שהארה ממש נ麝 עד שנעשה מזה התהווות ממש כפי הצורך אל המקבל מפני שהארה ממש נ麝 ממדת החסד, וזה דכתיב³ אשא עני אל ההרים מאין יבא עזרי, דהרים הם מדות עליונות, ואשא עני אל ההרים הוא הכוונה ביב' ברכות לכוון בשם של כל ברכה וברכה, אז הוא גilioי ההשפעה העליונה מבחי' האין העצמי. וזה מאין יבא עזרי, דהעזר בא מבחי' אין⁴, וכיודע ההפרש בין לחם מן השמים ולחם מן הארץ, דבאמת ע"י העבודה בתומ"ץ הנה גם לחם מן הארץ הוא ע"ד לחם מן השמים שלא ביגיעה, וזה עזרי עם הווי' עושה שו"א, דהו כי הוא למעלה מן הטבע, והיינו דכארש אשא

1) ברכה שני' דתפלת העמידה.

2) ראה תו"א פ' מקץ רד"ה רני ושמחי (לו, ב). – להעיר מברכות כה, סע"ב. – הערת כ"ק אדמור' שלייט"א בסה"מ היש"ת הנ"ל העירה 1.

3) תהילים קכא, א.

4) ראה גם מאמרי אדה"ז תקס"ט ריש ע' קיב. סה"מ עת"ר ע' פג.

עיני אל ההרים להתפלל אל מי שהעושר והפרנסה בידו ית' ועושה את דבר עסכו לכלי טהורה ע"פ הتورה⁵ אז הנה עזרי עם הו' בדרך למללה מן הטבע בטבע.
סה"מ תרפ"ט ע' 181

(5) ראה גם סה"מ תרצ"ו ע' 115. וש"ג.

לג

באגרת הקודש כתבי יד קדש הקודשים הוד כ"ק אבותינו רבותינו הקדושים אשר חנני הש"ית נמצא אגרת קודש כתוב יד קדשו של הود כ"ק אדמוני"ר אדמוני"ר מוהר"ש זצוקלה"ה נבג"ם זי"ע, כתוב לאחד החסידים הנודעים בשם.

ובדבר ענייני פרנסה שדווג וכותב מאין יבא עזרי, הלא בסמור לו כתיב עזרי מעם הו' עווה שמים וארץ הוז ומפרנס לצבע השמים וצבא הארץ לכל בר"י ובר"י לפיה מה שהיא בעתה ובזמןה.

ובאמת מוכחה לכל בעל עסק ירא הא' להרגיל עצמו במחשבה טובה זו לצייר לעצמו בכך הבטחון שפרנסתו מזומנת לפניו, ואם מת אחר איזה זמן הנה האל הטוב יתברך ויתעלה ישלם לו במתיב ויהי' בשמחה באמת.

ובשמחה זו את וטוב לבבו ישקד לשמר הקביעות עתים לתורה מדי יום ביוםו בלימוד הנגלה ובלימוד החסידות וגם יעסוק באהבת ישראל לעורר את מכיריו ומיודעיו לבוא לשיעורי הלימודים איש לפי ערך חושיו וכשרונותיו.
אנג"ק כ"ק אדמוני"ר מהויר"ץ ח"ג ע' שיד

כ"ק אדמוני"ר מלך המשיח שליט"א

לד

א. אין היינטיקער סדרה ווערט דערצילט, ווי איזו אין אין אונן איינטיקער איד איז געגןגען אין א פרעמד לאנד. קומענדיק האין האט ער גאנט געהאט מיט זיך. ער האט געמיינט איז ער ווועט האבן א פארמעגן, צום סוף האט ער אבער געזען, איז ער האט גאנט, כי במקלי עברתי את הירדן. ניט קוונדייק אויפֿ דעם, אין ער געגןגען מיט א לייכטער הארץ אונן מיט מוטי, ווארכום ער האט געהאט בטחון אין דעם אויבערשטן.

קומענדיק אין חרוץ, האט ער געזען, איז ער האט דארט ניט אויפֿ וועמען

(1) בראשית רבבה ריש פרשת ויצא.

צ'ו פָּרֶלְאֹזֶן זִיר, אַוֵּיךְ נִיט אֲוֵיכְ קְרוּבִים. אַפְּיָלוּ זִין פָּעַטָּעַר, לְבָן, הָאַט אִים אָרוּסִיגָּעָנָארַט. עַר הָאַט אַבְּעַר נִיט פָּרֶלְאֹרְוֹ חַזְׂזִין בְּתַחַן אֵין דָעַם אָוִיבָעָרְשָׁטָן.

און דערפֿאָר, איז טראַץ דעם וואָס עס האָט גענו מען פִּילְיאָרֶן, מיט גָּרוֹויָס
הָאָרְעוֹוָאנִיעַ – בַּיּוֹם אֲכְלָנִי חָרֵב וּקְרָחַ בְּלִילָה, בַּיּוֹתָאָגַּה האָט גַּעֲבָרָעָנֶט די הַיּוֹן אָוֹן
בִּינְיאָכֶט דַּעַר פֿרָאָסֶט – פּוֹנְדָּעָסְטוּוֹעָגַן, אַרְבָּעָטָנְדִּיקַּ מִיטַּ בְּתָחוֹן, אַיז דַּעַר סָוףַ
גַּעֲוֹעַן, אַז עַר האָט מִיט זִיךְ מִיט גַּעֲנוּמָעַן אַסְרָאִיגְּנָס, אַגְּרוֹויָס רִיכְטוּם אָוֹן דַּעַר
עַיְקָר – עַס אַיז גַּעֲוֹעַן "מַטָּתוֹ שְׁלִימָה": אַלְעַ זִינְעָ קִינְדָּעַר זִינְעָן גַּעֲוֹעַן וּוּי עַס
דַּאְרַף צָו זִינְעָן – גָּאנְצַן, בְּשְׁלִימָות.

אברהם האט געהאט א גוטן זון, יצחק; ער האט אבער געהאט נאר א זון, ישמעאל. יצחק האט געהאט א גוטן זון, יעקב; ער האט אבער אויר געהאט א זון, עשו. הגם זיי ביידע – אברהם אונז יצחק – האבן געהאדעועט זיינער קינדר ער אין ארץ ישראל אונז ניט אין גלות, פונדעסטוועגן האט געקענט פאסירן, אונז עס זיינגען געווען קינדר ער ווי ישמעאל אונז ערשו – דענקונג יעקב, וואס ער מיט זיין ער קינדר ער זיינגען געווען אין גלות, ניט געהאט אויף וועמען צו פארלאזון זיך, ווי ער האט געטענהיט: מאין יבוא עזרוי² יאמר נא ישראל, ישראל סבא³, דער אלטער ישראל – יעקב.

ער האט שוער געארבעט און, אינצייטיך דערמייט, געדארפט באווארענען, אז די קינדער, זין און טעכטער – צוועלף קינדער צווישן א גאנצן פרעמדן פאלק – זאלן ניט איבערנוועמען די הנגוט (לעבנס-פֿירונגען) פון חרטן. זיין זאלן, אדרבה, אַנְזָאָפּוֹן זיך מיט דער תורה, וואס ער, דער הונדערט-יאָריךער און נאָך עטלטערער טاطע האט איברגענוועמען פון זיינע עטלטערן און אור-טלטערן שם וועבר⁴, און געבראָכט אין דעם נײַיעם לאָנד פון יונער זיט ירדן – יעקב האט עס אלץ דורכגעזעט. און דורכדעם דוקא אויסגעפירט: ויפרוצ' האיש מאָד⁵, ער איז געוואָרן אַ גרויסער גביר פשוט אין גשמיוט, און דאס איז געווען אמת מוצח'ז'יקע און גליקלעכע עשריות, ואָרום ער האט געהאָט די נאָך גראָעסערע עשריות – היה מתהו שלימה, ער האט אויסגענוועמען פון גלוט אלע זיינע זין און טעכטער שלימים.

ב. דער נמשל און די אַפְּשָׁפִיגְלוֹנָג פוֹן דעם אלעָם פֿאָר אָנוֹז אֵין דער אַצְטִיקָעָר צִיִּיט – אֵין קְלָאָר.

אוון בונגע צום אלגעמיינעם מצב פון אידן, אוון צום עניין החינוך בפרט:

2) תהילים קכא, א.

(3) בראשית רבה פרשה סח. יא.

4) ב"ר סג, י. סח, ה.

5) Zusammensetzung von "R'P" und "Tora". Tora ist die "R'P" und R'P ist die "Tora".

מיר זעען אָזֶה אַלְעַ הַבְּתָחוֹת כֵּוִי זַיְנָעַן גָּרְנִישַׁת. עַזְרִי מַעַם הֵה. אָנוּ אִין לְנוּ לְהַשְׁעָן אֶלָּא עַל אֲבִינוּ שְׁבָשְׁמִים⁶, מִיר קַעַנְעַן זִיךְרַ פָּאַרְלָאָזֶן מַעַר נִיט וּוּי אֹוֵיפְּ דַעַם אָוִיבְּעַרְשְׁטַן אַלְיַין, וּוּאַס אָוְנוּזָעַר פָּאַרְבּוֹנְד מִיט אִים אַיְזָה נָאָר דַוְרֵךְ תּוֹרָה וּמְצֻוֹת.

אָז מַעַן וּוּעַט דַעְרְצִיעַן קִינְדְּעַר אִין דַעַר תּוֹרָה-זֹועַג פָּוּן יִשְׂרָאֵל סְבָא: עַם לְבָדֵד יִשְׂכּוֹן⁷ – אָחָדָר פָּאָר זִיךְרַ, אָיְשִׁיבָה פָּאָר זִיךְרַ, – בְּרוֹחַ תּוֹרָת הֵה, וּוּאַס מִיר הָאָבָן בָּאָקוּמוּן פָּוּן אָוְנוּזָעַר עַלְטָעַרְוּן אָוֹן אָוּר-עַלְטָעַרְוּן תּוֹרָה בִּירָאַת שְׁמִים, אָז פְּשָׁרוֹת, דָּאָז וּוּעַט זִיְּן מְטוּה שְׁלִימָה, אָז בְּנָעַרְיָנוּ וּבְזָקְנִינוּ נָלָךְ, בְּבָנְינוּ וּבְבָנְוָתִינוּ⁸. אָז מְשִׁיחַ וּוּעַט קּוּמָעַן, וּוּעַלְן מִיר מִיט בָּאָרְעַכְתִּיקְטַן שְׁטָאַלְץַ קַעַנְעַן זָאגְן: אָט זַיְנָעַן אָוְנוּזָעַרְעַסְאַלְדָּאָטַן – אָוְנוּזָעַרְ אַרְמַיִּי "מִיִּד אִין אַמְּעַרְיקָא", – גַּעַבְּאָרָן אָז גַּעַהְאָדוּוּעַט אִין אַמְּעַרְיקָע, אָבָעַר – גַּאֲנַצְעַ אִידָּן, שְׁלִימִים – גַּרְיִיטַ צַו גָּאוֹלָה.

וַיְהִי רְצֹוֹן, אָז מִיר אַלְעַזְּאָלָן גַּיְינַן אַנְטָקָעָגַן מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ בְּמַהְרָה בַּיָּמִינוּ, אָמָן.

לְקֹוטִי שִׁיחָות ח"א ע' 63

6) סוטה כת, א.

7) במדבר כג, ט.

8) שמות י, ט.

לה

א. דַעְרְמִיט וּוּעַט מַעַן אַוִיךְ פָּאַרְשְׁטִיַּן וּוּאַס עַס שְׁטִיטַת דָּאָרְט וּוּיְיטַעַר אִין מַדְרָשָׁ: "וּמָה הִי" אָוְמָר⁹ (וּוּאַס הָאָט יַעֲקֹב גַּעַזְאָגַט אִין דַעַר צִיְּיט וּוּאַס לְאַשְׁכָּב בְּבֵית לְבָנָן?) עַנְטָפָעַרְט אֹוֵיפְּ דַעַם דַעַר מַדְרָשָׁ: "טַעַו שִׁיר הַמְעֻלוֹת שְׁבָסְפַּר תְּהִלִּים" וּוּי עַס שְׁטִיטַת: "שִׁיר הַמְעֻלוֹת וְגוֹי" יַאֲמָר נָא יִשְׂרָאֵל, "יִשְׂרָאֵל" מִיּוֹנַט יִשְׂרָאֵל סְבָא", יַעֲקֹב אֲבִינוּ. נָאָר אָדָעַה אִיז דָאָ אִין מַדְרָשָׁ: "כָּל סְפַר תְּהִלִּים הִי" אָוְמָר¹⁰, עַר הָאָט גַּעַזְאָגַט דַעַם גַּאֲנַצְעַן סְפַר תְּהִלִּים, וּוּי עַס שְׁטִיטַת: "זֹאתָה קְדוּשָׁה יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל", אָז "יִשְׂרָאֵל סְבָא", יַעֲקֹב אֲבִינוּ, הָאָט גַּעַזְאָגַט "תְּהִלּוֹת" צַו דַעַם אָוִיבְּעַרְשְׁטַן.

לְכֹאָרָה, וּוּאַס פְּרַעְגַּט דַעַר מַדְרָשָׁ "מָה הִי" אָוְמָר¹¹, וּוּאַס הָאָט עַר גַּעַטְאָן אִין דִי נַעַכְט – עַר אִיז דָאָר גַּעַוּעַן פָּאַרְנוּמָעַן מִיט הַיְּטָן צַאַן לְבָנָן? נָאָר דָאָס אִיז זִיכְעָר, אָז בְּכָדֵי צַו הַיְּטָן צַאַן לְבָנָן וּוּאַלְטַ זִיךְרַ יַעֲקֹב נִיט מַוְסָּר נְפָשָׁ גַּעַוּעַן, נָאָר עַר הָאָט עַס גַּעַטְאָן צּוֹלִיב מַבְרָר זִיךְרַ דִי נִיצּוֹצָה הַקְדּוּשָׁה וּוּאַס גַּעַפְּנִיעַן זִיךְרַ בַּיְּלְבָנְיעַן. פְּרַעְגַּט אֹוֵיפְּ דַעַם דַעַר מַדְרָשָׁ: מִיט וּוּאַס פָּאָר אָכּוֹחות הָאָט יַעֲקֹב דָוְרְכְגַעְפִּירַט דִי עֲבוֹדַת הַבִּירוּרִים, אָז נִיט נָאָר הָאָבָן דִי נִידְעַרְיקַע עַנְיִינִים פָּוּן לְבָנָן הַאֲרָמִי אִים נִיט מַוְרִיד גַּעַוּעַן, נָאָר אַדְרָבָה, עַר הָאָט זִיךְרַ זִיְּ אֹוְפְּגַעְהַוְיָבָן צַו קְדוּשָׁה? אָוֹן אֹוֵיפְּ דַעַם עַנְטָפָעַרְט דַעַר מַדְרָשָׁ, אָז עַר הָאָט גַּעַזְאָגַט "שִׁיר הַמְעֻלוֹת וְגוֹי" מָאִין יָבָא עַזְרִי", עַר הָאָט גַּעַפְּלִיט, אָז מִיט אַיְגַעַנְעַן כּוֹחוֹת קָעַן מַעַן גָּרְנִינִי אֹוְפְּטַאָן,

אוון נאָר "מאַין" דורך דעם וואָס ער איז אינגןץן בטל – "יבוא עזורי", ווועט ער געהָאלפּן וווערנו, וויל ער האָט זיך פֿאָרלָאָזֶט נאָר אויף דעם אויבערשטיין, "עזורי מעם הּ" – איז אים נמשך געווֹאָרֶן דער עזיר, די הילפּ פּוֹן דעם אויבערשטיין, אוון דאס האָט אים געגעבן די כוחות צו מברר זיין די ניצוצות וואָס ביִי לבּעָזֶן, וויל ער האָט מגלה געווֹעֶן אוון דער אָרְבָּעֶט אָז דער אויבערשטיין איז "עושה שמיים וארצּי", ער איז דער בעל הבית אוון גיט כה סיִי איז ענניי "שמימים" (תורה), וואָס יעקב האָט געלעָרנט בּבּית עַבְּרָה). סיִי אַיְן ענניי "ארצּי", אַיְן די נידעריקע ענניים פּוֹן חָרְנוֹן ("חרוֹן אָף שֵׁל מָקוֹם בּעוֹלָם"), אַיְן דער ווועلت פּוֹן לבּן האָרְמִי.

ב. אוון פּוֹן די פרטיה הסיפור פּוֹן יעקב אַבְּינוֹן האָבּן מיר אויך אַז אָנוּוֹייזונג פָּאָר אונז, אַז בְּכָדִי צוֹ קענעָן טָאָן מִיט ווועלט דָּאָרֶף מַעַן האָבּן אַטְּפָלְטָע באָוָאָרָעָנִישׁ: א) איידער מַעַן גִּיט קִין חָרְנוֹן דָּאָרֶף מַעַן זיך פרײַער אַינְגָאנְצָן גַּעֲפִינְגָּעֶן אַיְן די דִּי אָמוֹת פּוֹן תורה אוון תפִּילָה אוון נִיט האָבּן צוֹ טָאָן מִיט ווועלט, אָזוּזִי ווּי יעקב אַבְּינוֹן אַיְן געווֹעֶן בּבּית עַבְּרָה – תורה אַיְן "וַיַּפְגַּע בָּمָקוֹם" – ווּי די חזְׂלִיטִישְׂן אַז דאס מִינְט תפִּילָה; ב) אויך ווּזְעַן מַעַן גַּעֲפִינְט זיך שׁוֹין אַיְן חָרְנוֹן אַז מִאָרְבָּעֶט ביִי לבּעָזֶן, דָּאָרֶף מַעַן זײַן פֿאָרְנוּמָעַן מִיט עֲבוּדָת הַבּוֹרָא, ווּי זָאָגֶן תְּהִלִּים אַדְּגָגָג. אוון דָּאָן האָט מַעַן די הילפּ פּוֹן דעם אויבערשטיין אויף דורךפֿרִין די שליחות צוליב ווועלכּעֶר די השגחה העליונה שיקט קִין חָרְנוֹן.

אויך אַיְן טַעַגְלָעָן לְעַבְּן דָּאָרֶף זײַן בּיִ אַיְדָן די זַעַלְבָּעָן ענניים: אַיְן אָנְהוּיְבָס טָאָג, איידער אַיְד גִּיט אָוּוּקָן צוֹ זִינְעָן עַסְקִים, דָּאָרֶף ער אַגְעָבָן אַמְשָׁך זָמָן אויף תפִּילָה אוון תורה. די עֲרַשְׁטָע זָאָר נָאָכוֹן אַוְיפְּשָׁטִיָּן פּוֹן שלאָף דָּאָרֶף אַיְד דָּאָוּנְעָן: נָאָכוֹן דָּאָוּנְעָן דָּאָרֶף ער האָבּן אַקְבִּיעָות צוֹ לעַרְנְעָן אַשְׁיעָר אַיְן תורה*. אוון ווּזְעַן ער אַיְן שׁוֹין אַנְגָּעָזָאָפּט מִיט תפִּילָה אוון תורה, קָעָן ער זיך דָּאָן פֿאָרְנוּמָעַן

(1) ברכות כו, ב. וש"ג.

(2) ראה קובי צמחוביץ ע' 202, נדפס בסוף תהילים אהל יוסף יצחק. "היום יום ט' אדר".

(3) ראה שו"ע אדモה"ז סי' קינה סע"י: א' לקבוע אותה מיד אחר התפלה.

– ואין להקשوت מה שיעקב התחל באָהָלה של עַבְּרָה (תורה) וואה"כ ויפגע במקומ (תפלה), כי הטעם שצרכּי להקדים תפלה לתורה מבואר בלקויות פ' ברכה (צו, סע"ב) שלימוד התורה שקדם התפלה היא רק מבחי נובלות חכמה של מעלה, וע"י קידימת היחידים שבתפלה נשمر בתורה גilioי חכמה של מעלה ממש ולא נובלות בלבד. ומה זה המשיך שבקדימות תפלה לתורה היא לאחר מ"ת דוקא: בין מצד תורה, שرك במת נתן הכח להמשיך שמן תורה ולא רק ריחות, (ראה שהש"ר פ"א ע"פ לריח שמניך) בין מצד תפלה, שرك במת ביטל הגזירה דתחתונים לא יעלו למעלה (ראה שם"ר פ"יב, ג), משא"כ בזמן האבות*, וההעברה עולה רק עד שרש הנבראים. והנה לכארה אָפְּלִיט יוֹתָר מָזָה, דאדרביה יש מעלה בתורה של האבות (ובפרט יעקב – קו התורה) על תפלאן (וגם בתורתן שקדם התפלה) שהי' עכ"פ ריחות מהעליאן.

– אלא דלא כארה מוכח לא כו, ממה שאבות תקנו חפלות דוקא, ועוד כדי כך אשר תפלאות (גם שלאחר מ"ת) אבות תקנו (ברכות כו, ב), וכן מפני כך דברי תורה (תענית כה, א). ואכ"ם.

* ראה בכ"ז ד"ה אמרת הי' צרופה (ס' המאמרים – קונטּי ח"ב שנב, א).

מייט זיינע עסקים. און אויך וווען ער איז פֿאָרנוּמָעָן אַין זיינע געשעפָּטָן, דאָרָף זיינ בלויז "יגיע כפִּיר"⁴, אַז נָאָר די "הענְטָה" (די אויסערלעכָּע כוחות) זָאָלָן זיינ אַרְיִינְגֶּעֶטָּאָן אַין דָּעַם, אַבְּעָר די קָאָפָּע זָאָל זִיךְ פֿאָרְנְעָמָעָן מִיט אַ פָּרָקָּמְשָׁנִוָּת, אַ פָּרָקָּתְנִיאָא, מִיט זָאָגָן אַ קָּאָפִּיטָּל תְּהָלִים אַדְגָּג. נָאָר מַעֲרָעָר: אויך אַין זיינע עסְקִים אָוֹן אַין זיינ אַרְבָּעָט גּוֹפָּא וווען ער גּוֹפִּינְט זִיךְ אַין ווּעָלָט דָּרָף זיינ קָעְנְטִיק אַז ער אַיְזָן אַנְדְּעָרָשׂ פָּוֹן דִּי מַעֲנְטָשָׂן אַרְוָם — "וּנְפָלֵינוּ אָנָּי וּמְמֻךְ מְכָל הָעָם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאָדָמָה", אַ אִיד דָּרָף זיינ אַלְעָמָאָל אַפְּגָעְטִילָּט אָוֹן אוּסְגָּעְצִיכִינְט פָּוֹן דָּעָר אַרוּמִּיקָּעָר סְבִּיבָה מִיט זיינ קְדוּשָׁה/דִּיקָּעָר הַנְּהָגָה אַין אַלְזָן ווּאָסָעָר טוֹט — "בְּכָל דָּרְכֵיךְ דָּעָהוּ".

לקוטי שיחות ח"ג ע' 791

(4) ראה בארכחה לקוטי שיחות ח"א פ' ויקהל.

לו

יעדער עניין אַין תורה אַין אַ הָוָרָה נְצָחִית, אַין דָּעָרָפָוּן מַוְבָּן, אַז כָּל הַנְּלָא אַין אַ הָוָרָה עַל כָּל זָמָן הַגָּלוּת אָוֹן אַ הָוָרָה מִיּוֹחָדָת פָּאָר אַוְנוּזָר צִיטָט, קָוְשִׁי הַגָּלוּת, דָּרָא דָעְבָתָא דְמִשְׁיחָא:

בשעת מען טראקט זִיךְ אַרְיִין אַין דָעַם חָוָשָׁךְ הַכְּפָול וּהַמְּכָופָל פָּוֹן דָרָא דָעְבָתָא דְמִשְׁיחָא, בֵּין אַז עַפְּתָה תְּהָלִים אַין דָא אַ מְקוּם צּוֹ פְּרָעָגָן "מַאֲין יְבוֹא עַזְרִיָּי", קָעָן מַעַן דָאָר אַרְיִינְפָּאָלָן אַין יָאָש, ר"ל —

איַז דִּי הָוָרָה מַהְאָמוֹר: ווּבְאַלְד אַז דִּי יְרִידָה פָּוֹן אַיְדָן אַין גָּלוּת (וּוּאָס אַין בְּדוּגָמָת וַיֵּצֵא יַעֲקֹב גּוֹי וַיָּלֹךְ חַרְנָה⁵) אַין בְּשִׁבְיל הַעֲלֵי, כִּדִּי סִ'זָּאָל זִיךְיָן דָעָר "יִתְרֹן הָאוֹר מִן הַחֹשֶׁר" אָוֹן "יִתְרֹן לְחַכְמָה מִן הַסְּכָלוֹת"⁶ — דָרָף זיינ דָעָר "אַשָּׁא עִנְיִי"⁷, מִדָּרָף זִיךְ צָוקָוֹן (וּבָאָפָן פָּוֹן אַשָּׁא עִנְיִי) צָום תְּכִלָּתָה המכוֹן פָּוֹן גָּלוּת, דִּי עַלְיָי ווּאָס ווּעָט זיינ בְּגָאָוָלה הַעֲתִידָה⁸ — אָוֹן דָעְמָוָלָט אַין נִיט נָאָר ווּאָס מִזּוּעָרֶת נִיט נְתָפָעָל פָּוֹן דָעַם חָוָשָׁךְ הַגָּלוּת, נָאָר אַדְרָבָה, מִשְׁטִיטָה אַין אַ מְעָמָד וּמְצָב פָּוֹן שְׁמָחָה גָּלוּי — "שִׁיר הַמְּעוֹלָות".

(1) תהילים קכא, א (ב"ט"ו שיר המועלות). וראה ב"ר פס"ח, ב.

(2) ראה זה"א קמ"ז, א: מוקי hei קרא בגלותא. שם כג, ב (הובא באוה"ת פרשנתנו תחנד, א). ב"ר פס"ח, יג. ובשל"ה (רצב, ב): עניין ויצא יעקב רומז גיב' לגלוות. ע"ש.

(3) קהילת ב, יג.

(4) תהילים שם, א.

(5) להעיר מתנוחמא ס"פ תולדות:asha עניין אל ההרים... זה משיח בן דוד.

[ח'ז צו זאגן איז מען דארף זיין צופרידן פון דעם מעמד ומצב פון ג寥ת און טראכטן איז דאס איז א מעמד ומצב מתאים פאר אידן, ח'ז – גלוות איז אן עניין פון "חוֹשֵׁךְ" אונ "סכלות" וכוכ': אונ איז באגלוות – זאגט תורה אמת קלאר אונ דיטעליך איז ער איז א "בן ש galha מעל שולחן אבוי המלך"⁶. אונ אויב דער בון פילט אנדערש אונ זאגט אנדערש – איז פארשטיינדייך די ספצעיעלע פינסטערניש אונ נידעריקייט פון זיין גלוות.

נאָר מען דארף זיך אַרְיִינְטְּרָאַכְּטָן אַיְן דער כוּנוּה שְׁבָזוּה – עַס זָאַל זַיְן "יַתְּרוֹן הָאוּר מִן הַחוֹשֵׁךְ" אונ "יַתְּרוֹן לְחַכְמָה מִן הַסְּכָלוֹת".

אונ דורך דעם ווערט נtagלה אונ מען פילט דעם ענטפער (אויף דער שאלה "מאין יבוּא עָזָרִי") איז דער שאלה גופא – לויטן פירוש הפנימי⁷, איז דער "עָזָר" ווערט נמשך פון בחינת "איין" – מען קען די בחינה ניט באָגְרִיפּוֹן, זי איז העבר פון שכל והבנה וכו', פון "שמות" –

אונ דער "עָזָר" ווערט נמשך אויך איז סדר השתלשלות, אונ בגליי אונ איז פועל דארט – "עָזָרִי מִמְּעַם הָעָשָׂה שְׁמִים וְאֶרְצִים", ביז איז שמיים וארץ כפשוטם.

לקוטי שיחות ח'כ' ע' 127

(6) ברכות ג, סע"א: אשרי המלך כי לאב כי לבנים כי.

(7) ראה לקוחת שלח נא, א (מוז"ג קטט, א) – דבחיי איז הוּא למעלה שם היי. וראה לקוחת שמע"צ (צ, ב) בעניין מאין יבא עורי.

(8) תהילים שם, ב. וראה לקוחת שמע"צ שם.

לוֹז

א. די הוראה דערפּון איז עבודת האדם:

בשעת אידן געפֿינען זיך איז גלוות, ד.ה. איז בנו יהידו פון מלך מלכי המלכים הקב"ה געפֿינט זיך איז גלוות, אונ איז אַחוֹשֵׁךְ כְּפּוֹל וּמְכּוֹפָל, ביז איז "צָוק הַעֲתִים" (ווי דער אלטער רבּי ברעננט דעם לשון איז אגה"ק בכ"מ), מגעפֿינט זיך איז א מעמד ומצב של מצוקה – ווערט די שאלה: ווי אַזְוִי ווועט מען קענען דורךמאָכוֹן אונ ביישטינ דעם עניין הгалות?!

ביז איז עס ווערט די שאלה: "מאין יבוּא עָזָרִי" (וואס דער פֿסוֹק שְׁטִיטִיט אַיְן פון די "טַיְזָה שיר המעלות שבספר תהילים"??)?

(1) רסט"ז. ועוד.

(2) תהילים קכא, א. וראה ב"ר פס"ח, ב.

וואס דאס איין דאר א שאלה וואס ווערט געבראקט איין "תורת אמת" – ע"ד די שאלה וואס ווערט געבראקט איין תורה בנוגע צו שנת השמיטה, "זכי תאמרו מה נאכל בשנה השבעית"³, וואס א שאלה געבראקט איין תורה אמת, איין א שאלה וואס האט און ארט איין תורה.⁴

מען אייז ניט שולל או עם אייז ניטה וואס צו פרעגן די שאלה פון "מה נאכל", דערפֿאָר וואס מידאָרְפּ זיך פֿאָרְלָאָזְן אוּפֿוּן אוּבֿעַרְשָׁטֶן – וואראום "איין סומכין על הנס"⁵, ער גלייבט באמונה שלימה איין דעת אוּבֿעַרְשָׁטֶן, אַבְּעַר אַעֲפַּכְ בְּ הַאֲט עַר דעת ציווי אוּ ער דארף טאנַן עַנְנִים עַפְּ דַּרְכֵּ הַטְּבָע, אָוֹן דערפֿאָר איין דאס אַ שאלה וואס האט און ארט איין תורה.

אָוֹן תורה דארף ענטפֿערְן אוּפּ דער שאלה – "יזוציתִי את ברכתי לכם בשנה הששית ועשַת את התבואה לשַׁלְשֵׁלַת הַשְׁנִים"⁶, ניט קיינַן עַנְנִי פון "יזוציתִי את ברכתי לְכָם" סתְּם, נָאָר "בְּשָׁנָה הַשְׁשִׁית" דוקאָ, וואס דעמולט איין (דאָ ער ציווי פון) "שְׁשִׁים תְּזַרְעַ שְׁדָךְ וְשְׁשִׁים תְּזַמְרַ כְּרָמָךְ", וועט איין דערויף זיין די ברכה פון דעת אוּבֿעַרְשָׁטֶן, בַּיּוֹ אַז "זְעַשְׂתִּ את התבואה לשַׁלְשֵׁלַת הַשְׁנִים".

ועד"ז בנדו"ד – תורה פרעגת איין נאמען פון אַ אַידְן "מאין יבוֹא עַזְרִי"?

ב. אוּפּ דערויף זאגט מען אַ אַידְן, אַז ווי אַזְוִי קען מען דורךגִּין אָוֹן דורךמאָן דעת עַנְנִי הַגָּלוּת – דורך די "טַוְרַה שִׁיר הַמְּעוֹלָות שְׁבָסְפֵּר תְּהִלִּים", אָוֹן דורך "כל ספר תהילים", ע"ד ווי ס'אייז געוווען באָ יעַקְבָּ אַבְּינוּן⁷.

אָוֹן מִבְּרֻעְנְגַּט די רַאִי' אוּפּ דערויף (אוּיךְ) דערפֿוּן וואס עַס שְׁטִיטִיט "וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל" – כִּידּוֹעַ תּוֹרַת הַבָּעֵשׁ בָּזָה⁸, אַז דער אוּבֿעַרְשָׁטֶר מְצָעֵד אַז "וְאַתָּה קָדוֹשׁ", קָדוֹשׁ וּמוּבָּדֵל פון עַולְמוֹת, אָוֹן כְּדִי אַז סִזְאָל זִין "יֹשֵׁב", ער זָאָל נְמַשֵּׁךְ וּוּעָרְן לְמַתָּה (די המשכה למטה ביַז אַז אַופָּן אַז זִין ווערט אַנְגָּעָרוּפָן יִשְׂבָּה⁹) – ווערט דאס אוּפֿגַעְטָאָן דורך "תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל", דורך דעת וואס אַידְן לִיְבַּן דעת אוּבֿעַרְשָׁטֶן, זָאָגְנְדִיק בָּרוּךְ הַשֵּׁם אָוֹן גַּעַלְיוּבְּט דער אוּבֿעַרְשָׁטֶר¹⁰,

(3) בהר כה, ב.

(4) ראה – בעניןנו – לקו"ש ח"א ע' 107.

(5) ראה פסחים סד, ב.

(6) בהר שם, כא.

(7) שבחי' האבות ישנה אצל כל אחד מישראל – ת"א ר"פ וארא.

(8) כ"ש"ט (הוצאת קה"ת) הוספות אותן זו. ויש"ג.

(9) לקו"ת קדושים כת, ג. ועוד.

(10) ראה גם כ"ש"ט שם אותן קצז. ויש"ג.

[וואס ווען מיזאגט "ברוך השם", איז "השם" א כינוי בלה"ק פון די שמות הקודשין, ווען מיזאגט אבער "געלוייבט דער אויבערשטער", איז עס בכלל ניט בלה"ק, ס'אייז א ווארט איז לע"ז, אונ אעפ"כ זאגט מען איז דורך דעם וואס אידזן זאגן "געלוייבט דער אויבערשטער", ווערט אויפגעטען איז "וואתָה קדוש יושב תהלות ישראל"].

און דעמולט האט מען דעם ענטפער אויף דער שאלה "מאין יבוּא עורי" – דער עזר קומט פון (דער דרגא פון) "איין", כמבואר בכ"מ¹¹ איז "איין" איז נאר העכבר פון אלע שמות הקודשין,

און פון דארטן ווערט דאס נמשך און עס קומט אראפ למטה, בייז – איז "(עורי עם ה' עושא) שמים וארץ"¹².

לקיוטי שיחות ח"כ ע' 403

(11) ראה לקרוית שלח נא, א (מזה"ג כתט), א, דבחיי איז הוּא למעלה שם הוּא. וראה לקרוית שמע"צ צ, ב בענין מאין יבוּא עורי.

(12) תהלים שם, ב. וראה ב"ר שם.

לח

פרעגת ער דאך א קשייא, וואס וועט זיין מיט פרנסה, מאין יבוּא עורי? איז אויף דעם דער תירוץ מאין יבוּא עורי, איז ער וועט מבטל זיין זיין שכל, זיין טעם ודעת, און טאן ווי דער רביה האט געהיסן וואס דאס איז בחיה איזן, וועט אים שווין דער אויבערשטער משפייע זיין ניט נאר איז רוחניות נאר אויך איז גשמיוט, ווארום וויבאלד דער רביה האט אים איזוּ געהיסן וועט ער אים שווין פארזארגן, ווי און וואס איז ניט אונזער געשעפט, מיזארכט נאר טאן ווי דער רביה האט געהיסן . . . וואס יעמאלט איז מאין יבוּא עורי.

שיחות ש"פ ויישב הייטשי"א¹

(1) הנחה בלתי מוגה.

לט

א. אויף "שיר למלות אשא עני אל ההרים" שטעלן זיך מפרשימי אויף דעם וואס דער קאפטיל הויבט זיך און מיט "שיר למלות", מיט א למ"ד, ניט "שיר המעלות" (מיט א ה"א), ווי די איבעריקע פון די ט"ו "שיר המעלות"² הויבן זיך און.

(1) פרש"י, רד"ק, אלשיך ומצו"צ עה"פ.

(2) ראה סוכה נג, א-ב.

והביאור בזה:

עם שטיטט אין ילקוט שמעוני עה"פ, או "שיר למלות אשא עני אל ההרים" גיט אוף מלך המשיח,

או אין מדרש תהילים עה"פ טייטשט ער אוף "שיר למלות" – וואס עס וווײזט אויס או דער אפטיטиш אויז מיסד אוף דעם שינוי וואס דא שטיטט "שיר למלות" (נית "שיר המלות") – "זוד אמר שיר למלות משנתה עליינו מעלה זו אין אנו יורדים, משישיענו מלכות עשו שב און יורדים עוד לשעבוד מלכות כו'"':
אווי איז דאך נאך יעדער עלי', נאך יעדער גאולה, געווען א ירידה, א גלוית;
משא"כ "שיר למלות" איז פארבונדן מיט דער גאולה עי' משיח צדקנו, וואס זי איז א גאולה שאין אחרי גלות³, און עלי' שאין אחרי ירידה ח"ז.

אוון דער חד"א⁴ איז מוסיף (אויפן ילקוט שמעוני), או מיטן למ"ד פון ("שיר") למלות", איז "רמז ל' מלות שייה" למשיח, והמשיח בא מיהודה⁵.

אוון ער אין מפרש או נקט למלות רמז שהמל' נקנית בל' מלות". וואס דער עניין המלכות בשלימותה. ביז "זהיתה לה' המלוכה". איז פארבונדן מיט מלכא משיחא.

[ס'איז אויך דא א נפלא/דיקע רשי' איז תהילים על הכתוב ("שיר למלות"), וואס איז כאן מקום להאריך בזה].

ב. וואס דאס קומט אויך בהמשך להמבראר לעיל, או מיטענעה דאך או "החוושך יכסה ארץ וערפל לאומים", איז ווי קען מען זיין בשמחה וכו' –

זאגט מען או אדרבה: וויבאלד או מיהאט איצטער די סימנים וואס שטיעין איז סוף מסכת סוטה – איז דאס האocha איז "הנה זה עומד אחר כתלינו משגיח מן החלונות מציץ מן החרכים"⁶, או עס זייןען געלביבן בלוייז רגעים ספורים צו דעם "שיר למלות", די עלי' שאין אחרי ירידה.

וואס דערפאר דארף מען זיין בשמחה.

וואס דער עצם עניין וואס מיהאט געזאגט די ט"ז "שיר המלות" איז דאס בפשטות געווען פארבונדן מיט שמחה:

(3) ראה גם תוד"ה ה"ג ונאמר – פסחים קטז, ב.

(4) בספרו "יוסף תהלהות" לתהילים מזמור קכח.

(5) ראה ת"א ופרש"ז עה"פ ויחי מט, י. תנומה ויחי י. ועוד.

(6) אבות פ"ה מ"ו.

(7) שה"ש ב. ט. וראה לקו"ש ח"ז ע' 104 ה"ע' 38.

סֵי דָּאַס וּוֹאַס דָּוֶד הַמֶּלֶךְ הָאָט עַס גַּעֲזָגֶט אִין תְּהָלִים, כְּמוּבָן פָּוָן דָּעַם לְשׁוֹן
"שִׁיר", וּוֹאַס "שִׁיר" אִין דָּאָר פָּאָרְבּוֹנְדָן מִיט שְׁמָחָה, כְּמַרְזָעַל⁸ "אִין אָוָרִים שִׁירָה
אַלְאָ עַל הַיִּין . . . הַמְשָׁמָח אַלְקִים וְאַנְשִׁים";

וְעַכּוּכְבָּן בְּשַׁעַת דִּי לוּוִים הַאֲבָן גַּעֲזָגֶט דִּי טַעַז "שִׁיר הַמְעֻלוֹת" וּוֹעַן זַי זַיְנָעַן
גַּעַשְׁתָּאָנָעַן אוּוֹפָן דִּי "חַמְשׁ עַשְׂרָה מְעֻלוֹת"⁹, וּוֹאַס דָּאַס אִין גַּעַוּעַן בְּשְׁמָחָה בֵּית
הַשּׁוֹאָבָה.

שיחת כ' מרוזון ה'תשמ"א¹⁰

(8) ברכות לה, א.

(9) סוכה שם.

(10) הנחה בלתי מוגה.

מ

וּמְשׁ מָאַינְ יְבֹא עָזָרִי. הנה יְדֹוע הַפִּירּוֹשׁ עַפְ חַסִּידּוֹת, שַׁזְהָוּ לֹא רַק שָׁאלָה
אַלְאַ גָּם הַמְעָנָה שָׁמָאַינְ הַיְנָינוּ עַתְקִיאָ קְדִישָׁא, דְּלִית שְׁמָאַלָּא בְּהָאִ עַתְקִיאָ וּבְמִילָּא
מִמְשִׁיךְ טָוב מְבָלִי הַעַלְמָוֹת וְהַסְּתָרִים וְהָאַהֲנוֹתָן עָזָר בְּכָל מִצְבָּה בְּכָל זָמָן וּבְכָל
מָקוֹם (רָאָה זָהָר הַקָּדוֹשׁ פְ' בְשַׁלָּח סְדָ"ד עַבְ, פְ' שְׁלָח קְנָח עַבְ) וּמְבוֹאָר בְּלַקְרוּת
שְׁמַעַ"צְ צָ, בְ.

าง"ק ח"ז ע' רלא

מָא

. . . וּבְהַנּוּגָעׁ לְסִימָם מְכַתְּבָוּ, שְׁעַדְיָין לֹא מֵצָא שָׁוָם מִקּוֹר فְּרָנְסָה, – בּוֹדָאי
בַּמַּחְכָּכָל, לֹא דִיק בְּבִיטּוֹ הָאָמָר, שְׁהָרִי בְּרוּר הַדָּבָר, וּאָוָרִים זֶה בְּשָׁם וּמְלָכוֹת,
אֲשֶׁר הָאַלְקִינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַזֶּן אֶת הָעוֹלָם כָּלֹו בְּטוּבוֹ בְּחַזְן וּבְחַסְד וּבְרָחָמִים וּכְיוֹן,
וְאֶפְ שְׁבָרְכַת הַמִּזְוֹן מִן הַתּוֹרָה אָבֵל לֹא הַנוֹסָחָא, הַנָּהָנוּסָף עַל אֲשֶׁר עֲרָבִים דְּבָרִים
סּוֹפְרִים וּחוּמָר בְּדַ"ס, הָרִי נָסָח דְּבָרָכָה רָאשׁוֹנָה דְּבָרְכַת הַמִּזְוֹן נָתַקָּן עַיִן מִשְּׁה
רַבָּנוּ, מִקְבֵּל הַרְאָשׁוֹן שֶׁל הַתּוֹרָה, רַעִיא מַהְיָמָנָא שֶׁל כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּכָל הַדָּרוֹת
עַד הַיּוֹם, אַתְּ הַיּוֹם אַלְאַ הַיּוֹם, הַאַחֲרָוֹן (סְפִּרְיָה עַהֲפָ שָׁם).

אַלְאַ שְׁלִימֹוד זְכוֹת עַל הַבִּיטּוֹ, שָׁגָם יַעֲקֹב אַבְינוּ נִשְׁאָעַנְיָיו אֶל הַהָרִים מָאַינְ
יְבֹא עָזָרִי, אָבֵל כְּמוּבָן אִין זֶה מְסֻפִּיק, שְׁהָרִי סִיפּוֹר עַד יַעֲקֹב אַבְינוּ הוּא סִיפּוֹר
עַמְּלָהָרוֹת לְכָל הַבָּאים אַחֲרָיו, שְׁבָאמָמִי שְׁהָוָא יַעֲמִיד הַשְּׁאָלָה, תְּשׁוּבָה מַוכְנָה
מַאַבְינוּ יַעֲקֹב – עָזָרִי מַעַם הָא.

าง"ק ח"י"ח ע' כט

מב

שאלת שהיא מענה

א. מה שכותב "מאין יבוא עזרי", הנה ידוע הפירוש על פि פנימיות העניינים: שהו לא רק שאלה, אלא גם מענה, ש"מאין" – עתיקה קדישא¹, דלית שמלאה בהאי עתיקה², "יבוא עזרי" – נ麝 טוב בלי העלמות והסתרים, והוא הנותן עוז בכל מצב בכל זמן ובכל מקום³.

עזרה בכל מצב

ב. כאשר יהודי נמצא במעמד ומצב של גלות, מתעורר אצלו שאלה "מאין יבוא עזרי", ומהענה הוא "עזרי מעם הוי" עשויה שמים וארץ". כמובן, מכיוון שהקב"ה הוא "עשה (שמי וארץ)" – בלשונו הווה, וכторת הבעש"ט⁴ עה"פ⁵ "לעולם הוי" דברך נצב בשמים – דברך שאמרת כי רקייע בתחום המים וגוו, תיבות ואותיות אלו הן נצבות ועומדות לעולם בתחום רקייע השמים... (כי אילו היו האותיות מסתלקות כרגע ח"ז וחזרות למקורן, היו כל השמים אין ואפס ממש והוא כלל היר כי כשם שתחלת הבריאה הייתה "בשביל ישראל"⁶, כן גם עתה, השמים והארץ וכל צבאם הם "בשביל ישראל". ואם כן אין לו סיבה לדאגה, שכן "עזרי מעם הוי"). ועוד זאת, לאחר שה' הוא "עשה שמי וארץ" הרוי גם ה"שמי וארץ" (שכולים כל ענייני העולם, ברוחניות ("שמי") ובגשמיות ("ארץ") עוזרים ומסייעים לו בכל העניינים).

וענין זה (שכל ענייני העולם עוזרים וمسיעים לי היהודי כפי צרכיו) הוא כבר עתה, בזמן הגלות, שהרי הקב"ה תמיד "עשה שמי וארץ", אבל השלימות שבזה יהיה בಗאולה האמיתית והשלימה, כאשר "זהו מלכים אומניך ושרוטיהם מניקותיך"⁷, תיכף ומיד ממש⁸.

(1) לקו"ת שמע"צ א, ב.

(2) ראה זה ב סד, ב עתיקה סתימה דכל סתימיין דאקרי אין. וראה שם גם ח"ג קנה, ב.

(3) שם ח"ג קכט, א.

(4) מג"ק ח"ז ע' רלא (אגרת ב'צג).

(5) שעיהוה"א בתקילתו.

(6) תחלים קיט, פט. וראה "תחלות מנחם" עה"פ.

(7) פרשי" בראשית א, א.

(8) ישע"י מט, כג.

(9) משיחת ליל ג' דח"ס ה/תשמ"ג.

קכא, ב – עזרי מעם ה' עשה שמים וארץ

כ"ק אדמו"ר הוזן

מג

כמו שאומרים בשיר השירים ישקני מנשיקות פיהו וגוי פ"י שכנס"י אומרת להקב"ה ישקני דהינו שיהא אטדבקת רוחא ברוחא דרך דרך משל כמו שהאב אהב את בנו ומנשך אותו מלחמת חביבות הלב ויוצא רוח מהלב אל הפה, כך כביכול דהינו כל ניצוץ שבכל אחד ואחד מישראל צ"ל אטדבקותא רוחא ברוחא דהינו מתחשבה דבר ומעשה של אדם במחשבה דבר ומעשה של הקב"ה דהינו מתחשבה ודיבור זר תורה ותפלה ומעשה זר הצדקה (כמ"ש בד"ה כי ביום הזה יכפר) וכמ"ש עשה שמים וארץ פ"י שהוא המשכת ההשפעה שהוא עשייה שלו כך בצדקה משפייע ועושה ופ"י כך כנס"י מבקש תמיד ישקני אך שהגוף מבדייל ומסתיר את האהבה מלחמת דעת הفرنسا ושאר דברים אך ידוע שאין ישראל נגאלין אלא באמונה שברא הש"ת יש מאין.

לקו"ת חקת סא, ב

כ"ק אדמו"ר הצע"צ

מד

וזהו עניין ישקני מנשיקות פיהו כמו שהאב אהב את בנו ומנשך אותו מלחמת חיבת הלב יוצא רוח מהלב אל הפה, כך כנס"י כל ניצוץ שבכאו"א צריך להיות בבחוי' אטדבקות רוחא ברוחא דהינו מחודו"מ של אדם במחודו"מ של הקב"ה הינו מה' ודיבור זה תורה ותפלה ומעשה זה הצדקה כמ"ש עשה שמים וארץ, פ"י שהוא המשכת ההשפעה שהוא עשי' שלו כך בצדקה של האדם הוא משפייע ועושה והז' התקשרות מעשה במעשה של הקב"ה.

ואה"ת חקת ע' תשעח

מה

ויש עזיבה לשון עוזר כמ"ש עוזב תעוזב עמו משפטים כ"ג ה' אף שהתרגום פ"י שיעזוב השנאה שבלבו רשי' לא פ"י בן יעוש, וע' מד"ר פ' נח פל"ח דמ"א ב', מעניין עוזב תעוזב צו פ"ט, וא"כ אפ"ל גם כאן בטענת עזבני ה' שעם היותר שהוא עזיבה וסילוק השכינה עכ"ז הוא העוזר כמ"ש הוי' לי בעזרי וכתי' מאין יבוא עזרי עזרי מעם ה'.

ואה"ת עקב ע' תקכט

מו

ופי' עושה שמים וארץ עשי' הזאת הוא בחיי התיקון וכמ"ש ועשתה את צפוניה ותרגומו ותתקן כו' והיינו שמשמיך בחיי ביחידים דזע"נ וכמ"ש ויאמר ה' להם פרו ורבו כו' ויברך אותם כו'. והיינו מטעם הנ"ל דבוחומ"ז בזולא דא"א דוקא תליא. והיינו דקאי אדסמייך לי' וה"ק דה' אלקיו הזה הוא העושה בחיי התיקון ביחיד דזע"נ שנק' שמים וארץ כי שמים הוא בחיי ז"א שכל האורות שמן המatial נמשכיהם ביסוד ז"א ומשם נמשכיהם במל' הנהק' ארץ שהיא מקור הנבראים כו'.

ואה"ת תהילים (יחל אור) תקסט, א

מז

עושה שמים וארץ פי' עושה לי' והוא כי בא לשידך דקאי על השמים החדשין והארץ החדשה שנז' בהם ל' אשר אני עושה לשון הוה והם מתחווים ע"י עסוק התורה כמ"ש בזוהר בראשית בהקדמה דף ד' ע"ב ע"פ ואשים דברי בפיך כו' לנטווע שמים וליסוד ארץ ע"ש ומבוואר במ"א ע"פ כי כאשר השמים החדשין כו' שהם מבחי' של מעלה מהתהו והתיקון שלזה הטעם נק' חדשים דהינו שלא היו כלל בהסבירה כו'.

ואה"ת מגילת אסתר (קה"ת, תש"נ) ע' רסה

כ"ק אדמור מלך המשיח שליט"א**מח**

על הפסוק "וישכב במקומו ההוא" שנאמר אצל יעקב אבינו – אמרו חז"ל (ב"ר פס"ח, יא): "כאן שכב, אבל כל כי שנה שעמד בביתו של בן לא שכב". וממשיך שם: "ומה hei אומר – ט"ו Shir haMeulot Shabbat Tehilim . . Shir haMeulot LeDovid Loli hei shehi לנו יאמר נא ישראל, ישראל סבא" (ולדיעה נוספת: "כל ספר תהילים hei אומר . . ואתה קדוש יושב תהלות ישראל, ישראל סבא").

וההוראה מזה – בפשטות:

באשר יהודי נמצא במעמד ומצב של גלות (בדוגמת הגלות דיעקב בבית לבו), ומתעוררת אצלו שאלה "מאין יבוא עורי" – אז אומרם לו: "עורי מעם ה' עושה שמים וארץ" – כפי שאומרת "תורת אמת" ו"תורת חיים" בא' מ"ט"ו Shir haMeulot Shabbat Tehilim".

זאת אומרת: היהות שהקב"ה "עשה שמים וארץ" לשון הוה, וכתורת הבעש"ט הידועה (שעהיוה"א בתקתו) שבכל רגע ורגע מהוה הקב"ה את כלות הבריאה מאין ואפס המוחלט ליש, באותו אופן שהי' ברגע הראשון דברה"ע – אין זה פלא כלל כי יכול להיות "עזרי מעם ה'"!

ומאחר ש"עזרי מעם ה' עשה שמים וארץ" – מובן שהשמים והארץ וכל צבאים נעשים עוזר וסייע לבניי בכל ענייניהם, וזאת – גם כאשר נמצאים בזמן הגלות, כי מה שהקב"ה "עשה שמים וארץ" הרי זה גם בזמן הגלות. ובלשון הכתוב: "ויהיו מלכים אומnid ושרותיהם מניקותיך".

שיחת ליל ג' דחיה'ס תשמ"ג – התוענדויות ח"א ע' 187¹

(1) הנחה בלתי מוגה.

מט

ואע"פ ש"אין מזל לישראל"¹ – הרי מפרשת "תורת"² אמרת³ ש"אין מזל לישראל" הוא אכן כפירוש הפשט, שהמזל שיישנו אצל אומות העולם אינו אצל בני ישראל, אבל הטעם לזה הוא – מפני ש"אין" הוא המזל של ישראל, שהוא שלא בערך נעליה יותר מהמזל דומות העולם, כי זה קאי על ה"אין" שעליו נאמר⁴ "מאיין יבוא עזרי", ומיד מפורש שהזה בניחותא, כי "עזרי מעם הוי" עשה שמים וארץ⁵: דאיין זה רק תשובה על שאלה, אלא זה והוא ביאור, שכשנראה שיש שאלה, "מאיין יבוא עזרי" – התירוץ על זה הוא ש"עזרי" בא "מאיין", אבל לא כפי ש"אין" הוא בפני עצמו, אי-שם ("ערגעים וואו") – אלא "עזרי מעם הוי" כפי שהוא נמדד ב"עשה שמים וארץ".

וזהו גם העניין ד"אין מזל לישראל", שכונת הגمرا בזה (כמו בא בחסידות³) היא שאדרבה – זה מורה, שנוסף לכך שבני ישראל צריים לקבל, ומקבלים, את הגיעו להם – הם מקבלים גם את מה שנשفع להם "מאיין", עד שזה נמדד ב"עשה שמים וארץ".

(1) שבת קנו, סע"א.

(2) לי' הכתוב – מלאכי ב, ו.

(3) או"ת להה"מ מט, ג (בஹזאת קה"ת, תש"מ ואילך – סימן קמץ). סב, סע"ב (סימן קצא). קוונטרס חנוך לנער ע' 48. ובכ"מ. וראה לקו"ת האזינו עא, ד.

(4) תהילים קכא, א. ראה לקו"ת שמע"צ צ, ב. לקו"ש ח"ב ע' 128. ובכ"מ.

(5) שם, ב.

(6) הנחה בלתי מוגה – דברי משה ח"ב ע' 952.

ב

... ובהנוגע לסייעם מכתבו, שעדין לא מצא שום מקור פרנסה, – בודאי במח"כ, לא דיק בביטול האמור, שהרי ברור הדבר, ואומרים זה בשם ומילכות, אשר ה' אלקינו מלך העולם הוז את העולם כלו בטיבו בחן ובחסד ובرحمים וכו', אף שבברכת המזון מן התורה אבל לא הנוסחא, הנה נוסף על אשר ערבים דברים סופרים וחומר בד"ס, הרי נוסח דברכה ראשונה דברכת המזון נתקן ע"י משה רבנו, מקבל הראשון של התורה, רעייא מהימנה של כל בני ישראל בכל הדורות עד הים, את הים אלא היום, האחרון (ספריו עה"פ שם).

אלא שלימוד זכות על הביטוי, גם יעקב אבינו נשא עינוי אל ההרים מאיין יבוא עורי, אבל כמובן אין זה מספיק, שהרי סיפור ע"ד יעקב אבינו הוא סיפור ע"מ להורות לכל הבאים אחריו, שבאם מי שהוא יעמיד השאלה, תשובה מוכנה מאבינו יעקב – עורי מעם ה'.

אג"ק ח"י"ח ט' כת

נא

... בהנוגע לככתבו שאינו מקבל עוזר וכו', הנה, לכל בראש בודאי שככל כא"א מהעובדים במלאת ה' חינוך על טהרת הקודש ובפרט במסגרת רבותינו נשיאנו, מתקיים בפועל מ"ש עורי מעם ה' עושה שמים וארץ [ישיש לפреш זהה, עושה מלשון עשי' וכפי], אשר כופה ומשدد ה' העלמות והסתורים שבבע, ועד לאופן שנתחפכים למסיעים, וכעניןימי הפורים דאזרען מניהם שעמי הארץ מתיהדים וגוי' ונהפוך הוא וגוי'. ובודאי לדכוותי שראה זה במוחש בעבר הקרוב, אין צורך לאריכות ולהביא ראיות לדבר הפשטוט].

אג"ק ח"כ ט' קצ

קכא, ג – אל תתן למוט רגליך אל ינום שמרך

כ"ק אדמו"ר מהווריי"ץ

_nb

וצריך להבין מהו עניין החיים שהם חיים נעלים מהחי בעצם, ומהו סיפה דקרה ולא נתנו למוט רגליך, דהנה גם בכחות פנימי שבסנפש הנה כה הילוך הוא כה היותר אחרון, ולכן הנה כה זה יש להבדיל גם בע"ח. ומהמשך העניין מובן דזה מה שלא נתן למוט רגליך הוא מפני דשם נפשנו בחיים, והיינו דהחיים הנעלים והמשובחים מחיי הנפש שהוא חי בעצם הנה חיים אלו מחזקים את הרגלים ומרקא מלא דבר הכתוב אל תתן למוט רגליך אל ינום שמריך, זה בא מכח עליון יותר כמ"ש במ"א בעניין אתה משמרה בקרבי, דהשומר לדבר הוא למעלה וגבוה מדבר המשתרט, והיינו דהחיזוק ברגלים בא מכח עליון יותר.

וזהו השם נפשנו בחיים דזה מה שהנפש הוא חי בעצם הוא החיים שהטבע הקב"ה בהנפשות, והשם נפשנו בחיים הם החיים עצמי שלמעלה מהטבע ולא נתנו למוט רגליך הוא הכה עצמי לעמוד חזק נגד כל מונע ומעכב על קיום התומ"ץ, וככה זה יشنו בכל אחד ואחד, בכל מקום ובכל עת יכול להיות חזק בקיום התומ"ץ ומרמז זה בחיזוק הרגלים, להיות דהעיקר הוא בדרך קבלת עול ולהיות חזק בכל תקופה עוז מבלי להתפעל מכל מונע ומעכב ועל ידי זה דוקא ממשיכים חיים עצמים.

סה"מ תש"י ע' 256 ואילך

קכא, ד – הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל

האריז"ל

נג

אמנם שעשוות של הקב"ה בתורה והיותו בורא בה את העולם הייתה בהיותו עוסק בתורה בכח הנשמה הפנימית שבה הנקרא רזי תורה הנקרא מעשה מרכבה היא חכמת הקבלה כנודע אל הידועים וטעם הדבר הוא להיותו עולם האצלות העליון מאד טוב ולא רע דלא יכול להתערבא עמיה קליפה ועליה אמר וכבודי לאחר לא אתן כנזך בספר התיקוניין ד' ס"ז תיקון י"ח וכן בסה"ז

בפ' בראשית דכ"ח ע"ש ולכון גם התורה אשר שם אינה רק מופשטת מכל לבושים הגופניים משא"כ למטה בעולם היצירה עולם דמטרו"ן הנק' עבד טוב והוא הנקרא עז הדעת טוב מסטרא ומסטרא בסמאל שהוא קליפין דיליה נקרא עבד רע כי התורה אשר שם הם שית סד"מ הנקרים שפהה כנ"ל וכזכור בפרשタ בראשית שם דף כ"ז ע"א ולכון נקראת משנה לפי שם יש שינוי הפוכים טוב מסטרא שעבד טוב יותר רע מסטרא שעבד רע איסור טמא פסול. גם הוא מלשון כי מרדכי היהודי משנה למלך שהיה שפהה הנקרא עבד מלך גם נקרא מלשון שינה כזכור בפרשタ פינחס דף רמ"ד ע"ב קם זמנה תנינה ואמר מארי מתניתין נשמתין ורוחין ונפשין דילכון אתعرو בען וاعברו شيئا מניכו' דאיו ודאי משנה אורח פשוט דהאי עלמא ואני לא אתערנה בכו אלא ברזין עילאיין דעתך דאתון בהון לא יnom ולא ישן.

ע"ז חיים - הקדמה מורה ח"ז זי"א על שער הקדמות

נד

וירד יהוד' מאת אחיו ובא וירד על הר סיני לשכון שכינתו בארץ עם התתחונים ולא שהניח השם לגמרי כי אי אפשר לו לשכון בארץ חומרית, ויט שם וירד הרכין השם עד הארץ וירד וז"ש ויט עד איש זה יש' הנק' איש עדומי בסוד עד עולם יבא כבוד ישראל היא השכין' השוכנת עמהם עול"ם וע"ד אותיות עדול"ם ועיקר זה בבית המקדש הראשון שהי' ע"י חירם וז"ש ושמו חירה. וירא שם הקב"ה הנק' יהוד' אומות ישראל הראשון בת איש כנעני זה אברהם שנכנס לארץ כנען כמ"ש לך לך מארץ וכו' והכנעני או בארץ ועכ"ז לא הרהר אחר מדותיו ית' ושמו שוע הוא נדיב הנאמר על אברהם מה יפו עמוק בណעלים בת נדיב בתו של אברהם ויקחה כמ"ש ואתם תהיו לי מלכת כהנים וגוי קדוש ויבא אליו' כי הקב"ה חתן וישראל כלה כמ"ש אחותי כלה. ותלذ בן, דור שלמה בעת הבניין ואח"כ בחרבנה נק' ע"ש דור צדקיה שנחרב בית המקדש ביוםיו להיותם רעים ביןם למקום עזון עבודת זרה בגלו עיר לא יnom ולא ישן ויהי עיר רע וימיתחו ד' בגולות ראשון באופן כי נק' עיר על כי בנין בית המקדש הראשון הי' בקול קולות ותרד אש מן השמים ושמי' עמים ירגוזן.

ע"ז הדעת טוב - פרשת וישב

כ"ק אדמור' הזקן

נה

והויל' הנה לא יnom כי הנה בח' שינה הוא בח' דור מיטה דהינו בח' הסתקות המוחין דאו"א מז"א לגמרי וכמו עד"מ בשעת השינה שמסתלק ממנו אור השכל ולא מאיר במדות כלל וגם בח' המדות שבלב שיש בהם בח' מוחין בעולם

נסתלקו גם הם ולא נשאר בהם רק בח"י הקטנו' בלבד והוא הנקר א Kisṭā דחיוṭā בזוהר וכמ"ש ביאورو במ"א וכך למלعلا כתיב עורה למה תישן הווי' שהוא בח"י ז"א דאצ'י' והענין הוא שבשבועת הגלות בח"י ז"א בשינה שהוא בח"י הסתלקות מוחין דאו"א מן המדות עליונות וגם בגוף המדות לא נשאר רק בח"י הקטנות והעלומות قولם מתנהגי' מז"א בבח"י הקטנות בלבד והוא בח"י הנפש כו' וכמ"ש במ"א בארכיות ודיל'. ואמנם הנה כ"ז דוקא בבח"י ז"א שנמשך לו מוחין מא"א כו' אבל בבח"י א"א שהוא בח"י הכתר בכלל אין שם בח"י שינוי מאחר שבבח"י א"א הוא למלعلا מבח"י המוחין דאו"א כדיודע דאבא יונק רק ממול הח' כו' וידודע דא' מז' תקוני גלגולתא הוא בח"י עינא פקיחא דלא נאים כו' והיינו שאמר וזה הנה לא ינום ולא יישן כו' כמ"ש עיניך פקוחות וכן מה שאנו אומרים פקח עיניך כו' הכל הכוונה על בח"י עינא פקיחא דא"א כמ"ש הנה עין ה' כו' משום דברי' אור א"ס שהוא למלعلا מגד השתלשות לגמרי' כמאמר אתה הוא חד ולא בחושבן כו' פ"י ולא בחושבו ע"ס הנה הוא מאיר בח"ס דא"א שנמשך ממנו האור בעין ואין שם בח"י דורמייטה כלל ואדרבה בלבד שהוא מושל מבח"י שינוי בהסתלקוי' המוחין אלא נוסף עוד שהוא מעורר את הישנים בהסתלקות המוחין לעורר אותם מן השינה ולהAIR בהם בח"י המוחין וזהו מרוז"ל במשנ' יוחנן כה"ג ביטל המעוררים האומרים עורה למה תישן כו' לפי שהיה מאיר וממשיך מבח"י עינא פקיחא הנ"ל דכתיב ביה והווי' הנה לא ינום ולא יישן כלל ולא עוד אלא שהוא מעורר גם לבח' ז"א מבח"י השינה והיינו גם כן מה שאמר כאן וזה הנה לא ינום ולא יישן כו' המעורר ישנים ומקיז נרדמים כו' ודיל' ומה שהוכפל לומר ב' פעים מעורר ישנים ומקיז נרדמים כו' לפי שבבח"י השינה יש בה הרבה חילוקי מדריגות דהינו בבח"י הסתלקות המוחין דאו"א יש בזה חילוקי מדריגות כמו בר"ה שנק' דורמייטה שהוא בח"י הסתלקות לגמרי' ונתק' נרדמי' כמ"ש ויפל ה' כו' תרדמה על האדם כו' שהוא בשליל עניין הנסירה כדיודע. ויש שהסתלקות זאת אינה כ"כ ונתק' שינוי כמו בגלות שאמרו בזוהר בכמה דוכתי קוב"ה בגלותא אסתליק לעילא לעילא כו' שהוא רק בח"י שינוי כמ"ש עורה למה תישן וכן ויקץ כיישן כו' וכן בשוב ה' כו' היינו כחולמים וכיווץ וזהו שאמר המעורר ישנים והמקיז נרדמים שם נרדמים הוא מקיז מצד שה' עצמו בבח"י הכתר לא ינום ומעורר הישנים כו' ודיל'.

סידור עם דא"ח קצג, ג

נו

וזה שאמר הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל, שומר ישראל הוא בח"י מקיף, כ"א ה' יישן היה מת ח"ז, כן גם זה שבח"י חב"ד עומדים עלי' תמיד בבח"י מקיף להמדות ומשפיע להם כדכתיב ה' בבח' יסד ארץ כונן שמיים בתבונה ובדעתו תהומות נבקעו, וזה המנהג לכל המdots דהינו לכל בח"י הממלא. והרצון הוא בח"י סוכ"ע, ומאין נלקח הרצון וזה הוא דבר שאיןו מושג, ועלי' נא' במופלא

מן אל תדרושומי יבו אחר המלך, וה מלאכים הם ג"כ מללא אפי' נשמותיהם, אף ש גם הם מקבלים עליהם עומ"ש הם מקבלים רק זה מזה דהינו כל א' לפני חברו הוא מוסתר ואינו משיג בו כלום, וגם אין להם הבנה להתבונן רק מאחר שששמע מה מלאך שהוא אין נגדו דהינו מה שאינומושג לו כלל כשאומרים שירה, גם הוא אומר שירה, ואומרים כולם בפה א' ק"ק הו' שהוא מובדל מאתנו ואין אנו משיגים, אבל אדם אינו כן אדמה לעליון, ועל דמות הכסא דמותו כמראה אדם, ולא אדם ממש, כי לא מחשבותיכם משום שאליך תשוב דהינו דוקא אליו תשוב אחריך וקדם צרטני, אחריך למע"ב מפני שאפי' יתוש קדמרק מפני שהוא עכ"פ סוף מעשה. וקדם צרטני ישראלי עליך במח' תחילת, וסוף מעשה במח'ת, דהינו נועז סופן בתחילת. וזהו רוח האדם העולה שאדם יכול להשיג אפי' דבר שאין המלאכים יכולים להשיג ורוח הבהמה היא היורדת למטה שהיא במדות, ומהDOT שלה מוליך אותה למקום שירצה דהינו שבבחי' בהמה שהתגברות המדות נגד השכל, והוא שמע ישראל, שמע לך' הבנה שם ע' שכט' א' כולל מייד מכל ז' המדות והוא הבינה, אם הבנים שמחה ישראלי הוא רצון הנשמה, ישראל עלו במח'ת שהוא בחיי רצון, ולכון הנה לא ינום ולא ישן שומר ישראל.

מאמרי אגדמ"ר חזקן – הקצרים ע' קלח

נ

וזהו הנה לא ינום ולא ישן שומר ישראל, וזהו השמירה של ישראל שאם ח'יו לא הי' לו רעوتא דלבא לא יוכל להתקיים ח'יו, וזהו יש בכל אדם שאף שנראה לו שאין לו ואיננו מרגיש בזה והוא בודאי שקר דעתך דאייהו לא חזי מזלי חזי דהוא רעوتא דלבא, כי סוכב הוא עד"מ כמו עיגול שהוא מעלה מן הכל ולמטה מן הכל ואפי' שהוא בתכילת השפלות הוא דבוק בבח' סוכבכו'.

מאמרי אגדמ"ר חזקן כתובים ח"ב ע' קנו

נ

כמו ניסים שנעשים לאדם שאיןו יודע מהם כלל כעובדא דרי"ע בשרגא ותרנגולתא כו' שהי' נס בהעלם דבר בבח' שמירה מלמעלה בלתי מלובשת בדבר מה כו' וע"ז נאמר לעוצה נפלאות לבדו כו' שיש ניסים ונפלאות שאין ידועים רק לו לבדו ולא לבנ"א כלל וזהו לעוצה נפלאות לבדו שהנפלאות הן לבדו בלי ידועים ונගלים בעולם לבנ"א וכמו במי שישן תחת האילן ונכרך נחש על עקיבו ובא עופ וחתך ראשו והאיש קם משינתו ולא ידע מאומה וכך כלל צרות ישראל יש ניסים רבים שנצולים ע"י סיבה מאותה' שלא נודעה בעולם כלל והוא הנק' בח' שמירה שהמשתמר אינו יודע איך שהוא נשמר ומיל הוא המשמר ובבח' השמירה אינה אלא מבחוץ בבח' מקיף בלבד וכמ"ש לא ינום ולא ישן שומר

ישראל כו' וاع"פ שהוא בבח"י מكيف הרי אלו רואים שבא לכלל בח"י השפעה והמשכה בעוה"ז ממש שהרי נעשה הנס וההצלחה בפ"מ וגם נתלבש בדבר מה רק שהוא נעלם בידיעה והשגה איך נעשה ונקי נפלאות בבח"י פלא העליון וכן השמירה הרי שומר בפ"מ מכל דבר רע רק שאין השמירה הזאת באה בבח"י השגה ל Masther כמ"ש כי מלאכיו יצוה לשמרך בכל דרכיך כו' וכן הישועה בעת צרה שלא נודעה איך ובמה כו' וכזה"ג וזה כמו הקטן שהולך בגשר קצר והגדול עומד מאחוריו ומסיעו לילך בדרך הישר כו').

מאמרי אדמור"ר הוזן על פרשיות התורה והמועדים ח"א ע' קצ'

ט

וזהו מארז"ל אין שינה לפני המקום פ"י בודאי מצד עצמותו ית' הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל אמנם מצד הרשותו בעולם במקום אוח"ע ויישר אל בצער וצריך להקיצו משינתו והנה ע"ז ניתקן השופר.

מאמרי אדמור"ר הוזן על פרשיות התורה והמועדים ח"ב ע' תרפה

ט

אך יש מדרישה גבוהה עד למללה שהוא ניעור תמיד ולא ינום ולא יישן כלל וככל גם בגלותא וכמארז"ל וכי יש שינה לפני המקום כו', וכמ"ש הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל כו' גם כשהαιון התעוורנות מלמטה כלל והוא למללה מבח"י שי הוי' שבמדות עליונות כו' שא"א להמשיך משם ההארה ע"י העלתה מ"ז כלל מפני גובה מעלהו כו' רק ע"י קרייה בשם בלבד עד"מ כש庫ראין לאדם בשמו הוא נפנה לקוראו מפני שיבן שיחת ההארה מן הנפש מתלבשת באוויות שמנו כמ"ש במ"א.

מאמרי אדמור"ר הוזן תקס"ד ע' קנה

ס

הנה כתיכי לא ינום ולא יישן שומר ישראל, ואמרו בזוהר ישראלי דלעילא פ"י בבח"י עינא פקיהא שבוגalgתא דא"א ידוע דלית גבנין דמכסין כו' כדיוע דלא נתלבשו בבח"י לבושים דאבותים יכלים כו' רק בח"י זית דעת, אבל בח"י ג"ר שבו הנקי רישא שהוא פנימי ע"י וא"א כו' לא נתלבש כלל לבושים כו' וע"כ לית להו גבנין שהן לבושי שכלי"י כבר מהו"ג כו' משא"כ בז"א שהוא בבח"י אוורות וכלים וכלי מחו"ג יש בו מקום לתוס' יניות חיצוניים ע"י כלים מכלים שונים כו', וכדי לשמור לישראל זה הנקי ז"א מותס' יניקה ושפע לחיצונים הוא ע"י עינא פקיהא הניל דלית לי' גבנין ולבושים כלל כו' ולכך נקי שומר ישראל כו' לפי

שלא ינום ולא יישן לעולם בבחוי העلمות הלבושים כו' וביאור עניין הלבושים הנה בכל מקום נקי הלבושים בשם תיקונים בזוהר כמו יג"מ החמים שנקי בשם י"ג ת"ד כו' וכן אתקריראו בתיקונה דא חסド דרועא ימינה כו' וכה"ג בכמה דוכתי. ויש להבין למה נקרים בשם תיקונים דוקא. אך העניין הוא DIDOU דהלבוש הוא בחוי התלבשות והעלם האור בכליה, כמו עד"מ כה הראי בעין וכדומה שהגם שנטעלום כה הראי הרוחני שבמוח עכ"ז מצד התלבשותו בכליה העין תפעול פועלת הראי בבחוי גילוי ממש לתפוס דבר גשמי בכך הראות כו'. ואמן קודם שיתלבש כה הראי בעין הגם שהי' בבחוי גילוי עצמותה ומהותה הרי גילוי זה בחוי העלם גדול לגבי פועלות גילוי הראי' בדבר גשמי. ונמצא בחוי העלם של כה הראי' כשבא לידי העלם במלבוש העין بما שיכול לפעול הפעולה בבחוי גילוי ממש משא"כ מוקדם לכז, ולכך נקי התלבשות זו בשם תיקון אדם שמתכו דבר כמו שהי' ל佗עת לפעול הפעולה כז הלבוש הוא ל佗עת ותיקון כו', ומכ"ש כשייש עוד לבוש לכליה העין כמו כדי הבטה שהוא עוד תיקון ו佗עת שיווכל להבית גם מרחוק יותר כו' ודיל. וע"ד כי' יובן למאלה הטעם שנקרו או הלבושים עליונים דאורות כשתלבשים בכלים כמו אור החסד כשמלבש בכליה אתקריר' בתיקונה דא חסד כו' שהוא תיקון גדול כדי לבא לבחוי גילוי הפעולה בהשפעת החסד אלקי לנבראים בע"ג מאין ליש בפ"מ כו', משא"כ כשלא פי' מתלבש כו'. ועוד"ז בכל ז' ימי הבניין דנתלבשו בבחוי כלים וללבושים כו'. ואמנם בחוי גדר דעת' הנקי רישא לא נתלבש בבחוי כלים ממש כידוע, וזה שאמר באדרא דרישא לא אתתקן כו'. אך ביג"מ הרחמים בלבד נ麝 שפעו בלבד וגם זאת ע"י בחוי לבושים' דשערות הדיקנה כידוע, ולכך נקרים בשם י"ג תיקוניין כו' ודיל. ולהיות כז זה שאמր דלית לי' גבנין דמכסין על עינא פקיחא כו' שהוא עין ה' אל יריינו כו' להצל ממות נפשם, כי גם חסר לא יחשיך כו' כי הוא בחוי גילוי עצמותו עד שאין הלבושים והצטוממים מסתרים אoro כלל וככל' שלא נתלבש רישא דעת'لبושים כו', וע"כ הוא שומר ישראל כי לא ינום ולא יישן כו' ודיל.

מאמרי אדמור"ר הוזן תקס"ד ע' גנט

סב

והנה בಗלות נאמר עורה למה תישן כו' וכיודע המאמר בזוהר דעת גבנין דמכסין על עיניין כו' והעניין הוא שא"א להיו' גילוי אור בכליה העין לפיה שחחיזוני' מסתירין' וע"כ מסלק בחוי ההשגה הפנימי' כו' ולכך הגבנין הם מכסין על עיניין כו' והז' כמשל השינה שהעינים סגורים כו' משא"כ בזמן בהמ"ק דכתיב עיני ה' אלקיים בה' כו' וגם בזמן הגנות אנו מבקשים פקה עיניך וראה כו' פקיחה זו הוא פתיחת כליה העין להבית באור כה ההשגה הפנימי' כו' משום שהוא הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל כו' דהינו כאשר צריך להיות שומר לישראל

מן החיצונים אזי לא ינום ולא יישן וכתיב אז עיני ה' אל צדיקי' וכן עין ה' אל יריאו כו' והיינו יצרנו כאישון עינו וד"ל.

מאמרי אדרמור הרקן תשס"ו ע' שס

סג

והנה בזמן שבהמ"ק ה"י קיים לא ה"י שינוי לפני המקום לא ינום ולא יישן כו', ולכן ביטל יוחנן כה"ג את המעוררים עורה למה תישן כו'. להבין זה להיות כי מבואר במ"א בעניין הנסירה דהינו עניין תרדמה נפלת על האדם דלעילא שהן הן גברותיו ועליותו אל העצמות, וcmsל השינה באדם התחתון שככל שהוא נפשו מתעלים אל פנימיוו, ואמנם בזאת יתרון מעלה הניעור משינחו שכאשר יפגע זולתו אף בנعلו שעיל רגלו ויטנפנו יה"י שוה אצלו כמו כאשר יפגע בפנימיות נפשו ברצונו וחכמוו כשיעשה דבר נגד נקודת הרצון לאותו הדבר וכדומה, מפני שכשהוא ניעור מן השינה או מאיר בגופו גדלות השכל ויכול להשכיל שהuder רצונו א' הוא בין שייה' לדבר גבורה או בדבר נמור, דהינו מה שיכהו בנعلו או יטנפנו וכדומה אף שהנעל הוא נפרד מעצמוו ולא ירגיש כאב כלל עכ"ז כוונת זולתו בזה הוא לעשות דבר שנגד רצונו בלבד, ואם לא יכול לעשות בדבר הגבוה כמו בגופו יכהו בנعلו כו' וכשגדלות השכל מאיר בו ישכיל זאת וירגו מאייד כמו כאשר יכהו בגופו ממש ולא יהיה הפרש ביניהם כלל וד"ל.

אמנם בשעת השינה שהוא הסתלקות השכל אל העצמות ובגוף לא יair כ"א קסתא דחויטה בלבד כמ"ש במ"א, הנה כל מה שיעשה זולתו בנעלים ולבושים לא ירגיש כלל שהוזה העדר רצונו רק כאשר יכהו בגופו או ירגיש וירגו מאייד מפני שאף לגבי עצמוו זהה עלייתו בהסתלקות השכל אל העצמות, אבל לגבי לבושיו זהה ירידה גדולה שלא יair בהם השכל כלל ולא ישכיל שהוזה נגד רצונו ממש וד"ל.

ונמצא מובן שהוא שמאיר בכל הגוף גדלות השכל אף שהוא ירידה מן העצמות אבל היא עלי' לגבי הלבושים بما שהיא שווים ממש הגוף והפנימי, שהרי יכול להשכיל שנגד הרצוןلبושים הוא שווה ממש לנגד הרצון **בפנימי** הנפש וד"ל.

ועפ"י משל זה יובן למשכיל למעלה בעניין תרדמה שעיל האדם העליון דאצ"י וכלים דאצ"י הם בח"י עור ובשר כו' הנק' גופא דמלכא חמד דרוועא ימינה פ"י דרוועא הוא כמשל היד הגשמי באדם התחתון שאינו החסד רוחני שבלב הרוחני אלא שהוא הוראה בלבד על החסד שמן הלב בהיותו נותן ההשפעה בידו להחיות רוח שפליים כו' וד"ל. וכן בח"י גופא שלמדות דאצ"י שהם לי' כלים הם מקוריים לב"י הענקיים לבושים דמכסי' על גופא כמ"ש אליו וכלות נש"י הם

בחי רגליים לגבי גופא, והוא בחיי מל' דazzi שזמנם הגלות כתיב ותגל מרגלותיו ותשכבר כו', لكن אף שגויים מרקדיין בהיכלו וישראל משועבדים בכל מני שעבוד להיות שם בחיי נעל לגבי רגליו (כמו"ש בר"מ שכינטא נעלא דקוב"ה והיינו כשהיא מתעלמת בלבושים דבר"ע והוא עניין ותגל מרגלותיו כו', וכשהיא בחייב אציז נקראת רgel כנ"ל בעניין ג' רגליים תהוג לי וד"ל).

לכן לא ירגיש להיות לו צר בצרתם וד"ל, אבל באתעדלי"ת בצעקה עורה למה תישן כו' בהעלאת מ"ג מתעורר לעילא מבח"י שינה, ואז ירגיש שמה שמרקדיין בהיכלו כו' שהוא לנגד רצונו בחייב פנימי ממש, ולכן בזמן שבהמ"ק קיים כל הנוגע בישראל כנוגע בכת עינו ממש, פי' בכת עינו הוא משל לחייב פנימי הנפש, ואף שישראל הם נשומות מוגבלות בחייב בריה אך שהם בחיים מרכבה לה' בעמדם לפניו בבהמ"ק כנ"ל, וכמו שישיכיל האדם הניעור משינתו הכאאה בנעלנו כוונת זולתו בהעדר רצונו כנ"ל כאלו נגע בפנימי הנפש אם כי יכול כו', כמו' כל הנוגע בהם כאלו נוגע בכת עינו ממש וד"ל, ולכן ביטל יהנן מה"ג את המעוררים כו' כי בזמן בהמ"ק לא ינום ולא ישן שומר ישראל פי' כמו אשר האדם ניעור נשמר בהשחתו כלי היקר שבבית עם הפחות כמו הנעל, בשווה ממש וד"ל.

ואחר כל הנ"ל יובן שיש ג' מדריגות בעניין השינה, הא' כאשר הוא ישן מתעורר, והב' כאשר אינו ישן כלל, והג' כאשר הוא ישן ואינו מתעורר. והנה בזמן בהמ"ק לא ינום ולא ישן כלל ולכך לא הי' צורך לאתעדלי"ת שייעורו לעילא כ"א שיאמרו בשירה וזמרה נכונה מכבר כמו שיר הלויים כו' ללא יגיעות וטרחות כו', ולכן לא הי' מצות התפללה עליהם בח"י ברכות בחשאי רק מצות ק"ש دائרייתא וגם היו אומרים בקול רם כו'.

והענין הוא דיש ב' מיני קול, א' הקול המעורר הכוונה דהינו שאין בלבבו עדין שום תשואה נרגשת והkol שהוא מוציא מן הלב הוא קר בלבד רשייף אש התשוקה עד שאותו הקול עצמו יוצא מן הלב בקול רעם ורעש גדול בהתלהבות גדולה כו', וזה הקול הב' שאחר הכוונה בלב הוא קול פנימי הלב, ובkol זהה היו או' בבהמ"ק שמע ישראל כו' ואין זה העלתה מ"ג לעורר הכוונה כו' כי למללה האדם העליון א"צ ג"כ לעורר כונה שבלב העליון כי לא ינום ולא ישן כלל כנ"ל. אבל בזמן הגלות הוא בחיי שינה ומתעורר ע"י העלתה מ"ג כו'. והיינו ע"י הקול המעורר את הכוונה דוקא והיינו בחיי צעק לבד לצחוק בקול קר כו' עד שייעור הלב, והיינו אתעדלי"ת שיתעורר הלב באדם התהנתון וכמו' למללה היה' אתדל"ע כו' וד"ל. וזהו עניין הפסוקים דזמרה שלא היו בזמן בהמ"ק, ועתה א"א לומר ק"ש בלי שיקדים פסוד"ז לעורר הכוונה כו' וד"ל.

כ"ק אדמו"ר האמצעי**סך**

ומעתה יש להבין עניין המשל ודומה דודו לצביו מה צבי ישן בעינו א' ונעיר בעינו א' כו' וגם مثل הב' מה צבי גם כשהוא בורה מחזיר ראשו כו' דהנה ב' המשלים הללו עולין לסגנון א' דמרמז על זמן הגלות שנמשל בב' עניינים א' עניין השינה כמ"ש עורה למה תישן ה' כו' ויקץ כישן כו' (וכמ"כ כתיב בשוב ה' כו' היינו כחולמים כו' וכן אמר בזוהר אני ישנה בגלותא דה מדבר בבנ"י למטה) והב' כמשל הצבי בשעה שהוא בורה כו' שזהו בחיי הסתר והסתלקות אלקות למללה מעלה בעצמותו כמ"ש אלך ואשובה אל מקומי משומם שבזמן הגלות אמר ואנכי הסתר אסתיר פני כו' וזהו כשהוא בורה וכמ"ש בזוהר דקב"ה בגלותא אסתלק לעילא לעילא כו' וכמ"כ עניין השינה שהוא בחיי הסתלקות המוחין כו'isman בא לרמזו לדמעלה באלקים חיים לא יתכן לומר בחיי שינוי ממש וכן עניין הסתלקות ממש מאחר שאין לו גוף ולא דמות הגוף כו' וכן ארז"ל וכי יש שינוי לפניו המקום ומקרה מפורש לא ינום ולא ישן שומר ישראל וע"כ אמר זה המשל לצבי גם כשהוא ישן נייר בעינו אחת הרוי יש בזה דבר והיפוכו שהוא ישן ונייר ואם השינה הכרחית לטבע השינה באדם ודאי אין חילוק כלל בין ב' העינים ואיך יתכן התחלקות זאת דבר והיפוכו לשין בעין א' ונייר בעינו א' רק שלמעלה מפני שבאמת אין שינוי כלל לפני כו' יכול להיות שישן בעינו א' ובאותו שעہ נייר בעינו א' ואין זה פלא כלל וכן הוא מרמזו במשל הב' דגם בשעה שהוא בורה ומסתלק מחזיר ראשו לאחוריו לפי שאין זה הסתלקות מצד עצמו כי הלא מכ"ה כבodo וכתיב עיניך פקוחות על כל כו' בהשגה פרטיה אלא בא לרמז שיכול להיות שהיא גלויה אלקות למטה כמו בזמן בהמ"ק גם בזמן הגלות כשהוא בורה ובענין המשל הא' בשינה ישן ונעור כא' וד"ל. ויש להבין תקופה בעניין של השינה והנה כל עיקר בחיי וכמו שאנו רואים כשהם ישן נסתלקו כל חושיו העלם ולא שנסתלק לגמרי וכמו שאנו רואים כשהם ישנים במצבם הפנימיים כראיה ושםעה ולא שנסתלק לגמרי שהרי מיד בהקיצו ישנים במצבם וכחם ממש אלא שנשארו בעלם ונכלל הгалוי בעלם וגם השכל ומחשבה שבמוחו יהיה מאיר בגלי עולה למללה עצם כה השכל שבנפש ומילא העינים נסגרים וכן המדות שבלב וכל חושי אברים הפנימיים שהיא הכל בגלי עולה ונכלל להיות בעלם הנפש וגם חיוט הנשאר בדופק שבלב הוא בלי גלויה כ"כ וגם התנוועה באברים החיצוניים אין בגלי שהרי לא ניתן בשום אבר לפי שהרצוון שבמוח מסולק מן גידי התנוועה והרגש בלתי גלווי אע"פ שככל עיקר החיים ישנו במצבו' כמו שהוא ממש כידוע וכל זה רק מצד חיבור הנפש בכל חומר הנוף ע"י אמצעית הדם הוא הנפש שבמאכל שעולים אידים מן הקיבה למוח וגורם העדר הgaloi של צורת השכל ומחשב' בכל המוח הכל شامل יבא סיבת השינה כידוע וע"כ

בא המשל דשינה גם למעלה בבחינת אדם העליון שאין לו גוף כו' אך מפני שאמרו על דמות הכסא דמות כמראה אדם והוא בחיי ע"ס דצילות כמו שנאצלו ב בחיי אורות וכלים דוקא כמו חכמה מוחא כו' ע"כ נק' זה כמו תואריך אדם למעלה כמו וירא ה' וישמע עומד יושב כו' ובאמת הרוי אמר כי לא רואתם כל תמונה כו' וגם בעניין או"כ דאצ' הרוי אמר חכמים ולא בחכמי ידיעא כו' ולאו מכל אילין מדות כלל כנ"ל וכמ"ש כי לא אדם הוא אבל מצד בחיי התלבשות אורות בכלים שהוא כדמותן אדם למטה כמ"ש נעשה אדם בצלמו כו' ע"ז יפול משל מן תואריך אדם קראה ושמיעה וכו' כדיוע וא"כ יפול ג"כ לשון שינה כמו עורה למה תישן ה' וכח"גAuf^ט שבאמת מצד עצמות המאציל שאין ב בחיי או"כ כלל לא שייך בחיי שינה כלל שאין סיבת השינה למטה רק מצד העדר חיבור האורות בכלים בהעדר גלוי אור השכל במוח כנ"ל ומאחר שהוא ית' למעלה מעלה מבחי' השתלשות או"כ דחכמה ומדות כו' וכמ"ש לאו מכל אילין מדות כלל (אפי' בהעלם כנ"ל דהעלם וגלו שווין כו') או"כ לא שייך כלל בה' שינה שהוא הסתקות הגלוי בהעלם מאחר דמושל לגמרי מכל איןנו מדות דבחי' אדם והעלם וגלו שווין כו' וזה שארוז"ל וכי יש שינה לפניו המקום כו' ע"כ יוחנן מה"ג ביטול המעוורדים לומר עורה כו' כדיוע וזהו לא יnom ולא יישן כו' ואמר דלית גביניין דמכסיין על עיינין והוא בחיי עינא פקיחא דלא נאים כלל כמו עין ה' אל יראי כו' והיינו דגם שיש בחו' עין שהוא כלי לאורAuf^ט לא נאים כלל וזהו אותן אמת דגם לאחר בחו' התלבשות האורות בכלים ב בחיי אדם דאצילו' כנ"ל מ"מ לא יnom ולא יישן כו' משום מצד עצמו משל לגמרי מבחי' אדם כנ"ל וד"ל ולפ"ז הרוי מובן שיש כאן כמו דבר והיפוכו במקום א' דהיינו גם בהיותו בevity' שינה מצד התלבשות או"כ מים לא יnom כו' דאו ג"כ הוא למעלה מבחי' אדם והיינו כמו שאמר הוא מקומו של עולם ואין העולם מקומו והוא מ"ש איה תפיס בכ"ע ולית מאן דתפיס ביה כלל משום אין העולם מקומו וכן מ"ש איה תפיס בכ"ע ולית מאן דתפיס כנ"ל ע"כ דעתם בלי מה בבחינת העלם וגלו דע"ס בכלים שיין ממש לגבי עצמותו כנ"ל ע"כ יכול להיות דבר והיפוכו גם בהשתלשות דהעלם וגלו אם מן הגלוי נעשה ההעלם כשינה ומן ההעלם נעשה גלו כמו ניסים ונפלאות בגלו בקי"ס הכל שווה לפני באופן שבשינה עצמה שהגלוי נעשה העלם כנ"ל יכול להיות היפוכו שמההעלם נעשה גלו כמו לא יnom כו' וד"ל. ורואה לזה הוא מה שאנו רואים דבר פלא ביותר מב' מני ניסים ונפלאות א' בגלו מן העלם דע"ס כניסים דמכות מצרים וקי"ס וכח"ג שזה בא מלמעל' מן הгалוי דאו"כ בחכמה ומדות דאצילו' וכיודע בעניין הפרים ליבשה כו' שמההעלם בכלל נעשה גלו כמ"ש כימי כו' ארנו נפלאות והב' ניסים שנעשו בדרך הטבע כמו בזמן הגלות שככל צרתם לו צר ועשה להם ניסים גדולים כי"מ ממש רק שמלושים ומוסתרי' מאד בדרכי הטבע כניסה דאחשורוש וכמ"ש אותן לא ראיינו בגלו מן העלם ואעפ"כ הרוי כל פרטיו אור ההשגה' אלקית דאצילו' נמשך בכל פרטוט העניינים בעולמות העליונים והתחנותים כמ"ש עיני ה' משוטטות עניין פקוחות כו' ממשים הבית ה'

ראה כי השגיח כו' מבין אל כל מעשיהם כו' ולכארה זהו כרבר והיפוכוadam המשל הוא כמו שינוי שם התנוועה באברים בהעלם ולא בגלוי כנ"ל ובכ"ש המדות שבלב ו舍ל ומחר' שבמוה א"כ חייב לומר גם למעלה האדם דאצלות שהוא בבחיה' שינוי שהוא בבחיה' קטנות המוחין ומדות מאד עד גם באור ושפע חסד דכלים ואברים החיצוניים כחсад דרוועא כו' יורך בצמצום והעלם גדול וע"כ משפייע לכולם בשווה כו' וזה ג"כ מה שאותותינו לא ראיינו רק בהעלם גדול מלוובש בטבע כנ"ל וא"כ למה אנו רואים היפך זה ממש שיש גלי אלקות גם למטה שכל פרטיה השגחה האלקית דאצלות בבי"ע בא בגלוי ונתק' שופט כל הארץ כמו מלך במשפט כו' אלא צריך לומר ושניהםאמת ואינם דבר והיפוכו כלל לגבי עצמתו ממש דהעלם וגליו' שווין ממש דהינו באין הפרש בין שהגלו' נעשה העלם כמו בבחיה' שינוי בקטנות המוחין כו' ובין שההעלם נעשה גלו' כנסים דיצ"מ כו' (או גלי' העלם עצמותו שבמ"ת כנ"ל) וכענין הוא מקום של עולם כו' דבר והיפוכו כא' וד"ל וזהו עניין המשל דצבי כשהוא ישן בעינו א' הוא ניעור בעינו א' אע"פ שהוא דבר והיפוכו לכארה אך זה מרמז וمرة שהשינה דגלו' נכלל בהעלם ומה שנייעור דהעלם נעשה גלו' יכול להיות במקום א' מטעם הניל' וז"ש לא ינום ולא ישן כנ"ל וד"ל:

דרך חיים קח, ד

סה

וה' הנה לא ינום ולא ישן המעוור ישנים כו' הנה יה"ק תחילתה בשרש עניין השינה שהוא הנתק' דורמיטא כדיוע והוא בחיה' הסתלקות המוחין כו'. ובה"ד ידוע עד"מ בשעת השינה אנו רואים שאור השכל שבעל המוח מסתלקים ונעלמים והעינים נסגורו' משומם דעתנים שרשם במוח הראש וכאשר תגבר על האדם אונס השינה זהו בא מצד כל' המוח שהוא הקром החופה עליו' שתכבד בכל' המוח ההבלים והאידים שעולמים שם מן המאכלים או מחלישת כל' המוח להכיל כו' או השכל והעיוון היוטר מכפי יכול שאת או כאשר יתרד בכל' מוחו הרבה יותר מכפי יכול שאת או מרוב יגעה וטרחה הרבה ירדם בשינה שהוא הסתלקות הצורה השכלית' מכל' המוחין עד שלא ישיב ולא יענה לקוראיו וגם אם [יניעו'ו] לא ירגיש גם בזובי' וכיוצא שהולכים על פניו לא ירגיש (ויש בזה חילוקי מדיניות בסמור) ולא יוכל להיות שלא ירגיש גם בצער וכאב והוא הנתק' תרדים מהשיות בסמור) ואור השכל בלבד נסתלק אלא גם המח' והרהור ולא נשאר רק כח המדמה בחינת אחרונה שבמה' (וגם הוא כוזב כדמיונות החלומות). והנה אנו רואים שגם באור השכל דמוחין שבראש שהמה באין ונמשכים במדות שבלב להחיותם כדיוע גם הם בהסתלקות במדות שבלב בשעת שינוי וגם מגוף המדות שבלב באחוי'ר וכה'ג' נסתלקו בשעת שינוי ולא נשאר מהן רק בחיה' Kisṭatā d̲hīyātā shehōa b̲chay' הקנות שברוח החיים הדופק בלב שהוא רק מחיזוני האור והיות שבלב בהקיז' כידוע

שאינו בא רק בשביל כה התנועה שבאייריו וגם כה הרגשה שהוא לא נסתלק בשינה (רק תנועה חיצוני) והרגשה נגלי לא יש בשינה רק בהעלם) אמן הנה כי איןו בחיי הסתלקות גמורה שא"כ איןו נקי חי אלא חי הוא ממש כמו בהקץ רקعقل כחותי הפנימי" לאור הרצון ואור השכל והמדות עלוב בח"י התכללות עצם נפשו ושוררים עליו בהעלם ומה בכם לגמרי רק שאיןם בגילוי שהרי מיד שיקיצווהו יair או ר השכל במוח והמדות בלב במציאות' הראשון כמו שהי' רק בשינה שוררים כולם בהעלם ולא בהסתלקות כלל אדרבא ישם במציאות כמו שהוא כו' וכמ"ש במ"א בפי' אני ישינה בגלותה וכך יובן הדוגמא למעלה באדה"ע דazzi' דاعפ"י שאין לו גוף ולא דמות הגוף כו' אבל דברה תורה בלשון בן"א כו' שנמשל בבח"י אדם וכתי' בו עורה למה תישן כו' וכן ויקץ כיישן כו' וכיה' בבח"יamina זו הוא בחיי הסתלקות המוחין באדם דazzi' שנק' דורמיטא דהיאנו מפני שמוחין דאו"א חו"ב דazzi' שמארים במדות שנק' ז"א גם הם נסתלקו מכל' המוח שהוא מוח החכ' ומוח הבינה וכיה'ג וכני'ל במשל השינה שנסתלקו צורת אור השכל מכל' המוח כו' וממילא גם במוחין המצומצמים שבלב יש הסתלקות וגם בגוף המדות זו"א יש הסתלקות כל הפנימי שלහן ולא נשאר רק בחיי הקטנות שבוזו שהוא בחיי נפש ונקי' קסṭא דחיוṭתא שזהו רק בחיי היוטר חיצוני להיו' מקור להנחות העולמי' שמקבלים מבחי' קטנות המדות שהוא רק מבחי' נפש דרוח החיים שבלב שהוא המתפשט בכך המעשה והתנועה בלבד כמ"ש במ"א בארכיות ודיל'. ובאי' בימי הגלות דוקא שאז אין שפע העולמות מקבל' ר' מקבלי' רק מבחי' קטנות המדות שבבחי' נפש כני'ל משום דבגלוṭתא קוב"ה שהוא בחיי' ז"א אסתלק לעילא [לעילא] פ"י בבח"י הסתלקות המוחין שנק' דורמיטא והוא בחיי' שינוי כי הגולות נקי' שינוי כמו בשוב ה' כו' הינו כחולים כו' וכן ויקץ כיישן כו' והיאנו הסתלקות המוחין דהיאנו לעילא בחיי' הכתר ולעילא לעילא דגם הכתר דחו"ב אסתלק בעצמו כו' וכמ"ש אלכה ואשובה אל מקומי כענין הן גבורותיו גוים מركדים בהיכלו והוא שותק כו' לפי שבזה"ג הוא בחיי' שינוי וזהו עד"מ שלא ירגיש היין בזובוב שעל פניו וכיה'ג וכשייקץ יairo המוחין במדות וכי יכול להקפיד על הזובוב שבקצה הבית וכך כתוי' וידע אלקים שהרגיש בצרתם כמ"ש ויקץ כיישן כו' וכן עורה למה תישן כו' והיאנו כמשל הן'ל שזהו מפני שלא נתבררו רפ"ח ניצוצי' מהיכלות דנוגה ומעורבים זהו כמשל השינה שאז נתעלם המאכל וכמ"ש במ"א בפי' ותקם בעוד לילה דוקא שהוא הגלות ותתן טרי' רפ"ח עם הכלול כו'). אך הנה כי'ז דוקאevity' ז"א דazzi' שנמשך לו מא"א ויתכן בחו"ד שלו בחיי' שינוי ודורמיטא שהוא הסתלקו' המוחין מדות מצד הסתלקו' מוחין דחו"ב כו' מצד קרומה דחפי' על מוחא כו' וכני'ל אבלevity' א' וע' שהו' בחיי' הכתר בכללevity' מוס דא"א לא שייך שם בחיי' שינוי ודורמיטא שהוא הסתלקו' המוחין כלל להיותו למעלה מבה"י המוחין דאו"א ונקי' מוס דלית קרומה דחפי' כו' ונקי' קרומה דאוריא כו' שנחשב מז'ת דגלגלה כמ"ש במ"א שהוא הקروم

הדבוק לגלגולת והוא חל' סתום שלמעלה מכל המוחין שהן בחיי או"כ חומר וצורה כמוח החכ' קר ולח ומוח בינה חם ויבש וכיה"ג שם שיר בחייamina שהו השתקות האור והצורה מן החומר לפי שאין חומר המוחין מוכני לקבל הצורה השכלית' כו' כמו מכל אונסamina שבא רק מצד כל' המוחין או מצד גייעה או מצד ידי המאכל או חליישת כנ"ל. אבל בבח' מ"ס שהוא בח' הראיקון שלמעלה מקרים המוח כו' אינם בא בחומר כלל וכל' כי שם הוא עצם כה המשכיל ההיווי שמננו מקור כל מוצא ההשכלות ע"כ לא שיר בוamina כל' רק שבהקיין מאיר מהעלם כה המשכיל לגילוי אור בכל' המוחין ובשינויamina מאיר ומתפשט למטה אבל בעצם מהעלם שבו לא שיר בוamina כל' (מאחר שנ'ק' שאיל מופלא או שכ' הנעלם מכל רעיון כידוע) וכיודע דבר אבא דאצ'י אינם מקבל רק מהיצוני ומותרו' דא"א ע"י מזל ונוצר כו' וכמ"ש והח' מאי' תמצא מאי' דח"ס דא"א (שהוא כה המשכיל ההיווי הנ'ל כמ"ש במ"א בעניין סבא דעת'י סתים כו') ולזאת לא יפול לוamina לשינה ודורמייטה כל' אדרבה תמיד יארו אויר העצמי' בלי שינוי והסתלקו' לעולם ועז'ג וה' הנה לא ינום ולא ישן כו'. שאין בחייamina והסתלקות המוחין לעולם ובו אין פקחא דלא נאים כלל (כי מה שעיניהם נסגרים בשינה ג"כ שומר ישראל בעינה פקחא דלא נאים כלל כמ"ש במו'ו שבראו' עצמו כו') וכמ"ש משומם דשרשם בכל' המוחין דלובן שבעין שרצו' במוח שבראו' עצמו כו') בע"ח דרש העינים בנויה דאבא ולכך נ'ק' החכמים עיני העדה כדיודע דרא'י' או' החכ' מתלבש בראי' בעין (ובזקן שמו'ו חלש עינוי כהות אבל משה שרשו' בפנימי' מקור החכ' לא כהתה עינו כו') אך בבח' מ"ס שלמעלה מכל' המוחין הנ'ל שם אין שרש לעיניהם ותרין עיניין אתהדרין לחד ונ'ק' עינה פקחא דלא נאים כלל שלא נסגר כלל כי הסירה דעת'ינין הוא ע"י הגבינין דמכסין על עיניין ושם לית' לגבינין דמכסין כו' אלא תמיד פתוח ולכך נ'ק' עינה פקחא בפתחה תמידי' כמו' פקה' ענייך חסר כת'י' וכמ"ש במ"א וכן בראי' דעת'יך' נא' יהי' ענייך' פקוחות שזה ביקש שלמה שיהי' השגתו עינה פקחא גם בענייני' דחו'ב וכמ"ש ענייני' ה' אלקיים בה כו' והוא עני ולבי שם כו' ומ"ש קוב'ה בגלוותה בבח'amina ר'ך בבח' ז"א שמוחין דאו"א מלובשים בו ולפעמים זו בבח'amina השתקות כמו' בגלוותה דגבינין מכסין כו' אבל בא' וא' ע"י בבח'amina אין הפרש בין זמן בהמ'ק לזה'ג דלעולים לא ינום ולא ישן שומר ישראל והיינו ההשлага בעינה פקחא דלא נאים כלל שנחשב מז'ת דgalgalta דא' וא' ע"ז אנו מבקשים פקה' ענייך' כו' וזה קאי' בבח' עצמות א"ס שבפנימי' א"א וע"י שלמען' מכל' ההשתלשלו' דע"ס שישגיח בבח' עינה פקחא כו' וכמו הנה עין ה' אל ירייאו עין א' שהוא בחיי עינה פקחא הנ'ל דהינו ר'ך טוב וחס' בלי דין כלל כמ"ש א' טוב לישראל ונ'ק' טוב עין כו' דתרין עיניין אתהדרו לחד (וכמ"ש במ"א בעניין ארדה נא' ואראה דאשכחן ראי' לטב כו' **שהוא בחיי ב' עיניין ח'ב' כו':**

ס"ו

וזהו שא' דיווחנו כה"ג ביטל המעוררים שא' עורה למה תישן כו' לפ"י שאין בח' שינה שייר רק בזמה"ג דע' שרים שלמטה אינם מתבררים כלל וה'ז כמשל הניל בענין עיקר סיבת השינה שבאה רק מפסולת המאלל שלא נברר כו' שעשויה כמו מכסה על כלי המוחי כו' (וכמ"כ למעלה בזמה"ג הוא שנק' שינה, ואמן איז עיקר זמן הבירור دق"ג שזהו כמו משל השינה באדם שעיקר זמן העיכול של המאלל לפי שכח המעלל שהוא מכח החיצוני גובר יותר לעשות פועלתו בשינה שאז הסתלקות כח הפנימי על המוחי שהרי בהקיז שהשכל מאיר וגובר כח הפנימי על כח המעלל החיצוני אינו פועל פועלות העיכול כ"כ כו', ז"ש ותקם בעוד לילה דוקא שהוא זמן הגלות שנק' שינה ותתן טרפ' רפ'ח ע"ה ולא ביום כו' כמ"ש במ"א), אבל הנה בזמן בהמ"ק איו בח' שינה כלל למעלה וא"צ לעוררו מן השינה, והוא מפני הקרבנות שמקריבים כמו התמידין של כל יום, וידוע בענין הקרבנות דגם שנק' לחמי לאישי כו' אבל הקרבן הוא רק הבירור של הפנימי' מון החיצוני' ע"י הקטרת חלב ודם כו' עד שרש הבהמה בהח' פני שור שבmercbeh כו' ובח' חלק התמצית והפסולת נ麝 לע' שרים دق"ג בעשן המערה כו', ומאחר שאין פסולת כלל לפי שמתרירים כל בח' התערבות טו"ר שבנוגה ע"כ אין בח' שינה כלל במאכל לחםDKrbnnot ולזה ביטל יוחנן כה"ג המעוררים כו' כי לא יnom ולא יישן כו', רק בזמה"ג שנק' שינה צריך לעורר בהעלות מ"ז שיקיז כמו ויקיז כישן ה', ואין זה אלא בקול תורה דוקא ולא ע"י קול דתפלת אע"פ שהוא במקום קרבן לפי שקרבו דמזבח לבדו לא הי' מועיל רק ע"י גילוי אאס בהיכל ק"ק דוקא, וזה שא' דמשחרב בהמ"ק אין לו בעולם רק ד"א של הלכה שהוא במקום היכל ק"ק דאוריתא היכלא עילאה דקוב"ה כו' כי למצות ת"ת בקול קורא בשם העצמי כנ"ל בזה מעורר לבח' שינה עליזונה וכנ"ל בענין השמייני את קולך כו' לפי שע"י קול דתורה נ麝 עצמי התענוג הפשט שבעצמי א"ס להoir בכל' המוחי דח"ע דצאי' כמו עד"מ באדם שמאיר במקור השכל מן התענוג העצמי שמאיר תמיד לאור השכל עד שישיר המכסה המכסה כלי המוח שעלה מן הפסולת המאלל שהן בירורים דנוגה בזמה"ג כו', וזה יותר טוב מן הקרבנות שבעמו בהמ"ק שמברירים לע"ש כו' מפני שלא יבא לבח' שינה כלל אבל בעון ביטול תורה גורמים גלות השכינה שהוא בח' שינה ודוקא ע"י ביטול תורה יותר מכל העונות מטעם הנ"ל ודוקא בזמה"ג לפי שבעומן בהמ"ק אין שינה לפני המקום כנ"ל מפני הקרבנות ומפני גילוי שכינה בהיכל ק"ק, ז"ש משחרב בהמ"ק דוקא אין לו אלא ד"א של הלכה וד"ל.

ז

וכמו יוחנן כה"ג ביטל המעווררי שא' עורה למה תישן שבאמת הרוי אין شيئا לפניו דלא ינום ולא יישן כו' (דאיון בחיי) שינה שייך רק במוחין שכלי מוגבל האור דחו"ב, אבל בכתר דגללה שבחנמי' דח"ס אין האור מוגבל בכלי ולמעלה מעלה הוא מבחי' נר"גadam, שם א' הנה לא ינום ולא יישן כו' כנ"ל ולא שייך לעוררו בהעלאת מ"ז כלל וכמ"ש ויקץ כיישן בכ"פ הדמיון בלבד כו' וד"ל), והוא לפי שבבamazon ה"י עולה ריח ניחוח לה' תמיד בבח"י התענוג הפחות שבח"ס כו' והע"ש דנוגה אינם גורמים בבח"י שינה כלל כי נבדלים בעשן המערכת הרע מן הטוב לומר כו'. ומשום דגם בזמן הגלות גם חושך לא יחשיך כו' א' לא ינום ולא יישן שומר ישראל מבחי' המקיף דכתר שנק' עינא פקיחא דלא נאים דלית גבינה דמכסי כו' כנ"ל וד"ל.

מאמרי אגדמו"ר האמצעי דברים ח"א ע' מב

טח

והנה ידוע שעיקר ההפרש בין זמן מה"ק לבין הגלות הוא שבזמן מה"ק לא הי' בבח"י שינה לפני המקום כו' וכמ"ש הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל וע"כ יוחנן כה"ג ביטל המעווררים כו' אבל בזמן הגלות כתיב עורה למה תישן כו' והוא הנק' בבח"י דורמיטיא בבח"י הסתלקות המוחין כו' כמו תרדימה נפלת על האדם וכידוע בעניין הנסירה. והנה [להבין] למעלה בבח"י שינה הלא אין לו גוף ואין לו כו' אך דית' כלשון ב"א כי בצלם אלקים עשה את האדם וע"כ אמר מבשרי אהזה כו' ולהיות שאנו רואים שאדם התחתון שיש בשינה בח"י עליות ובבח"י ירידות בח"י עלי' [הוא] מה שככל כוחות הנפש יש להן עליות שעולין אל בבח"י עצמיות הנפש כמו כח השכל שעולה למעלה מן השכל במקור חוצבה בעצם הנפש וכן המדות עלות בשרשו בעצמיות הנפש וגם בבח"י אותיות המחשבה עולין בבח"י פנימי של המחשבה למעלה במקורה בעצם הנפש כו' וכן שאר כוחות הנפש כמו כח הראי' וכח השמיעיה וכח הדיבור וגם כוחות החיצוניים דבגוף שהוא כמו כח התנוועה וכח ההרגשה וכח"ג ולא נשאר רק בבח"י קוסטה דחיותא גם ברוח החיים שבלב כו' כי ככלם מתעלים אל בבח"י פנימיות העצמיות הנפש כו', אבל באמת יש מעלה יתרה בניעור משנתו לגבי חיצוניות שעילו גופו כמו הלבושים ונעליו וכח"ג להיות שאנו רואים בניעור משנתו דגם שאור שכלו מאיר מבחי' מקורו בעצם הנפש להoir בכל המוח כו' וכן בבח"י ירידה גדרה אצלנו וכך [הוא] בכל הכוחות כו' אמנם בזאת יש יתרון מעלה שכשהוא ניעור מן השינה אז מאיר בו מבחי' גדרות השכל ביותר בכל ענייני גופו ולבושין שום השגחה שכליות מפני שעולה השכל והמדות וכל חיות הפנימיות וגם חיצוניות לעצמות הנפש ממש ואעפ"י שזהו בבח"י עלייתן אבל

לגביו [בחי] לבושין הוא בבחיה ירידיה גדולה ביותר. ויובן ד"ז ממה שאנו רואים שכאשר הוא נועל מן השינה אז כאשר יבוא האדם ויטנף בנעליו שעילו רגליו ג"כ יקצוף ביותר מפני ששכלו ורצונו משליכים על כל אשר על הגוף [ג"כ] כמו [על הלבושים] עד הנעל שברגל מאחר שנעלו ברצון וחפש ויזהר מאד *שיהי* נקי מז הטינוף כי, וכאשר בא איש וטינפו יקצוף עליו כמו שם היא עשוה שאר דבר שנגד רצונו ושכלו ואין הפרש בזה בין כשיועשה לו דבר המנגד הנוגע לפנימיות רצון הנפש באיזה דבר פנימי ביותר *שהיה* נקודת רצון פנימי בו או כשיועשה לו דבר המנגד לרצונו בדבר זה שטינוף לנעליו כי זה וזה נגד רצונו ומה הפרש בהעדר רצונו בין שהוא גבוה ונכבד ובין שהוא נמוך והשפלה הכל הוא אחד בעניין שהוא נגד רצונו כי אף שהמנעל הוא לבוש רגל בלבד ואין שייר לעצם הרجل כי לא ירגיש כאב בחיתוך והכתאת המנעלא כי מ"מ כאשר יכהו על המנעלא או יטנפו הררי [זה] ממש אצלו כאלו הכהו בגופו וכח"ג, לפי שכונת זולתו אינו אלא לעשות נגד רצונו ויהי *איך יהיה* באיזה דבר שיוכל ואם לא יוכל לעשות לו נגד הרצון בהכתאת הגוף יכהו על נעליו או יטנפו, וא"כ בהשכלה האדם בשכלו שכונת זולתו רק לעשות נגד רצונו לא *יהי* לו הפרש לקצוף עליו בין כשייכה בגופו או במנעלא וכן שיקצוף על הכתאת בגופו כן יקצוף ממש על הכתאת במנעלא או כשייטנפו וכח"ג, אמנם זה דוקא כשניער מן השינה שאו מair בבח"י [גדלות] שכלו גם על חיצונית לבושיו כמו על פנימיות גופו ואז הוא משכיל שהעדר רצונו אחד [הוא] בין שיעשה נגד רצון הפנימי שבפנימי לדבר שהוא בחיצונית כמו בעניין הטינוף לנעליו וכח"ג אך כשהוא יישן הגם שבח"י נפשו עולה לגבי עצמותו כו' מ"מ ה"ז בבח"י צמצום גדול לגבי בחיה הלבושין שלו שאין בהם השגחת אור השכל והמדות כלל, כי בהסתלקות אור השכל אל העצימות הררי כל מה שיעשה זולתו לבושיו ונעליו לטנטם ולקרעם וכח"ג לא ירגיש כלל כי איןנו מרגישים בהעדר רצונו שהוא בחיצונית כמו לבושין רק אשר יכהו בגופו אז ירגיש וירגש ביותר מפני שהעדר הרצון בפנימיותו הוא מרגיש גם בשינה אבל [לא] העדר הרצון בחיצונית הנבדל מגופו כמו לבושיו ונעליו מפני שלא יAIR בהם הארת השגחת [אור] הרצון והשכל כלל ונמצא לגבי בחיה לבושין זה בבח"י ירידיה וצמצום המוחין ביותר וכן שhn מצומצמים במוח ולב ושאר חיות אברים של הגוף כו' זד"ל.

ונמצא מובן עכ"פ שבח"י הארת השכל בגוף גם בעניין נגד הרצון שיעשה לבוש כמו שיעשה נגד הרצון בפנימיות החיות שבגוף שאז גם אם יטנף נעליו וכח"ג יקצוף ביותר כמו אם היא עשוה נגד רצון הפנימי בדבר גבוח כי כנ"ל וד"ל, ועכ"פ כ"ז יובן הנמשל למלטה בחיה אדם העליון שע"ג הכסא כו' כשהוא בחיה שינה כי להיות ידוע בחיה אדם העליון שהוא בחיה התלבשות האורות דעתם בכלים כמו חכמה מוחא חסד דרוועא כו' ת"ת גופה כו', כמו עד"מ באדם דלמטה שהחיות הוא רוחני ומוגבל באברים כך כביכול בחיה אור חסד עליון

דאצ'י מוגבל בכלិ ונק' דרווע אימינא כמו הנוטן לעני בידו צדקה וחסד שעיקר החסד הוא בחיי אוור החסד שבלבבו שהוא רוחני ואור זה מוגבל ב בחיי' מעשה החסד בפ"מ, והוא במה שנutan בידו להחיות רוח שפלים שאין זה רק כמו הורה בעלמא על עצם פנימיות מدت החסד שבלבכו, וכך הוא כל עניין בחיי הכלים של האורות העליונים שהוא בחיי ציור אדם וכמ"ש כמראה אדם כו' שנק' גופה דמלכא בחיי' חיצונית הכלים והם המתפשטים בבי"ע CIDOU, והיינו [בחי'] לבושין דמכסין על גופו שהוא בחיי נפרד מגופא דמלך כו' וב חיי' נה"י נק' רגליים כמ"ש עמדדו רגליים ביום ההוא כו', והנה בחיי המלי שהוא בחיי אדם תחתה ג"כ בחיי פרצוף אדם גלגולתא וגופה וננה"י כו' נגד בחיי רגליים ומתחילה הוא רק בחיי' נקודה תי' כמ"ש ותגל מרגלותיו כו' ואח"כ נבנת בחיי' פרצוף שלם וב חיי' רגליים שבה הוא בחיי' כנ"י, והנה בזמן הгалות מלובשים בחיי' נעל ונק' נעלי דשכינטא וכמ"ש שכינטא נעלי' דקוב"ה כו' ע"כ כאשר [ישראל בגלות] אווה"ע משעבדיין בישראל וכמו בחורבן בהמ"ק שגויים מראקדיין בהיכלו וכיה"ג ה"ז כמו משל הנ"לiami שמטנה נעלי רגליים בלבד, ויש בזה הפרש בין בחיי' שינוי שהוא בחיי' הסתקות המוחין באדם העליון שמדובר בחו"ל עליות כל האורות לגבי בחיי' עצמות המאצ'י כמשל הנ"ל בשינת האדם התחthon, אבל לגבי בחיי' הלבושים שלו הרוי זה בחו"ל צמצום וגרעון שלא יריגש כלל במה שעושה לנויד רצונו בטינוף נעלו וכיה"ג, וכך מה שהוא"ע עושים לנויד רצון האדם עליון במה שמטנפים לחייב' נעל רגליים כביכול לא יריגש כלל ע"כ אינו מרגיש ג"כ בצרות ישראל להיות צר לו בצרתם כו', וזהו שהгалות נמשל לחייב' שינוי כמ"ש עורה למה תישן הי' כו' וכמ"ש ותרדמה נפלת כו' אבל בזמן בהמ"ק לא הי' בחיי' שינוי כלל לפני המקום כמ"ש לא ינום ולא יישן כו', והרי זה כמשל הנ"ל בנעור משנתו שמאיר בו בחו"ל גודлот השכל גם בחיצונית הלבושים להיות מקפיד על שעושין נגד הרצון [ד]לבושין כמו נגד הרצון שבפנימיות כו' כרך בזמן בהמ"ק הרוי אמרו כל הנוגע בישראל כאלו נוגע בבית עינו ממש דהgam ששורש ישראל הוא [רק]evity' נעל רגליים כבוי' להיותם נשומות מוגבלים בגופים שבועה"ז שמחבי' לבוש חיוני דנעלו כו', אבל מ"מ בעמדם לפני הי' במקדש וגם כשללה ברgel הרי זה נחשב כמו בחו' נעל רגליים גם שהי' נשומותיהם למטה בעולם הנפרד, ואמנם אז הי' מאיר בחו' גודлот המוחין עליונים להשגיח גם על בחו' נעל רגליים להקפיד על המכחה או לטוף אותו כאילו נוגע בפנימיות עצמיות שנק' [בכת] עינו כבוי' מטעם הנ"ל כמשל משום שהניעור מאיר ב[ו] גודлот השכל להבחן בכונת זולתו לעשות רק העדר רצונו בכל אשר יוכל ואם לא יוכל לכזון בפנימיות יעשה לו נגד הרצון בחיצונית כמו לבושים וכיה"ג כו', ע"כ גם אווה"ע שנק' עוברי רצונוCIDOU אם הי' ביכולתם לעבור רצונו באור פנימיות יותר הי' עושין רק שלא ביכולתם ע"כ עושין בחו' חיצונית אבל עניין הקפידה עליהם אין הפרש בזה וע"כ כאלו נוגע בבית עינו שהוא משל לחייב' הפנימיות כו', כמו משל הנ"ל ואז כתיב בכל צורותם לו צר ממש כביכול מטעם הנ"ל וד"ל.

וזהו שאמרו [שבזמן בהמ"ק] יוחנן כה"ג ביטל את המעוררים שהיו אומרים עורה למה תישן הווי כו' [ו] הנה בזמן הgalות דוקא שאז הוא בבח"י שינה בבח"י הסתקות המוחין שאין מרגיש כב"י בצרות ישראל להיותם מקבלים רק מbach"י לבושין דמכסין על הגוף כו', אך בاتفاق'ת כשותקין בקהל ומעליין מ"ז אז נתעורר לעלה מבת שינה כמ"ש ויקץ כיישן הווי כו', וכן בגלוות מצרים כתיב ותעל שעותם אל האלקים כו' ואז נאמר וידע אלקים שידע והרגיש בצרתם כמ"ש וגם אני שמעתי את נאקהת בני ישראל כו', והיינו שע"י בח"י התעוררות מ"ז השינה מאיר בח מוחין דגדלות להכיר بما שעושין נגד הרצון גם בבח"י הלבושים שזו ממש כמו שעושין נגד רצונו [בח"י] הפנימית כנ"ל וזהו וידע אלקים וכמ"ש כאלו נגע בכת עינו ממש כנ"ל וד"ל.

וכ"ז בזמן הgalות דוקא שאז צרייך למעוררים לעורר לbach"י שינה באתעדי'ת כמו עורה למה תישן כו' אבל [בזמן] בהמ"ק ביטל יוחנן כה"ג את המעוררים כו' כי בהמ"ק כתוב עניין ה' אלקיך[ר] בה מראשית השנה כו' בבח"י עינא פקיחא דלא נאים כלל ולית גביני דמכסין על עינין כו', ווז"ש לא ינום ולא ישן שומר ישראל כו' ולכאורה איןנו מובן דמה שיק לומר לעניין שומר ישראל שלא ינום ולא ישן וכי יתכן לומר שבאל השמירה יהי' יראה מן החיצונים כו', אך העניין הוא עד"מ בית מלא כל טוב מכל [הוון] יקר ורב וכמו אبني חפץ ושאר כל חמדה כו', ויש עוד בבית דברים קטנים כמו כלים פחותים שעומדים מקצת הבית מבחויז. והנה הכללי יקר וכל הוון יקר וזראי מטמנים באוצר [נחמד] סגור ומוסגר ביותר וכלים הפתוחים מונחים כך וכאשר הוא ישן איןנו משגיח על הכלים הפתוחים כלל ויכול זרים ליקח אותם ולא ירגיש [כלל] רק בכלים היקרים ירגיש כשהבא אדם ליקח, משא"כ כשהאינו ישן אז משגיח על כל מה שבבית בשווה ואין הפרש בין כלי היקר למחת קטן שבארץ, שהכל ישתרם בשמירה אחד ואז יבוא אדם ליקח מחת זו[ה] או כה"ג יקצוף עליו כמו שהוא בא ליקח כל היקר ביותר כו'.

והنمישל מזה יובן לעלה דיש ב' מני שמירה הא' להסגר את הטוב והיקר ולהניח את הפתוחות ולזה אין צרייך שלא יישן, אבל שמירה הנ"ל כשהלא ישן הוא שומר את הכל בשווה כנ"ל, וכך הוא לעלה דבזמן בהמ"ק כתיב לא ינום ולא יישן כלל ואז הוא נקי שומר ישראל לשמר גם לישראל שם עומדים בבח"י חיצוניות כאלו נוגעים בכת עינו בבח"י פנימיות האור העליון שהוא כמו כל הוון יקר לפי ששומר את הכל בשווה ממש לאחר שלא ינום ולא ישן כו', משא"כ בזמן הgalות שנאמר אלכה ואשובה אל מקומי הראשון שהוא בהיכלות הפנימיות שם כל הוון יקר ונעים ומניה את החיצוניות בעלי שמירה [כלל כו'] כי בזמן הgalות הוא בבח"י שינה כנ"ל ע"כ צרייך למעוררים שיאמרו עורה למה תישן הווי כו', כי יכולם החיצוניים לקחת ניקה גדולה בבח"י החיצוניות אשר ע"כ משתעבדין בישראל כו', ולזה צרייך מעוררים שירגיש להיות בכל צורותם לו צר כו' וד"ל.

והנה יש [ג'] מדריגות למעלה, הא' הוא מ"ש לא ינום ולא יישן כלל וזהו בזמן בהמ"ק כו', והב' שישן ומתעורר מן השינה ע"י אתעדלית והוא בזמן הגלות דכתיב עורה למה תישן הו"י כו' [והג'] כשישן ואינו מתעורר מן השינה כלל מפני שאין מתעוררים למטה באתעדלית. והנה בזמן בהמ"ק דכתיב לא ינום ולא יישן [שומר ישראל] כלל הרי א"צ [כלל] למטופרים באתעדלית לעורר למעלה כנ"ל דיווחנן מה"ג ביטל את המטופרים כנ"ל, וזה פלא לכארה דלפ"ז לא הי בח"י אתעדלית כלל בכניי כל זמן בהמ"ק כו' והרי היו מטופלים בבהמ"ק בכל יום, אך הנה העניין הוא דברם שלא הי עליהם חובת התפילה בח"י ברכות בכל יום כ"א לפרקם כמו בעית הצרה כמו"ש הרמב"ם שזו חיוב בדורייתא כו' ולא הי עליהם רק מצות ק"ש דורייתא כו' וגם פסוק שמע ישראל היו אמורים בקול [רמ] דזוקא.

ויש להבין הטעם בכלל זה, והנה יש להבין תחילת שורש עניין ובхи' אתעדלית ומה צריך להתעוררין כו'. אך הנה ידוע שיש ב' מיני קול א' [קול] מעורר הכוונה והב' קול שיוצא ובא אחר הכוונה שבלב, והעניין הוא דכ"ז שמעורר להיות הכוונת הלב הרי וודאי שלא [הי] לו עדיינו שום כונה בלב רק ע"י קול זה נתעורר הכוונה והיינו שאין לו] עדיין שום התפעלות בלב מפני שאין מכובן לבו כלל ואז וודאי קול הדיבור שיוצא מהבל הלב אין בו חיות כלל בדבר וקול שיוצא מההתפעלות הלב שיש [בו] חיות גדול בקול רעם וברעש בהתלהבות גדולה כו', אבל קול שיוצא מן הלב بلا התפעלות יוצא בקרירות גדולה بلا רפואי אש והتلהבות כלל אבל ע"י קול זה מ"מ מעורר אח"כ הכוונה שבלב להיות [בבחי'] התפעלות גדולה בלב ואז יוצא קול מהלב לאחר הכוונה שבלב הוא קול פנימיות הלב שיוצא בקול רם, כמו שאנו רואים שכאשר האדם להתפעלות גדולה בלב יוצא הקול בקול רעש להתפעלות והتلהבות כו' ובבחי' קול פנימי כזה היו אמורים שמע ישראל בקול רם [ורעש] דזוקא כי אין זה קול שמעורר אחר הכוונה אלא קול שיוצא אחר הכוונת הלב כי פסוק ראשון דשמע ישראל שציריך כוונה לכל הדיעות כמ"ש ע"כ מצות כונה כו' הנה בזמן בהמ"ק הי' להם כוונה בלב בלי שום תנועה יגיעה וטרחה לעורר את הכוונה שבלב מפני שהAIR ה' פניו עליהם בהיכל ק"ק בארון ולוחות כו' ובכל ענייני עבודה שבבבמ"ק,ديدוע דזמן [בבמ"ק] יחד קוב"ה ושכינתה שהן כניי [בבחי'] פנים בפנים כו' כמים הפנים להפנים כן לב האדם אל האדם היינו בח"י כוונה שבלב בכניי ולזה היו אמורים שמע ישראל בקול רם דזוקא שהיא קול היוצא מבחי' פנימיות הכוונה שבלב הנ"ל, ואין זה הקול כמו בח"י העלתה מ"ז לעורר את הכוונה כי כבר יש בהם כוונה שבלב וא"צ לעורר למעלה ג"כ בח"י כוונה שבלב אדם העליון ע"י הכוונה שבלב כנס"י להיות כמים הפנים לפנים כן לב' האדם כו', מפני שלמעלה ג"כ בבחי' לב האדם עליון אין ציריך לעורר את הכוונה כמ"ש השבעתי אתכם בנות ירושלים אם תעירו ואם תעררו את האהבה עד שתחפץ ממילא אבל א"צ אתעדלית כלל לעורר את

האתעדל"ע מאחר שבזמן בהמ"ק נאמר הנה לא ינום ולא ישן כו' שבחי' גדלות המוחין מאיר בתרמידות להאריך לב בח' פנימיות הכוונה וכמ"ש יאר ה' פניו דוקא וכמ"ש לך אמר לב בקשו פני את פניך ה' אבקש בבח' פב'ב כו', ומאחר שבזמן בהמ"ק לא היו צרייכים לבח' אתעדל"ת שיעוררו אתעדל"ע ע"כ זהו ג'כ הטעם שלא היו אמורים פסוד"ז לפני ק"ש שהוא עניין התפעלות באთעדל"ת ע"י קול שמעורר הכוונה בשירה וזימר[ה] כמו לעמץ יזריך כבוד כו', כיודע שעיקר השיר הוא לעורר הכוונה כו' והיינו עניין פסוד"ז לזריך ולרנן בקול שיר כדי לעורר למעללה כו', וזה א"צ בזמן בהמ"ק רק השיר שהלויים היו אמורים בהמ"ק וזה ה' חיוב עליהם לפי שבחי' שיר זה לא ה' לעורר את הכוונה אלא הוא שיר שלאחר הכוונה שהרי היו אמורים שיר שהוא כבר מיסוד עפ"י רוח"ק כמו פסוק תהילים, ולא היו צרייכין ליגיעות וטרחות בבח' יגיעות הנפש עד שיעוררו את הכוונה ע"י קול זה אלא אדרבה שמתוך הכוונה שבלב היו מזומנים בקול שיר כמו אדם [שהוא] שמח ביותר, שע"י השמה בהתפעלות יתרה יגונ בכל שיר שהוא הקול שנמשך אחר הכוונה וההתפעלות שבלב כו', וע"כ אין אמורים שירה אלא על הין והיינו בשעת העלאת הקרבנות שהכהן ה' כבר מכון ברעותא דלייבא ביוטר כמ"ש בזוהר, כמו כל מזומי תהילים שה' דוד מגן בכל שיר עפ"י רוח"ק שהוא אחר בח' [פנימיות] הכוונה שבלב וכן מזמור לאסף וכיודע בס' דה'י וד"ל.

וזהו שיוחנן כה"ג ביטל את המעווררים דהינו שא"צ בקול אתעדל"ת לעורר את הכוונה למעללה רק כמו לשיר וזימר[ה] של הלויים וכה'ג גם מזה הטעם לא ה' עליהם חובת התפילה בח' ברכות בב"פ שהיא [בח'] אתעדל"ת לעשות אתעדל"ע רק מצות ק"ש דאוריתא ה' חיוב עליהם וגם זה ה' אמורים בקול רם דוקא מטעם הניל' שבבבמ"ק לא ה' בח' שינה כלל לפניהם וכם"ש לא ינום ולא ישן כו' דהינו בח' מדריגה א' הנזכר לעיל שלא ינום ולא ישן כלל וד"ל, אבל בח' מדריגה הב' הניל' היא שישן ומתעורר מן השינה שזו בזמן הגלות שצורך אתעדל"ת לעורר למעללה בח' אתעדל"ע והיינו ע"י הקול הב' הניל' שמעורר את הכוונה, והיינו הוא שבחי' קול זה אעפ"י שיצא בבח' קריות בלבד רשמי אש כלל ניל' הנה ביכולתו לעורר לבח' הכוונה שבלב כמו עניין צעק לכם אל הו' כו' ושצקה זו בקול נמוד רק שהלב צועק בלבד והוא בבח' לב נשבר שקולו לא ישמע וכמו בchnerה שנאמר מדברת על לבה וקולה לא ישמע כי מרת נפש הייתה שמהה למדוע חז"ל שאין משמעין קול רם בתפילה ומהמשמעות קולו בתפילה הרי זה מקטני אמונה כו', כי עיקר צלחות שבלח[ש] הוא לעורר את הכוונה שבלב למטה והוא הנק' בח' העלאת מ"ן אתעדל"ת שכמ"כ מעורר אתעדל"ע לעורר את הכוונה בלב למעללה בבח' אדם העליון כמ"ש כמים הפנים לפנים כן לב האדם כו', ואתעדל"ת זאת בא ע"י טירחה ויגיעת הנפש כמ"ש ערב ובוקר וצהרים אשיה ואימה ולזה צרייכין תחילה עניין פסוד"ז לזריך ולרנן בקול ושיר כמאז"ל לעולם יסדר אדם שבחו של מקום ואח"כ יתפלל כי בסידור

שבחו של מקום מפסוד"ז בקול שמעורר את הכוונה או יכול לעורר את הכוונה מרעותא דלייבא בשיר כו', וזה עניין מדרישה הב' שבזמן הגלות שיש מעוררין את הכוונה מלמטה למעלה מפסוד"ז ותפילה בכל יום דוקא שע"ז באדם העליון [ג"כ] מתעורר מן השינה כב"י כמ"ש ויקץ כיישן ה' כו' והיינו המעוררים שאומרים עורה למה תישן כו' וד"ל.

מאמרי אדמור"ר האמצעי נ"ז ע' רצט

סת

אך הנה באמת הרוי יש סתיירה לזה ממ"ש הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל ששומר לישראל בכל צרה עוזרם ומושיעם כו', ואם הי' ח"ז בח"י شيئا' לעלה בשם הו"י דאצ"י איך הי' שומר ישראל ובפי' א' לא ינום ולא יישן כו'. העניין הוא דاع"פ שבחי' נער מט"ט זה יורד מאצ"י לב"ע אבל הנה הוא מייחד לישראל דוקא ונקרא שר של ישראל (ohoam"ש מיכאל שרכם), רק שלפעמים הוא בהגבאה ומעלה גדולה כמו יהושע שבא אליו לעזרה לישראל בכיבוש יריחו ואיל' אני שר צבא הו"י עתה באתי לעזרתך (ohoam"ט דאצ"י כנ"ל), ולפעמים הוא בירידה וקטנות מאד והוא יננו כאשר ישראל בירידת המדרגה בבח"י הקטנות כמו כי נער ישראל כו' או שהן מושפלים ביותר בין אוח"ע ונלחצים בלחץ ודוחק אזי גם הוא בבח"י הירידה והקטנות עמם יחיד ממש שכאשר עולין עליה עמם וכאשר יורדיין יורד עמהם, שבעל"ית ישראל כמו בזמן בהמ"ק דשלמה שהיה כנ"י בתכילת העילי (כנ"ל) כתיב והכרובים פורשי כנפים כו' והן אנפי זוטרי שנקי' נער"ים דאצ"י כרוב כרב"י, וכן בזמן התנאים ואמוראים שמשו בכת קול כו' (וז"ש נכנסו לפרදס ראו שט"ט יושב וקשר כתרים כו'), ובזמן הgalות דשכינה עמם בגלות וככ"י בתכילת הירידה יורד גם הוא עמם ונקרא אז שומר ישראל שהוא מלאך שומר ממש כמו כי מלאכי יצוה לשمرך כו' כד לכל נש"י בגלות היו מוטבעי' ב' כל צוריהם לולי שומר ישראל זה שהוא בח"י מט"ט (שנק' שר צבא ישראל) שבכל צratherם לו צ"ר ומלאך פניו כו' יושיעם ול"ז צ"ר ממש כי הוא בתכילת ההתחedorות עם ישראל וכל צratherם לו צ"ר ממש כאילו הוא נתון בצרה זו, וכאשר נגאל'י מצרתם הרי זה יוצא ונגאל' עמהם כענין שא' ליעקב אנכי אריך עמק מצרים מה שהוו עניין גלות השכינה כך בנער זה עולה ויורד עמם בכל דור וכל זמן ועליו נאמר לא ינום ולא יישן שומר ישראל, ובכל צרה ישמר לישראל ונעשה ניסים ע"י מלאך זה וכמ"ש חונה מלאך ה' סביב ליריאו כו', וכאשר ידוע שמחלבש מלאך זה בכל דור וזמן לפני העת והשעה בכל צרת ישראל להושיעם בכמה סיבות ותחכיות וניסים נפלאים למעלה מדרכי הטבע האנושית כו' וכما אמר לא אחד בלבד עמד כו' אלא שישלח מלאך ויושיעם, וה"ז כמו שמלאך זה יושיע א"ע כו' וד"ל.

מאמרי אדמור"ר האמצעי דרשו חתונה ח"ב ע' תרג

ע

אך יש בחיי ולבי עיר בכנס"י שאין בזה בחיי שינה כלל. ולכארה אינו מובן שאם בשכל יש בחיי שינה כ"ש וק"ו שבלב יש בחיי שינה, שהרי הלב מקבל משכל שע"י התבוננות השכל נתפעל בלב כיצד. אך העניין שיש ב' בחיי' לב כמ"ש ויחד לבבינו ב' לבבות, והוא ה... לב פנימי ולב חיצון. לב חיצון הוא מה שנתפעל בלב מצד השכל ובזה ודאי יש בחיי' שינה אחר שהוא מקבל משכל ובשל גופא הוא בחיי' שינה כשב' בלב, אך לב פנימי הוא בחיי' נקודת הלב והוא עניין נקודת יהודתו אשר בכל נפש מישראל שלמעלה מן השכל, ועפ"י מארוז'ל נק' בשם כוונת הלב כמו אם כיוון לבו יצאכו. ובחיי' זו היא עיר תמיד וכמ"ש ע"ג דАЗיל הכא והכא בטרדת הפרנסה דיקונא אשთאר בר שהוא בחיי' יחידה שבנפש. וראוי' לדבר שהרי כשתובעים אותו להמיר דתו איזו הוא מוסר נפשו לגמרי בלי שום התעוורויות מלמעלה כלל, כי בחיי' זו יש בטבע כל נפש מישראל ובזה אין שינה כלל. ולכן למעלה ג"כ יש בחיי' אשר עיר תמיד בחיי' השגחה תמידי' כמארוז'ל וכי יש שינה לפניו המקום כמ"ש הנה לא יnom ולא יישןכו עינא פקיחא דלא נאים כי לית גבינין דמכסין על הנני עיניין, כי השינה בא מאידים של המאכל, וכמארוז'ל במשנה ד' פ"א דיוםא מפני שהמאכל מביא את השינה, כי עניין המאכל הוא לחבר חיות הנפש בגוף כדיועו שהמאכל מתעלל וננהף לדם ושולח לכבד והמובחר עולה לב ומלב למוח. אך יש פסולת במאכל שמצוה נעשה אידים וועלים עד המוח ומזה נעשה בחיי' שינה (והתועלת מהשינה הוא שע"י יתרוק החיות אחר השינה). והנה השינה אין מגיע כ"א עד מקום שהמאכל עולה שהוא עד המוחכו אבל למעלה מן המוח שהוא בחיי' גלגולתא שאין מגיע לשם המאכל כלל, גם האידים אין ועלים לשם ואין שם בחיי' שינה כלל. וכמו"כ יובן למעלה שמה שהוא בחיי' התלבשות אורות בклים שייך בחיי' שינה אבל בבחיה' ז' תיקוני דגלגולתא ע"ז כתיב הנה לא יnom ולא יישן כלל, והוא מ"ש טרם יקרו ואני ענהכו כי בלי התעוורויות מלמטה בבחיה' צעהה כמ"ש ויזעקוכו, רק מצד עצמו והוא כמארוז'ל אין בעל הנס מכיר בניטו, ההינו שאין יודע כלל איך שניצול מזה, כי הדבר מלווה בתוך טבע והוא מצד עצמו בלי התעוורויות מלמטה כללכו. וזהו עניין קול דודי דופק לשונו הווה שתמיד הוא דופק מפני שבכנס"י יש בחיי' ולבי עירכו ודו"ל.

מאמרי אדמור"ה האמצעי הנחות תקע"ז ע' קצ

כ"ק אדמור"ה הצע

עא

נראה דעתך השמירה הוא כמ"ש לא יnom ולא יישן שומר ישראל ה' שומרך. וארוז'ל מנוחות דלא"ג ע"ב דקאי על המזוזה. וההינו כי שומר ישראל הוא כמ"ש במזוזה שמע ישראל ה' אלהינו וכו' וישראל הינו ישראל דלעילא כמ"ש

בזח"ג קכ"ט ב' דהינו ז"א ושומר ישראל הינו ע"ק בח"י סוכ"ע. וכמ"ש ברבות בלבד ע"פ ה' אלקיו עמו כו' שומר ישראל כו'. והנה כתיב עין ה' אל יראו והינו המזוזה שהיא בח"י קבלת על לח"י יראה ע"ז נ麝ר להיות עין ה'. וזהו עניין ולא ישן שומר ישראל. ומ"מ ייל' שמירה עלונה זו נ麝ר ע"י השמירה שלמטה כמ"ש ברבות הצוה מ"פ ל"ז והקב"ה משמר עולמו כו' וא' לישראל שישמרו הם כו' ע"ש. והינו כמ"ש שומר ה' לך את הברית כו' ר"פ עקב. דאל"כ הא כתיב עת לשמר כו' וכן ארצו'ל נרי בידך ונרכ כו' אם אתה משמר כו'. והנה כי' הוא ביושבי בהמ"ד דעתן לשמר מזות הוא ע"י עסוק התורה. אך בעלי עסקים ג"כ שידך בחינה זו עד שנת' ס"ה ועשה ציז' גבי וזהו והי' על מצח אהרון שגם אחר התפלה כו' נשאר רשיימו על בח"י מצח כו'. וה"ע רצון פשוט כו' הסכמת הלב כו'. ורצון זה והסכמה זו יכול להיות תמיד והכח בבח"י זו נ麝ר מהרצון שלמעלה מהשכל ה"ס מצחא דא"א.

אוּהָת חֲנוֹכָה שֶׁל, ב. וְאַתְּחָנָן (ח"ו) ע' בירצא

עב

לא הבית אוון ביעקב.

ברבות אמר בלעם אני מסתכל בעבירות שבידם (ע"ש במ"כ דעת אלין מסתכל), ואני מסתכל אלא בגאות שלהם, ה' אלקיו עמו פרדס שיש לו שומר כו' הנה לא ינום ולא ישן שומר ישראל כו' ברבות פ' בלבד דרע"ט ע"ב, ושם עמוד ד' פ"י ושמו משותף בהן שנאמר ה' אלקיו עמו. לכוארה זה סותר למ"ש לעיל מיני' שאינו אלא שומר ישראל, שומר בלבד, וכך אומר ושמו משותף בהן, ופי' המ"כ דהינו מ"ש ברבות בדבר פ"ה דר"כ ע"ג למעןשמי אריך אף אלו ישראל שייחד הקב"ה שמו עליהם אנכי הו'י אלקי, ושיתוף שמו בשםם ישראל, והינו שם אל שבסוף ישראל, וגם ברבות וייחי פצ"ח אומר שמו אל ישראל שבשמות אביכם, והינו הקב"ה, וכן איתא בפרק א' פמ"ד ע"פ ויקרא שמו הו'י מושל על שם נשך' ישראל, והינו ע"ש כי שרית עם אלקיהם וכמ"כ שם הו'י מושל על שם אלקיהם, וזהו עניין ז"א דעת' נשך' ישראל, וא"כ זה פ"י הו'י אלקיו עמו ממש, וכן שם יעקב הוא נגד שם אלקיהם וכמ"ש בזח"א וישלח דקע"ד א', וא"כ מהו שאמר שהוא ית' רק שומר ישראל. אך העניין כמ"ש בזח"ג נשא דקכ"ט ע"ב דפי' הנה לא ינום ולא ישן קאי על ע"ק שהוא שומר לישראל לדעליא הינו ז"א, וידוע הפ"י כי ז"א נקי' אדם ומשם שרש הנשומות הנמשכים להתלבש בגוף שעז"ן זה ספר תולדות אדם, אבל ע"ק הוא מה שלמעלה מבחי' ע"ס בח"י כי לא אדם הוא, בח"י סוכ"ע, ועוז"ן שומר ישראל בח"י מקיף, וזהו עניין ואתה משמרת בקרבי כו', וע"ז הפ"י ה' אלקיו עמו בבח"י ואתה משמרת כו', וזהו שרש עניין מזלי' של הנשמה שבגוף כמ"ש בד"ה האזינו השמים בפי' ונזולים מן לבנון, ולכן לפ"ז פ"י שהקב"ה לא הבית אוון ביעקב כו' משום ה' אלקיו עמו ממש, א"כ זה ע"ד שאין אדם רואה חוב

לעצמם כי על כל פשעים תכסה אהבה שאוהב את עצמו, ועיין בלק"ת بد"ה ולא אבה הו' אלקי' לשמו אל בלעם, וכן פי' במדרש תלמיד סי' ע"פ בכסה ליום חגינו, כסית כל חטאיהם כו' שהאהבה אהבתך אתכם אמר ה' המתעורר ע"י שופר תכסה על חטאיהם כו' וזהו לא הביט און כו' ותרועת מלך בו, ויל' שע"ז מוערים גליי ע"ק שומר ישראל דלעילא כו', ועיין בת"א פ' בראשית סד"ה השמים כסאי, ותרועת מלך בו פי' ברבות בלק דרע"ט ג' על יהושע תוקע ומריע ומפיל חומה, ובזה"ג דר"ל ע"ב פ' תקיעה דברם שבריהם דיצחק, תרואה דיעקב דאטמר ביה ותרועת מלך בו.

ואה"ת בלאק ע' תתקפט

עג

והנה במד"ר שם דף רע"ט ב' ה' אלקיו עמו ותרועת מלך בו אמרת לי לך נא ארה לי יעקב, פרדס שיש לו שומר אין הגנב יכול להזיקנו ואם ישן לו הגנב נcomes, ואלו הנה לא ינום ולא ישן שומר ישראל, והיאר אני יכול להזיקון ה' אלקיו עמו, א"כ מפרש עמו בבח"י שומר, והרי לעיל נתבאר כי חלק הוי' עמו חלק ממש שמלווה בהם שם הוי', אך העניין ייל' כמש"ש בלק"ת פ' יצא بد"ה ולא אבה הניל בעניין ויהפוך הוי' אלקיך לך, והוא שיש ב' שמות הוי', הא' שם הוי' שבנאצלים שמבח"י זו יש ממש בניה"א כנ"ל סעיף ב', אבל הוי' שבמאצל עצמו ה"ס ע"ס הגנוות במאצלן וז"ש במד"ר פ' חקת ע"פ אני הוי' הואשמי שהנתנית בייני לבין עצמי זהה ע"ס הגנוות במאצלן נק' התניתתי בייני לבין עצמי, כי בעצמות אור א"ס לא שייך שום ספירה כלל, ורק בבח"י האור המאיר ממנו ית' התנה ר"ל פועל שהוא ע"ס ונק' ביןין לבין עצמי כי נק' ע"ס הגנוות ונק' ממעמקים יעוז'ש, הואשמי שהנתנית בייני לבין בריות הם ע"ס דאצ"י שהם הממוצעים בין המאצל ובין ביה"ע, וזהו עניין הוי' והוא פסק טעמא בגיןיו וע' בת"א סד"ה ועשית ציון בעניין קדש למד מלמטה והוי' מלמעלה, ובבח"י זו נק' שומר ישראל וכמ"ש בזה"ג נשא דקכ"ט ע"ב ע"פ הנה לא ינום ולא ישן שומר ישראל, ישראל דלעילא, ופי' ישראל דלעילא הוא ז"א, ועניין שצරיך ז"א דאצ"י לשמירה ייל' כמש' בלק"ת בדרושי שמע"ץ بد"ה טוב לחסות בה' מבתו באדם, דהינו אפילו מבח"י אדם דאצ"י כי בבח"י אדם נאמר לפעמים עת אשר שלט האדם באדם, וירוב זה ע"ד שנtabar בת"א ס"פ וישלח ע"פ ויאבק איש עמו, וכענין עבדים הינו לפרעה במצרים אנו בני ז"א כו' וע"ד בירושא חשוכה עזיז מגן ברישא כו' ולכנן טוב לחסות בה' הינו בח"י סוכ"ע ע"ק, והינו שם אורידך נאום הוי', ובבח"י זו נק' שומר ישראל וועז"ג הנה לא ינום ולא ישן שומר ישראל, והמשל לפרדס שיש לו שומר ייל' פרדס הינו התורה שיש בה פשט רמז דרוש סוד, ועיין מענין הנה לא ינום ולא ישן במד"ר ר"פ ויצא, ובמד"ר פ' בשלה פכ"ה דקמ"ב א' ע"פ אין ממוד באקלים אד' ואין כמעשיך תלמיד סי' פ"ו, בשר ודם הרוב ישן והعبد עווע"ג,

והקב"ה אינו כן אלא לא ינום ולא יישן, ובמד"ר פ' תרומה ס"פ ל"ד אתם כרם שנאמר כי כרם ד' צבאות בית ישראל ישע' סי' ה' ואני שומר שנאמר הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל עשו סוכה לשומר שישמור אתכם, וקאי על המשכן, ואפ"ל בח"ז עכשיו הוא עסוק התורה, שהרי משחרב בהמ"ק אין לו להקב"ה אלא ד' אמות של הלכה, וגם כמ"ש בלק"ת בד"ה ביום השמע"צ שמאלו תחת בראשי שם רפ"ה גבי והענין דכתיב ואשים דברי בפרק ובצלידי כסיתיך שמן התורה העשה בח"ז סוכה כו' וגם ע"ד שנית' בלק"ת פ' בלק בד"ה מה טבו אזהריך יעקב שם ספ"ה, והיינו כי בח"ז אור א"ס ב"ה הסוכ"ע שורה בבח"ז חכמה עילאה שהיא התורה, והיינו עניין תלת קשרין ישראלי הוא ז"א מתקשראן באורייתא שהיא חוי'ב, ואורייתא חוי'ב מתקשרה בקודב"ה אור א"ס כו' ולכון ע"ז עשה סוכה לשומר מאיר מבח"ז הנה לא ינום ולא יישן כו', ואפ"ל ג"כ כי סוכה לשון ראייה כמ"ש הבהיר ס"פ ראה דסוכה לשון סוכה ברוח הקדש והיינו שנמשך עי"ז בח"ז ראייה דבח"ז עין ה' אל יראו כו' דהינו עניין לא ינום ולא יישן כו'.

אוּהָיֵת בְּלִקְעַת עַיִן תַּקְצִיב

עד

אך משארז"ל אין שינה לפני המקום, וכמ"ש ולא ינום ולא יישן כו', הוא ג"כאמת לאמיתו, והענין שהוא דקדוק לשונם לפני המקום, פי' למעלה מבח"ז שרש התהוות המקום שם אין שייך בח"ז שינה כלל לעולם, כי הנה ארז"ל בשם שא"א לעולם بلا רוחות, כך א"א לעולם بلا ישראל (וענין המשל מבואר במ"א ע"פ ויאמר משה אכלו היום כו' בפ' בשלח), כי הנה רוחות הם שש קצוות מעלה ומטה מזרח ומערב צפון ודרומ ששת קצוות הן גדר המיקום גשמי, ובכללם לא נקרא בשם מקום, וזה בח"ז הבריאה מאין ליש **שייה** ו"ק בעלי גבול ומקום, ושרשם הם ו"ק הרוחניים חסד וגבורה כו', אך כתיב הנה מקום ATI, פי' כי לגביו ואיס ב"ה אין שייך שום מקום גשמי ורוחני שהמקום בטל אצל במציאות ממש, וכמ"ש לך ה' הגדולה והגבורה כו', שוף ו"ק הרוחניים למעלה הם ג"כ בטילים כו', רק שנמשך ונתחמצם אור א"ס להיות שם מקום כי א"א להיות התהוות העולמות בלתי המשכו ו"ק מלמעלה מעלה לעילה עד ו"ק הגשמיים הנבראים מאין ליש, וזה בשם שא"א לעולם بلا רוחות הינו ו"ק הנ"ל רוחניים וגשמיים בח"ז גדר ושרש המיקום כך א"א לעולם بلا ישראל, שהרי הם המשיכים א"ס אותן מושמו הגדול ית' להיות נמצא ממנה מקום למציאות מקום וזמן בששה קצוות כי ישראל עלתה במחשבה ועל ידם נמשך ההארה **שייה** השתלשות בראית העולמות, וכמ"ל בעניין לי ראשיהם בח"ז ראש ומקור להשתלשות העולמות כו' (שהם בח"ז מוחי' דז"א הינו חיות הו"ק ומתקשראן באורייתא הוא בח"ז מוחי' דאו"א כו') וזהו הוזע על ארץ ושמיים וירם קרן לעמו כו' ע"ש פ' בשלח הנ"ל. והנה זה מובן איך למעלה מבח"ז ישראל לי ראש לא שייך שום שרש לבח"ז מקום

וכמ"ש הנה מקוםatti, והיינו בה"י סוכ"ע ושרש התהווות המוקם הוא מבחי' ממכ"ע שם שירך מעלה ומטה, ולכן לפני המוקם אין שיר שום שונה, כי עניין הסתלקות המוחין זהו מבחי' חכמה הנקי' ראש, וMASTER הואר למקורו ושרשו בה"י סוכ"ע ונמצא שם בבח"י סוכ"ע אין שיר שום שונה ושינה, וזהו הנה לא ינום ולא ישן שומר ישראל, שומר ישראל דוקא שהוא מעלה מבחי' ישראל דלעילא רק בח"י המקיף של ישראל (שהוא בח"י א"א דתמן לית גבנן דמכסין על עינא כו' כמ"ש במ"א) שם אין שיר בבח"י שונה לעולם.

ואה"ת בלאק ע' איך

עה

וסיבת השינה בא מבחי' פסולת הרע דנוגה שלא נברר עדין שעולה בנה"ז להיות כמו בבח"י מסך מסתיר על בוחן המוחין" העליוני" בכלל ובפרט כנ"ל אבל בזמן בהמ"ק מפני הקרבנות שביררו לכל הע"ש הנה לא ינום ולא יישן כו' ולכן ביטל יוחנן כה"ג את המעוררים שאוי' עורה למה תישן כו' ומשחרב בהמ"ק אין להקב"ה בעולמו אלא ד"א של הלכה לעוררו בזה מבחי' השינה העליונה הנ"ל וכמ"ש השמיعني את קולך קלא דאוריתא כו' לפי שע"י קול דתורה נمشך מעצמות התענוג הפשט להאריך בכל המוחי' דח"ע כנ"ל.

ואה"ת פינחס ע' איקלא

עו

וירובן בתוס' ביאור מה שיר galot דוקא לביטול תורה כדיוע שהгалות נקי' בשם שינוי כמ"ש אני ישנה בגלותה וכי יש שינוי לפני המוקם הלא נאמר הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל. אך עיקר השינה הוא הסתלקות המוחין וכמו באדם כשהוא ניעור המוחין והscal והדעת בגilio בראש וכל דבריו הם בהscal ונקי' אדם א' ד' מ"מ מחשבה דבר ומעשה שכל מה שעושה ומדובר ומהשכ卜 הוא הכל על נכון. אך בעת שינוי השכל והמוחין מסתלקין ממנו להעלם הנפש ולא נשאר כ"א כה המדמהAuf' שהוא חי אבל החיים הוא בתכלית הקטנות עד שיוכל לקבל ב' הפקים בנושא א' כמו בחלום מה שלא הי' כלל ומהז יובן למעלה קובי'ה בגלותא סליק לעילא לעילא כמ"ש ואנכי הסתר אסתיר פנוי ביום ההוא דלא ידע היינו עד"מ הסתלקות המוחין דישראל לי ראש והتورה והיינו ע"י ביטול ומאסם את התורה דמ"ה ע' נפקת שהוא הכל לשמו הגדול לכונ' נשאים הנגגות העולמות בקטנות. וכיוע שיש ב' מני הנגגות העולמות למעלה, א' כשהנהנגה ע"י מוחין וחכמה דתורה כדיוע דבאוריתא בראש הקב"ה את העולם ובאוריתאatakim עלמא היינו שבמדות חסיד דין רחמים (ויא כ[מ ב] דעת וחכמה כמ"ש ובදעת חרדים ימלאון חדר ר"ת חסיד דין רחמים והן ע"פ חכמה ודעת דתורה והעיקר ע"י שישראל עוסקים בתורה ועושים רצונו ש"מ אז ישראל

הם לי ראש והם העיקר וכל העולמות מקבלים מהם ועל ידם כנ"ל באריכות וגם הע' שרים ואומות העולם מקבלים מהם ועל ידם התחמיצת דוקא, וכמו הע' פרים שמקריבים בז' ימי החג כנגד הע' שרים כי מלכותו בכל משלחה כנ"ל. אבל כשהאין ישראל עוסקים בתומ"ץ אז הסתלקות המוחין ופנימיות רצח"ע ומתחנגן[ים] העולמות מחייזנות המדות והמוחין כמשל האדם שמתנהג ע"פ מדות וטבע כמו שהוא בטבע חסדו או פוזן או להיפך בטבע קמצנות ואוצריות נק' פרא אדם, הינו שהפזרונות הוא שלא במידה ונוטן גם לשאיינו ראוים כלל וכמו שאמר אברהם לו ישמעאל יהיה לפניו שהוא רק חסדו בטבע אבל הקב"ה השיבו כי ביצחק יקרה לך זרע וכו', וכמ"ש כל מי שאינו בו דעתה אסור לרחם עליו והוא אינו מבחין ונוטן לכל. או מدت הקמצנות בלי שיעור שאינו נתן כלל והכעס הוא בלי שיעור או הנדיבות בלי שיעור ומטיב לרעים ולטובים מפני שמתגללה שמתנהג לא בהשכל. אבל המתנהג מדות שלו ע"פiscal ודעתי ע"ז נאמר יכלכל דבריו במשפט, וכשהועשה טוב וחסד הוא דוקא לראוים כמו בני תורה וכמאрозיל ע"פ אם כסף תלה את עמי את העני עמר וזהו עיקר האדם שמתנהג ע"פ חכמה ודעת. כך יובן למללה שבגנות הנק' שינה הוא בחיי הסתלקות המוחין דחכמה דתורה שנק' מוחין דגדלות ע"י ישראל שנק' גוי גדול, וכשיישראל מואסים במתנהג אז הם בגנות שנק' שינה וההתנהגות הוא ע"י מדות ומוחין דקטנות למללה כו' וע"פ מדות בלבד הגם גבויין בשרשון מהמוחין למללה מהחכמה שנק' בשרשם טורי חשוכה שם כחשוכה כאורה ואם צדקה כו' ומשם מקבלים גם החיזוניים המגביהים כנשר והוא מיש הקול קול יעקב כו'. וארוזיל כשהאין קול יעקב אז הידים כו' כי שמיית בידים מתפש והוא בהיכלי מלך אבל אבל קול יעקב דתורה אז ואוהב את יעקב ואת עשו שנאי ואין הידים ידי עשו. וזהו שעיקר הגלות והשינה שהוא הסתלקות המוחין למללה הוא מביטול תורה דכללות ישראל שמתקשרו בתורה וההתורה בקוב"ה. וזהו וויתר הקב"ה על ע"ז וג"ע וש"ד ולא וויתר על ביטול תורה כי כמו במשל באדם כשהמוחין שבראש הם בשלימות בריאות אז יכול להיות הגם שיש לו כמה קלקלים בהארבים וגם אם חסר איזה אבר לגמרי כי עיקר החיים הוא בכלל בראש ומוחין שלו ומשם יהיה אבל אם יש קלקל בראש ומוחין אינו יכול להיות כלל ולזה הוא נקיית המוח במשהו, ש[יצא] עיקר ומקור החיים שלו הגם שהארבים הם בשלימות או כמו שעיקר השינה הוא מהלישות המוחין ובשינה אינו מקפיד כלל אם זבובים ופרעושים הולכים עליו ושותק כך בגנות כת"י כרחל לפני גוזזיה נאלמהומי ממו באלים באלים כו' גוים מරקדים בהיכלו והוא שותק. וזהו על מה אבדה הארץ שהוא בחיי גלות ושינהنبي ע"י עזבם את תורה ומאס(ת)ם בתורה, כי בראשית ב' ראשית ישראל ותורה וכמ"ש הבוחר בתורה והבוחר בעמו ישראל שעי"ז הוא התגלות והמשכת דשנו הגודל, לכן כשיישראל הם בגנות כת"י ומה תעשה לשמר הגודל.

עז

וזהו עניין לקחה מררכי לו לבת, מררכי עניין רב חסד שהוא למעלה מהמצוות כענין בד"ה בשלה פרעה לכון אף שם ארך אפים וכחשה כאורה ואין נש"י חשובים בניי' לבחי' זו כי הוא למעלה משורש נשמותיהם ע' סד"ה האינו השמיים, עכ"ז לקחה לו לבת ממש להיות נמשך משם רחמים גדולים על אסתר, וזהו הנק' אב המגדל שלמעלה מאב המולד בربות כי תשא ע"פ כי אתה אבינו וה"ע אב הרחמים שלמעלה מאב הרחמן שבאב המולד והוא טבעיות שאבא המולד מרחם על בנו שהוא חלק ממנו עמו, אבל אויר א"ס עצמו זהו כמש"ל עד"מ שדודו או קרובו מرحם על הילד ונעשה לו כאב ממש אף שאינו אביו המולדו, זהו רחמי' גדולי' יותר, וזהו לא ינום שומר ישראל כי אבינו شبשים נק' ישראל בربות ויחי, ובגלוותamina, אכן ע"י נק' שומר ישראל אב המגדלכו.

ואה"ת מגילת אסתר (קה"ת, תש"נ) ע' יג

עח

ולכן ביטל יוחנן כה"ג את המעוררים שהיו אומרים עורה למה תישן והוא ביטל שא"צ לעוררו כי הנה לא ינום ולא ישן, והענין שהמעוררים היה כוונתם נגד מה שאין מدت החסד מארה בהתגלות בחיה' אברהם לא ידענו שלכך אין אותן ומופותם בהתגלות, וזהו כמו בחיה'amina, אמן באמת ז"א דמ"מ אין Shina לפני המקום ח"ז דאדרכה כי אתה אבינו שנמשך למקום יותר מבחי' אברהם וישראל רק שאותותינו לא ראיינו שאין אנו רואים אותן האותות לא ראיינו בלבד אבל הוא ממש אותן כקדם כי באמת אני הו' לא שניתתי.

ואה"ת מגילת אסתר (קה"ת, תש"נ) ע' קלז

עט

יש להעיר לעניין מעלה הסוס ממ"ש בגמרא פ"ב דסוכה דכ"ו ע"ב אסור לאדם לישן ביום יותר משנית הסוס ופרש"י מפני ביטול תורה וכמה שינת הסוס שתין נשמי. וגביה דהע"ה ארז"ל פ"ק דברכות ד"ג ע"ב עד חצotta לילה היה מתנמנם כסוס לאחר חצotta היה מתגבר Carey. ובזהר פ' ויגש דף ר"ז ע"א פי' הטעם משום דוד מלכא חי וקיים כו' ודוד מלכא הוה נתיר כל יומו דלא יטע טעם מיתה בגין דשינთא חד מיתה איהו ודוד בגין דותיה דיהו חי לא הוה נאים אלא שתין נשמי רעד שיתין נשמי חסר חד איהו חי כו' עכ"ל עכ"פ למדנו ב' דברים מזה הא' דשינת הסוס זהו בחינה למדרגת בחיה' חי. והיינו מפני שאין Shina גמורה וא"כ זהו מרכיבה להמשיך מבחי' שנאמר בו הנה לא ינום ולא ישן. וידוע כי לפעמים כתיב עורה למה תישן כו'. אלא שזהו כי בז"א יש לפעמים הסתלקות המוחין הנקרא

דורמיטא ושינה. ועוז"ג בלילה ההוא נדדה שנת המלך. ויקץ כישן כו'. אבל בעי' הוא בח"י עינא פקיחא ולית גבינין דמכסין על עינא. וז"ס הנה לא ינום ולא ישן כו'. וא"כ בח"י הסוס דהינו אותיות דס"ג פנימי" התורה ממשיכים מבח"י זו כו'. ולכן ביום אסור לכל אדם לישן יותר משנית הסוס כדי להמשיך ע"י עסוק התורה מבח"י כי תרבע על סוסיך כו'.

ואה"ת מגילת אסתר (קה"ת, תש"ז) ע' קפג

פ

ברבות תרומה ס"פ ל"ז אתם כרם ואני שומר אתם כרם שנאמר כי כרם ה' צבאות בית ישראל ואני שומר שנא' הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל עשו סוכה לשומר שישראל אתכם שכן דרך שומר הכרם עושין לו סוכה ללון בה והוא ביהמ"ק שנא' ע"ז בין שדי ילין בשחה"ש א' י"ג ואראז"ל פ"ט דשבת דפ"ח ע"ב דהינו מה שהי' מצמצם שכינתו בין שני בדי הארץ ע"ש בפירושי' נמצא ע"ז הסוכה הי' שומר ישראל, ונען לא ינום ולא ישן זה המשכה מבח"י סוכ"ע שהוא בח"י עתיק יומין שהוא עינא פקיחא שלא נאים ולכן בהסתלק בח"י זו אזי והי' לבער וכמ"ש בזוח"ג נשא דקל"ז ע"ב שבתתgalות אור ע"י אזי מאירים רח"ר ובהתלק אור זה מתועරים הדינים למטה כו' ע"ש.

ואה"ת נ"ז ע' גנוב

פא

וכמו שבידים יש ב' ידיים יד ימין הוא חסד ויד שמאל הוא גבורה וכמ"כ בעיניהם יש ב' בח"י ימין ושמאל שהוא חסד וגבורה שהוא בח"י התחלקות המדרגות ושם הוא המשכת השתלשלות אוROT בכלים אבל בח"י עינא פקיחא הנ"ל הוא למעלה מבח"י התחלקות והוא המשכת עצמות אור א"ס ב"ה שלמעלה מבח"י אדם וכמ"ש כי לא אדם הוא כו' וזהו דכתיב עורה למה תישן הו'י ופעם כתיב לא ינום ולא ישן וכמו שאמרו וכי יש שינוי לפני המקום והענין הוא דזהו שישיך שינוי הוא בבח"י ב' עינים הנ"ל שיש גבינין דמכסין על עינין כו' כי שם יש התחלקות חו"ג וזהו דאיתא בזוהר אשכחן השגחה לטב כו' ואשכחן השגחה לביש כו' וכמ"ש ארדה נא ואראה שזו הצד התחלקות חו"ג אבל בבח"י עינא פקיחא הנ"ל לית גבינין כו' וננו דכתיב ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלקי' עמדוי דב' עינים הם בח"י ב' שמות הו'י ואלקים אבל בעינא פקיחא הנ"ל אין אלקים עמדוי וכדאיתא בזוהר לית שמאלא בהאי עתיקא כו'.

ואה"ת נ"ז (פרק ג) ע' אישפוד

פב

ולגמ' נצח ישראל לא ישקר ולא ינחם כי לא אדם הוא להנחות, בש"א ט"ז כ"ט ופירש רשי הקב"ה שהוא נצחונן של ישראל כו', ויש לפרש כי ישראל הוא ז"א שהוא בחיים כי שירת עם אלקים שהם ע"ש וניתנת מ齐ורופי אלקים ונצחונם של ישראל הוא ע"ק כי ז"א בעתקא אחד ותליא, וכמ"ש ג"כ ע"פ הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל דעתך נקי שומר ישראל שהוא ז"א והוא תוקפו של ישראל ונקי כי לא אדם הוא של מעלה מבחי ז"א הנקי אדם, כמו"ש בתו"א פ' יתרו בביואר ע"פ זכור ושמור בדבר אחד.

ואה"ת שה"ש (כרך א) ע' שז

פג

רבות בא פט"ז דקל"א ע"ב ע"פ ויאמר הו"י אל משה ואל אהרן בארץ מצרים לאמר מה הקב"ה עושה למצרים בשביל ישראל, אמר ר' יצחק נפחא משל למטרונה שהיתה מקטרגת למלך נתנה בפילקי (בבית הסוהר) ולהלך לו, ה"י עמה המלך בפילקי אמרו לו מה איכפת לך אמר להם כל הימים שאני עמה אינה נוטלת שם רע, כך נשתעבדו ישראל למצרים וגלה הקב"ה עמהם שנאמר אני ארד עמר מצרים, וכן בבל שנאמר למעןכם שלחתך בבלה כו', אל להקב"ה כל כך למה אמר להם כל הימים שאני עמהם אין נוטליין שם רע, למצרים הייתה עמהם ונמצאת שלימה שנאמר גן נועל אהותי כליה עכ"ל, והיינו שע"י השرات אויר קדושתו ית' עליהם הי' להם לשומר ולהגן שלא יבואו לידי עבירה וזהו הנה לא ינום ולא ישן שומר ישראל.

ואה"ת שה"ש (כרך ב) ע' תמב

פד

אני ישנה מן הגאולה ולובו של הקב"ה ער לגאלני, י"ל הקב"ה הוא ז"א ולבו הוא עתיק, כי הלב הוא הפנימיות, ובפנימיות ז"א מאיר ע"ק כמ"ש בזח"ג פ' אחרי דס"ז ב' בפי' בישבעתי ר"ל אור א"ס המלווה בי. והנה על עתיקא קדיישא נאמר לא ינום ולא ישן שומר ישראל וע"כ נאמר ולבי ער, איך מצינו שנקי הקב"ה לבן של ישראל מן הדין קרא דכתיב צור לבבי וחלקין אלקים לעולם תלים ע"ג, פ"י אדמור' נ"ע הובא בלקוריית בד"ה ביום השmini עצרת דפי' אלקים היינו שם הו"י כשבכלו במקורו שאזיו הוא בבחיה אלקים, כי ז"א בעלותו לגבי עתיקא כאלקים יחשב.

ואה"ת שה"ש (כרך ב) ע' תפנו

פה

הנה כאשר יתבוננו המשכילים בכל הדברים האלה יתפעל לבבם להיותם יוצאים מtower החושך אשר חשבו עיניהם מהאות שהאהבה טبيعית הוא ה' מסותרת לבבם בבח' העלם והסתיר שזהו בח' שינה דעתיב אני ישינה בגלותא כנ"ל, ויתעורר לבבם לצחוק על ה' בצר להם בהtaglot לבם באה' עזה רשמי אש כו' בתפלה. ואז כשמתעוררים משנתם להוציא תעלומות לבבם בח' אהבה מסותרת הניל בבח' גילוי כו' איז עיי' אתعدل'ת הלזו מעוררים אתعدل'ע שיתגלת כבוד ה' ית' בבח' גילוי כו', ולא יישן שומר ישראל כו'. זוז'ש ולבי ער קול דודי דופקפתח לי כו', פי' אשר שאני ישנה בגלותא אעפ"כ ולבי ער היינו בח' אתعدل'ת של נס"י שמתעוררים בתפלה לצחוק אל ה' בצר לפתח לבבם שיתלהבו בהtaglot לבם ולא יהי' לבם כלב האבן כו' .. זוז'ש קול דודי דופקפתח לי היינו לפתח לבם אל בח' יוז' הבורא את ג"ע שלא יחפו צאף בעזה'ב זולת לה' לבדוק כמ"ש מי לי בשמים ועمر לא חפצתי כו'. והנה כי' למטה לא בעצמות א"ס ב"ה שם שייך בח' שינה דעתיב אני ישנה וגורה, ולשם גיעץ בח' שינה למעלה ג"כ ע"ז האופן כנ"ל, אבל למעלה בעצימות א"ס ב"ה אין שייך בח' שינה לעולם כי אין שינה לפני המקום ב"ה, כמ"ש הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל ששומר ישראל לא יישן לעולם שלא יתפעל מעשה התחתוני' אף שהם בחושך ואפילה שהאה' טבעיות הוא מסותרת לבבם בבח' העלם לא יגרום שום שינוי והתפעלות שם כחשיכה כאורה שווין גם חושך לא יהשיר כו' ואין מגיע לשם אתعدل'ת כלל, וכן לא ינום ולא יישן לעולם כי' למטה נמצא בח' שינה דעתיב אני ישנה כו', שתלווי במעשה התחתונים ואתعدل'ת כשמתעוררים משנתם ליצא מtower החשך אל האור להתלהב לבם בהtaglot רשמי אש כו', ולהוציא תעלומות לבם מהעלם לגילוי (שהזו כוונת רוז'ל על ק"ש אם כיון לבו יצא, שכאשר כיון לבו כו' או יצא מtower החשך לידי אור גדול שהגלוות נגלה אליו או בח' אלקות שמעורר למעלה שלא יישן ה' כו') איז מעוררים לעילא שיהי' נגלה כבוד ה' ית' ולא יהי' בבח' שינה כו', לשлем דוקא מגיע אתعدل'ת כנ"ל.

אויה"ת שה"ש (כרך ב) ע' תצט

פו

שורש מקור ירידת השפע הטל הוא מאי נعلاה ממקום גבוה אשר אין מגיע לשם בח' אתعدل'ת כלל, ה'ן אם יצדקו מעשיהם והן אם ירבו פשעיםם לא ישנו שם שום שינוי והתפעלות כלל כשלא נחשבו קמי' ואינם תופסים מקום כלל במשיהם כו', כמ"ש אם צדקה מה תחן לו כו' (שם הוא למעלה משבר ועונש), וכמ"ש הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל שאין שינה לפני המקום ב"ה שהוא בח' עינה פקיחא דפקיחא תדי' ולא יגרמו במעשה התחתוני' אף שלא

ישראלים המה בחיה' שינה ח'ו שם למעלה, ומשם הוא שורש מקור ירידות שפע הטל אשר לא באה מגרם וסיבת אתעדרות כלל, כ"א הוא יורד מצד עצמיות המאצל ב"ה (שבلتி אתעדרות כלל).

אווה"ת שה"ש (כרך ב) ע' תקד

פז

והנה בגם' סוף סוטה דמ"ח ע"א איתא ביטל המעווררים שהיו אומרים עורה למה תישן וכו' אמר להן וכי יש שינה וכו' הנה לא ינום ולא יישן וכו', וצ"ל דבר זר פ"י דמ"ש הנה לא ינום וכו' זהו בחיה' ע"ק כמ"ש באדר דקכ"ט ב' ובאדרא"ז דרפ"ט ע"א ומ"ש עורה היינו בז"א כמ"ש באדר דק"ל ע"א וקל"ז סע"ב וכמ"ב סע"ב ובאדרא"ז דרכ"ג ב', וא"כ כיון שכון עדין קשה מהו שביטל המעווררים ז"א משינתו. אך העניין פשוט שאמר להם דמהו הנפקותא שמ"מ השגחת הקב"ה אינה פוסק ח'ו רק כשהנהגה ע"י מדות דazzi' זהו נק' שאין הז"א בבחיה' שינה וכשהמוחין מסתלקין שהמדות מ"מ אויר ע"ק מאיר אף שלא ע"י המדות וא"ב עכ"פ אין שינה ח'ו ואליו ולא למדותיו וכו' ולא שייך לומר למה תישן ח'ו. והנה ביאור עניין ע"ק ז"א היינו כי הכתיר הוא בחיה' סוכ"ע וע"ס דazzi' ז"א נק' ממכ"ע ובבחיה' שינה שהוא הסתלקות המוחין והאויר מהכלים זהו שייך רק בבחיה' ז"א שיש בו אורות וכליים ונק' אדם ע"ז שייך לומר כמ"ש וכד' אתה פ"י האויר תסתלק מנייהו אשთארן וכו' וכמ"ש בס"א על מאיר זה, משא"כ בבחיה' כתר סוכ"ע שלמעלה מבchia' כלים לא שייך זה וכמ"ש כי לא אדם הוא וכו', זו"ש הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל ופי' בזהר שם ישראל דלעילא, פ"י כי ישראל דלעילא היינו ז"א דatialות ונק' ישראל ע"ש לי ראש היינו המוחין חב"ד הנמשכים ומחלבים בהמדות עליונות ועייז' מאיר בכל העולמות כמו גילוי חיות הנפש מאיר ומתרגלת תחליה במוחין וכו' וכמ"ש במ"א גבי ר"ה, וגם נק' ישראל ע"ש כי שרית עם אלקים, שהמוחין הם שמות הוי' שמושל על שם אלקים וכמ"ש בביאור דמוזה מיימין בפי' כי גדול הוי' ואdonינו מכל אלקים, זו"ש שאל לך את מעם הוי' ע' בזהר ר"פ ויקרא כי שם אלקים בגימטר' הטבע וע"י הארת שם הוי' נמשך גילוי האות והמופת שחוויז לטבע, ועמ"ש סד"ה ואלה שמות הנ"ל והשינה הוא הסתלקות המוחין וההוiot מהמדות דז"א וע"כ בגלות אחרותינו לא ראיינו וכו', אך ע"ק נק' שומר ישראל, שומר הוא בחיה' מקיף כמ"ש בד"ה ציון במשפט תפדה גבי פ"י ואתה משמרת בקרבי שבchia' המקיף וסוכ"ע הוא שומר לבחיה' הא"פ וממכ"ע, ושם אין שייך בחיה' שינה כנ"ל ונק' עינא פקיחא דלא נאים כמ"ש באדר' ואדר' ז הנ"ל.

אווה"ת שה"ש (כרך ב) ע' תקד

פח

כמו שלמעלה נאמר הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל כך בכ"א מישראל נאמר אתה משמירה בקרבי שהוא המקיף של הנשמה ששרשו מבחי סוכ"ע, אשר שם לא שייך בחינת שינה והסתלקות המוחין כי מקיף זה שרוּמוּ מבחי כתר ובא"א אין בו לא נסירה ולא שינה ועם"ש ע"פ ואלה מסעיהם לモצאייהם, וזהו מזלי חזי חזי דיקא עד בח"י עינא פקיחא.

ואה"ת שה"ש (כרך ב) ע' תקח

פט

הנה בקדושה العليונה הרי נאמר עורה למה תישן הו', וה גם שנאמר הנה לא ינום ולא יישן, ידוע שבאמת באור א"ס ממש שנקרא כי לא אדם הוא לא שייך בח"י שינה כלל, אכן בבח"י שהוא מתצמצם להיות כمرאה אדם כדי שישתי עשה אדם בצלמו כו' בבח"י זו שייך עורה למה תישן וכמ"ש העניין בת"א בביאור ע"פ כי עמר מק"ח.

ביאורי זההר ח"א ע' תקט

צ

הנה לא ינום. פ"ט דסוטה מ"ח א'. וכי יש שינה לפני המקום כו'. וכי בירושלמי ספרה דעשר שני. ומסיים ומה ת"ל ויקץ כיישן ה' אלא כביבול כאלו לפני שינה בשעה שישראל בצהה ועוכמי' ברוחה וככה"א וכהמורותם תלן עניyi באյוב סי' י"ז ב'. רבות ר"פ ויוצא בשלח פכ"ה קמ"ב א' בשור ודם הרב ישן והעבד עומד על גבו והקב"ה אינו כן אלא הקב"ה לא ינום ולא ישן שומר ישראל. תרומה ס"פ ל"ד אתם כרם שנאמר כי כרם ה' צבאות בית ישראל. בישעיה ס"ה ה' ואני שומר ידיך תכسوּף והקב"ה משמר עולםו שנאמר הנה לא ינום כו' ה' שומריך ואמר לישראל שישמרוּהו שנאמר והחונים עלייו לפניו המשכן קדמה כו'. ויקרא ס"פ ד'. בחוקותי פל"ז דר"ג נ' מה גפן זו השומר שלה עומד למעלה כך ישראל השומר שליהם למעלה הנה לא ינום ולא ישן כו'.

ואה"ת תהילים (ייל אור) ע' תען

צא

נשא פ"י"א דרמ"ה א' ד"א וישマー שלא ישלטו אחרים עליך וככה"א יומם המשמש לא ייכחה כו' הנה לא ינום כו'. ואפ"ל פ"י יומם המשמש זהו"ע עוכמי' המונין ללחמה בפ' בלק דרע"ט ב' ע"פ ה' אלקיו עמו פרדס שיש לו שומר כו' הנה

לא ינום ולא ישן שומרכו'. בשעה"ש רבה י"ח ד' ר"פ דודי לי לשומר הנה לא ינוםכו' ואני לו לכרכם שנאמר כי כרםכו' וככל' תרומה ס"פ ל"ז. באיכה דס"א טע"ד ר"פ פרשה ציון. בקהלת רבה צ"א א' בפסוק עת לשמר כתיב הנה לא ינוםכו'. באסתור קכ"ז ד' בפסוק ויאמר המןכו' ישנו עם אחדכו'. אל הקב"ה אני אין לפני שינוי הה"ד לא ינוםכו' ואתה אמרתכו' חירךכו' ויקץ כישנוכו'. זה"ג נשוא קכ"ט ב' כ"ש עתיקהכו' הה"ד הנה לא ינוםכו' שומר ישראל שער השבעי ספ"ד מ"ג ב'. שער העשרי ס"פ י"ג נ"ה ד'. שהוא בח"י אני הו' לא שניתיכו'. והנה מ"ש ברבות באסתור חירך שמתוך שינוי אני מתעורר על אותו האיש. לכורה סותר למ"ש אני אין לפני שינוי. אך העניין כי פ"י אני הינו עצמית המ אצל שבו אין שייך שינוי כי השינה הוא הסתלקות המוחין שהן האורות שסתלקים מהגוף והכלים והוא בשבייל להמשיך מוח"י חדש ובסביל הנסירה כמ"ש ויפל ה' אלקים תרדמהכו' ויהח אחת מצלוותיוכו'. וכ"ז אין שייך בעצמות או ר"ס אני הו' לא שניתי ואין שייך שם אורות וכלים כ"א אחדות פשוט ארך בז"א באצלות שייך שינוי הסתלקות האורות מהכלים ע"ד וכד' אתה تستלק מיניהםכו'. מ"מ אני אין לפני שינוי כי אז ההנאה מכח"ב הוא בבח"י כמה ארך אפים לפניוכו' משא"כ בהמדות דז"א נמשך בח"י גבורה ודין לעוברי רצונו שע"פ המדות לא יסבול המגנד ועוז"א חירך שמתוך שינויכו' ר"ל עונש המן לא יומשך ע"י ההנאה מכח"ב שהוא בח"י אני אין לפני שינויכו' שאז היה מאיר לו אף וכו' אלא דוקא מתוך שינוי אני מתעורר הינו שמתוך ז"א שהם המדות יומשך העונש שתעורר גילוי המדות שהיו בבח"י שינוי וע"י דרך המדות יומשך העונש עליו יהיו בבח"י תוקף המשפט לשלם לו גמול במעשהו.

אוּהֵת תְּהִלִּים (יְהָלָא) ע' תעט

כ"ק אַדְמוֹן מַהְרַ"ש

צב

וזהו פ"י מ"ש בזוהר קוב"ה בגלותא סליק לעילא ולעלילא שהוא הסתלקות בבח"י עצמותו ית' ונקי' בשם שינוי שהгалות נמשל לשינה כמ"ש ויקץ כישנו ה', עורה למה תישנו ה', ולכאו' צ"ל הררי כתיב הנה לא ינום ולא ישן שומר ישראל, ובאמת שניהם אמרת, דהנה בעצמות או"ס ב"ה הנה לא ינום ולא ישן שומר ישראל, ישראל, אבל בבח"י מה שמאיר במראה אדם הנה בבח"י זו יכול להיות בח"י שינויכו', דהנה באמת זהו שמאיר במראה אדם הוא ירידה והשפלת לפניו ית' שזו מ"ש ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה הוא מראה דמות כבוד ה', פ"י מה שמאיר בבח"י אדם הוא מראה דמות כבוד הו' שהוא ע"י צמצום דשם הו' יו"ד צמצום ה' התפשטות וא"ז המשכה ה' אחרונה התפשטות.

צג

אך הנה ארז"ל יוחנן כהן גדול ביטל את המעוררים שהיו אומרים עורה למה תיישן הוין, כי באמת הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל. ולהבין זה איך שיש למעלת שני הבחוי בחוי' שינה וגם לא ינום וללא יישן כו', יש להקדים עניין מ"ש הנוטע און הלא ישמע אם יוצר עין הלא בית כו', והנה פשטוטו של מקרה הוא כיון שהוא יוצר עין הגשמי הלא בית בעצמו בודאי, אך באמת הכוונה הוא בתיבת עין הוא כל העיניים העליונים שהם בחוי' אברים דשכינטא (בב"ע) ובבחוי' כלים דחו"ב (בבחוי' אצוי'), וע"ז אמר שכיוון שהוא יוצר עין שהוא עניין התלבשותו, א"כ קל וחומר שיבית בעצמו למעלת מן החכ' ובינה, וא"כ יש ג"כ בחוי' ראה והשגה על כל הפרטים בעצמות אוא"ס שלמעלה מן החכ' (והוא בחוי' עינה דעתיקא שלמעלה מן החכ' או למעלת מעלה בבחוי' א"ק, והוא בחוי' מה' מצופה ו מבית כו' כל הפרט'י' כא"א בפ"ע ובסקירה א' כו' וכמ"ש המבין אל כל מעשיהם בפרט וاعפ"כ הוא בסקירה אחת כו' וד"ל). ומעטה יובן עניין הנ"ל שמה שיש בחוי' שינה בזה"ג היינו בבחוי' אא"ס המלווה בתוך הכלים די"ס דאצוי' שנסתלק הפנימי' מהם וכما אמר קוב"ה בגלוותא אסתלק נ"ל (וaino מאיר בהם רק מפני המדה ושיעור שבתחלת ההשתלשלוי' כו'), משא"כ בבחוי' העצמות שלמעלה מבחוי' הכלים דחו"ב שם יש ג"כ בחוי' ראי' והשגה בפנימי' על ישראל דיקיא, ובבחוי' זו אינה מסתלקת לעולם, כי בבחוי' העצמי' איינו שיר עניין ההסתלקות, ולכןו הוא שומר ישראל שלא יהיה כליאן לגמרי וכמ"ש לא מסתים כו' לכלותם כו'. ולכןו ביטל את המעוררים מצד שבבחוי' שלמעלה מן החכ' אין שם שינה כלל אף' בזה"ג כו' וד"ל.

וזהו אני ישנה בגלוותא מצד הכלים דנרא"ג, שהאור של נה"א הוא בבחוי' הסתלקות מהם כמו למעלת שבבחוי' אא"ס הוא בבחוי' הסתלקות מן הכלים דחו"ב כו'. אך ולבי עיר כי בבחוי' נקודת הלב שלמעלה מן המוחין אשר שם משוכן היחידה שם אין שינה והסתלקות כלל, וכן שלמעלה בבחוי' שלמעלה מן החכ' לא ינום ולא יישן כו', ולכןו דודי דופק פתחי לי שנמשך בכל עת בחוי' התעוורויות מבחוי' עתיקא שלמעלה מן החכ' וכן מבחוי' יחידה שבנקודות הלב לעורר מן השינה. ומהו התעוורויות זהו מאמרו פתחי לי היינו שפועל בכנסי' כח הפתיחה, שהיה' נפתח נקודת לבבם להיות כל' לקל בתוכם גילוי אא"ס, וזהו פתחי לי נקודת לבבך ב כדי שאוכל ליכנס בתוכך, והיינו ע"י שתבא לבחוי' אחותי רעייתי יונתי תמתה שזהו ד' בחוי' בבחוי' המל' מדור נשוי' שכל בחוי' ממנה הוא כל' לקבלת גילוי אא"ס בתוכה באופן אחר כו'.

צד

ולבי עיר, לבני הוא קודביה וכמ"ש צור לבבי וחלקי אלקים לעולם, שהקב"ה נקי
צורך לבבי כו' וכמ"ש בזוהר שכמו שהלב פליג לכל שיפין כד הקב"ה איהו
מכ"ע וסוכ"ע ומחי' את כלם כו', והיינו שזה ששיךamina הוא רק בבחיה מדות
עליזנות, אבל בעצמות או"ס אין שיך שםamina השינה כלל, וכמ"ש הנה לא ינום ולא
ישן שומר ישראל שאין שיך שםamina השינה כלל, וכmarsharot יוחנן מה"ג ביטל את
המעוררין וכי ישmina לפניהם המקומות, כי עניון בחיה'amina השינה כבוי' אין שיך אלא בבחיה'
מקום שהוא בחיה' מדות עליזנות שהם מקור לזמן ומקום, אבל לפניהם המקומות אין
שיך שםamina השינה כלל כו', וזהו ולבי עיר כו'.

ד"ה ובשכבה ובקומך [כרע שכב כארין] תרג"ט – בזק 1069 רכ, ב

צח

ארז"ל ברבות בא פטו' דקל"א ע"ב ע"פ ויאמר ה' אל משה ואל אהרן באמ"ץ
לאמר, מה הקב"ה עושה במצרים בשביל ישראל א"ר יצחק נפחא משל
למטרונה שהיתה מטרוגת למלך נתנה בפילקי (בבית הסוהר) והלך לו, הי' המלך
עמה בפילקי, אמרו לו מה איכפת לך אמר להם כל ימים שאני עמה אינה נוטלה
שם רע, כד נשטעבדו ישראל במצרים ונגלה הקב"ה עמהם שנא' אנסי ארד עמד
מצרים ואנסי אעלך כו', וכן בבל שנא' למענכם שלוחתי בבלה כו' א"ל להקב"ה
כל כד למה אמר להם כל הימים שאני עמהם אין נוטלים שם רע, במצרים הייתה
עמהם ונמצאת שלימה שנא' גן געוו' אחותי כלה עכ"ל. והיינו שע"י השראת
קדושתו ית' עליהם הי' להם לשומר ולהגין שלא יבואו לידי עבירה, וזהו הנה לא
ינום ולא ישן שומר ישראל, והגמ' כי הכל בידי שמות חוץ מיראת שמים עכ"ז הרי
מרקא מלא כת' גבי אבימלך ואחשות גם אנכי אותך מחתו לי, ועם"ש ע"פ מי יתן
והי' לבבם זה להם ליראה אותה כו', והיינו מי יתן שבחי' זו נ麝' מבחיה' מי,
וזmarsharot הי' להם לומר תן אתה, והיינו בחיה' מי הנז', ועד"ז ארז"ל פ"ג דסוטה
מצווה מגינה ומצלא שלא יבא לידי עבירה כו', וכ"ש תורה כו'.

ד"ה מצה זו תר"מ פ"א (קה"ת, תש"ה – ע' א)

כ"ק אדמור' מהוירוש"ב

צו

והנה כתיב אני ישנה ולבי עיר הינו שאפיי בזמה'ג בחיה' לבני שהו"ע פנימי' הלב
ותעלומי' הלב שנמשכה מלמע' מן החכ' בחיה' זו הוא עיר שאין בה בחיה'
שינה, ולכאר' צ'ל איך הוא זה דעתך בחיה' הנפש הם בבחיה'amina השינה והסתלקות ובבחיה'
פנימי' שהוא בחיה' יותר גבוהה אינה בהסתלקות ובבחיה'amina השינה. אך העניין יובן מז'

למע', דמה שיש למע' בח' שינה הוא רק בבח' שיש אורות וכליים שהאורות הם מתלבשים בהכלים שם שיר בבח' שינה שהוא בח' הסתלקות האורות מהכלים כמובן' וכן אתה تستלק מיניהם כו', אבל בבח' עתיקא שהוא למע' מבח' התלבשות אורות בכלים שם אין שיר בבח' שינה, וכמ"ש הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל, ישראל הוא ישראל דלעיל ואומר ישראל הוא בח' עתיק שם אין שיר שינה, והוא בחינת עינה פקחא דלא נאים ולא עצמן לעלמיין. וזהו יוחנן כה"ג ביטל את המעוררים, שהי' אומרים עורה למה תישן הו'. ועד"ז יובן בנפש האדם ג"כ דבעשר בח' הנפש שהם מלובשים בכלים הגוף כמו תלת חללי דגלגולתא וכן נר"ז נשמה במוח ורוח בלב ונפש בכבד בהם הנה בח' שינה והסתלקו, אבל בח' ויחידה אין להם כלים בגוף להتلبس בהם רק הם בבח' מקיף על האדם אין שיר בהם בח' שינה ופנימי הלב שהוא עמוק דליבא כעוציל הוא מבח' ויחידה שבטילה ליחיד כמ"ש אחת היא יונתי אין שיר בה ג"כ בח' שינה, והוא בח' אש שחורה שבנפש ומעורר בח' ישחך סתרו ובח' זו הוא ער אף' בזומה"ג לכן אף' בזומה"ג יש בח' יהודים למע' ועוד יותר גבוהים מזמן הבית וכמ"ש במא".

סה"מ תרמ"ח ע' תנז

צ

אך הנה ארזיל יוחנן כה"ג ביטל את המעוררים שהי' או' עורה למה תישן הו', כי באמת הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל (ולכאו' הלא כת' עורה למה תישן ה') הרי יש שינה למעלה ואיך יתקימו שני הכתובים. והענין הוא כמ"ש בזח"ג באדר דקכ"ט ע"ב ודק"ל ע"א, דמ"ש עורה למה תישן ה' היינו בבח' ז"א, ומ"ש הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל הוא בבח' עינה דע"ק שהוא עינה פקחא דלא נאים והוא שומר בח' ישמע אם יוצר עין הלא בית כו', יש ולהבין זה איך שיש למעלה שני הבח' בח' שינה וגם לא ינום ולא יישן כו', יש להקדים עניין מ"ש הנוטע און הלא ישמע אם יוצר עין הלא בית כו', והנה פשוטו של מקרה הוא כיוון שהוא יוצר עין הגשמי הלא בית בעצמו בודאי, אך באמת הכוונה הוא בתיבת עין הוא כלי העינים העליונים שהם בח' אברים דשכינთא [ביב"ע] ובבח' כלים דחו"ב [בח' אצ'י], ועוז"א שכיוון שהוא יוצר עין שהוא עניין התלבשותו (ונראה הכוונה דעתך הוא בח' כלים העינים למעלה, ויוצר עין הואר התלבשות האואס שמתלבש בעיניים עליוניים, ומה שאמר ע"ז יוצר עין ייל מפני שהתחחות הכלים הוא מהאר המתלבש בתוכם (DMAהתערבות האור נעשה הכלוי כו') בכח האס הסוכ"ע כו' כמ"ש במא', ולכון נק' האר המתלבש בכלים דחו"ב או אברים דשכינთא בשם יוצר עין כו') א"כ ק"ז שיביט בעצמו למעלה מן החכ' ובינה וא"כ יש ג"כ בח' ראי' והשגחה על כל הפרטים בעצמות או"ס של מעלה מן החכ' [והוא בח' עינה דעתיקא של מעלה מן החכ' או למעלה מעלה בח' א"ק והוא בח' מ"ח דצופה ומביט (עד סוף כל הדורות בסקירה אחת, עניין

ההבטה בסקירה אחת מורה שאינו בגדר זמן כל והינו בבח"י או"ס שלמעלה מסדר השתל', דסדר השתל' בהכרח שיהי נופל תחת בח"י הזמן ולא בבח"י זמן שלנו כ"א למעלה מעלה באין ערוד מ"מ אינו שיר לומר בסקירה א' שהרי צריך לילך דרך פרטי מדרי' דסדר השתל', וכשנאמר בסקירה אחת הינו בבח"י שלמעלה מסדר השתל' והעיקר בבח"י א'ק שהוא בח' אור כללי מה' הכללית CIDOU וכאן הוא בסקירה אחת, ומ"מ אמר צופה ומביט עד סוף כל הדורות מובן מזה שבביט על כל פרט ופרט דסדר השתל' בפרטיות דוקא כו') וכמ"ש המבין אל כל מעשייהם בפרט ואעפ"כ הוא בסקירה אחת כו' וד"ל] (זהו שאמרו גלווי וידוע לפנוי מי שאמיר והי' העולם DIDOU ההפרש בין יודע לידע, DIDOU הוא ע"י התלבש[ות] שמחלבש ונחפס בדבריו והוא ע"י הראי' וההבטה מסדר השתל' שנק' השגחה תחתונה דד"ת שהוא ע"י התלבשות האור בכלים, אמן ידוע הוא שידוע מייליו ומילא בלי התלבשות כלל וכמו עד"מ חכם גדול שאף בעת שהוא בעמינות באיזה עניין עמוק מאד יכול להסביר לשואליו דבר וכן יכול להסביר על כמה דברים בבית אחד שפניו גדול דעתו א"צ להתלבש כלל בהענינים האלה כו'), וכיודע המעשה בהבעש"ט זיל שבليل ש"ק בעת עליות הנשמה לא הי' אפשר לו להסביר לשואליו, והתפלל ע"ז שיתעלה בבח"י מוחין גדלות כ"ב עד שgam בעת הדבוקות העצומות בלילה ש"ק יכול להסביר לשואליו כהלה, וזה עניין ידוע שידוע מיילו ממילא בלי שום התלבשות כלל וכן הוא בסקירה אחת אחר שאינו בבח"י התלבשות בפרטיה המדרי', ומ"מ הוא משגיח ומביט על כל פרט ופרט בפ"ע כו' כנ"ל). ועתה יובן עניין הנ"ל שמה שיש בבח"י שינוי בזה"ג הינו בבח"י או"ס המלווה בתוך הכלים דיס' דאצ'י שנсталק הפנימי' מהם וכמאמיר קוב"ה בגלותא אסתלק כנ"ל [ואינו מאייר בהם רק כפי המדה ושיעור שבתחלת ההשתלשלו כו' (שהז"א הי' רק בבח"י ויק והנוק' רק נקודת א' כמ"ש בבה"ז פ' בלבד על מהה"ז דקצ"א שחורה אני ונואה ובגהות לשם, וכ"ה בע"ח ובפע"ח בכ"מ, ובאו"א אף שנאצלו בסוד שרש כל אחד בעשר ספי' ייל מפני שבזה"ג הזיווג דאו"א הוא רק בבח"י חיצונית לחדר הישנות (שהוא מה שהעולם כמנהגו נהוג כו') ונק' זיווגא שלא שלמים וכמ"ש מזה בע"ח שער הזיווגים פ"א (ועמ"ש בבה"ז פ' תזו) ועם"ש שם בפ"ב בהפרש בין זיווגא שלמים לזווגא שלא שלמים בהגלווי שנמשך ע"י הזיווג בזו"נ ובב"ע יובן עניין שכחט כאן], משא"כ בבח"י העצמי' שלמעלה מבחי' הכלים דחו"ב שם יש ג"כ בבח"י ראי' והשגחה בפנימי' על ישראל דיקא (וכמ"ש במ"א דבפנימיות ועצמות או"ס העיקר נש"י דוקא וכמ"ש בתו"ח בפ' וישלח דישראל ועכו"ם שניהם עלו במא' זה בפנימיות זה בחיצונית והוא השרש דתחו' ותיקון בחושך ואור הקdom שהאור למעלה גם מהחשך הקdom וכמ"ש במ"א, ומה שאוה"ע מקבלים זהו מחייבות המקיף אמן בפנימיות המקיף העיקר הוא נש"י, עמ"ש לזמן אי"ה), ובבח"י זו אינה מסתלקת לעולם כי בבח"י העצמי' אינו שיר עניין ההסתלקות (דדוקא בבח"י סדר השתל' בח' אדם העליון שהו"ע התלבשות אורות בכלים שם שיר הסתלקות וכמאמיר כד אתה تستALK מניניו כו' שהאור

מסתלק מהכל כי כו', משא"כ בבחיה' עצמות של מעלה מעלה מבחי' התלבשות בinatiים אינו שייר הסתקות (ויל' מפני שאינו בגדר התלבשות הרוי אינו שייר בעצם עניין ההסתתקות כלל וגם מפני שאינו מתלבש בinatiים אינו נוגע מעשה התחתוני' כלל (וע' בתו"א ד"ה ארדה נא), ומה שבבחיה' עצמות או"ס העיקר הוא נש"י כנ"ל, באמת הוא למעלה מהטרוי' רק שנטקה שר מצ"ע בנש"י וידוע במ"ש במ"א בעניין הכריתות ברית כו' שכך עליה ברצונו להתקשר בנש"י שלא לפ"ע עבודתם כ"א מצד עצמו כו'). וזהו הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל דבחיה' ע"ק אינו שייר עניין השינה כלל ונקי עינא פקחא דלא נאים כו' והוא שומר ישראל, ופי' בזהר ישראל דלעילא, כי ישראל דלעילא הוא בחיה' ז"א דעתך' ונקי ישראל ע"ש לי ראש היינו המוחין חב"ד הנמשכים ומתלבשים בהמדות הعليונות ועיין' מאייר בכל העולמו' וכמו חיות הנפש שמאייר ומתגללה תחליה במוחין בראש וראש' מאייר בכל הגוף כו', ובגלוותא הוא בבחיה' שינה שהוא הסתקות המוחין ומילא נעשה הועלם והستر בעולמות וכמ"ש אותן לא ראיינו כו', אך בחיה' עינא דעתך' שלא ינום ולא יישן הוא שומר ומקייף בחיה' ישראל דלעילא שלא יהיה ניקת החיצונים ח"ז מבחיה' ז"א כו', וכן הוא שומר ישראל למיטה) שלא יהיה קליזן לגמרי וכמ"ש לא מסתומים כו' לכחותם כו' (כבשה אחת בין ע' זאים והוא מתקיים שהוא מצד ההשגה הعليונה דד"ע בחיה' ע"ק שמשגיח על נש"י דוקא לשומרם מהעוקצים כו' שיתקיים כו' דבאמת אופן קיומם הוא בדרך פלא שאין שום מקום ע"ז ע"פ השכל אלא שהוא בדרך נס מבחיה' עצמות או"ס בבחיה' ההשגה הعليונה כו') ולכן ביטל את המעוררים מצד שבבחיה' של מעלה מן החכ' אין שם שינה כלל אף' בזה"ג כו' וד"ל.

סה"מ תרנ"א ע' צו

צח

והנה שם של מעלה כתמי לא ינום ולא יישן שומר ישראל דבחיה' או"ס הסוכ"ע לא יש שינה אף בזה"ג, כמו"כ יובן בנש"י למטה שנת"ל אני ישינה בגלותא על נש"י שהכוחות פנימים הם בבחיה' שינה כו' יש מדרי' בנש"י שלא יש בה שינה כלל אף בזה"ג כו'. יובן זה בנסיבות נש"י וגם בכל נשמה ונשמה بد"פ. והענין דהנה אי' באדר' דקכ"ט ע"ב בעניין דגים ונוני שבמים דלית כסותא על עינא ולא גבינה על עינא ולא נימין כו', וידוע דהנשומות הגבוים נקי' נוני ימא רבא וכמ"ש בהקדמת הזוהר בעניין רב המנוח סבא. דהנה ידוע דיש ים וארץ עלמא דאתכטיא ועלמא דאתגלייא והנשומות הנקי' נונא ימא הון נשמות דעלדאת'כ שהם דבוקים ומיווחדים באקלות בתכלית בל' שום פירוד כלל כו' והעיקר הון נשמות דעתך' דרשון ממים הعليונים בחיה' אור זורע לצדיק נשמות דמ"ה כו' וכמ"ש במ"א ההפרש בין ב' בחיה' נשמות הניל' (עמ"ש בד"ה צאניה וראינה תר"ז) דהנה עיקר ההסתור הוא בבחיה' ארץ מקור עלדאת'ג ולכן הביטל דנשומות דבחיה' ארץ הוא

בבחי' ביטל הייש כו' כמש"ש, אמןם בבחוי' ים אין שום הסתר כלל והם דבוקים לאלקות בלי שום פירוד וכמו דגמים שביןיהם שמהותן מים ומובלים תמיד במי הים בלי פירוד כו' וכמ"ש במ"א, אף גם כשהירדו הנשות דאצ'י למטה בעיה' לא נשתנו מהותן וכמ"ש באגה'ק בד"הஇ יהו וחיווה' חד, וכמו נשנות משה שgam למטה ה'י נשמה דאצ'י ממש דמשה משה לא פסיק טעמא בניהו וכמו שה'י באצ'י כן ה'י גם למטה בעוה'ז ולכן אמר על עצמו ונתתי מטר ארצכם וכי הוא הנותן כו' אלא שאומר כן על האלקות שבנפשו ונשנתו אינו מציאות בפ"ע כלל ולכן אומר ונתתי כו' וכמ"ש במ"א, וכמו"כ ה'י עוד נשנות גבוחות שgam למטה בעוה'ז היו אצ'י ממש וכמו יוסף ושלמה כמ"ש בלקורית בכיאור שוש אשיש, וכן נשמת רהמ"ס ורשב"י כו' והיינו שלא הסתיר להם כלל עזה'ז הגשמי מפני שרשות מבהי' עצמות בחוי' ים העליון, וידוע דים הוא בחוי' עיגולים מקיפים כו', ועל בחוי' זו אינו שייך העלמות והסתרים. וכיודע ההפרש בין יוסף להשבטים, דהשבט' בחרו להיות רועי צאן בכדי שענני העולם לא יבלבולם מהדבוקות לאלקות שבכדי שייהיו בבחוי' מרכבה לאלקות בחרו במלאה זו להיות בתהבותם בשדה כו', משא"כ יוסף ה'י מלך למצרים והוא ה'י השולט והמנาง כו' ומ"מ ה'י תמיד מרכבה לאלקות בלי שום פירוד שלא בילבל אותו עניini העולם והוא מפני שה'י נשמה דאצ'י מבהי' ים העליון ואינו שייך ע"ז העלמות והסתרים כו'. וזה דכתבי' על לעתיד ומלאה הארץ דעה כמהים לים מכסים כו' דעתינו הארץ מסתיר על האור האלקי ולע"ל יאיר למטה ג"כ בחוי' ים העליון בלי שום הסתר כו' וזה ע"ז נוני ימא דלית לו זון גביני ולא נימין דעתינו השינה נח"ל שהוא בחוי' העלם והסתר וזה שייך בנשות דביה' ע"ש שהעולם מסתיר להם, אמןם בנשות דאצ'י שנק' נוני ימא איז שייך שום הסתר והעלם כלל, וזה ע"ז עינא פקיחא דלא נאים כלל כו'.

והנה כמו שבכללות הנשות יש נשנות שאין בהם שינוי כלל והם דבוקות בנפשם גם בעוה'ז כו' כנ"ל, כמו"כ יש בכל נשמה ונשמה בפרט בחוי' דלא נאים. דהנה אי' בזוהר ברע"מ דבל נשמתה הוא קיימת בדיקוק אה קמי' מלכא קדישא, וידוע דמלכא קדישא הוא בחוי' ז"א בחוי' אור זרוע לצ"ע כו', וא"כ הרוי כל נשמה דביה' ערשיה מבהי' מים עליונים ויש בה כח ذיכורא, וכאשר נת"ל דבבחוי' זו אינו שייך שינוי צ"ל דבל נשמה אף דביה' ע"ש בחוי' זו דלא נאים. וזה ע"ז בחוי' פנימיות נקודת הלב שנק' תعلומות לב שאינו ישינה אף בזזה'ג. וזה ע"ז כח המס"נ שיש גם עכשו בזזה'ג אפי' بكل שקלים ופ"י שכל כוחות נפשם מוסתר אצלם לגמרי מ"מ כשנוגעים לו בעצם נקודת יהדותו ה"ה מוכן למסור נפשו על קדה'ש שאיןו רוצה בשוו"א ליפרד ח"ז מאלקות והוא מצד עצם נקודת הלב הנק' תعلומות לב שאיןו געלם ונסתור בעצם אף בזזה'ג, זו"ש כי הוא יודע תعلומות לב כי עלייך הorganנו כל היום דמה שעלייך הorganנו במס'ג הוא מבהי' תعلומות לב כו' וכמ"ש צמאה לך נפשי כו' אף בארץ צי' ועיף היינו עזה'ז הגשמי שמוסתר ונעלם האור האלקי ובפרט בזזה'ג שנסתור לגמרי וזהו בעלי מים שאיןו נראה ונגלה לחלוheit

אור הקדושה (וכמ"ש במא"א בעניין מדבר כו', אלא דייל דמדבר נק' ארץ יבישה לגמריו כו' עמ"ש בכיוור לד"ה נשא תקס"ג, וכפוא אמר בלי מים דייל הכוונה שאינו נглаה האור האלקרי) ומ"מ צמאה לך نفسית בעצם נקודת הנפש במס"ג ממש כו'. ואדרבה כח המס"ג הוא בזה"ג יותר מבוזה"ב וז"ש כן בקדש חיותיך פ"י הליאי בקדש חיותיך בצמאו ומס"ג כזה דבוזה"ג כו', דבוזה"ב שהוא עובדי ה' במוחין ומדות כו' ומ"מ לא ה' בהם כח המס"ג כ"כ כמו עכשו בזה"ג כו'. וכ"ז מפני שעצם נקודת הלב לא ינום ולא ישן כלל וע"ג דאייה לא חזי מזלי' חז שרוואה ושומעת כל הכרזים העליונים כו' דבח' זו שהוא בח' יחידה שבנפש תמיד חבוקה ודבוקה בר בבח' איס יחיד ומיחוד וכמ"ש ואתם בפנימיות נפשכם הדבקים תמיד בהוי' אלקיכם כו', ועל בח' זו אין העלמור' והסתירים כלל ואין שיר' שינה כו'. וזהו אני ישינה בגלותא שככל הכוחות דשל' ומדות ישנים בזה"ג שם בעולם והסתתר עד שהיינו כחולים, אבל ולבי ער דעתך נקודת הלב בח' תלומות הוא ער גם בזה"ג בלי שום העולם והסתתר כלל כו', וכמו שלמעלה בח' העצמות לא ינום ולא ישן כו' כמ"כ בנפשך שנק' תלומות לב לא ינום ולא ישן כלל כו').

סה"מ תרנ"א ע' קג

צט

הנה ידוע מ"ש הרמב"ם ז"ל בה" תשובה פ"ג ה"ד וז"ל אע"פ שתיקיעת שופר בר"ה הוא גזה"כ רמז יש בו כלומר עورو ישנים משנתכם ונרדמים הקיצו שתרדמתכם ותחפשו מעשיכם וחזרו בתשובה וזכרו בוראכם כו', וגם ע"פ הקבלה יציבא מלתא דתקיעת שופר הוא לעורר מבחן השינה וכמ"ש בפ"ח שער השופר וז"ל יכין עצמו אחר קה"ת לעורר הז"א משינתו כו', וגם בבריאת אדה"ר כתיה' ויפל תרדמה על האדם ויישן כו' וע"ז הר"ע התקיעות בר"ה يوم ברוא אדה"ר לעורר מבחן' שינה, וצ"ל סה"ע השינה למעלה ואיך מעוררים השינה ע"י תקיעה שופר, והנה בדוגמה כזאת מצינו במשנה סוף מס' מע"ש ומס' סוטה יוחנן כה"ג ביטל את המעוררים כו', והיינו שהיו אמורים עורה למה תישן ה' אל' וכי יש שינה לפני המקום והא כתיב הנה לא ינום ולא ישן שומר ישראל, והקשו בგמ' והכתיב עורה למה תישן כו' ותייצו דקאי על זה"ג כו' בזמנן שישראל הם בנחת ובשלוחה אז לא ינום ולא ישן כו' משא"כ כו', וצ"ל מה תלוי זה בנשי' למטה, אך כללות העניין הוא דהנה ידוע דפי' ישראל הוא לי ראש שנק' כבוי' ראש למעלה ולכן כל המשכות והגילוים למעלה תלוי בנשי' למטה, דכאשר נש"י למטה הם בנחת ובשלוחה כו', ופי' בנחת ובשלוחה אין הכוונה כפי' הפשט לבד דקאי על גשמיות, כ"א הכוונה היא ברוחניות שעוסקים בתומ"ץ ומגבירות את הנה"א על הנה"ב לאכפי' לסת"א עד שהנה"ב כפוף ובטל למחרי להנה"א ומכו"ש כשהבא לבח' את הפקא החשוכה לנהורא כו' זהו בח' נחת ושלוחה כו', ואז נמשך למעלה

ג"כ גילויALKOT, משא"כ כשיישראל הם בצדUr ואוה"ע בנחת והיינו דבחי" ישראלי שבו שהוא הנה"א הוא בצדUr מהעולם והסתור הגוף והנה"כ שמעלים ומסתיר עליו כמ"ש רשות מכתיר את הצדיק שסובבו ומקיפו מכל צד ופינה, דהנה"א מצ"ע ה"ה חפי/alkeit כנ"ל באורך, אמנם ע"י התגברות הנה"כ בריבוי התאותות ותענוגי עזה"ז ה"ה מתגבר על הנה"א דתוקפה דוגמא חולשה דהינו תוקף החומריות והగסות דנה"כ עושה חלישות בהנה"א שאינו מטעור כלל בעובדה בתבוננות ובاهו"ר כו', ואם לפעמים הוא מטעור קצת בתפלת בתבוננות ואהו"ר מיד הוא חולף ועובר והי' כלל hi' מפני שמתחלת hi' רק דמיונות שוא כו', וההעלם והסתור דנה"א גורם למעלה ג"כ כב"י בח"י שינה כו'.

סה"מ תרנ"ז ע' טו

ק

והענין דהנה הгалות נמשל לשינה דבשינה הוא הסתלקו' המדות, ובכללו' כל הכהות פנימי' מסתלקו' בעת השינה. וכ"כ למע' דכתבי לך ה' הגדולה והגבוי' הגדולה זה קי"ס והגבוי' זה יצ"מ. והיינו דכשмар גילוי בח"י המדות עליונות או ג"כ בח"י גילויALKOT למטה, וזהו"ע אותן מאייר בח"י מדות עליונות דקוב"ה שהוא בח"י גילויALKOT. אמנם בזה"ג שאינו מאייר בח"י מדות עליונות דקוב"ה בгалותא סליק לעילא ולעילא, לא יש ג"כ גילויALKOT למטה, וכמ"ש אותן תיננו לא ראיינו ואדרבה הוא העלם והסתור כו'. אמנם ארוז'יל וכי יש שינוי לפניו הקב"ה וכמ"ש הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל. והענין הוא דבזהר באדרא פריד דפעם כתבי הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל ופעם כתבי' עורה למה תישן הו', ומשני כאן בז"א וככאן בעתקיקא דבז"א שייך בח"י שינה והסתלקו', אבל בעתקיקא שהוא בח"י עצמו' א"ס שלמע' מס' השתל' לא יש בח"י שינה שהוא בח"י עינא פקיחא דלא נאם, דבבחי' או"ס שלמע' מס' השתל' אינו שייך בח"י הסתלקו', דани ה' לא שניתי ובבחי' זו נ麝ך גם בזה"ג. אלא שההפרש הוא דבזהgiloy הוא מבחי' ז"א שהוא בח"י ס' השתל' אז נ麝ך דוקא לנש"י וכמ"ש השקיפה ממוץ קדשך מן השמים וברך את עמד ישראל, דבבחי' ס' השתל' ישראל הם דבר חשוב ונ麝ךgiloy לישראל, אבל בא"ס שלמע' מס' השתל' כתבי' אם צדקת מה תנתן לו כו' וכחשיכה כאורה, ולכן אינו נ麝ך לישראל דוקא. ומ"מ הוא בח"י שומר ישראל, דגם בזה"ג שומרים את ישראל דכבשה א' בין ע' זאים והוא מתקיים אבל הוא בהעלם.

סה"מ תרנ"ח ע' קנב

קא

וזהו שינה בגלות, וכך במשל נסתלקו כל הכהות הנעלים, כמו"כ בנמשל ג"כ, דהנה כתיב בשוב הו"י את שיבת ציון היינו בחולמים, כמו החלום שרוואה בחלומו שני דברים הפקים כי בהיותו ער אין השכל יכול לקבל זה, ורק בעת השינה שנסתלק כח השכל ונשאר רק כח המדמה ע"כ יכול להיות שני הפקים כמו"כ בעבודה בגלות יכול להיות שני הפקים כי בעת התפללה הוא מתבונן באחד ומתפעל באהבה ולאחר התפללה חולף וועבר והי' לא הי' רק כח המדמה ועוצם השכל נסתלק, וע"כ גם האהבה והיראה שהי' לו בעת התפללה הי' רק דמיונות שוא, ולכון לאחר התפללה חולף וועבר, ומצד השינה שלמטה בנפש, גורם שינה למעלה ח"ז. דהנה בזוהר מקשה כתיב הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל וכתיב עורה למה תישן היי', ומשני כאן בע"ק וכן בז"א, דבבח"י עתיק יומין שם אינו נוגע מעשי תחתונים, ע"כ לא ינום ולא יישן ושופר ישראל תמיד, ומהמת זה כבשה אחת בין ע' זאביים והיא מתקימת, וכתיב ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מסתים, והיינו מהמת מקיף דעתך ששומר תמיד אבל בז"א שהם מקור למקור לעולמות שם נוגע מעשי תחתונים, וע"כ ע"י שינה למטה בנפש האדם, גורם שינה למעלה בז"א, וככ"ז בזמן הגלות.

סה"מ טר"ס ע'-tag

קב

וזהו מה שהгалות נדמה לשינה, דבאמת הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל, ואף בזמן הgalות לא ינום וכמ"ש ואף גם זאת בהיותם בארץ כו' וכדי שייהי' הגיליי מבבח"י סוכ"ע הוא ע"י הקדמת הgalות, דעתך הgalות הוא הסתלקו' האור, כמו האב שמסתיר א"ע וחפכו שהבן יבקש ויחפשנו וע"י החיפוש הוא מוצא אותו, כמו"כ בע' הgalות שהוא הסתר והסתלקו' האור נעשה החיפוש ביוטר כו', והוא ע"י הקדמת הgalות כו'.

סה"מ טרס"ד ע' ריח

קג

ומש"א אין שכחה לפני כסא כבודך דמשמע דגם בעת שא"ד' שכחני ומ"מ אין שכחה לפני כסא כבודך הוא בבח"י או"ס הסוכ"ע הנך' כסא כבודך וכמו השמיים כסאי כו', דכללות ההפרש מה שא"ד' שכחני ומה שאינו שיכח זהו בין בח"י סוכ"ע לבבח"י ממכ"ע דמצד ממכ"ע שיכח לפי שהאור דממכ"ע בא בבח"י התלבשות וככלות האור הוא מה שנתקצמצם להיות מקור לעולמות ולהיות העולמות כו', ומצד ריבוי ההתלבשות שיכח כו' כנ"ל, אבל בח"י

או"ס הסוכ"ע אינו שיר לחיות מקור לעולמות ואינו בא בבח"י התלבשות כלל ולכן בבח"י זו אינו שיר שכחה, והעיקר הוא בח"י פנימיות המקיף דשם אינו שיר עניין העזיבה ג"כ כו' וכמ"ש הנה לא יnom ולא ישן שומר ישראל בח"י עינא פקיחא דלא נאים משום דלית גביניין דמכסין עליון והיינו בבח"י סוכ"ע אשר הארה מבח"י זו נמשך תמיד לנש"י דזהו בח"י תל העליון שלא מיעזר ונמשך תמיד בבח"י אתעדל"ע מצ"ע שעוז"ג שראשי נמלא תל ריסיס לילא דבלילה זמן החשך שלא יש שום עבודה בבח"י אתעדל"ת כו' נמשך בח"י תל העליון לעורר את הנשומות כו', ווז"ש ואף גם זאת כו' לא מסתים כו', שגם בזמן הגלות שהוא בח"י זמן החשך שמאך הפנימיות יש בח"י שכחה מ"מ לא מסתים מצד הארת בח"י הסובב שמאיר ונמשך תמיד בנש"י כו'.

המשך טرس"ו ע' רמה

קד

דרשו ה' בנסיבותיו בזמן שהוא מצוי כו' דממי לא ימשיך לב כא"א מישראל שיתעורר בתשובה שלימה וכמו שנראה בחוש דעתשיות לכל או"א מישראל במקל יותר לבוא לידי תשובה כו', ובד"כ כל הלבבות עומדים אז בתעוררויות כו', שהו מפני קירוב המאור אל הניצוץ Dao מתעורר מילא הניצוץ לעלות כו', דמ"מ ה"ז בהעלם והתשובה היא בכך עצמו אלא שהוא ע"ז עוז וסיווע כו', וכך יש ג"כ בשמריה דאו"מ העליון ששומר למשתרם בלי נודע לו מאי ישתתר שנק' שמריה בהעלם וכמו על נחליו ירחק בזו"ג שיפروس עליהם סוכת שלומו ויגן בהעלם לבטל כל גזירה כו' וכמו לא יnom ולא ישן שומר ישראל כו'.

המשך טרס"ו ע' ת

קה

כת"י הנה לא יnom ולא ישן שומר ישראל והקשה בא"ר כת"י עורה למה תישן כו' וכתי' הנה לא יnom ולא ישן כו' ותי' כאן בז"א באן בע"ק. דהנה עניין השינה שיר רק במדרי' שהן בבח"י התלבשות אוורות בכלים דשם שיר עניין השינה שהו"ע הסתלקות האור וכמ"א בגלותא קובייה סליק לעילא ולעילא וכמ"א' וכד אתה تسלק מנייהו כו' שבבח"י פנימיות האור (דהיינו בח' המוחין) מסתלק מהם ונשאר בח"י החיצונית בלבד ותו"ז נתעלם ומסתחר מאד כו'. אבל בבח"י עצמות או"ס שלמעלה מבחינת התלבשות אינו שיר בח"י סילוק והעלם ח"ז. וכדי' בזוהר דרישא לא אתתקן היינו בח"י ג"ר דעתיק לא אתתקן שלא נتلבשה בלבושים נק' תיקוני' וכמו שכחוב בתו"א ד"ה פתח אליו' וכמבו' במ"א דהנה ידוע דהתלבשות העליון בחתanton הוא רק בח"י ז"א שבו לא בבח"י ג"ר שבו. ובכל פרצוף בח"י הג"ר שבו הן בבח"י העילה שלמעלה

מןנו ואידי דטריד למיבלו לא פלייט לזאת אינו בא בבח"י התלבשות בהתחthon כו'. מ"מ להיות שהוא בח"י עלול ובבח"י מקבל מהעליון ממנו מובן שמצד עצם מהותו שייך בו ג"כ עניין ההתלבשות שהרי הוא עצמו מלביש את המדרי' העליונה ממנו שהוא בבח"י עלול לגבה וממילא מובן שהוא בערך ההתלבשות כו' ורק להיותו טרוד למיבלו משוויז לא פלייט ומתלבש בהתחthon כי' (ולפ"ז בבח"י מה' דחכ' שזהו בח"י האין דכתר ממש כמ"ש במ"א וא"כ בבח"י זו שבכח' הרי החכ' אינו בבת עלול ומקבל כ"א הוא בח"י מהות העליון ממש, י"ל דבח"י זו אינו בבח"י התלבשות בעצם כו'). אמן בבח"י עתיק אינו שייך עניין טריד למיבלו להיות שאינו בבח"י עלול ומקבל שהרי זהו בח"י תחתונה שבמאצל ממש שאינו שייך שם עניין עוזע ח"ז ונק' עתיק ע"ש ההעתקה כמו המעתק מספר ספר כו' וכמ"ש במ"א. לזאת בח"י ג"ר דעתיק ה"ה בעצם שלא בבח"י התלבשות כלל. ועוז"א רישא לא אתקן דבח"י רישא דעתיק אינם בבח"י התלבשות כלל כו'. ומה שייך התלבשות הוא רק בבח' זית דעתיק וממתלבשים בא"א בח"י ריש הנצלים וא"א בא"א כו', אבל בח"י ג"ר דעתיק אינם מתלבשות כו'. ועוז"ג הנה לא ינום ולא יישן דאיינו שייך שם עניין השינה ח"ז ונק' בזhor עינא פקיחא ולא נאים דהינו دمشן נמשך השגחה גם בזה"ג כו'.

סה"מ תרגס"ט ע' קא

ק

וזהו ולא ראה عمل בישראל לא בח"י عمل מלאכה כ"א عمل תורה כו'. וזהו הו"י אלקיו עמו וקאי על ש' הו"י דלעילא וכ"מ מהמד"ר דאי' ע"ז אתה אמרת לך קבה לי יעקב, פרדס שיש לו שומר אין הגנב יכול לכנות לתוכו, ישן השומר הגנב נכנס, ואילו הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל הה"ד הו"י אלקיו עמו. וידוע دمشق' שהנה לא ינום כו' זהו בח"י ש' הו"י דלעילא כו', והיינו גילוי דבח"י ישראל ומשוויז לא ראה عمل כו'.

סה"מ תרגס"ט ע' ריב

ק

והנה בח"י סתים דקוב"ה הוא מאיר בזמן הגלות דוקא ביוטר כמ"ש לא ינום ולא יישן שומר ישראל שלפעמים כתבי לא מאסתים ולא געלתים לכלותם אך זהו עוד יותר (בל"א נאר דאס אייז נאר מער) שלא ינום ולא יישן כלל שזהו מצד עצמות אווא"ס כדאי' בזhor כתבי עורה למה תישן וכתי' הנה לא ינום ולא יישן כאן בז"א כאן בעתיקא ודוקא בזמן הגלות שאו הוא העלומות והסתורים ביוטר דקוב"ה בgalotaa סליק לעילא ולעילא אז דוקא מאיר בח"י העצמית דוקא.

סה"מ תרגס"ט ע' רבלט

קח

הטל הוא מבחי' ג"ר דעתיק והוא טלא דעתיך מעתיקה מעצמו' בח' עתיק שאינו בא בבח' הלבשות כלל כו', וכמ"א רישא לא אתתקן דבח' ג"ר דעתיק אינם באים בהלבשות כו', וע"כ המשכה שם היא שלא ע"י העלתה מ"ז כו', ועוז'ן הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל בח' עינה פקיחא דלא נאים כו', והיינו שאין ע"ז שום העלם והסתור דלית גביניין דמכסין כו', ונמשך בבח' אתעדל"ע מצ"ע שלא ע"י העלתה מ"ז כו'.

המשך תער"ב ח"ב ע' א"ע

קט

וזהו דגלוות מצרים נמשל לשינה וכמ"ש אני ישנה בגלותא דמצרים כו' וכתי' עורה למה תישן כו' וכמו עד"מ באדם כשהוא ישן יש בו כל כחות הנפש ממש כמו שהוא בהיותו ער רק שהם בעלם ואינם מאירים בגilio' בח' הכות פנימיים כמו השכל והמדות וכן הכות דראי' ושמיעה כו'. ועד"ז יובן למעלה עניין הגלות שנמשל לשינה שאינו מאיר בגilio' בח' הכות הפנימיים בח' ח'ב' וחג'ת כו' רק מה שצורך להיות לצורך קיום העולמות כו'. וכמו שגם בשינה נשאר מה שנוצר בהכרח לצורך קיום חיות הגוף כו', וכ"ז הוא בבח' ז"א משא"כ בעתיק כת' הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל כו' וכמ"ש באדר' דCKER ע"ב ובאדרא"ז דרפ"ט ע"א דעינה דעתיקא הוא עינה פקיחא דלא נאים כו' והוא שומר ישראל גם בזה"ג כו', ובאד'ר שם פ"י שומר ישראל דלעילא היינו בח' ז"א דאבא ונק' ישראל ע"ש לי ראש היינו המוחין בח' הדמנשכים ומתרבשים בבח' מדות העליונות ועי"ז מאיר בכל העולמות וכן גilio' חיות הנפש מאיר ומתגלה תקופה במוחין כו' כמ"ש בס"ב וכידוע בענין ר"ה שנק' ראש כו', גם נק' ישראל ע"ש כי שרית עם אלקים כו', דהמוחין הן שמות הו' (והיינו בח' גדלות המוחין משא"כ בח' הקטנות כו' וכמ"ש בפער' שער יצ"מ) וש' הו' מושל ושולט על שי' אלקי' שלא יסתיר ויעלים כו' (וענין השליטה הוא על ב' אופנים הא' הוא להיות ביטל הייש לאין רק שהbijטל הוא מבחי' קדש שמצד החכ' וכמו הטעו לחכם כו' וכמ"ש במא', והוא ע' קדש עצמן במותר לך בבח' קדש שמצד החכ' והיינו לא ע"י השגה והتابוננות שזהו ע' פטו"ד כ"א בבח' התוקף שבנפש למשול על עצמו כו', וכענין הגilio' דש' הו' הוא כמו שמאיר ע"י שי' אלקי' דאלקי' בגימ' הטבע והגilio' דש' הו' הו"ע רוממות הטבע כו', והן ניסים המלובשים בדרכי הטבע ומ"מ הוא בבח' נס ונא' ע"ז ראו כל אפסי ארץ את ישועת אלקינו, שיש בזה גילויים נעלמים מאד כו', וזה מהובן בתו"א ד"ה מזווה מימין כו'. והב' והוא שיהי' גilio' שי' הו' ממש דבעבודה הוא בח' יחו"ע בבח' ביטל ממש כו', ובגilio' דהוו' שיהי' ניסים היוצאים מדרכי הטבע כו' וכמ"ש על מה"ז ויקרא העמק שאלת או הגבה למעלה

כו') והשינה הוא הסתלקות המוחין וההויבות מהמדות ذ"א וע"כ בגלות אותןינו לא ראיינו כו', אך ע"ק נק' שומר ישראל בח"י ישראל דלעילא שלא יהיה בזוה אחיזה יניתה כו' ובכלל בח"י הקיום כו', וככל' באור הגנוו דו"י מתקיים עלמא כו' וככ"ב באד"ר בענין עינא דעתיקא כו' ועלמא הוא בח"י ז"א בו' כנודע.

סה"מ עזרית ע' קנו

ק'

אך העניין הוא דהנה גלות נמשל לשינה, ועד"מ בעת השינה הרי הנסיבות מתעלמים דשלב ומדות מתעלמים בעת השינה, ומ"מ ה"ה חי דגם בעת השינה יש בו חיota הנפש שמהי' את הגוף רק שאינו נראה ונגלה החיות, דכשהוא ער החיות בגילוי ובעת השינה הוא בהעלם כו'. ועד"ז יובן למלחה דכתבי' לך ה' הגדולה והגבוי' ואמרז'ל בgam' הגדולה זו קרי"ס והגבוי' זו יצ"מ כו'. דכאשר המדות מאירים בגילוי אzo מאיר גילוי אלקות למטה, אבל כאשר אתה تستלק מניחיו שהמדות הן בבח"י הסתלקות ושינה והיינו בזוה"ג דани ישנה בגלותא, איז הוא בח"י העולם והסתתר גמור, וזהו שא' ירמי' ודניאל אי' נוראותיו ואי' גבורותיו שהמדות הן בבח"י הסתלקות ושינה כו'. אך שינוי זה הוא במידות אבל בעצמות או"ס לא יש שינוי ח"ז וכי יש שינוי לפני המקום וכמ"ש הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל, שגם בזוה"ג נמשך בח"י עצמות או"ס כו' רק ש מבח"י זו יכול להיות שישיו גוים מרקדין בהיכלו כו' דכאשר מאיר גילוי אלקות אין מקום לרע כלל אבל בהמשכה עצמות או"ס יכול להיות שגוים כו' ומ"מ ה"ה שומר ישראל וכמ"ש ואף גם זאת כו' לא מסתים כו' כבשה אחת בין ע' זבים והוא מתקיים כו' זזהו הן גבורותיו שכובש את יצרו כו'.

סה"מ פרית ע' רסז

כ"ק אדמו"ר מהוריביץ

קיא

עם זינען פאראן דריי מדראיגות, די ערשות איז עין אחת וואס אויף דעם זאגט דער מדרש בזמנן שאין ישראל עושין רצונו של מקום מבית עליהם בעין אחת, וואס דאס איז דער שם אלקים וואס איז העלם והסתתר. די צוויטע מדרישה איז שתי עיניו וואס אויף דעם זאגט דער מדרש בזמנן שישראל עושין רצונו של מקום מבית עליהם בשתי עיניו, וואס דאס זינען די שמות הו' ואלקים, וואס דאס איז גילוי אור, דאס איז אבער גילוי אור פון סדר השתלשלות. די דרייטע מדרישה איז עין אחת נאר דאס איז די אויג פון עתיקא קדיישא וואס לא ינום ולא יישן שומר ישראל, דאס איז די העכسط דרגא. און דער גילוי פון דער מדרישה, את דאס איז געווען די בקשה פון דניאל'ז אין זיין תפלה, וואס דערום זאגט ער עינך וואס

**בידע אויגען זיינען ווי אײַן אויג, דאס מיינט די אויג פון עתיקא קדישא, וואס
דארט זיינען אלע ישועות.**

סה"מ אידיש ע' 47

קִיבָּ

אך הכוונה הוא בכללות ישראל, דאייש פרטיא אם יש בו אחת משלש אלו הוא רשע גמור ועוזן (תהלים נ, טז) ולרשע אמר אלקיהם מה לך לספר חוקי, דאיינו מועיל לימוד התורה שלו אם לא עשה תשובה, אבל בכללות ישראל הנה להיות דהתורה היא המשכה עצמית ממש, דכמו שהם למטה יהיו נשומות בגופים גשמיים כלים לעצמות אוואס ושייה הרשות עצמות אוואס ב"ה בהם, ולזאת בעזנו ביטול תורה ה"ה בהתעלמות ח"ז ואינם כלים כלל, ולכנן גם אם هي ח"ז עניינים אלו ורוב ישראל עוסקים בתורה ואין בהם חטא כלל הרי ממשיכים בהי העצמות, שע"ז הנה מתתקן גם פגם זה ולכנן יותר עליהם, אבל בעזנו ביטול תורה הוא הסחלהקות והתעלמות כללות האור, והוא בדוגמה השינה שהכחות מתעלמים בעצם הנפש. וזהו בשעה שישראל עושים רצונו של מקום הנה לא ינום ולא יישן, שנמשך בחיי העצמות בנש"י ע"י התורה, אבל בשעה שחוטאין לפניו עושה עצמו כישן, דבשינה הנה הכחות דשכל ראי' ושמיעתם מתעלמים ומסתלקים, דהסילוק אינו סילוק אמיתי שהרי ישנים אלא שאיןם פועלם פועלתם בגilioi, שהרי היישן הוא חי בכל האברים ויישנים ג"כ להכחות, וכמו הראי' שהרי רואה בחלומו והדומה, אלא שכ"ז הוא בעולם.

סה"מ תרפ"א ע' קפז, סה"מ תש"ח ע' 115

קִיגָּ

וזהו בחיי העין אחת שלמע' מהב' עינים דבר' עינים זה צייר קומה בחיי ההשתלה' דאדם העליון דכתיב ועל דמותה הכסא דמות כمرאה אדם עליו מלמע' צייר אדם הם ב' קוין והגם דבכללות צייר אדם הם ג' קוין, אמנם קו השלישי שהוא קו האמצעי הוא הכלול ומהבר ב' הקוין והינו דקו האמצעי הוא בחיי כי לא אדם שבאדם ולכנן הוא הכלול ומהבר ב' הקוין וצייר אדם הם ב' קוין יד ימין ויד שמאל חו"ג עין ימין ועין שמאל שהוא ג"כ חו"ג, אבל עין אחת הוא מה שלמעלה מהב' עינים ובו כתיב הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל, דלפעמים כתיב עורה למה תישן הוי' ולפעמים כתיב הנה לא ינום ולא יישן הוי' וא"י בא"ר כאן בז"א וככאן בעתיק דז"א שהוא סדר השתלה' ושיך בו העלים והסתור ולכנן שייך בו פתיחה וסגירה וכנ"ל שזהו העלם וגilioi וע"ז נאמר עורה למה תישן ושייך בו התערורות אבל בעתיק דאיינו שייך בו העלם והסתור כלל וככדי' בזוהר דלית גבנין דמכסין עליהון לכן בו נאמר הנה לא ינום ולא יישן כו', וזהו ג"כ דכתיב

ראו עתה כי אני הוא ואין אלקים עmedi דראוי בב' עינים שהזו בחי ראו כי הוי' ואלקים דמאייר הגילוי דשם הוי' ועוד יותר דשם אלקים מגלה האור דשם ה', וכידוע בעניין הצמוד שהוא בשבייל הגילוי שהוא המשכה עצמית) אבל לעילא מזה הוא העין אחת שלמעלה מהראוי' בב' עינים וזהו ואין אלקים עmedi דלית שמאלא בהאי עתיקה.

סה"מ תרפ"ג ע' קסח

קיד

גם עתה בזמן הגלות אשר סבבוני גם הקיפוני בנסיבות קשות ובכ"ז הנה מקיימים את התורה והמצוות שהם מס"נ בפומ' הנה הטה אונך ושמע פכח עיניך וראה והאר פניך על מקדש השם שיהי' בנין ביהמ"ק בפומ' ועינך בח' עין אחת שהוא בח' עינא דעתיקא אשר לא ינום ולא יישן שומר ישראל, ואיתא במדרש וכי הוא רק את ישראל שומר הלא שומר את הכל אלא שהוא כב' שומר ישראל ובזכותון הוא שומר את הכל הנה האר פניך שיגלה בח' הפנימי' ויתגלה בח' עינא דעתיקא אשר בכח ההוא יודחו כל המונעים והמעכבים על התורה והעבודה ויהי גילוי לעין כל דוכל אויביך שהם אויבי התורה והמצוות יכרתו.

סה"מ תרפ"ג ע' קסח

קטו

גם בזמה"ג הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל, שהוא תמיד שומר את ישראל ובאמת הרי אלו רואים במוחש דעתם ישראל הואה בהנאה באופן נסי [וכמא] כבשה אחת בין ע' זאים והיא משתמשת בשמרה שלמעלה מהנאה הטבע.

סה"מ תרפ"ט ע' 192

קטז

והנה בזמן שיישראל עושים רצונו של מקום אז הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל דאו הוא זמן שהוא כב' ער והיין גילוי אור עצמי, דהנה רצונו ש"מ הוא שהתחTONIM ימשיכו את האורות והגילוים העליוניים ע"י העבודה תורה ומצוות בעבודתם, בכח עצמו, והם בשני אופני עבודה, הא' בסדר והדרגה באהבה שע"פ טו"ד, והב' העבודה דמס"ג, דבאופן הא' הואה עבודה הבירורים למצות ל"ת לדחות את כל דבריהם האסורים ע"פ התורה ובמצות עשה לעשות כלים לאלקות, ובאופן הב' הואה בעבודת הנסיוונות שבאים במס"ג, דע"י העבודה דאו פן הא' הואה המשכת אורות וגילויים העליוניים בסדר השתל' וע"י העבודה באופן הב' הואה המשכת אור עצמי שלמעלה מהשתל'.

סה"מ ה'ש"ת ע' 9

קייז

להיות דע"י תורה היא המשכת האור בನש"י וא"כ ביטול תורה נוגע בהכלל כלו שאין נמשך האור בנש"י ומילא ההעלם וההסתר ביותר וזהו שוייתר על ג' עבירות אלו היינו גם אם היו עניינים אלו אבל רובן של ישראל היו עוסקים בתורה ואין בהם חטא ועוז ה"י מ"מ נמשך האור דאו"ס והי" מתקנו הפגם וזהו שוייתר עליהם אבל ע"י ביטול תורה הוא סילוק כללות האור והרו"ע השינה שהוא בח"י הסתלקות הכהות שמتعلמים בעצם הנפש, וזהו שבזמן שישראל עושים רצונו של מקום שעוסקים בתורה ומצוות איזה הנה לא ינום ולא יישן שנמשך או"ס בנש"י ע"י התורה.

סה"מ תש"ג ע' 118

קיה

וזהו אלקים זנוחנו פרצתנו שע"י העזיבה הוא פרצתנו דעתיבה היא בבח"י או"ס הבל"ג דהינו בח"י המקיף, וידוע דהמקיף הוא בבח"י שומר וכמוש"א אתה משמרת בקרבי שזהו ע"י המקיף, אך בהסfir המקיף ח"ז איזי פרצתנו כמ"ש המצח"ד כמו עיר שנפרצה חומתה ובאה עליינו המלחמה מכל צד, הן מהנה"ב שפתחה את האדם להתענג מהדברים הגשמי" שבהם הניצוצות דתחו שצרים לברכם והן מהקל"י וסת"א שלוחמי נגד הקדושה להכשיל את האדם ולהפלו ר"ל ומ"מ ישנה השמירה מלמעלה תמיד וכמ"ש הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל והוא מבח"י פנימי" המקיף בח"י עינא פקיחא דלא ניים.

סה"מ תש"ה ע' 36

קיט

וזהו עין א' שלמעלה מב' העינים. דבר' עינים הן בח"י חור"ג דזהו סדר השתלי' והוא בח"י צייר אדה"ע כמ"ש ועל דמות הכסא דמות כمرאה אדם עליו מלמעלה,adam הוא בח"י ב' קוין חור"ג. והגם שיש ג' קוין חג"ת, אמן קו האמצעי דתפארת הוא שכולל ומחבר ב' הקווין דחר"ג, והוא בח' כי לא אדם הוא שמאיר בח"י אדם וע"כ הוא מחבר, אבל עיקר צייר אדם הוא ב' קוין וכמו יד ימין ויד שמאל בח"י חור"ג וכמו"כ עין ימין ועין שמאל ג"כ חור"ג, אבל עין א' שהיא למעלה מב' העינים היא בח"י עינא דעתיקא דבר' אמר הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל. שלפעמים נא' עורה למה חישן ולפעמים נא' לא ינום ולא יישן, ואי' באדר' כאן בז"א וכאן בעתיקה קדישא. והיינו דבז"א שיך בח"י העלים. וכన"ל דמהחכ' ולמטה הו"ע השתלי' ובשתלי' הרי שיך העלים וגilio, וזהו מבית עליהם

בעוינו אחת דפottaח א' וסוגר א' שהו"ע העלם וגילוי. משא"כ בעתיק אין שיד בחיי העלם והסתור. וכמماמר הזהר דלית גבנין דמכסין עליון.

סה"מ תרצ"ד ע' קה, סה"מ קונטרסים ח"ב רפג, ב

כ"ק הרה"ג הרה"ג המקובל מוהר"ר לוי יצחק

קכ

אח"כ אמר האי היכלא איהו פקיחא דעתני דלא נימ הינו לא כמו בז"א שיש בו שינוי לפעים כדיוע בענין הדורמייטה דז"א, וכתיב עורה למה תישן הווי, ויקץ כישן ה, משא"כ בינה היא פקיחא דעתני דלא נימ שאין בה שינוי ח"ז (וכמ"ש הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל, שבינה שהיא שומרת את ישראל דלעילא אין מה תנומה ושינה ח"ז) איהו אשגח תדייר לאנהירא למתא כו' הינו בינה שאין בה שינוי איהי משגחת להאר לו"א אפילו בעת שז"א הוא ישן שנסתלקו ממנו המוחין עכ"ז בינה שהיא אינה ישנה משגחת ביה להארו, והוא מה שגם בעת השינה דז"א נמשך בו החסד לבינה להארו כמו' ATI חסד ופריש לון כמ"ש בפער"ח שער ר"ה פ"ד בד"ה מ"ק ובמק"מ פ' אחרי דעת ע"ב ע"ש.

לקוטי לוי יצחק לזהר יתרו ע' נז

כ"ק אדמור"ר מלך המשיח שליט"א

קכא

ועפ"ז יובן התיווך דב' הפירושים בפדה בשלום נפשי [פירוש הפשט שפדה גו'] קאי על הקב"ה ופירוש חז"ל שפדה גו' קאי על האדם העוסק בתורה ובגמ"ח ומתרפל עם הצבור], כי זה שהקב"ה פודה את ישראל [יעד להענין כפשותו, שגמ בזמנ הגלות הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל], שהקב"ה שומר את ישראל הן ברוחניות והן בגשמיota, אז קיין זאל זאל קענען אנריין ח"ז, וכਮבוואר בפרטיות בהמזמור יושב בסתר². ועד ש(א"כ) יפדה את ישראל מהгалות] נעשה זה ע"י האדם (ע"י עבדתו בגין הקווין), פדאני לי ולבני. ועי"ז, הפדי שלמלמעלה (פירוש הא' בפדה בשלום) היא באופן נעללה יותר מכמו שהוא מצד עצמה.

סה"מ מלוקט ח"ב ע' י³

1) תהילים קכא, ד.

2) שם מזמור צא. ולהעיר, שמזמור זה הוא בהשיעור תהילים (חדשי) די"ט כסלו (וראה שיחת ליל כ' כסלו תרצ"ד ס"א ואילך – לקו"ד ברך א צז, א ואילך (בענין המזמור תפלה למשה). לעיל [סה"מ – מלוקט ח"ב ע' ג] הערא 4).

3) ד"ה פדה בשלום נפשי תשלה'ח.

כב

אמנם . . . יש בזה עוד קושיה איך שיר עניין השינה למעלה והרוי לא² ינום ולא יישן שומר ישראל. ובabar שהוא כמים הפנים לפנים גו'³, וכידוע פירוש הבעש"ט⁴ ע"פ⁵ הוי צלך, דכמו הצל הרוי מה שהאדם עושה נעשה אותו הדבר גם בהצל, אך מה שהאדם למטה עושה נעשה כן בהנהגהadam שלמעלה. ועלמא עללאה כגונא דעתמא תחתה, וככדייתא בזוהר פרשת תצוה⁶ תא חזי כי עלמא עללאה לא יהיה לי⁷ כגונא דאייהו קיימת, אי אייה קיימת בניהרו דעתפי מהתא, כדין הכי נהרין לי מעילא, משא"כ ח"ז כאשר להיפר. וכן הוא גם בעניין השינה, שע"י השינה שבאדם שלמטה הנה ע"ז נעשה גם למעלה עניין השינה, תמורה זה אשר לא ינום ולא יישן שומר ישראל, אמן מצד עניין השינה שלמטה צריך לחשוף עצות שייהי' עורה למה תישן גו'.

ד"ה בלילה ההוא תש"כ⁸

1) ראה גם אוּהָת מגלה אסתר (קה"ת תש"ג) ע' רצג ואילך. ומצינו שם לביאוּהָז פ' שמיני – ראה ביאוּהָז לאַדְהָמָע'צ שמיני סז, טע"א ואילך. להצ"צ ח"א ע' שכח ואילך.

2) תהילים קכא, ד.

3) משלי כז, יט. וראה תניא פמ"ז (סה, א).

4) כש"ט (הוצאת קה"ת) הוספות סימן ס (פה, א). ושם. וראה גם לקו"ת בלק עד, ג. סה"מ דברים ח"ב ע' יז. ושם. ג.

5) תהילים קכא, ה.

6) ח"ב קפד, ב.

7) תהילים מז, כד.

8) הנחה בלתי מוגה – סה"מ פורים ע' קא.

כב

כתב במדרשי נדדה שנת המלך שנת מלכו של עולם, שזו מלך מלכי המלכים הקב"ה, שאו נתגלה בחיה הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל², אשר מזה מובן, דכשם שע"פ פשטוטו של מקרא ה' בזה חידוש דבר ושינוי, שנדדה שנת המלך כפshoototo, הנה כמו"כ הוא גם בפנימיות העניינים, לפי ההסברה Dunnada שנת המלך הכוונה לשנת מלכו של עולם, שזו יש ג"כ שינוי וחידוש דברים. לדכארה אינו מובן מהו החידוש כאן, והרי הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל. והסבירו

1) יל"ש עה"פ (רמזו תנתנו קרוב לסופו), מגילה טו, ב.

2) תהילים קכא, ד.

בזה, דהנה אמרו ר' זעיר³ דעת מה למלعلا ממר, וידועה תורה אדמור' הזקן בזה⁴, שייהודי צריך לדעת (או אָאֵיד דְאַרְפּ וְוִיסְזּ) דמה שלמלعلا, כל העניינים שנמצאים למלعلا, הם ממר, שתלוים בעבודת האדם למטה, ועד שאפילו עניין של אתערותא דלעילא שאין אתערותא דלחתא מגעת לשם, הרוי היא ג"כ לא שריא אלא באתר שלמים⁵, ועד שמבואר עוד יותר, שאעפ"פ שהוא עניין שלא שייך לומר בהה הכתנת הכללי, מאחר שהוא אתערותא דלעילא שלמלعلا מעתערותא דלחתא, אך מ"מ הכרה ומיען זה צ"ל גם למטה, ובדוגמה מה שמבואר⁶ שכדי לעורר את את המאדר שלמלعلا, הוא ע"י העבודה דבכל mAדך למטה, וע"כ הנה בעת צריך לעורר בחיה הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל, צ"ל שגם למטה בהמעמד ומצב של ישראל בעבודתיהם יהיה באופן כזה, אך בשעה שהמעמד ומצבינו באופן כזה, ואעפ"כ נדדה שנת מלכו של עולם, הרוי בזה הוא החידוש. ולא רק שהוא חידוש שאין התעוורויות כלל, אלא אפילו כביש התעוורויות זו, אך ההתעוורויות היא בגין ערוף, אפילו לא מעין ובדוגמת העבודה דבכל mAדך, מאד שלך, שמעורר המאדר שלמלعلا, הרוי זה ג"כ נס, ואדרבה תוקפו של נס, שהתעוורויות זו תפעל שייהי נדדה שנת המלה, מלכו של עולם, שבחיי הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל יהי בגלוי.

ד"ה בלילה והוא תשכ"ח⁸

(3) אבות פ"ב מ"א.

(4) הובאה בסה"ש תשכ"ג ע' 12. תש"ד ע' 23. "היום יומן יג איר. וראה גם צוואת הריב"ש (הוצאת קה"ת) סימן קמבר (כח, א). לקו"א להה"מ (הוצאת קה"ת) סקצ"ח (ג, סע"ג). או"ת להה"מ קיב, ב (בhhוצאת קה"ת), תש"מ ואילך – סימן תפ. (5) ראה זה ג"כ, ב. לקו"ת שה"ש כב, ב.

(6) תור"א מקץ לט, ריש ע"ד. סהמ"ץ להצ"ץ קכג, ב. שם קס, ב. ובכ"מ.

(7) ואתחנן ז, ה.

(8) הנחה בלתי מוגה – סה"מ פורים ע' קען.

קד

אמנם ישנו עוד פירוש בעניין עדי עד, דקיים על ספירת הבתר שלמלعلا מסדר ההשתלשלות (והוא ע"פ פירוש רש"י והתיב"ע בפסוק דלקמן), כי אדרבה, מצד גילוי שבסדר ההשתלשלות שהוא במדידה והגבלה הרוי אי אפשר שייהי עניין הבטחון, ודוקא מצד למלعلا מה השתלשלות יכול להיות עניין הבטחון. דזהו מ"ש² הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל, דישראל הינו ז"א ושומר ישראל הינו המקיף שלמלعلا מז"א, ולכון דוקא בבחינה זו אפשר להיות תכילת הבטחון.

ד"ה והנה פרח מטה תשל"ד³

(1) חזקאל טז, ז. וראה לקו"ת פקודיו ד, ד.

(2) תהילים קכא, ד. וראה אמרי אדה"ז תקס"ד ע' קנט. ובכ"מ.

(3) הנחה בלתי מוגה – סה"מ במדבר ח"ב ע' מא.

קכח

והנה במדה שאדם מודד בה מודדין לו, דכאשר האדם למטה עובד עבודתו כראוי וכו' ובאופן של ערות או הוא ממשיך כן גם מלמעלה. דינה כתיבי השקיפה מעוז קדשך מז השמים וברך את עמר את ישראל גו, דכאשר למטה האור הוא בגيلي (היפך עניין השינה), הנה אז ישראל נראים לדבר חשוב, עד שנייה השקיפה גו וברך, דכל השקפה שבמקרה לרעה חוץ מהשקיפה כו' שהופך מدت הרוגז לרחמיים, כי כשהועשים רצונו הנה לא ינום ולא יישן. משא"כ כאשר אני ישנה בגלותא הנה אז ציל ויקץ כישן ה³, צריך להקיז מבחן השינה. ואף שנאמר כאן כישן בכ"ה הדמיון, שהרי גם אז לא ינום ולא יישן שמיר ישראל, וכדיותא במדרש⁴ מה צבי זה בשעה שהוא ישן עינו אחת פתוחה ועינו אחת ק茂צתה, כך הקב"ה בשעת גלותן וצרתן של ישראל נתן עינו עליהם לשומרם [ועין זו פועלת גם על העין השנייה], כਮובן מהמובואר בהדרושים המבארים עניין זה⁵ מ"מ עדין צריך להיות השקיפה מעוז קדשך מן השמים וברך את עמר את ישראל בטוב הנראה והנгла.

ד"ה בלילה ההוא תש"מ⁶

(1) תבואה כו, טו.

(2) פרש"י עה"פ וירא יח, טז. וראה ירושלמי מע"ש פ"ה ה"ה. וראה אזה"ת תבואה ע' תתרמא (ס"ב).

(3) תהילים עה, סה.

(4) שהש"ר פ"ח, יב. וראה זה"ב יד, א.

(5) דרך חיים שער התפללה קח, ד ואילך.

(6) הנחה בלתי מוגה – סה"מ פורים ע' רפה.

קבו

ארז"ל¹ בלילה ההוא נדדה שנת המלך זה מלכו של עולם. והיינו, דהgam שאין מקרים יוצא מיידי פשוטו² שנדדה אז שנת המלך אחשורוש, וככאשר קוראים את המגילות ולומדים פסוקים אלה אסור לשלויל חיו את העניין כפשוטו, מ"מ הרי זה שנדדה שנת המלך למטה קשור ונשתלשל ממה שנדדה שנת מלכו של עולם. כלומר, דמכיוון שלמעלה נדדה שנת מלכו של עולם, הנה מזה נשתלשל למטה שייחי נדדה שנת המלך אחשורוש עם כל התוצאות וההמשך שמצוה עד להצלת ישראל בפועל. אמנם גם בזה צריך להבין, איך יתכן לומר עניין של שינה כלפי מעלה, הרי כתיב³ הנה לא ינום ולא ישן שמיר ישראל. וביתר אינו מובן, דמזה גופא שאומרים נדדה שנת מלכו של עולם, דלשונן נדדה הוא מעניין נדידה

(1) מגילה טו, ב. ייל"ש עה"פ (رمز תתרנו).

(2) שבת סג, א.

(3) תהילים קכא, ד.

ממקוםו ומורה ומדגיש שבלאו הכי הי' צריך להיות מצב של שינוי אצל מלכו של עולם (ורק תוקפו של נס [מעמד ומצב מיוחד] פועל את השינוי שיהי' נדדה שנית), והרי גם ע"ז הרגיל כתיב לא ינום ולא יישן שומר ישראל, ומהו עניין השינה
למעלה.

ומבוואר בזה בהמאמר, דעתינו זה יובן ע"פ מה שאמרו רוזל⁴ דברה תורה כלשון בני אדם, היינו דעתינו השינה למעלה יובן מעניין השינה בלשון בני אדם, במלך בשר ודם כפשוטו. דעתינו השינה בבז"ד הוא, שאף שהגוף קיים בשלימתו בכל רמה"ח אבריו ושם"ה גידיו, מ"מ השינה פועלת שינוי בכוחות הנפש שהם בבח"י שינוי והעלם. ועוד זאת, שכחות⁵ עצם הנה הכוחות הכי פשוטים כמוו כה המעלול וככה"ג hari אדרבה בעת השינה שאז שאר הכוחות אינם פועלים פועלתם, אז הכוחות הפוטוטים פועלים את פועלתם בתוקף יותר מכמו בעת שהאדם ניעור ובהקץ. והשינוי בעיקרו בכוחות הנעלמים, כמו"ו כה השכל שענינו הבדיקה להבחן בין טוב לרע, דוחות אלה הם בהעלם בעת השינה ואינם פועלים את פועלתם, והיינו שבעת השינה אין האדם מכיר בה הפרש שבין טוב לרע, וכי"ש וכי"ו שאינו מבחין במעלה עניין אחד על זולתו אם גם לשני יש מעלה אלא שאינה כעד העניין הראשון, כי בשבייל הבדיקה זו צריך לכך לכח המבחן שבשלב אשר בשעת השינה הוא בהעלם.

והנה ככל החזון הזה הוא גם בהນמשל למעלה, בשינת מלכו של עולם, דעתינו השינה היינו שהבדיקה והבחירה שלמעלה אינם בגליוי. דהבחירה של מעלה היא בישראל, שבחר בהם הקב"ה מכל העמים כמ"ש⁷ אתה בחרתנו מכל העמים, והבחירה היא באופן כזו שהוחזאים מקרוב העמים כמ"ש⁸ לך גוי מקרוב גוי. דבחירה זו היא מחתה הכרה בפועלם של ישראל דלכן אתה בחרתנו מכל העמים ורומתנו מכל לשון עד לך גוי מקרוב גוי. והיינו שענין הבחירה בישראל גליוי, ועד שפועל במקום שבו נמצאים כל העמים, דגם כאשר בני ישראל נמצאים בין העמים, עם מפוזר ומפוזר בין העמים, מ"מ ניכרת מעולתם, משום שענין הבחירה בהם הוא גליוי, אז דוקא לא ינום ולא יישן שומר ישראל. היינו, דמכיוון שלח ינום ולא יישן שאז ניכרת מעולתן של ישראל כנ"ל, הרי אז הוא בדרך מלא שומר ישראל בכל הפרטים כו'.

ד"ה בלילה והוא תשמ"ג¹⁰

(4) ברכות לא, ב. ושות'.

(5) ראה גם תומ"א לך לך יב, ג. ובכ"מ.

(6) ראה גם שם ווישב כח, ג. ובכ"מ.

(7) בתפלת שמוא"ע דיוט.

(8) ואתחנן ד, לד.

(9) ראה אסתר ג, ח.

(10) הנחה בלתי מוגה – סה"מ פורים ע' שג.

קכז

ובזה יובן מ"ש ביליקוט שם כשיישראל חוטאו עשה עצמו כיישן כר' וכשעושין רצונו הנה לא ינום ולא יישן. דהנה נת"ל שככל סדר ההשתלשות נברא בשבייל ישראל שנקרו או ראשית ובשביל התורה שנקראת ראשית. ולכן בשעה שני עניינים אלו (תורה וישראל) הם בשלימות, היינו שיישראל ותורה קשורים זה עם זה עד שנעשים דבר אחד ממש, הנה גם כל סדר ההשתלשות שנבראה בשביילים הוא באופן מסודר, ולכן אז ניכרת מעלה ישראל, מה שבנוי בכורי ישראל¹, ומה שהכל נברא בשבייל ישראל. אמןם בשעה שחסר בהקשר דישראל ותורה (ובלשון המדרש כשיישראל חוטאי), שגם זה הוא עניין של שינוי כמו אמר אני ישנה בגלותא², הרי זה פועל גם בסדר ההשתלשות (마다 כנגד מדה³) שיהי עניין השינה והעדר הסדר ובלבול בסדר ההשתלשות, בחיי שנות מלכו של עולם, מלך מלכי המלכים הקב"ה.

ד"ה בלילה ההוא תשמ"ו⁴

(1) שמות ד, כב.

(2) שהיש, ב. זח"ג צה, א.

(3) סנהדרין צ, סע"א. ושם.

(4) הנחה בלתי מוגה – סה"מ פורמים ע' שכז.

קכח

ס'אייז דאָר כיimi צאתך מארץ מצרים¹, וואָס בערב פסח (י"ד ניסן) ועאַכ"כ
י"ג בניסן, אייז מען נאָר געווען אייז גליות מצרים –

אייז כאָן המקומ להזכיר ולעורך, אוּס'אייז אָזיכערע זאָר אוּיך בזמנן הגלות
אייז "לאָ ינום ולאָ יישן שמור ישראָל"²,

ובפרט נאָר אוּס'אייז דאָ דִ פְעוֹולָה פָוָן "והשיב לב אבות על בניים – על ידי
בניים"³ – וואָס דורך דעת אייז מען (אוּיך) משיב לב אבינו شبשימים דורך בניו,
דורך מעשינו ועבדתינו דאָ למטה בעוה"ז – אייז זיכער, אוּז דורך דעת פועלט
מען נאָר אָ תוספת איין דער שמירה פון דעת "שמור ישראָל" (וואָס אבינו شبשימים
אייז שמור את בניו), אוּז דִ שְׁמִירָה אייז ביתר שאט וביתר עוז.

לקוטי שיחות חכ"ב ע' 203

(1) מיכה ז, טו.

(2) תהילים קכא, ד.

(3) מלאכי ג, כד ובפרש"י.

קכט

און אויך אין די לעצטע רגעים פון גלות איז "לא ינום ולא יישן שומר ישראל"¹, און ער היה אידן בכל מקום שהם, ווואו נאר אָ אַיד געפינט זיך,

ועאכ' ד אידן וואס געפינען זיך אין ארצנו הקדושה, וואס זיי האבן אויך דעם זכות נסף פון (דעם וואס זיי געפינען זיך איז אָרט וואס) אוירה טהור און גושא טהור², ביז צומ זיין ב"פלטרין של מלך".

אָז מען ווועט זיך האלטן בא תורה בשלימותה, צו מקים זיין אלץ וואס שטייט אָין תורה, כולל אויך דעם ציווי תורה³ אָז מען טאר ניט אָנריין דעם בטחון פון אָ אַידישן יישוב,

וואס דער דין אין אָפילו בנוגע צו אִידישע יישובים אין חוץ לארץ⁴. ועאכ' ד אָז מ'טאָר ניט אָנריין דעם בטחון פון ארץ ישראל (וואס אין דעם זיינען נכלל אויך די ערטר וואס זיינען ניט אין די גבולות פון ארץ ישראל, וויבאָלד אָז דאס אָין נוגע צומ בטחון פון ארץ ישראל),

וואס דעריבער ווועט מען זיכער אָנהאלטן, ובתקופ, די אלע חלקיים פון ארצנו הקדושה וואס דער אִויבערשטער האט שוין אָמגעקערט צו אידן, ובפרט אָז ער האט זיי אָמגעקערט דורך ניסים גלוים,

און דורך דעם וואס מײּוועט זיך האלטן בא שלימות התורה, כולל אויך דעם ציווי תורה (הנ"ל) צו האלטן זיך בא שלימות הארץ בנוגע צו די חלקיים פון ארץ ישראל וועלכע מיהאט שוין באָקומו פון דעם אִויבערשטן,

וועט דאס צוהילן נאָכמער די גאֹלה וואס דאן ווועט מען האבן שלימות הארץ בתכליית – גאנץ ארץ ישראל לגבולותי, כולל אויך גלייך דערנֶאָר (אָחישנה) דעם "כֵּי יְרַחֲּיב הֵי אַלְקִיך אֶת גְּבוּלָךְ",

צוזאמען מיט שלימות העם – אָז קיין אַיד (אָפילו ניט קיין אָינצייקער) ווועט ניט בלײַבן חַזְוִין אָין גוּיִשְׁקִיט אָון גָּלוּת, וואָרוּם "וְאַתֶּם תַּלְקֹטוּ לְאַחַד אַחַד

1) תהילים קכא, ד.

2) ראה שבת טו, ב. גיטין ח, סע"א ואילך.

3) שו"ע או"ח ואדה"ז סי' שכט ס"ז.

4) כדמות בפשות בא"ח שם. וראה עירובין מה, א: נהרדא.

5) ראה יב, כ. שופטים יט, ח ובפרש"י שם.

6) ישע"ז כו, יב. וראה פרש"י נצבים ל, ג.

בנֵי יִשְׂרָאֵל⁷, אֹז דָעַר אֹוִיבָעַרְשָׁטָעַר בְּעַצְמוֹ נָעָמֶת אָז יַעֲדַעַר אִידָן פָּאָר זִין הָאנְטָן
אוֹן נָעָמֶת עִם אַרְוִיס פָּוָן גָּלוֹת,
אוֹן אַיְן אָאוֹפָן, אֹז דָעַר אֹוִיבָעַרְשָׁטָעַר גִּיטָמִיט אִים צָוָזָאמָעָן – אַת שְׁבוֹתָר⁸,
וּוֹאָס דָאָס אִיאָז דָאָר דָעַר עַנְיִינָן וָאוֹפָן הָגָאָולָה, בִּיזָן צָו שְׁלִימָוֹת הָגָאָולָה,
אוֹן כָל עַנְיִינִים אָלָו – אַיְן אָאוֹפָן פָּוָן "אֲחִישָׁנָה", וּבְלָשׁוֹן הַרְמָבָ"מ⁹ – "מִיד".
לקוטי שיחות חכ"ט ע' 306

(7) נזכרים שם. וראה מגילה כת, א. פרש"י עה"פ שם.

(8) הל' תשובה פ"ז ה"ה.

כל

וַיְהִי רְצֹן אֶזְרָאֵל אֶלְעָם זָאָל נַאֲכָמָעָר מַגְלָה זִין וּוַיַּעֲדַעַר אִיד אִיאָז "נִצְרָמָטָעִי
מְעַשָּׂה יְדֵי לְהַתְּפָאָר"¹ פָּוָן דָעַם אֹוִיבָעַרְשָׁטוֹן, אֹז דָעַר אֹוִיבָעַרְשָׁטָעַר זָאָל מַגְלָה זִין
דָעַם "חַלְקָה לְעוֹהָב"² פָּוָן "כָל יִשְׂרָאֵל", אֹז אַזְוִי אָוִיךְ בְּמַהְרָה בִּימָינוֹ מִמְשָׁ – גִּילְוִי
בִּיהְמָק הַשְּׁלִישִׁי בָזָמָן וּמִקּוֹם דָא לְמַטָּה – בָגָאָולָה הָאָמִיתִית וְהַשְּׁלִימָה עַיִי מִשְׁיחָ
צָדָקָנוֹ,

אוֹן נָאָך לְפָנֵי זָה – לֹא יָנוּם וְלֹא יִשְׁן שֻׁוּמָר יִשְׂרָאֵל³, אַשְׁמִירָה לְכָבְדָן שֵׁל
יִשְׂרָאֵל, אוֹן נִיטְצָוְלִיב חַזְוּ "פְּחַד מַאוּבִים וְלֹא מַלְסָטִים", דָעַר אַיְינְצִיקָעָר פְּחַד
זַיְעָרָעָר אִיאָז "פְּחַד הָיָה וּמְהַדְרָ גָּאוֹנוּ"⁴, וּוֹאָרוּם אִידָן זַיְנָעָן "נִצְרָמָטָעִי מִשְׁעָה יְדֵי
לְהַתְּפָאָר".

ספר השיחות תש"נ ח"ב ע' 412

(1) תהילים קכח, ד.

(2) ישע"ב, י.

כלא

בָזָמָנִים אָלָו שָׁהָאָוּמָות מַתְגָּרוֹת זָו בָזָו, וּוּעָן אִידָן הָאָבָן דִי הַבְּטָחָה מִיּוֹחָדָה פָּוָן
דָעַם אֹוִיבָעַרְשָׁטוֹן "בְּנֵי אֶל תִּתְיָרָא כָל מָה שְׁעָשִׂיתִי לֹא עָשִׂיתִי אֶלָא בְּשִׁבְלֵיכֶם⁵",
נוֹסָף צָו דִי רִיבּוֵי הַבְּטָחוֹת בְּתוֹרָה אָז "לֹא יָנוּם וְלֹא יִשְׁן שֻׁוּמָר יִשְׂרָאֵל"⁶, אוֹן "עַמוֹ

(1) יל"ש ישע"י רמזו תצט.

(2) תהילים קכח, ד.

אנכי בצרה³, און פדה אלקים את ישראל מכל צרותיו⁴ (און ערשת דערנאָד
וְהוּא יִפְדָּה אֶת יִשְׂרָאֵל מִכֹּל עֲנוּתָיו⁵) וכו' וכו'

אייז א זיכערע זאָר אוֹז לאַ יִנּוּם וְלֹא יִשְׁנָן שָׁמֵר יִשְׂרָאֵל⁶ בכל מקום בעולם
וְאוֹז אִידָּן גַּעֲפִינְעָן זִיר, אוֹיר אִין חֹזֶץ לְאַרְץ,

ועאָכוּב אִין אַרְץ הַקוֹּדֶשׁ, וְעוֹלָכָע וְעוֹרְטָע אַנְגָּעָרוֹפָן בְּתוֹרָתֵנוּ הַקָּדוֹשָׁה
וְהַאֲמִתִּיתָ: "אַרְץ גּוֹי אֲשֶׁר תָּמִיד עַנִּי הֵי אֱלֹקִיךְ בְּהַמִּשְׁמִיחָה וְעַד אַחֲרִית שָׁנָה"⁷.

ספר השיזות תנש"א ח"א ע' 268

(3) שם צא, יד.

(4) שם כה, כב.

(5) שם קל, ח.

(6) עקב יא, יב.

קלב

מצד נקודת הלב הנה שם יש העניין דהשוכן אתם בתחום טומאותם, וגלי לבבל
שכינה עמם, ולכון הנה גם כשהם בחו"ל, בזמן שאין ביהמ"ק קיים הנה בנקודת
הלב יש תמיד הביהמ"ק, ובלשון הקבלה נקרא ניצוץ בורא בתחום ניצוץ נברא,
והיינו שמאז הקב"ה מה שיש בנקודת הלב שבכאורה מישראל הנה יש תמיד
הbiahm"k, ולכון הנה מצד זה אמרינו כהנים זריזין הם, ואין צרייכים לזריזו ב"ז,
אבל כשהוא למשה קיבל תורה הינו כשהוא יורד כבר למטה, הנה שם אע"פ שגם
בכח החכמה קען מען נישט אנריירען, מ"מ הרי מבואר בתניא שבחכמה אף"ל
ענין דשינה וכ"ז הוא מצד חכמה, משה, אמנם מצד הקב"ה הנה לא ינום ולא ישן
שומר ישראל שאי אפשר להיות לגמרי העניין דשינה, ולכון אין צרייכים זה לזריזו.

משא"כ מצד חכמה הנה שם אפשר להיות העניין דשינה וע"ז צרייכים לב"ז
זוי זאלען אויף וועקען פון שלאָף, הינו שאין צרייכים אופטאן א ניעיר עניין אלא
ראָק צרייכים להעירו משנתו.

שיזות ש"ט אמור תשכ"ה¹

(1) הנחה בלתי מוגה.

קלג

דאָס ווֹאָס מַדְאָרֶף בְּאוֹוָאָרָעָנָעָן, אִיזְׁ נָאָר דָּעֵר עֲנֵינָן פָּוֹן קְרָבָּן תּוֹדָה –

וּוֹאָרוּם אִין דָּעָרְוִיף אִיזְׁ דָּא אַשָּׁאָה, צִי אִיךְ מַצְ"ע גַּעֲפִינְט זִיךְ אִין אַמְעָם
וּמְצָב ווֹאָס עָר קָעָן קְוָמָעָן צַו אַמְצָב של סְכָנָה, ווֹאָס דָּעַמּוֹלֶת דָּאָרֶף עָר אַנְקָוּמָעָן
צַו אַנְס אָז עָר זָאָל נִיצְלָן ווּעָרְנוּ דָּעַרְפּוֹן, אָוֹן דָּעַמּוֹלֶת דָּאָרֶף עָר בְּרָעָנָגָעָן אַקְרָבָּן
תוֹדָה;

אַדְעֵר אַז אִיךְ מַצְ"ע, אִיזְׁ פָּוֹנְקָט ווַיְיָ עָר אִיזְׁ נִיטְשִׁיךְ צַו חַטָּאת וְאַשְׁמָה (סִיְידָן
מִצְדָּךְ "נוֹרָא עַלְילָה עַל בְּנֵי אָדָם") אִיזְׁ עָר אַוְיךְ נִיטְשִׁיךְ קְוָמָעָן צַו אַמְעָם וּמְצָב
שְׁלַסְכָּנָה, ווֹאָרוּם "הַנָּה לֹא יְנוּם וְלֹא יִשְׁן שֻׁמֶּר יִשְׂרָאֵל"¹, אָוֹן יַעֲדָעָר אִיךְ אַלְסָן
יְחִיד אִיז "הָוֵי" שֻׁמְּרָךְ², עָר הִתְיַאמֵּר מִימִינָה וּמִשְׁמָאלָו וּמִכָּל הַצְדָּדִים, בֵּין אִין אָז
אָוֹפָן פָּוֹן "כְּצָנָה רְצֹן תְּעַטְּרָנוּ"³ – אִיזְׁ נִיטְשִׁיךְ עָר זָאָל קְוָמָעָן צַו אַמְעָם וּמְצָב
שְׁלַסְכָּנָה, וּבְמִילָּא אַוְיךְ נִיטְשִׁיךְ צַו שְׁלָמִי תּוֹדָה.

צַו ווֹאָס קָעָן מַעַן פָּאָרְגָּלִיכָּן דָּעֵם דִּין פָּוֹן בְּכָור, "בְּנֵי בְּכָורי יִשְׂרָאֵל" – צַו
קְרָבָּן שְׁלָמִים:

אָזְוִי ווַיְיָ אִיךְ אִיזְׁ בָּאַשָּׁאָפָן גַּעֲוָאָרָן כִּדְיָ לְעַשְׁוֹת שְׁלוֹם בְּעוֹלָם, מַאֲכָן פָּוֹן
דָּעֵר וּמְעַלֶּת אַדְיָה לוּ יְתָ' – דָּאָרֶף מַעַן הַאֲבָן אַזְּאָא קְרָבָּן ווֹאָס דָּאָרְטָן הַאֲבָן אַלְעָן
אַחֲלָק, דָּעֵר מְזָבֵחַ, דָּעֵר כְּהָן, אָוֹן אַוְיךְ דִּי בְּעָלִים, ווֹאָס דָּאָס אִיזְׁ קְרָבָּן שְׁלָמִים⁴ –
אָוֹן דָּעַמּוֹלֶת וּוּעְרָת דָּעֵר אַמְתָ'עָר שְׁלוֹם, אָוֹן דָּאָס אִיךְ דִּי אַמְתָ'עָר דָּיְתָ' / אָז
אָפִי ווַיְיָ דָּעֵר תְּחִתּוֹן אִיזְׁ בְּמַעַמְדוֹ וּמְצָבוֹ, וּוּעְרָת עָר אַוְיךְ אַדְיָה לוּ יְתָ' / וּעְאָכִי⁵
דִּי ווֹאָס זִיְנָעָן לְמַעַלה פָּוֹן דָּעֵם תְּחִתּוֹן (אַדְעֵר פָּאָרְקָעָרט, אָז עַאֲכָוּכְבָּן בְּנוֹגָעָן צָוָם
תְּחִתּוֹן – ווֹאָס אִין כָּאן הַמָּקוֹם לְהַאֲרִיךְ בְּזָה).

דָּעַרְפּוֹן אִיזְׁ פָּאָרְשָׁטָאַנְדִּיק, אָז ווֹעַן רְשָׁיִי רְעַדְתָּ וּוּעַגְנָן דָּעֵם עֲנֵינָן פָּוֹן בְּכָור –
אִיזְׁ דָּעֵר עַרְשְׁטָעֵר אַפְּלִיגָּן ווֹאָס לִיְגַּט זִיךְ אָפְּ בֵּי רְשָׁיִי (נָאָר אַיְדָעָר עָר בְּרָעָנָגָט
דִּי רָאֵי⁶ פָּוֹן "לְךָ יְהִי") אִיזְׁ, אָז בְּכָור אִיזְׁ בְּדוֹגָמָא צַו שְׁלָמִים – ווֹאָרוּם דָּעֵר עֲנֵינָן
פָּוֹן "בְּנֵי בְּכָורי יִשְׂרָאֵל" אִיזְׁ "לְעַשְׁוֹת שְׁלוֹם בְּעוֹלָם", דָּעֵר עֲנֵינָן פָּוֹן שְׁלָמִים.

אַבְּעֵר דָּעַרְנָאָךְ, ווֹעַן סְקוּמָט צַו אַנְעֵינָן שְׁלַקְוּט אָוֹן דָּעַות לִימִין וּלְשִׁמְאל
– דָּאָרֶף מַעַן בְּאוֹוָאָרָעָנָעָן דָּעֵם עֲנֵינָן פָּוֹן שְׁלָמִי תּוֹדָה, ווֹאָס דָּאָס אִיזְׁ טָאָקָע אַוְיךְ אָז
עֲנֵינָן פָּוֹן שְׁלָמִים (שְׁלָמִי תּוֹדָה), דָּאָס קוּמָט אַבְּעֵר אִיזְׁ אַמְעָם וּמְצָב ווֹאָס עָר אִיזְׁ

(1) תהילים קכ"א, ד.

(2) שם, ה.

(3) שם, יג.

(4) ראה פרשׁוי ויקרא ג, א.

געוועען אין א מצב של סכנה, אוון האט געהאט א נס, וואס דעמולט דארף זיין דער עניין פון שלמי תודה, "יוזו לה' חסדו"⁵, מיס דער גאנצער אריכות וואס דארף זיין ביי דיארבעה שצרכין להודות.

וואס דערפאר אין דא א קס"ד איז בקורס איז גלייך צו תודה (אוון ס'איין דא מערער תנאים וואס ווילן דאס פרגלייכן צו שלמי תודה, ווי דיא וואס ווילן דאס פרגלייכן צו חטאאת ואשם); עס בליבט אבער ניט אזי להלכה אין פשש"מ, ווארום ע"פ פשש"מ איז פארשטיינדיק בפשטות או דיא פשיטות פון א אידן איז – דער עניין פון אמונה בה' יתברך, ווארום דיא מציאות פון א אידן איז "חלהך אלוקה ממעל ממש"⁶, וואס זי איז "באמנהatto" אין אלע מעמדים ומצבים⁸:

אוון וויבאלד איז "ה' שומרך ה' צליך על יד ימינך יומם המשמש לא יכחה וירח בליליה"⁹, מיס אלע פרטימ וואס ער רעכנט אויס אין דעם "שיר של פגעים"¹⁰ – האט א איד קיין שייכות ניט מיט דעם עניין פון "פגעים", אוון ער דארף ניט אנקוממען צו קיין עניין של נס, ע"פ טבע איז "ה' עמו", ובמילא איז "הלכה כמותו בכל מקום"¹¹ – אפיי' וווען ער קומט איז א "גיא צלמות"¹², איז עקבתא דמשיחא, איז "ה' עמו", אוון וויבאלד איז "באור פנוי מלך חיים"¹³, איז פארשטיינדיק איז ער האט אלע עניינים פון בני חי' ומזוני, וכולם – אין אונ פון רויחי.

шибוחת ש"פ קראח תשלא"ח¹⁴

(5) תהילים קד, ה. טו. כא. לא. וראה פרשסי צו ז, יב.

(6) ברכות נד, ב. רמב"ם הל' ברכות פ"י ה"ח. טושו"ע או"ח רסרי"ט. סדו ברה"ג לאדה"ז פ"ג ס"ב.

(7) תניא רפ"ב.

(8) שם ספכ"ד.

(9) תהילים קכא, ד-ה.

(10) שם מזמור צא. וראה שבאות טו, ב. מדרש תהילים צא, א.

(11) סנהדרין צג, ב.

(12) תהילים כג, ד.

(13) משלוי צז, טו.

(14) הנחה בלתי מוגה.

קלד

דערנאך איז דער "מבחן מזוודה", וואס "ה' שומרך ה' צליך על יד ימינך", וואס דאס איז דאך געוווען די טענה, אפילו פון אחשורושין, ווי ער דערציילט איז מדרש, בשעה המן איז צו אים געקוממען: היתכן?! מ'קען זיך ניט פארטשעפערן, וויבאלד איז זי הابן דעם אויבערשטען אוון דער אויבערשטער היה זי. אוון ער האט

אימ געדרפט מסביר זיין: "אלקייהם ישן הוא", מיט דער גאנצער שקו"ט ואריכות, וואס דערפאר, או ס'איין געוווען "בלילה ההוא נדדה שנת המלך", ווי ער זאגט אין מדרש: "שנת מלכו של עולם" – אין גליין בטל געוווארן דער עניין פון "אלקייהם ישן הוא", אויך ב글וי למטה, אוון ס'איין געוווארן "לא ינום ולא יישן", דערפאר וואס דאס איז "שומר ישראל",

וואס דאס איז דאר פארבונדו מיט מבצע מזוזה: "הוי" ישמר צאתך ובואך מעתה ועד עולם", ווי ער זאגט אין זהר.

שיחת פורים תשל"ט¹

1) הנחה בלתי מוגה.

קלה

ווי גערעדט בנוגע צו ארץ ישראל כפשוטה, או "הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל", כולן אויך אין דערויף או "יערה רוח ממרים"² אויף די וואס דארפנן מאכן אין דערויף החלנות, או כאטש א菲尔ו מהאט זיי געגעבן א בעירה – ווועט מען זיי מכרייח זיין אועס זאל זיין "ובחרת בחיים"³, אוון זיי זאלן טאן ווי עס שטייט אין תורה חיים, וואס זי איז אויך תורה אמת – דאס איז דער אמרת'ער שלום אוון דער אמרת'ער טוב אוון דער אמרת'ער הרחבה והרווחה פאר ארץ הקודש וכל העמים אשר מסביבה, ווארומ "ירושלים הרים סביב לה"⁴, ובפרט נאך "אני אהיה" לה נאום ה' חומת אש סביב"⁵, בקרוב ממש,

שיחת נר ה' דחנוכה תש"מ⁵

1) לשון הכתוב – ישעי לב, טו.

2) נצבים ל, יט.

3) תהילים קכח, ב.

4) זכריה ב, ט.

5) הנחה בלתי מוגה.

קלו

וואס דערפונ איז אויך פארשטיינדייך בנוגע צו ארץ הקודש יקרה לה, וואס א菲尔ו בפי כל אומות העולם, ווערט זי דורך יעדער פאלק איז זיין לשונו אנגערופן או דאס איז ארץ הקודש, צי דאס איז אויף אידיש, צי אויף רוסיש, צי אויף אנדרע לשונות, איז דאס אלץ מיט דעם צוגאב או דאס איז ניט א סתם ארץ,

נאר ארץ הקודש, דורך דעם או דאס איז "ארץ אשר גוי תמיד עיני ה' אלקייך בה מרשות השנה ועד אחרית השנה"¹.

וואס "עינוי ה' אלקייך בה" האט דאס אויך דעם אפטיטיש או דאס מײינט מען די השגחה פון דעם אויבערשטן, או קטש אפילו דער אויבערשטער איז דאר דער "לא ינום ולא יישן שומר ישראל"², ווארום בשעת עס איז ניטה קיין שינה דעתאלט איז די עינים פוקחות, איז דאר נאכמערער ביתר שאית וביתר עז דער "עינוי ה' אלקייך", דער היפר פון "יישן", און "ינום", בהנוגע צו א"י.

שיחת י"ד שבט תש"מ³

(1) יעקב יא, יב.

(2) תהילים קכא, ד.

(3) הנחה בלתי מוגה.

קלוֹן

דער עניין פון "זהшиб לב אבות על בניים – ע"י בניים" איז למעלה, בא דעם אויבערשטן, "אבינו מלכנו", מיט אידן, "בניים אתם לה' אלקייכם":

קטש איז די נשמה האט יורד געוווען אין א גות, אוון אין דעם חושך כפול ומכופל פון גלות, וואס אויך שכינתה איז בגלותאי, קען דאר זיין א קס"ד או ס'אייז היפר פון דעם עניין פון "לא ינום ולא יישן שומר ישראל"², ווארום ס'אייז א מעמד ומצב פון חושך אוון לילה –

האט אבער איד דעם כה איז דורך דעם וואס ער איז עובד עבדתו איז דעם חושך כפול ומכופל פון גלות, וואס דורך דעם באויזיט דער איד, וואס ער איז א בן צו דעם אויבערשטן, או "לא יישנו התינוקות" אפילו אין חושך ולילה הגלות – איז דורך דערויף פועלט ער איז "זהшиб לב אבות על בניים – ע"י בניים", או אויך למעלה זאל זיין "לא יישנו האבות", או עס זאל זיין דער "הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל" ב글וי.

שיחת ש"פ ויקרא תש"מ³

(1) ראה מגילה כט, א. פרשי נצבים ל, ג.

(2) תהילים קכא, ד.

(3) הנחה בלתי מוגה.

קלח

וואס איז דא די נחמה פון מלחמות – דאס אין די מלחות וואס "רגשו גוים ולאוימים יהגו", "סכסhti מצרים במצרים", א מעשה אפגאניסטאן, א מעשה דאס, א מעשה דער פלפל מיט יענע הוראות, דער רגש אונ מיט יענע מס' רגש, אבער בנוגע צו אידן איז "לא ינום ולא יישן שומר ישראל", פארוואס? – דערפאר וואס א איד – ישראל פארבינדט זין מיטן "שומר ישראל".

שיחת פסח שני תש"מ¹

(1) הנחה בלתי מוגה.

קלט

אויף אומקערו זיך צו עיקר נקודת העניין:

אמת טאכע איז "החוושך יכסה ארץ וערפל לאומים", ווי מיעט דאס לויט אלע סימנים אין סוף מסכת סוטה,

און באמת לויט דעם כל וואס די גمراי זאגט, איז בשעת מיעט א"מעשה רב", דארף מען ניט זוכן קיין אנדערע ראיות – דארף מען אויך אין דעם עניין ניט זוכן קיין ראיות – ווארום בשעת מג'יית א羅יס אין גאס, אדער מהערט וואס עס טוט זיך אין גאס, זעת מען צו וואס פאר א מעמד ומצב די אומות העולם האבן זיך דערפירט,

און ווי גערעדט אין דער פריערדיקער התועדות² וועגן "מלכיות מתగורות אלו באלו"³ וכו', נאך מערער ווי מלערנט דאס אין פירוש הפשט,

און דער עיקר – איז עוד יdem נתויי;

bihid um ze woym ur abur a daber p'shot, aiz "maian iboa ozri", aon "uzri mum hoim" uosha shemim v'arzim, aon "hene la ynom vela yishen shomer israel", aon voi rashi tiyitsht af⁴, aiz b'sheut us sh'tiyit "hene" aiz das a leshon shel shmahe,

וואס דאס פועלט אויף אים, איז בשעת ער רעדט – רעדט ער בדיבורו מיט א לשון של שמחה. ביז איז ער פירט זיך אויך בפועל אין אונ פון פון שמחה.

(1) שבת כא, א. וש"ג.

(2) ש"פ לך לך, ח' מרחxon.

(3) ב"ר פמ"ב, ד.

(4) עה"פ קrhoich ich, ח. מספרי עה"פ.

ובפרט לוית ווי חסידות טייטשט אפ (כנ"ל סי"ב), אז דאס וואס "לא ינום ולא יישן שומר ישראל" איז דערפאר וואס דאס נעמט זיך פון "עינא פקיחא", וואס דארט איז מלכתחלה ניט שייך דער גאנצער עניין פון שינה.

אוֹן מִזְאָגֶט אָז דָּאָסַ מִיְנֵט מַעַן אַלְעָס דָּא בָּעוֹהָזֶה הַגְּשֵׁמִי אֵין דָעַם זָמֵן הַגְּלוֹת וּכְוֹן, כָּמְדוּבָר לְעֵיל בָּאֲרוֹכוֹת.

שיחת כי' מראחxon תשמ"א⁵

(5) הנחה בלתי מוגה.

קם

הקב"ה שומר את כא"א מבני" באיזה מעמד ומצב שהוא, כמ"ש "לא ינום ולא יישן שומר ישראל", והשומרה היא – הוא מפני ה"שבעים זאביים", והוא מפני ה"מלך זקן וכסיל" שבחלל השמאלי.

והשומרה היא באופן ד"פועל ישועות בקרב הארץ" – אףלו כאשר נמצא במעמד ומצב שמעשו הם באופן של פועל בלבד (כנ"ל), ובאופן ד"ממנה יוושע", היינו, לא זו בלבד שמתבטל גודל העולם והסתור שבועלם, ומתבטל העולם והסתור שהוא במעמדו ומצבו (כנ"ל), אלא אדרבה: "זהו יגיא חשבי", היינו, שהחושור נהפרק לאור, "וממנה יוושע", מן הצורה היא תצא לו עוד ישועה", כיתרונו האור מן החושך וכיתרונו החכמה מן הסכלות.

שיחת כי' טבת תשמ"ב – התועודות ח"ב ע' 1687¹

(1) הנחה בלתי מוגה.

קמא

אמנם ישנו ציווי לעשות מה צריך ע"פ דרך הטבע, כמ"ש וברוך ה' אלקיך בכל אשר תעשה" [וטעם הדבר מכיוון שצריכים "דורכברעכון" את עניין הגלות, ועוד טעמים כי"ב], אבל לאחרי שהיהודי עושה את המוטל עליו – אין מקום לפחד ודאגה כי, שהרי דבר ברור שלא ינום ולא יישן שומר ישראל², "ה' שומרך ה' צליך על יד ימינך"³, "ה' ישמר צאתך ובו לך מעתה ועד עולם"⁴, וכפי שambilן גם

(1) ראה טו, יח.

(2) תהילים קכא, ד.

(3) שם, ה.

(4) שם, ח.

פשוט שבפושטם שהקב"ה אינו זוקק לעזר וסיווע או לעצה . . . כיצד לשמר על יהודי!

ובפרט כאשר יהודי כולל את עצמו עם הציבור כלו – שאו ישנו העניין ד"הן אל כביר ולא ימאס".⁵

כלומר, עצם עניין השמירה ע"י הקב"ה, יכול להיות בפועל ממש גם כאשר אין הדבר נעשה בסבר פנים יפות, והוא החידוש שנՊעל ע"ז שהיהודים כולל את עצמו עם הציבור – שאו נפעל עניין השמירה באופן ד"לא ימאס", ואדרבה ("מכלך לאו אתה שומע הן") – בסבר פנים יפות, פעם שוחקות, ופניהם מאירות (ע"ד המבוואר בנוגע לחודש אלול), ו"באור פנוי מלך חיים".⁶

ומכיוון שכן – יכול כא"א ללבת דרכו, ולהוסיף בכל ענייני תורה ומצוותי, והוספה מיוחדת בשמחה של מצוה ושמחה של תורה באופן דהולד ומוסיף ואור.

שייחת ש"פ חי שרה, מבה"ח כסלו תשמ"ג – התווועדיות ח"א ע' 606.⁷

(5) אイוב לו, ה. וראה ברכות ח, רע"א. ש"ע אדרה"ז הל' תפלה סק"א ס"ה.

(6) נדרים יא, רע"א. וש"ג. הובא בפרש"י עה"ת תשא ל, ב.

(7) לקו"ת ראה לב, סע"א ואילך.

(8) משלי טז, טו. וראה לקו"ת בלק עב, ב. מסעי צג, ב.

(9) הנחה בלתי מוגה.

קמב

ובמיוחד כפי שבני ישראל נמצאים כולם ייחדי, שאו זה נעשה "מנורת זהב כולה"¹, ומקבלים "שומר ההיקף"² – נר המאיר ושומר על כל שבעת הנרות, שהוא הרמז על תורה ומצוות, ולמעלה מזה – על הקב"ה עצמו, שהוא ה"שומר ישראל" של"א ינום ולא יישן"³, השומר הנצחי של בני ישראל ("אנ איביקער הייטער אונ דער באשיצער פון אידזן") בכל הזמנים, ובפרט בזמן הגלות, ובימים האחרונים של הגלות – כמו הזמן שבו נמצאים עתה.

שייחת מוצאי כ' כסלו תשמ"ט⁴

(1) זכריה ד, ב.

(2) ראה שו"ת הרשב"א ח"א ס"ט.

(3) תהילים קכא, ד.

(4) הנחה בלתי מוגה – דברי משיח ח"ב ע' 401.

קמג

וכמו שאומרים בכל יום בברכות השחרו "נשמה שנחת بي טהורה היא אתה בראתה אתה יצרתה אתה נפחתה بي ואתה משמרה בקרבי", שזה קאי על הנשמה כפי שהיא באצלות, וכפי שיורדת שם בשליחות הקב"ה לעולמות בריאה ויצירה, עד לעולם העשי²; ובעש"י היא צריכה ל"זאתה משמרה בקרבי", והשומרה היא מכח הכי עליון – "זאתה" – בחיה" שומר את ההיקף³, ולמעלה מזה – בחיה" שומר ישראל", שלא ינום ולא יישן שומר ישראל"⁴, כפי שאומרים ב"שיר למעלות" בספר תהילים (שהאמרם יעקב בבית לבן⁵).

[זה קשור למעלות שבבית המקדש שעליהם היו הלוים אומרים שירה⁶, שכוללים את כל העליות מדרגה לדרגה בעבודתו של יהודי לעשות משכן ומקדש לה]: "רום כל מעלה חצי אמה ושלחה חצי אמה"⁷, ש"אמה" ר"ת "אלקינו מלך העולם"⁸, והיינו ש"אלקינו" נ麝 בעולם, וזה נעשה ע"י ה"חצי אמה", שזוهي העבודה ד"לב נשבר ונדכה אלקים לא תבהה"⁹.

שיחות ש"פ תולדות תנש"א¹⁰

(1) ברכות ס, ב.

(2) סידור הארייז'ל במקומו. פע"ח שער (ב) הברכות רפ"ז. ל��"ת פ' ראה צ, א. ובכ"מ.

(3) ראה תשבות הרשב"א ח"א ס"ט. ובארוכה – שיחת ש"פ לך לך (לעל ע' 223 ואילך). יש"ג.

(4) תהילים קכא, ד.

(5) ב"ר פס"ח, יא. מדרש תהילים כד, א. ובכ"מ.

(6) סוכה נא, ב (במשנה). מדות פ"ב מ"ה.

(7) מדות שם מג. רמב"ם הל' ביהב"ח פ"ז ה"ב.

(8) סד"ה צהר תעשה לתיבה תרצ"א (קה"ת, תשס"ד). ובכ"מ – נסמו לעיל [דברי מישיח ח"א ע' 195 הערא 48].

(9) תהילים נא, יט.

(10) הנחה בלתי מוגה – דברי מישיח ח"א ע' 270.

קמד

"הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל"¹, שМОבו ופשוט שהקב"ה מסיר ועוקר את כל המנגדים לבני ישראל ו מבטל את כל העניינים המבלבלים לעובdot ה/, ונשארים רק העניינים המסייעים ועוזרים לבני ישראל בכל ענייני תורה ומצוות/, שעל כל עניינים אלו הקב"ה שומר במינוח.

ועאכו"כ ששומר על מוסדות דתורה וקדושה ו מבטל את כל העניינים

(1) תהילים קכא, ד.

המבלבלים להם, ובפרט מוסד שלומדים בו פנימיות התורה ונגלה דתורה ביחד בתור "תורה אחת"², ודוקא באופן דשמירת החינוך על טוהר הקודש, וביחד עם זה מפיצים את המעיינות עד ל"חוצה".

شيخת ש"פ תרומה תנש"א³

(2) ראהشيخת שמחת תרנ"ט (בשעת הקפות – בקשר לקריאת שם הישיבה "תומכי תמימים") – נתקה באגרות-קדוש אדמור"ץ מהורי"ץ ח"י ע' שסת. סה"מ תרנ"ט (בஹוספות) ע' רכה.

(3) הנחה בלתי מוגה – דברי משיח ח"א ע' 15.

קמה

וכבר הודיעתי דעתך ברורה במרק, שאדרבה – צריך להרחיב כל העניינים בכפר חב"ד, ואם בכל מקום ומקום, הנה לא יnom ולא יישן שומר כל אחד ואחת מישראל, עאכ"כ בכפר חב"ד שנתייסד ע"י כ"ק מ"ח אדמור"ץ נשיא ישראל ומנהלו גם עתה. והוא הדין לישיבת תומכי תמימים בלבד.

אג"ק זי"ג ע' לג

קמו

ובראותי שימת לבבה וdagata, בלשונה, לגורל ארצנו, ובודאי כולל זה גם dagah לגורל עמנו, ועל יסוד תוכן מכתבה, בטוחני שיוודעת הכתוב בתורתנו, תורה חיים (הוראה בחים), שארי"ץ-ישראל היא "ארץ אשר תמיד עיני ה"א בה מראשית השנה ועד אחירות שנה". והרי זה מחזק עוד יותר גודל הבטחון אשר לא יnom ולא יישן שומר ישראל, ושומר עמו ישראל בכל מקום, על אחת כמה וכמה בארץ אשר עיני ה' בה תמיד.

ומובן גם לנו אשר זה מחזק עוד יותר הצורך והכרה להנהג בחיי היום-יום על פי הוראות התורה, אשר פרשיות שלמות בתורתנו, תורה אמת, מעידות ומדגישות עד כמה שהברכה והשלום בארץ תלויים בקיום "אם בחוקותי תלכו", ולכל לראש מהינו בני ישראל היושבים בארץ הקדושה.

אג"ק זכ"ח ע' קסט

קמץ

השגחת הקב"ה בכל מקום

הפיירוש¹ ב"הנה לא ינום – מעולם אינו מסיר השגתו", והקב"ה שומר על היהודים בכל מקום שהם נמצאים, ועל אחת כמה וכמה על הנמצאים בארץ הקודש, שיש להם זכות נוספת להתגורר במקום שהאויר טהור וגואה טהור,² עד ל"פלטרין של מלך".³

וכאשר הם הולכים בדרך התורה השלימה, ומקיים את כל הכתוב בה, כולל ההלכה⁴ "עובד גילולים שצרו על עיריות של ישראל, אם .. באו על עסקי נפשות, או אפילו סתם יווצאי עליהם כלי זיין ומלחין עליהם את השבת, ובעיר הסמוכה לספר אפילו לא באו אלא על עסקי ממון מלחין עליהם את השבת", שהלכה זו חלה על כל המקומות שהיהודים מתגוררים בהם, גם בחו"ז לארץ,⁵ ועל אחת כמה וכמה בארץ ישראל שציריך לשמר על ביטחונם.

ובכן שהם מקיימים את שלימות התורה, ומשמרים את כל חלק הארץ שניתנו במתנה מהקב"ה לבני ישראל – שלימות הארץ, הם מזרזים את הגולה הקטובה, שאז ארץ ישראל תה' שלימה לגבולתי, כולל גם מ"ש" כי ירחיב הוי אלקיד את גבולך", ביחיד עם שלימות העם, שאף יהודי לא יישאר בגלות ח"ז, כמ"ש "ויאתם תלקטו לאחד אחד בני ישראל", והקב"ה יאחו ביד כל אחד להוציאו מהגלוות באופן שהקב"ה הולך איתו ביחיד – "את שבותך"⁶, באופן של"א חישנה", תיקפ ומיד ממש.⁷

ת浩ות מנוחם עה"⁸

(1) ראה מצו"ד ראנ"ע כאן.

(2) ראה שבת טו, ב. גיטין ח, סע"א ואילך.

(3) ל' חז"ל מגילה כז, א.

(4) או"ח סי' שכט ס"ו.

(5) כדמות בפשטות באורח שם. וראה עירובין מה, א.

(6) פ' ראה יב. ב. שופטים יט, ח ובפרש"י שם.

(7) ישע"י כז, יב. וראה פרש"י נצבים ל, ג.

(8) נצבים שם. וראה מגילה קט, א. פרש"י עה"פ שם.

(9) ישע"י ס, כב. רמב"ם הל' תשובה פ"ז ה"ה.

(10) מלקו"ש חכ"ט ע' 306 (משיחת ערבי יהכ"פ היתשם"ג).

קכא, ה – ה' שマーך ה' צלך על יד ימיןך

הבעש"ט

קמה

הבעש"ט הי' מוכיח תמיד את העולם בזזה הפסוק ה' צלך, דהינו כמו שהצל עושה מה שהאדם עושה כך הבורא ב"ה כביכול עושה מה שהאדם עושה¹.

כתר שם טוב הוספות סימן ס²

(1) לקו"ש תצא (תשל"א) [ח"ט ע' 148] העירה 44 מקדושת לוי פ' נשא ועוד. וראה לקו"א קטע קצח. או"ת

ע' קיב. ובהוספות שם ע' 16. היום יומם ע' נג. לקו"ש ח"ב ע' 421.

(2) קה"ת, תשפ"א – פה, ב (קה"ת, תשמ"ז – פה, א).

הרבה המגיד

קמט

ה' צילך על יד ימיןך. כי הצל בא ברוב אור המשמש. ואם אין המשמש זורחת ליכא צל כן מלחמת רוב בהירות התענוג בא אור מקיף ולפי התעוררות לתאת כן התעוררות לעילא והוי כמו הצל כי הצל מתגעגע כמו תנועות האדם וכל התעוררות דלעילא על ידי אהבה לבנים וזהו על יד ימיןך והוא על דרך אברהם אהובי.

אור תורה סי' רסד

כ"ק אדמו"ר הוזן

קנ

והנה בחיי הרצוא של הנשמה הוא בחיי מס"ג בק"ש. והיינו מסירת הרצון כי נפש הוא הרצון כמ"ש אין נפשי אל העם הזה כו'. דהינו שיעקור רצונו המלבש בהבלוי עולם. ולהיות לו רק רצון א' לאביו שבשמים. וכמ"ש מי לי בשמיים ועמד לא חפצתי הארץ. שאין לו חוץ ורצון אחר כלל. והיינו בשומו ללבו שאין עוד מלבדו והכל בטל אליו ית'. וכל הדברים שבעה"ז הנפרדים ליש ודבר בפ"ע הוא רק לפיה שנפלו בשבה"כ. וכמ"ש לי הכספי ולוי הוזב נאם ה' שהכספי והוזב הגשמיים הם נתגשו בירידתם מטה מטה בהשתלשלות רבות ועצומות. אבל במקורם למעלה הם לי ובטליהם אליו לפי שרשם הוא מבחי' נאם ודבר ה'.

וכל מה שיעמיך בזה וויתר מזה לבבו יבין שלא לנוטות ולא לימשך בלתי לה' לבדו. ויהיה רצונו רק אליו ית' לדבקה בו עד מיצוי הנפש. ואחר שהיהה כך ברצוא יהיה כך בשוב להיות והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבר ודברת גם בשבתך בכיתה ובכלכתך בדרך כו' כי אין לו להקב"ה בעולמו אלא ד"א של הלכה בלבד. פי' מאחר שהוא קדוש כו'. אין לו שיקות להיות שורה ומתלבש בעולם אלא ע"י ד"א של הלכה שע"ז נעשה דירתו ממש בתחוםים שהוא חמתו ורצונו כו' וזה כל האדם להיות רץ לבך ושוב לאחד כו' כי בע"כ אתה חי כו'. ובזה תהיה כל הנשמה תהליל יה' כי ע"י אתעדלא"ת אתעדלא"ע. שע"י בח' רצוא שבעבדות האדם כך הוא למללה בח' הסתקות וצמצום אוואס ב"ה. וע"י בח' שוב כך הוא בח' המשכת אוואס ב"ה בהשתלשלות המדרגות למטה מטה כדי להאריך התגלות התענג של הנשמות להתענג על ה'. וזהו ה' צלך צל שאנו פונה אחורי האדם. כך הוא ית' כביבול צל שלך. והיינו על יד ימיןך דהינו ע"י אהבה במס"ג בבח' רצוא כנ"ל.

תו"א מקץ לו, ב

קנא

וזהו ה' צלך צל שאנו פונה אחורי האדם כך הוא ית' כביבול צל שלך עד שע"ז שהאדם מסלק רצונו מהרע מעורר כן למללה ממש. ובמה שמשים רצונו וחפזו בועשה טוב גורם למללה גילוי פנימית רצון העליון בע"ס דקדושה כו'. וענין עקירת הרצון הינו מ"ש בא אחיך במרמה פי' שלא יהיה הא恊ה והדבוקות בענני עוה"ז אכילה ושתייה בהתקשות אמיתית כ"א במרמה ע"ד מארז"ל כאילו כפאו כו' שייהיה זה ירידה אצלו אלא שמכוין רק בכדי לברר בירורים והיינו שאוכל בכדי שיתפלל בכה האכילה כו'. (וכמ"ש בש"ע א"ח סי' רל"א):

לקו"ת בלאק עד ג

קנב

וזהו שארז"ל כל הקורא ושותה הקב"ה קורא ושותה כנגדו כנגדו דייקא ע"ד ה' צלך שהוא בח' צל ומקיף מה שאינו יכול להיות מתלבש בכלים כו'. ועמ"ש ע"פ ביום השמע"ץ בפי' ואשים דברי בפרק ובצל ידי כסיתיך.

לקו"ת ראה כב, א

קנג

וזהו ה' צלך על יד ימיןך בבח' צל ומקיף והוא למללה מעלה מעלה על יד ימיןך פי' יד ימיןך הינו אהבה הטבעית שבאדם ואהבה העליונה שורה על אהבה הטבעית זו בבח' מקיף שאינה יכולה להתלבש בבחינת אהבה טבעית זו של האדם

שאין אהבה הטבעית יכולה להגבילה. אך מ"מ פעלות המקיף ליתן כח ועוז באהבה טבעית שבנפש האדם (ועם"ש מזה בד"ה ביום השמיני שליח) שיהיה אתערותא דלעילא תלוי ואתערותא דلتתא בכל השנה.

לקו"ת דרושים לשם"ע פד, ב

קנד

וע"י בחינת תשובה עילאה זו שמעומקא דלבא מתגללה בסוכות בחינת וימינו תחבקני שימין עליוון הוא בחינת אהבה רבה שלמעלה מן הטעם ודעת מתגללה למטה בגילוי הלב שלא יהיה בבח"י נפרד ח"ו מנו ית' והוא תחבקני כמשל המחבר את חבירו שלא ילך ממנו והינו ע"י הסוכה בחינת צל שהוא בחינת ה' צלך וגוי (ועם"ש בד"ה האזינו השמים בפי' וסוכה תהיה לצל יומם כו') וע"י גענומי הלולב כי ד' מינים שבולובם רומנים בשם הויה ומגענים ומביאים לב שכל הבאה הוא לב כדי להיות מאיר ומתגללה בלבו של אדם.

לקו"ת דרושים לשם"ע פג, א

קנה

וכל האזרח בישראל. פי' בתוך ישראל ובפנימיותם כו' כנ"ל. כי מי שהוא בבח"י מקיף מלמעלה נקרא בחינת צל ולא אורה נגלית וכדכתיב ה' צלך על יד ימינך יומם המשמש לא יככה כו'. שהצל שהוא בח"י מקיף הוא שמיירה מהחיצונים כו' אלא לפה שכל גוים סבבוני כו' לפיכך טוב יותר לחסות בה' כו' שבבחינה זו יותר טוב המקיף כו' ובבחינה אחרת יותר טוב בחינת אדם כנ"ל:

לקו"ת דרושים לשם"ע צא, א

קנו

וכמ"ש ה' צלך בח"י צל ולא אורה נגלית ועוני הצל הוא עד"מ כמו צלו של אדם שכל תМОנתו נראת בצלו אלא שמראה הצל הוא בח"י חזק כך כביבול ה' צלך בח"י צל שלך שבאתערותא דلتתא אתערותא דלעילא אלא שבאתערותא דלעילא הוא בח"י צל וחושך וכמ"ש ישת חושך סתרו דהינו שאינו מושג ונראת לעיני הascal של הנבראים רק כמו עד"מ שעשו המלך בעצמותו כו' וכמ"ש במ"א. וזהו על ימינך פי' שע"י בבח"י ימינך דהינו בח"י אהבה כו' ואתעדלית לדבקה בו ית' עי"ז איתי רוח ואמשיך רוח להיות הקב"ה מניח תפילין כו' ויושב ושונה כו' וכן כל הרמ"ח מצותם הם אברים המשוכות והארת אור א"ס ב"ה בחсад כו':

לקו"ת שה"ש יב, ב

קנץ

וזהו בח' או"מ דסכך דסוכה שהוא בח' שומר לשומר כל בח' או"פ הבא בגילוי אורות וכליים באב"ע שלא יחש אולם גם בירידתם למטה מטה ולא כابرיהם איש החסד שיוצא ממנו ישמעאל מותרות החסד וכן יצחק יצא ממנו קליפת עשו מותרות הגבורות וכו' אך מצד או"מ דסכך הררי כתיב ה' צלך על יד ימינך פי' לשומר כל בח' קו הימין דחסד שלא יומשך לחיצונים כמו לשמעאל ועד"ז כל ז' המקיים שבז' ימי הסוכות.

סידור עם דא"ח רסה, ג

קנח

העניין מבואר עפ"י מאמר הכתוב ה' צלך על יד ימינך כינה לשם הויה ית' בשם צל ע"ד מהא"כ ויישת חושך סתרו שהש"י מכונה בש' חושך ע"ד לית' מהשבה תפיסא בי' כ"א ע"י התלבשותו בדברים גשמיים העווה"ז וכמماה"כ מגלה עומוקות מיני חושך ויווציא לאור תלומות ולכך כינה בכאן לשם הויה בשם צל עד"מ האדם עומד נגד אור המשמש נעשה ממנו צל וככל תנוועתו שהוא עושא הכל נעשה בצל ממש כר העני ממש אצל האדם לפי מעשייו כר הוא נרשם בו ית' וזהו ה' צלך על יד ימינך פי' כל פינותו שהוא פונה דרך ימין הוא ד"ת תורהינו הקדושה ומה הוא רחום וכו' כמאמר כל מה שהוא קורא ושונה הקב"ה יושב וקורא ושונה כנגדו והוא פלאי כי בודאי הקב"ה הוא למעלה מן התורה מקרה ומשנה אבל באמת אתה הוא עד שלא נברא העולם ואתה הוא משנברא העולם ממש בלי שום שינוי ח"ז ואני ה' לא שניתי ולא בראש עולם כ"א ברצונו שהוא למעלה מהשכל ע"ד ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל עמר שמקבל נחת מעבודת ישראל ויכירו כה אלהותם למהו אחד באחד פי' שיבטל רצונו מפני רצונו ולא יהיה להם שום רצון בלבד כאשר הוא ית' אין לו רצון אחר כ"א ישראל עלו במחשبة לעשות חסד ח"ס דלית לי' מגרמיי כלום ובשבילם נבראו כל העולמות וכל הברואים כן לא יהיו להם שום רצון כלל בלתמי רק להכלל באור פניו ית' והוא כשהולך דרך ימין אזי נכלל בכל פעולותיו בבח' אור פניו כמאה"כ ישא ה' פניו אליך שהחיות של כל ישראל הוא בח' אור פניו משא"כ היות שמחיה אזה"ע כמ"ש אתה מהי' את כולם וכמ"ש כולם בחכמה עשית הוא בבח' אחוריים פי' כמוון דשדי בתה כחפי לשונאו מלחמת רב טוב המלך שימלאם מshallות לבם kao"א אף אם הוא שונאו כמ"ש ואת עשו שנأتي אבל מגודל מدت טובו להטיב לכל הוא נותן ומשפיע להם חיות אבל לא מבחי' אור פניו כ"א מבחי' אחוריים כמוון דשדי בתה וכו' ולהיפך ח"ז אם הוא אינו פונה דרך ימין ההיפך וכו' ולכן נקראו כנ"י פי' כללות נשמות ישראל בשם אהותי רעתית תמתה מלחמת בח' אהבה

מסורתה שיש בינו אליו ית' להכלל באורו למהוי אחד באחד ממש שיש לכל איש ישראל ביטול רצון לרצונו ית' וזה רעיתי לשון רעותא דלבא תמתה תומתי בלי שום מום ע"י ריב זרות ח"ז אבל בכדי לכלול באור פניו ית' צריך להיות תחלה سور מרע כי הוא ית' טהור עינים מראות ברע והבטה בעמל לא יכול ואיך ישא פניו אלינו בהי' אור פניו וא"כ מה בצע מה יתרון בכל עמלו שיעמול בתורה ועובדיה שיש לכל איש ישראל אם לא יהיו سور מרע איןנו בכלל בעבודתו ותורתו כ"א בכח' אחוריים ולכל צורך להיות מתחלה سور מרע אף מאיסורי ד"ס ואצל' דאוריתא שהוא תורה שבכתב תורה שבע"פ כ"א אפי' באיסור ד"ס כי חמורים ד"ס יותר מדברי תורה שכט העובר על דברי סופרים אפילו על איסור כל שבדבריהם חייב מיתה והענין הוא כי חכמים עשו סייג שלא לעבור על דברי תורה וישראל עלו במחשבה שהוא חכמה עילאה מוח העליון ונמצא כל המקיים ד"ת יש לו חיים מהחכמה תהי' כו' אבל העובר על ד"ת אין לו חיים ע"ז ימותו ולא בחכמה והتورה הוא למטה במדרגה מהם ע"ז האמור בזוה"ק אוריתא מחכמה נפקת ודיל' ואם הוא سور מרע איזו הוא יכול ליכלך ברמ"ח מ"ע הם המשכחות אלהות כמו בטלית של ציצית שמתעטף בו הוא ממשיך אלהות עליו מבח' סוכ"ע וכן בהשאר יכול ליכלך באחד ואיתא בזוה"ק אחד א"ח דליית פ' א"ח שנכלל ברצונו ית' ע"ז אהוטי תמתה תאומות כי הוא ממש כמו תאומים תפירות ומה שנעשה באחד הוא מרגיש ומ��פועל השני ממש כמו זה צלך וכוי' ואהבתו ית' הוא רק חסך ח"ס דלית לוי' מגרמי' כלום כי הוא אינו צריך אלינו ואנחנו צריכים אליו ית' כי בלתי חיותו לא hei' לנו שום הויה ולא היינו עובדים אותו ונמצא הנ"ר שמקבל מעבודתינו הוא רק רצונו הפשט שהוא למעלה מהשכל כאמור ותהי לרצון תמיד עבודה כו'.

מאמרי אדה"ז על פרשיות התורה והמועדים ח"א ע' שמה

קנט

הענין הוא דהנה כתיב ה' צילך על יד ימינך צ"ל למה קורא להשם בשם צ"ל כמשל הצל של אדם התהtron בכל תנואה שיועשה בידיו ורגלו כן יהי' התנואה בצל ידו ורגלו מלאי' וממילא כו' ובמה שմבוואר למעלה בעניין לאו דאית לך צדק ידיעא כו' יובן משל זה בהיות כ"א היו המדות והשכל דazzi' הכרחים וידועים כמו באדם המוגבל מטבע הטוב להטיב וכדומה כו' הרי hei' או בהעלאת מ"ן לעורר רחמים העליוני' וכדומה לא בדרך רמיזה כדוגמת הצל עם היד כו' אלא מצד ההתפעלות ובאמת כמו שיתפעל איש הרחמן בטבעו כו' אבל מצד האורות העצמיות הוא למעלה אפי' מבח' ההתלבשות וכ"ש מההתפעלות וכדומה וככל' א"כ בהעלא' מ"ן מלמטה הוא רק בדרך רמיזה כמשל המנייע בידו כך נעשה הצל כו' כן עד"מ ה' צילך כו' שהאד' התהtron בעשותו חסר גשמי מעורר למעלה

אור חסד דאצ'י' אינו מעורר אלא כדוגמת הרミזה בלבד כו' להיות כי אין ערך כלל בין הכלים והלבושים להארות שהי' התוצאות בבח' התפעלות ודיל'.

מאמרי אדה"ז תקס"ב ח"ב ע' שעו

קס

בעניין מי שתורתו אומנתו יש ב' מדריגות הא' מה שהקב"ה יושב ושונה כנגדו ופי' כנגדו דוקא ולא מתלבש בדבר זה בבח' או"פ אלא כנגדו מרחוק כו' וכמ"ש ה' צלך כו' ויש שמתלבש בדבר בבח' או"פ ממש וכענין מארז"ל אין העולם מתקיים אלא בהבל של תינוקות שב"ר ואיל' אבי לרבא דרי' ודירך מאיל' אינו דומה הבל שיש בו חטא כו' משמע דבתווך הבל הוא מתלבש וכמ"ש ודברי אשר שמתי בפרק בתוך פיך ממש כו' ודיל'.

מאמרי אדה"ז תקס"ג ד"א ע' קmag

קסא

כתב ישmach ה' במעשהיו שבבח' השמחה הוא עניין התגלות העליון והן הן המקיים דסוכות (כמ"ש למללה בעניין שנשבעת לאבותינו"ז מימי קד"ם כנ"ל) בכתב בהם ה' צלך על יד ימיןך פ"י ימיןך הוא החסד והאהבה הטבעית המושרשת בלב כנ"י וה' צליך היינו שהאהבה העליונה מאור חסד העליון דבח' עונג העליון חופץ ומיצל על אהבה דכנ"י בבח' מקיף עד"מ צל הסלע הגבואה שחופף ומיצל על אהבה דכנ"י בבח' מקיף עד"מ צל הסלע הגבואה שחופף ומיצל על האדם ביושבו תחתיו כו' ודיל'. וזה ע"ל יד ימיןך ע"ל הוא בח' מקיף שבהיota החסד עליון דעונג העצמי הוא בזוזי' א"ס ונקי' ימי קדם כנ"ל ע"כ חופף ומיצל על אהבת כנ"י בבח' מקיף בלבד כי לא תוכל להתלבש בשל השגותם כלל וליכך נק' הסכך צלא דמהימנותא וכמ"ש במ"א ודיל'.

מאמרי אדה"ז תקס"ג ח"ב ע' תשפב

קסב

והענין הוא ידוע בעבודת ה' דהינו כאשר יתפעל אדם לבבבו למסורת נפשו באחד היינו כמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי כו' שהוא עניין מסירת כל רצונותיו רק לה' לבדוק כו' וכידווע דהרצון נקי' נפש כמ"ש אין נפשי אל העם הזה וכדומה והיז' בבח' רצוא כי אוטו' רצון יש בו ג"כ עניין הרצוא כמאמר רץ לבך כו' ואח"כ נ משר בח' השוב והוא שמשיך על נפשו בח' גילויALKOT מז' ההעלם כו' והוא מ"ש ה' צילך על יד ימיןך כו' פ"י כמו הצל' הזה שמסובב ומיצל לפני האדם לפי הנטי' שיטה כו' כמ"כ בח' המשכה מלמעלה תהיה אפילו

האהבה והרצואה מלמטה וזהו ה' צילך מלמטה למטה כפי יד ימינך היינו האהבה מלמטה כו' וד"ל.

מאמרי אדה"ז תקס"ה ח"א ע' קכו

כ"ק אדרמו"ר האמצעי

קסג

אך הנה אמר לראייה ע"ז ממ"ש ה' צילך כו' דמזה מובן הדוגמא למיטה שהוא כמו צל הנוטה מן דבר מה, שלפי נטיות הדבר כך יטה הצל שלו כו', וזה ה' צילך כו'. ובאור העניין מובן ע"פ הנ"ל בעסק התורה לשמה לשם התורה כו' בהיות שדבר ה' שבתורה הוא היורד מעצמו עצמו א"ס ב"ה וכמ"ש ואשים דברי בפיך דברי ממש ואין הדבר של אדם רק כמו כל להכיל דבר ה' כנבייא שדבר ה' מדובר בו כו' וכמושית בסמור בעניין השמע לאזניך כו'. וא"כ אין זה בא ע"י התעוררות רוח האדם בנפשו כמשל אידים העולמים כו' באמצאות תשׁו' כו' כי מלאיו יורד או ר' דבר ה' בפי הקורא ושונה ההלכות הגם שם בדברים גשמי' כו' כי הוא ית' קדוש ומובדל בערך מכל השתלשות ורוחניות וגשמיות שווין ממש ע"כ יוכל להתלבש בדבר האדם הגשמי ובענינים גשמיים כשמדבר בדבר הלכה זהה בא מעצמו רק כשהמתחיל האדם לקרות ולשנות דבר ה', וכוי' ואמנם מפני שאא"ס שבדבר ה' בהלכות הוא בהעלם ולא בגלוי כמ"ש הנסתירות לה' כו' רק שהנסתירות שבסדכ"ס מלובש בהלכות הנגלוות לנו כו' דאורית' סתים וגליא ובחי' סתים מלובש בגליא כדיוע ע"כ בדברו דבר ה' זו ההלכה או ה' יושב ושונה כנגד היינו שה' בעצמו הוא מדבר בדבר זה עצמו שהאדם רק הכללי לדבר זה הנ"ל, וע"כ נקי' בשם צל כמ"ש ה' צילך עד"מ הצל אשר נראה נוטה לפि תנועת האדם באבריו כו' כך לפי אופן דבר ההלכה שאדם מדבר ה' שונה אותו דבר עצמו כנגד דוקא צל הנרא נוטה לפি תנועת ונטיית האדם, כך עניין מה ששונה כנגדו הוא כנטית הצל שהוא בבח"י מكيف על נשמת האדם בדברו דבר ההלכה והיינו ע"י בח"י מזלא דצלם נשמת האדם דאי"ג דאי"ה לא חזי כו' שהוא בח"י הצל דנשמה ושם מאיר דבר ה' עצמו ששונה כנגדו כו' וזהו ה' צילך וד"ל.

עתרת ראש מד, ב

קסד

כסו הרים צלה פיי לאחר שקיבלו התו' והמצות נתכסו גם ההרים הוו האבות מן בח"י הצל המגין עליהם שמה בח"י מקיפים עליונים שע"י מעשה המצאות כמ"ש ה' צילך על יד ימינך כו' והוא צל של בח"י חושך העlion כמ"ש ישת חושך סתרו והוא בח"י כתר עליון שאנו מושג כלל וכלל ונקי' אדון הנפלאות לנ"ל.

תורת חיים ויחי צד, א

קסה

ארז"ל כל היושב ושותה וקורא הקב"ה יושב ושותה וקורא כנגדו שנא' ה' צלך כו', ובאמת משמע פשוטו שככל מי שקורא יהי מי שיהי גם פחות הערד בקטנות המדרגהצע"ה וקטן שקורא דבר ה' כמו בתורה ושותה ה' יושב ושותה כנגדו ממש לפि מה שהוא באותו מדריגת בשרש נשמו משם ימשיך הקראיה אליו שיהי ה' יושב וקורא כנגדו.

תורת חיים יתרו שפדי, ב

קסו

ובצל ידי כסיתיך זהו שנעשה בחי' אורות המקיפים העליונים שנמשך ממקיפי' העצמיי' שבתורה שנק' צל ידי ממש, וכמ"ש ה' צלך כו' שע"ז אמר דכל היושב ושותה הקב"ה יושב וקורא ושותה כנגדו אצל הנוטה לפיפן הדבר שעומד לנו, אך בקריאת אותיות התוו' נוטה בחי' צל הווי' מלמעלה ע"ז והוא מ"ש ה' צלך שזהו מה שהוא כנגדו ממש לפיפן קורא בשמותיו הע' ממש שהוא בחי' אותיות דתוה"ק וככ"ל, וכמ"ש אשר יקראוهو באמת תורה דוקא לפיפן שבשה שורה מבחי' אור אמיתי מהו"ע ית' בבחי' פנימי' ועצמי' שלו וע"כ נק' [צל] הווי' ממש כמ"ש ה' צלך וכן צל ידי ודיל.

תורת חיים תצוה תקמה, ב

קסו

כמ"ש ה' צילך על יד ימינה, פפי' כמו הצל שנוטה ומיצל על האדם מלמעלה לפיפי הנטי' שהוא נוטה כו' אך הוא בחי' גילוי אלקות שנמשך על נפש האדם מלמעלה יהיו' כמו צל זה כפיפן אופן הנטי' של אדם מלמטה למעלת דהינו כפיפי התעוורורי' האהבה ורצוֹה הנ"ל מנקודת לבו, וזה על יד ימינה דוקא הינו לפיפי אוּר האהבה שבבחי' ימינה כו' יהי' אופן נטוי' הצל אלקי על נפשו ודיל.

מאמרי אדמור' האמצני בראשית עי' שלט

קסח

וכמ"ש ה' צילך על יד ימינה פפי' יד ימינה דוקא כידוע דבחי' החסד והאה' הוא בבחי' ימין דוקא והוא החסד והאה' העצמי' וטבעי' המוסתרת בלב כנ"י מצד שרשם הראשון בימי קדם הנ"ל שמחמת זה יש ביכולתם למס"ג עקה"ש ולקיים התחום בכל לו"ג ולעשות תשוי' שלימה כו', אך להיות שנש"י היו מצומצמים בכל גושם הגשמי ע"כ מאיר על אה"ר שלהם מבחי' אה"ר העצמי' שנמשך מהעולם

עונג העליון העצמי הנ"ל בדרך מكيف וצל שחופף ומצלל על האדם דכני" בבח"י מكيف עד"מ הצל שמייצל על האדם ומעלימו ביושבי תחתיו, וזהו ה' צילך ע"י ימינך על מלמעלה שהוא בח"י מكيف בהיות שבוח"י חסד ואה"ר העצמי" דעתנו העצמי" הנ"ל הוא בפנימי" דואא"ס ממש שנק' ימי קדם באה האור בבח"י מكيف שחופף ומצלל על ימין דאה' דכני" כי לא יוכל לבוא בגilioי באו"ב בכליה השגותם כלל להיות רששו בעונג העצמי שאינו בבח"י ירידה והמשכה כלל, וזהו שהסתבר נק' צלא דמהימנותא שזהו ה' צילך והוא עניין השמחה דמקיפי" דבינה שלמעל' מן ההשגה משא"כ שמחה דכל השנה הוא בהשגה והתבוננות דוקא כמו ישmach ישראל בעושו.

מאמרי אדמו"ר האמצעי דברים ח"ז ע' אישלה

קסט

ועניין החופ"ה הוא להיות לצל ולמחסה והינו שנטלבשו בח"י שעשוים העצמיים בבח"י מكيف בבח"י צל דחופה כמשל הצל שם שחולף ועובר בתנועה כפי תנועת האדם שמננו הצל מ"מ אין בצל זה ממש רק הוראת דבר מה אבל אינו בבח"י מהות דבר מה כלל מפני שהוא רק כמו דמיון למהות הדבר שמננו הצל כו', כך כתיב ה' צילך כו' שהוא בח"י צ"ל דחווף"ה על היהות שבוח"י העצמות ממש א"א לבא לגilioי כ"א אחריו בח"י צמוד והעלם דוקא שנקרא חושך כמו"ש יש"ת חושך סתריו וכתיב מגלה עמוקות מנין חושך ואמנם אין זה רק בבח"י צל בלבד עד"מ דבר המסתיר כמו החופה וכח"ג שעושה צל בלבד כו' ווד"ל.

מאמרי אדמו"ר האמצעי דרשו חתונה ח"א ע' נז

כ"ק אדמו"ר הצע"צ

קע

אך לפ"י הירושלמי ובצל ידי כסיתיך קאי על גמ"ח כי כן פ"י צל ידי הוא חסド דרוועא ימינה וכן פ"י בד"ה במדבר סיני באוהל מועד פ"ב שזהו"ע אוהל מועד שהמשכת אווא"ס להיות בח"י מועד ונודעתה לך שמה אותיות ונודעתה הוא ע"י אוהל מועד הינו מ"ש ובצל ידי כסיתיך בח"י צל ולא אורה נגלית והינו ע"י המצות וימינו תחבקני. והנה אוהל מועד גימ' יוסף אשר يوسف זהו המשכה בפנימית הנמשך אחר המקיף, ובנפש ייל שזהו שמחה של מצוה כי השמחה אינו אלא ע"י שנמשך בהשגה בפנימית שמצוה נמשך השמחה וע"ש בהביאור דבמדבר סיני באוה"מ פ"ה כי אלה תולדות יעקב יוסף כמו"ש בזח"ב פקודיו דרמ"ב ע"א, וזהו ואשים שברי בפיק בח"י יעקב בריך התיכון ומצוה נמשך ובצל ידי כסיתיך.

ואח"כ המשכה בפנימי" זהו לנטווע שמיים וליסוד ארץ . וכ"כ בד"ה ביום השמיני שלח פ"א ג"כ מעניין צל וז"ל ולכון נקי' בחי' צל כמו שהצל הוא מגן להיות מחסה ומסתיר מחום השמש ומזורם ומטרך הנה אהבה זו שבחיה פנימיות נקודת הלב אף שהיא מסתתרת ומתעלמת כו' וע"ש שהמשכה זו מבחיה ישת חסר סתרו. ופי' ה' צלך על יד ימיןך הינו מה שה' צלך זה עלי' ידי ימיןך שהוא גמילת חסדים כנ"ל.

אוּהַת וַיֵּצֵא רְטוֹן, א. דָבָרִים ע' ל'ח

קעא

וזהו ה' צלך כצל שהוא פונה אחרי האדם. כך הוא ית' כביבול צל שלך. והיינו על יד ימיןך דהינו ע"י אהבה במס"ג בבחיה רצוא כנ"ל [עד"ה צאינה וראיינה שבשה"ש שאו ידיכם שמע בשכמל'ז]. וא"כ יד ימיןך שמע. ג' השמות גימט' יד. וזהו יד ימיןך. ימין מקרבת. אורך ימים בימינה פירשי' שבת ס"ג א' שמחפשין טעמייהן בדקוק כי מין המיוםנת למלאה כמ"כ בעניין ק"ש לכוין היטב. ורבבה מימינך. עניין כתר המיוםן].

אוּהַת חֲנוֹכָה שְׁפֻז, א

קעב

י"ל פ"י קראתי בשם שקורא וממשיך מאור המקיף בחיה כל טוב שיאיר לתוך בחיה השם כ' וכענין מ"ש בפי' ישראל מקדשי שמר שממשיכים מבחיה אתה קדוש בבחיה שמר הקדוש בת"א פ' וייחי בד"ה אוסרי לגוף, עמ"ש בד"ה כה תברכו פ"י ויקרא האדם שמות ועמ"ש בד"ה ויקרא אל משה, והיינו ודאי ע"י שמאטה למעלה היה בצלאל בצל אל הינו ע"ד המדרש הניל בעניין אשר יקרא בשם כו' חנון ורחום כו' שזהו צל אל ממש, וע"ז נ麝ך מלמעלה ג"כ בחיה ה' צלך כמ"ש בתו"א פ' מquiz בד"ה רני ושמחי בת.

אוּהַת תְּשָׂא ע' אִיתְהַקְמַת

קעג

ויל' מדבר וישוב הון רצוא ושוב, ולעל' הינו בינה גילוי פנימי' התורה וגם אז יחי' סוכה ומكيف מבחיה עליונה יותר כו' וברצוא יש סוכה ומكيف היא בחיה תعلומות לב כזכור בד"ה ביום השmini שלח וכן בבחיה השוב ודאי יש מكيف ה' צלך ואשים דברי בפיק ובצל ידי כסיתיך וכמ"ש לכה סוכות הוא מكيف וא"כ אמאי כל הארץ ישראל דוקא ישבו בסוכות וכמ"ש ברבות סדר בא פט"ז קל"ב ג' סוכה לכם שנאמר כל הארץ וגוי' והלא המكيف עליון סוכ"ע מكيف לכל הארץ

עלמות בשווה, ויל' כמ"ש בד"ה יביאו לבוש מל' ההפרש בין לבוש מל' לכתר מל' שבחי' כתר מל' זהו מה שנמשך מההעלם דסוכ"ע להoir בבח' כתר ועטרה ע"י המצות כו' וזה מאיר בבח' מكيف הקרוב יותר וע"ג בעטרה שערה לו אמו דוקא, ולכון סוכה לכם, וכמ"ש מזה ע"פ וסוכה תה' לצל יומם ע"ש, והוא עניין ה' צלך ממש ונתק' אור מكيف שהמكيف הוא אור וחיות, ובכמו הצל שמאגיון מן השרב, בצלו חמדי וישבתי, משא"כ החיצוניים אין להם כל בבח' מكيف הניל כמאزو"ל בכוואה דבכוואה לית להו, והكيف שמאיר לכל הד' עלמות ה"ע להחיותם מאיין ליש דרך העלם והסתור ואין זה נתק' צל ולא אור מكيف כ"א ישת חסר סתרו חסר והעלם אצל הנבראים, והكيف מסמא עניין החיצוניים ולכון רק אחוריים אל המكيف.

אווה"ת אמר ע' קענו

קעד

הנה עניין סוכה הוא ע"ד ה' צלך על יד ימינך, והנה יד יש בו יעד פרקיין ואפעל ע"י יעד סעודות הניל ממשיכים יד ימינך, כי המזון בא מבחי' ימין וחסד כמאמר הוזן כו' בטובו בבחן ובחсад כו' וע"ז נمشך ה' צלך על יד ימינך, וכן בשבעת ימי המליאים נאמר כי שבעת ימים מלא את ידכם היינו ג"כ בבח' יד, ומליוי היד ע"ד העונה אישר"מ בכל כחו כה ב"פ יד גם ע"ד הפרעה ימינך וענני וע"ד מ"ש בדרوش הקב"ה נותן לו מלאו עומסו, שהיד יכולה להגביהו למעלה בראשו לבח' כתר ואח"כ להורידו למטה והוא רצה אני מי שאנכי נותן לפניכם כו' ע"י מלאו עומסו, וזהו עניין ה' צלך על יד ימינך כו'.

אווה"ת אמר ע' קפא

קעה

וזהו לעילא מן שימוש, פ"י כי יש ב' בבח' שם ה' ופסק טעמא בגיןיו כי שם הווי היב' נתק' שמש ומגוז כנ"ל, ומזה נמשך בח' המחדש בטובו לחדר היישנות כו', אך שם הווי' הראשון הוא לעילא מבחי' שימוש וע"ז נאמר כי ה' צלך כו', הצל גבוח מהשימוש לכון בסוכה צ"ל צלה מרובה מחמתה כו', כי הוא בבח' סוכ"ע המكيف כו', ומשם נמשך הכח להיות גלי נשות חדשות ממש, אור חדש ומהודש לגמרי מה שלא ה' עדין מעולם בסדר ההשתלשלות (ע' מ"ש על הזהר פ' אמר דף ק' ע"ב אימתי זיוגא, ועמ"ש בד"ה צaina וראינה בהעלותך תקס"ז).

אווה"ת דרושים לשבעות (פרק ה) ע' איתקעא

קען

ואל זה כיוון דוד המעה"ה כמו שאמר ה' צלך על יד ימינה ושמעתיה בזה שהוא ית' כצל לעולם על יד ימינו של אדם כי הצל עושה כל מה שאדם עושה אם הוא פותח ידו נראית בצל כמו יד פתוחה ואם הוא קומץ ידו נראית בצל ג"כ יד סתוםה ולכון הוא ית' הוא צלך על יד ימינה ועושה כל מה שימינך עושה אם אתה פותח יד ימינה לפזר צדקה לעניים אף הוא ית' פותח ידו לחתך לך ואם אתה קופץ ידיך מליתן לעניים גם הוא קופץ ידו ואינו נותן לך עכ"ל, כמו שהוא לעניין הצדקה כך הוא ג"כ בפנימיות מדות הנפש כדף בית"א פ' מקץ בד"ה רני ושמחי הראשון בעניין רועי"ש שע"י רצוא שבשבובות האדם כך הוא למלטה כו' וזהו ה' צילך כצל שהוא פונה אחר האדם כו' ולכון ע"י שהאדם מתנהג בחסידות נ משך כמו"כ מלמעלה כו' וע"י השמאלי דוחה שדוחה את היזה"ר כמו"כ מתעורר למלטה שמאל דוחה לדוחות המקטרגים כחות הדין הקשה כמו"ש ע"פ ולא אבה ה' אלקי' לשמו'ך אל בלעם כו'.

אווה"ת מטוות ע' אישׁ

קען

ואפ"ל עוד כמו שעనין מגלה אסתר היא סיפור הגם שנמשך גם בבח"י אסתיר פני ביום ההוא שאינו נס כי"ס שיווץ חוץ לטבע למגורי, כ"א נמשך ומתלבש בבח"י הטבע ואעפ"כ נראה לכל שהוא למלטה מהטבע כמו"כ הוא עניין המזוזה, שהיא בבח"י השמירה מלמעלה כמשארז"ל במנחות פרק הקומץ רבה דלאג ע"ב, מדת הקב"ה אינו כו עבדיו יושבין מבפנים והוא משמרן מבחוץ שנאמר ה' שומרך ה' צלך על יד ימינה, ושמירה זו זה ע"ד הנ"ל, ולכון כתובין שם שדי מבחוץ, כי זה עניין שם שדי לשדד המזולות מורה על הניטים שבבחינה זו כמו"ש הרמב"ן והבח"י ר"פ וארא ועמ"ש מזה בתלים סי' מ"מ ע"פ רבות עשית כו'.

אווה"ת ואתחנן ע' שבן

קעה

וזהו וטוכה תהיה לצל יום ויהינו שיהי" בחי" יום יצוה ה' חסדו ומ"מ להיות קיום הצל זה ע"י ולא נראה בר ערות דבר כו' כי גם בעכו"ם מחמת גודל עונם סר צילם מעלייהם אעפ"י שרואז"ל ע"פ חטא חטא ירושלים וכי שאר אומות איןנו חוטאין אלא אעפ"י שחוטאין אינם כלום ופי' יפ"ע ע"ד רק אתכם ידעתני מכל משפחות הארץ ע"כ אפקוד עליהם עוננותיכם בעמוס סימן ג' ב' ור"ל שהפוגם שלהם מגיע למלטה כו' ואעפ"כ לגודל חטא העכו"ם סר צילם מעלייהם לכן

כש"כ ישראל שוכו להיות ה' צילך שצורך לשמר א"ע מכל העונות להתקיים בה' ה' צילך שע"ז מציל עני מחזק ממנו כו' משכיל אל דל זה יצ"ט מחזק ממנו זה היצח"ר כו'.

אווה"ת דרושים ליטוכות (דברים כרך ד) ע' איתשיא

קעט

ופי' צילך על יד ימינך הוא אהבה הטבעית וימין כולל מג' פרקין וזה דפנות הסוכה שהן חסדים דז"א, ובחד ואהבה יש ג' פרקין חח"ג, התבוננות המביא לידי אהבה והאהבה עצמה ובхи' נצח כו', היינו כל היום כו', ולכן הדפנות שתים כהלו כהלו ב' פרקין הסמכים לגוף, ושלישית אף' טפח פרק האצבועות חב"ד שבחד, ועמ"ש במ"א בענין אדם נוטן מלא עומסו כו' דשם נת' ג' פרקין אלו שביד ועננים למעלה, וככ"ז בחי' ימינך, אך הצל על יד ימינך הוא בחי' אהבה עליוונה מבхи' תענוג עליון מעביה' קדמוני של עולם שנוטן כה בימינך **ל להיות באתעדיות אתעדליות וזהו פעולות ה' הג הסוכות על כל השנה.**

אווה"ת דרושים לשם"ע (דברים כרך ד) ע' איתחכבר

קפ

וזהו ה' צילך על יד ימינך שרש המצאות הם בחי' צל ישת חשק סתרו כתר עליון כמ"ש יושב בסתר עליון בצל שדי כו' והגilioו הוא על יד ימינך בבח"י קו הימין גם"ח מצות חסド דרוועא ימינא, ובхи' זו בנפש היא אהבה מסותרת ותעלומת לב הגם שהוא מוסתר, אך שרצה נלקחה מבхи' יש"ת חשק סתרו לכז היא עד"מ הצל שהוא מגין להיות מחסה ומסתיר מהום המשם ומזרם וממטר כך אהבה מסותרת שבנפ"א היא בחי' צל ושומר ומקייף להצל שלא יפול אחר חיז' באהבה רעה או במחדו"מ אשר לא לה' המה.

אווה"ת דברים (כרך 1) ע' ביתר

קפא

ויש עוד פי' על ובצל ידי כסיטיך דקיים על אהבה מסותרת שיש בכ"א מישראל שרשיו למעלה מעלה מבхи' תקיף עליון דישת חשק סתרו, ונמשך ובא בכ"א בהעלם ומקייף לכז נק' אהבה מסותרת שעוז"ג ה' צילך על יד ימינך (cum"ש למעלה בענין וימינך תחבקני) לשמר ולהגין מכל המחשבות זרות והרהוריהם רעים.

אווה"ת נ"ז (כרך ג) ע' איקצא

קפב

והנה שמירת הברית שלא יומשך ממנו השפע לחיצונים שהו בח"י קיום מצות ל"ת שבברית ועי"ז ממשך מבחינה שלמעלה מהמשכה שע"י מ"ע כנודע מעניין בארץ לא זרעה כו' והוא המשכת מקיפי' עליונים וכמ"ש במ"א ע"פ את שבתו תשרמו, וגם כמ"ש ושמר ה' אלקיים לך את הברית ואת החסד כו' שמירה זו הוא למעלה מהחסד עצמו, כמו ה' צלך כו' שהוא מהמקיפים עליונים, ועד"ז נוצר חסד דתרגומו נתר טיבו גבוחה מבח"י ועשה חסד כו'

ביאורי זההר ח"א ע' כו

קפג

עמ"ש בת"א בד"ה רני ושמחי בפי ה' צלך שהוא כמו הצל שלך שכמו שהאדם מעורר בנפשו כך מתעורר אתעדל"ע למעלה וזה עניין נר הו"י נשמת אדם שע"י נשמת אדם בח"י רצוא ושוב מתעורר נר וגילוי שם הו"י וע' בזח"ב תצוה קפ"ד בעניין כمرאה אבן ספיר דמות כסא שג"כ הפי' כנ"ל. ולהעיר מעניין צדיק מושל ביראת אלקים וממ"ש ותגרור אמר ויקם וועזה"ב צ"ד סע"ב כנ"ל. ואפ"ל עוד היה ידוע עניין אורות וכליים שהאריך מצד עצמו הוא בלי מהות וע"י הכלים נעשה תואר ותמונה בהאור ואז"י נק' אור החסד כו'. והנה כלים_DACזילות העשים אורות לב"י. א"כ כמו שאורותDACזילות נק' בלי מה לגבי הכלים עד"ז הכלים DACזילות נק' בלי מה לגבי ב"י. והנה נש"י הנק' אדם ב"י ע"כ הם עושים תמונה באור DACזילות שבב"י להיות כפי הכלים שלהם ולכך אם נתעורר בצדיק אהבה שהוא כלים דב"י נתעורר למעלה כן_DACזילות שבב"י.

ואה"ת תהילים (יהל אור) ע' שנט

קפד

ובצל ידי כסיתיך הוא בח"י מצות ועי"ז נמשך ה' צלך שע"י המצוות ממשיכי' מקיפים עליונים וכמ"ש ה' צילך על יד ימיןך על יד ימיןך הוא בח"י מצות ועי"ז נמשך ה' צלך בח"י מקיפים שהוא בח"י צלא דמהימנותא וזהו"ע צל סוכה וכמ"ש וסוכה תהיה לצל יומם כו' ועד"ז בשאר כל המצוות כו'.

ד"ה והי הנשאר בציון תרי"ט – בזק 1063 טז, ב. 469 ע. א. 739 י"ח, ב.

קפה

וזהו מ"ש כי ה' מתחלק בקרוב מחניך דהינו ברמ"ח אברים דלי' להצלך והנה להצלך יש בו ב' פירושים א' לשון הצלחה והב' לשון צל וכמ"ש ה' צילך ואשים דברי בפי' ובצל ידי כסיתיך והיינו שע"י תוי"מ נמשך בח"י צל ומקי' על

נפש האדם כי מ"ש בצל ידי כסיטיך זהו צל תורה והה' צילך על יד ימינך הוא צל
שע"י המצות כו' והנה פועלות המקיף היינו שהוא שומר וכמ"ש אתה משמרה
בקרבי שומר ישראל והיינו שהוא שומר אותו שלא יפול למטה בגשמי'.

ד"ה ויטע אשל – בזק 1063 כת, רע"ב. 397 קכט, ב. 739 לח, א.

קפו

וכמ"ש ה צילך ופי' הביעש"ט ז"ל ונמצא פ"ז זה במדרשה שמואל ג"כ שם הו"י הוא
כמו הצל שכמו הצל עושה הכל כי מה שיעשה האדם ככה הוא שם הו"י
ג"כ שכasher האדם מוסר הרצון שלו שהוא בח"י מס"ג בק"ש נעשה למעלה יי"ד
של שם הו"י כו' כנ"ל וזהו נר הו"י נשמת אדם כו'.

ד"ה רני ושמחי תרט"ז – בזק 1029 קנה, רע"ב

כ"ק אדמור"ר מהר"ש

קפו

ותאמר ציון עזבני ה' ואד' שכחני, והיינו כי ע"י העדר הזכרון נמשך להיות
عزيزני הו"י וע"י גرم השכחנה כנ"ל עי"ז נמשך מלמעלה ג"כ ואד'
שכחני, וכמשיחית לקמן אי"ה. והגם כי לא שיר לפניו ית' לומר ל' שכחה וכما אמר
אין שכחה לפנוי כסא כבודך, עכ"ז הנה כתיב ה' צילך שכמו האדם עומד נגד הצל
הנה מה שעושה האדם איזה תנועה נעשה בהצל ג"כ תנועה כזו כמו"כ נאמר ה'
צילך מה שהאדם עושה למטה גורם עי"ז שיומשך עלייו מלמעלה ג"כ, ולכון
ఈ הולך בדרכ הטוב והישר גורם שיומשך עלייו מלמעלה בח"י המשכת רוחניות
הנמשך ע"י המצות וכמו"כ לעוז"ז ע"י החטא והעון והדברים הגורמים לשכחה על
עובדת ה' כו', נמשך עלייו רוח מסבאה לטמתם לבו ומוחו לבלי' יعلاה על מוחו
התבוננות אלקותו ית' כו' ואמ' יعلاה איזה התבוננות מתטמתם לבו שלא יולד מזה
שומ אהוי"ר כו', דהןאמת שיש אהבה מוסתרת בכ"א מישראל אבל צרייך לעורר
את אהבה כו', אבל טמאות הלב הוא היפך זה כו' ונמשך ג"כ עי"ז עלייו מלמעלה
ענין השכחה ג"כ והגם כי אין שכחה לפנוי כסא כבודך והוא שבאמת לפניו לא שיר
שכחנה, אבל לגבי המקבלים נמשך כמו ענין השכחה כי באמת זהו צמצום לפניו
ית' להשפיל א"ע לימשך ע"י אתעדלית של האדם ומקום גדולתו כו' כי לפניו
כחיכה כאורה בשני כפ"ז, עי' בלקות ד"ה מצה זו, ובהיות כז' זהו שכחה האדם
משכח ח"ז על עובדת ה' נמשך עלייו מלמעלה להיות ואד' שכחני כו', וכמ"ש ה'
צילך כו', והיינו מאחר שלא נמשך כלום ע"י אתעדלית ואדרבה כו' ממי לא לא
נמשך כלום וה"ז כמו ענין השכחה כו', וע' מענין ה' צילך בד"ה ציון במשפט
תפדה שלא נדף ובלקות בדרושי שמע"ץ ובבד"ה ה' לי בעזרי.

סה"מ תרכ"ו (קה"ת, תשמ"ט) ע' נא. ובשינויים קלים – ע' לא.

קפח

וכמ"ש ה' צלך ופי' הבעש"ט זיל (ונמצא פ"י זה במדרשי שמואל ג"כ) שם הו"י הוא כמו הצל, שכמו שהצל עושה הכל מה שיעשה האדם ככה הוא שם הו"י ג"כ שכאשר האדם מוסר הרצון שלו שהוא בח"י מס"ג בק"ש נעשה למעלה יו"ד של שם הו"י כו' כנ"ל, וזהו נר הו"י נשמת אדם כו'.

סה"מ תרכ"ז ע' שב. ד"ה ומעתה כו' כל הנשמה כו' תרמ"א – בזק 2086 קט, א

קפט

והנה שורש כספ וזהב שהם חוויאם בטלי' בתכלית כמ"ש לך ה' הגדולה כו', וגם למטה נוטל מזה וננותן לויה לפי שהכל שלו אשר עי"ז יבוא למסור הרצון לו ית' שלא יהיה לו כ"א רצון פשוט לאלקות כו', ועי"ז מס"ג זה ממשיך למעלה מצום היו"ד להיות ביו"ד נברא העווה"ב, ואיתה בס"י אם רץ לבך שוב לאחד, היינו ודברת בם בד"ת, ועי"ז ממשיך להיות בה"א נברא העווה"ז, כי הה"א הוא ג' קווין ועי"ז תומ"ץ ממשיך הקווין כו', וזהו שע"י הנשמה בח"י הנשימה ברצוש תהלל ל' בהלו יהי היינו בח"י היו"ד שבו נברא העווה"ב והה"א שבו נברא העווה"ז כו', וזהו ה' צלך שכמו הצל עושה כל מה שהאדם עשה כו', כמו"כ ע"י רצוש [של] האדם נשمر בח"י יו"ד ה"א דש' הו"י כו'.

סה"מ תרכ"ז ע' שו

קצ

וזהו מ"ש כי ה' מתהלך בקרבת מהניך, דהינו ברמ"ח אברים דלי' להצלך. והנה להצלך יש בו ב' פירושים, א' לשון הצלחה, והב' לשון צל, וכמ"ש ה' צילד, וASHIM דברי בפיך ובצל ידי כסיתיך, והיינו שע"י תומ"ם נמשך בח"י צל ומקיים על נפש האדם. והנה פעולות המקיף היינו שהוא שומר, וכמ"ש אתה משמרת בקרבי שומר ישראל, והיינו שהוא שומר אותו שלא יפול למטה בגשמי'.

סה"מ תר"ל ע' יח. ד"ה ויטע אשל תרמ"ב – בזק 2087 טו, ב

קצא

ולכן בעשייתם תלויי' בבינה כנודע צ"ל פרישות למטה יותר כמ"ש בש"ע או"ח סי' תקפ"א ס"ב לעניין SIGOFIM וסי' תר"ג לעניין פרישות. והיינו כי אז אומרים אל מלך יושב על כסא רחמים מתנהג בחסידות, לכן צ"ל למטה ג"כ פרישות וכן נדרים שהם בבינה הוא SIGIG לפרישות שבבח"י זו צריך להיות בח"י חסידה בראשים כו', ועד"ז בעשיית תלויי' ג"כ בבינה וזהו שמתנהג בחסידות

צרייך להיות למטה ג"כ פרישות כו', וזהו כמ"ש ה' צילך, שכמו הצל הנה כל מה שהאדם עושה בידו או בשאר אבר כנגדו עושה הצל ג"כ כנגדו, כמו"כ ה' צילך כו'. ולכן בעשיית צ"ל זהירות ופרישות יותר מפני שמתנהג בחסידות שתלוים בכינה כו' צ"ל למטה ג"כ בחיי פרישות.

סה"מ תר"ל ע' ריט. ד"ה וידבר משה אל ראשיו המתוות תרל"ט – בזק 1069 רט, ב

קצב

וע"כ בעשיית צרייך ליזהר יותר לפי שתשובה מגיע בבחוי' בינה. וזהו עניין הנדרים, וע"כ אומרים כל נדרי ביווהכ"פ, וע"כ אומרים בעשיית אל מלך יושב על כסא רחמים מתנהג בחסידות, וע"כ צרייך להיות ג"כ בבחוי' פרישות. דהנה כתיב ה' צילך, דהיינו כמו שהצל מורה כמו שהאדם עושה כך מורה הצל, וכך למללה כמו שהאדם מתנהג למטה כך מתהווה למללה.

סה"מ תר"ל ע' רכו

קצג

ובצל ידי כסיתיך הוא בחיי מצות ועי"ז נמשך מקיפים עליונים וכמ"ש ה' צילך על יד ימיןך, על יד ימיןך הוא בחיי מצות, ועי"ז נמשך ה' צילך בחיי מקיפים שהוא בחיי צילא דמהימנותא, וזהו"ע צל סוכה וכמ"ש וסוכה תהיה לצל יומם כו', ועד"ז בשאר כל המצאות.

ד"ה והי' הנשאר בזכרון תרל"א – בזק 1061 ח, א

קצד

וזהו חיי כל אחד ואחד מישראל אומר עמי הדבר מרדבר, פ"י שהרגיש בנפשו הארת בחיי שם הו"י בכוחות נפשו בגilioי כו', וכמו"כ גם עכשו ע"י לימוד התורה מתגללה שם הו"י בנפש האדם וכמארז"ל כל הקורא ושונה הקב"ה קורא ושונה כנגדו, וכדכתבי ה' צילך, ומאחר שהצל הנעשה הוא בחיי שם הו"י בהכרח שהגורם הצל הוא ג"כ בחיי הו"י והיינו שם הו"י שבנה"א כו'. ושורש המשכה זו שבמ"ת נלקח מבחי' ומדריגה גבוהה מאד נعلاה, כי כדי שיוכל להיות נ משך למטה כ"כ עד שיוכל כא"א להרגיש בנפשו גilioי שם הו"י צ"ל ההמשכה מבחי' גבוהה מאד נعلاה, ולכן על כל דבר ודבר פרחה נשמתן כו'.

ד"ה וכל העם תרל"א – בזק 1061 קנט, א

קצתה

ובצל ידי כסיתיך זהו מעשה המצוות שע"י נ משך מקיף עליונים, וכמ"ש ה' צלך על יד ימיןך פ"י שהצל והמקיף נ משך על יד ימיןך הוא בחיי המצוות.

ד"ה במד"ר ס"פ אחרי תרל"א – בזק 1061 קסד, ב

קצנו

ע"ד שפי' הביע"ט סוף משנה א' דפ"ב דאבות דעת מה למללה ממרק דעת מה למללה ממרק עצמן והיינו כמה שנתעורר בرحמים לנו נתעורר עליך מדת הרחמים למללה, וזהו ונתן לך רחמים ורחם והרבך, ואל יאמר מה תופס מקום ח"ז עבדתו לא כן הוא שזהו בתהבולות היצר כי הו"י צלך כתיב וכמשל הצל מה שעושים כו' כמ"ש במ"א.

ד"ה שופטים ושוטרים תרל"ג (קה"ת, תשט"ז – ע' 9)

קצוץ

וז"ע והוצאתי והצלתי, והוצאתי הוא בחיי סוי"מ שהוא להוציא מתחת סבלות מצרים לצאת מהמצרים ובבולים שמשתירים על בחיי גילוי אלקوت, והצלתי הוא בחיי ועשה טוב, כי בהצלתי יש שני פ"י א' ל' הצלחה והב' ל' צל וכמ"ש במד"ר ע"פ כי ה' אלקיך מטהרך בקרב מחניך להצליך, ופ"י לחת צל על ראשך, והיינו לפי שמעשה המצוות נ משך בחיי מקיפים כו' וכמ"ש ה' צלך על יד ימיןך שע"י ימיןך שהוא בחיי מעשה המצוות ע"ז נעשה ה' צלך ואשים דבריך בפיק ובעצך כסיתיך, ואשים דבריך בפיק הוא בחיי תורה, ובצל ידי כסיתיך הוא בחיי מעשה המצוות. והנה ע"ז שנ משך עליו בחיי מקיף ע"ז נעשה הצלחה ג"כ לשמור מכל רע, כי המקיף מסמא עני היחסונים ומקייף אותו מכל צד בכדי שלא יגיע עליו שום רע כו'.

סה"מ תרל"ד ע' קנו. ד"ה והוא אור הלבנה תרמ"א – בזק 1130 כג, א

קצח

וזהו מגיד דבריו ליעקב מה שהוא עושה אומר לישראל לעשות ויש בזה ב' פ"י אך מה שנגע לכאנ' הוא, מה שהוא עושה פ"י כדי שייהי הקב"ה מניח תפילהין הוא ע"י שאומר לישראל לעשות והם עושים מעורר למללה שייהי הקב"ה מניח תפילין וכן שארី המצוות, וזה מ"ש ה' צלך והוא משל כמו הצל כל מה שעושינו נעשה שם ג"כ כמו"כ ע"י שעושינו מצוות למטה נעשה למללה ג"כ בחיי מצוות כו'

ד"ה למה קדמה שמען תרמ"א – בזק 2403 כד, ב

כ"ק אדמו"ר מהורש"ב**קצט**

וזהו עניין והוצאתו והצלתי והוצאתו הוא בח"י ס"מ שהוא להוציא מתחת סבלות מצרים ליצאת מהמצרים וגבולים שמסתירין על בח"י גilioi אלקור, והצלתי הוא בח"י ועשה טוב, כי בהצלתי יש שני פ"י א' ל' הצלחה והב' ל' צל וכמ"ש במד"ר קדושים ע"פ כי ה' אלקיך מתחלק בקרוב מהניך להצילד, ופי' להיו צל על רשך, והיינו לפ"י שמאעשה המצוות נמשך בח"י מקיפי" כו', וכמ"ש ה' צלך על יד ימינה, שע"י ימינה שהוא בח"י מעשה המצוות ע"ז נעשה ה' צלך ואשים דברי בפיך ובצל ידי כסיתיך, ואשים דברי בפיך הוא בח"י תורה, ובצל ידי כסיתיך הוא בח"י מעשה המצוות.

סה"מ תרנ"ד ע' גכח

ר

ובצל ידי כסיתיך זהו מעשה המצוות שע"י נמשך מקיפים עליונים וכמ"ש הו"י צלך על יד ימינה פ"י שהצל והמקיף נמשך על יד ימינה הוא בח"י המצוות.

סה"מ תרנ"ה ע' קא

רא

וזהו קרוב הו"י כו', שיקראווהו למחר"ע א"ס משוערים העצמים הניל', באמת דתורה, והיינו לshima, לשם התורה, שהוא רק להמשיך גilioi או"ס באוטיות דתורה, שזו כל עיקר עניין כוונת מצות ת"ת כו', והוא ע"י קריאה שקורא ושונה בתושב"כ ותושבע"פ, כמו שאם' כל הקורא ושונה, בתורה שבכתב ותושבע"פ, הקב"ה קורא ושונה נגדו, וכמ"ש הו"י צלך כו', וכתיב הקול קול יעקב, זה קול דתורה, והיינו לפי שבkowski זה דאותיות התורה מעורר למעלה להיות המשכת או"ס בא"ע דתוושמ"ע בבח"י קול הו"י, שהוא קורא ושונה ג"כ אותו המקרא ואotta ההלכה כנגדו, שזו התלבשות או"ס בקול דתורה כמו שהייתה התורה"ק אצלם שעשוים כו'.

סה"מ תרנ"ט ע' פא

רב

וזהו שהי' כל אחד ואחד מישראל אומר עמי הדבר מדבר פ"י שהרגיש בנפשו הארת בח"י ש' הו"י בכוחות נפשו בגilioi כו', וכמו"כ גם עכשו ע"י לימוד התורה מתגללה ש' הו"י בנפש האדם וכמארז"ל כל הקורא ושונה הקב"ה קורא

ושונה בנגדו וכדכתי ה' צלך, ומאהר שהצל הנעשה הוא בח"י ש' הו"י בהכרח שהגורם הצל הוא ג"כ בח"י הו"י והיינו ש' הו"י שבנה"א כו', ושורש המשכה זו שבמ"ת נלקח מבח"י ומדריגה גבוהה מאד נعلاה, כי כדי שיווכל להיות נמשך למטה כ"כ עד שיווכל כא"א להרגיש בנפשו גילוי ש' הו"י צ"ל המשכה מבח"י גבוהה מאד נعلاה, והיינו מבח"י אני דוקא דכל הגובה גבוהה ביותר בו.

סה"מ תרס"ב ע' רעא

רג

אך בכ"ז נאמר שם שמי מתחaab על ידך היינו שכדי להמשיך האהבה הנ"ל צ"ל ע"י האהבה של נשות ישראל, ואהבת ב' פעמים אוור שבואהבת כנ"ל והעיקר הוא ע"י האהבה שבמדרגה הב' בח"י הרצו ששוב, כי הנה כתיב ה' צלך היינו כמו הצל הקב"ה מתנהג עם האדם, כמו צל שהוא מראה את תנועת האחד כמו שהוא כמו כן הקב"ה המשכה מלמעלה היא לפि האתעדיות, וכן ע"י האהבה שבמדרגה הא' בח"י הסתלקות לא יכול להיות המשכה למטה, ואפלו אם ימשיך ייה"י המשכה רק אוור שבבח"י הסתלקות כמו שהאתעדיות היא האהבה שבסתלקות כדוגמת הכלים דתווחו שהי' בח"י רצוא לנו ה' המשכה אוור כזה שהי' בח"י הסתלקות וזה הי' סיבת השבירה, וכן צ"ל האהבה ממדרגה הב' כדי שהי' המשכה למטה להיות נאהב.

סה"מ תרס"ד (קה"ת, תשנ"ד) ע' גטו

רד

דהנה בצל יש ב' פירושים הא' הוא מל' צל, וכמו שדרשו ע"פ כי ה' אלקייד מתחלך בקרב מחנך להצלך, להיות צל על ראשך, שהוא בח"י מקיף, והב' הוא עניין ההצלה במלחמה וכו', אבל לפि האמת הרי הו"י צילך כו. ויל' שהם ב' בח"י מקיף הא' הוא בח"י מקיף הקרוב, מה שהמקיף מאיר בפניםיו, וזהו ע"ז הו"י צילך ע"י ימינה, שהם הנשים המלבושים" בדרכי הטבע, שבאמת הם נשים אלא שהם מלבושים בלבושים ההסתדר. והב' הוא בח"י מקיף הרחוק מה שמאיר בבח"י מקיף לעולם, והוא ע"ז להצלך להיות צל על ראשך בח"י מקיף הרחוק והם נשים נגלים שאינן מלבושים בדרכי הטבע, כמו הנס דק"יס וכו'.

סה"מ תרס"ח ע' רעא

רה

וזהו ע" סבלות מצרים, ועז"א והוצאתי אתכם מתחת סבלות מצרים הוא בצד סור מרע שהוא הסרת העלמות והסתורים כו', והצלתי אתכם כו' הוא בח"י ועשה טוב כי בהצלתי יש שני פ', א' מל' הצלחה, והב' מל' צל ומكيف כמ"ש

במד"ר ע"פ כי ה' אלקיך מתהלך בקרב מהניך להצלך, פי' להיות צל על רשע, והיינו לפי שמעשה המצות נמשך בחיה' המקיפים וכמ"ש ה' צלך על יד ימינך שע"י מעשה המצות ע"ז נמשך ה' צלך ואשים דברי בפרק זו תורה, ובצל ידי כסיתיך זו גמilot חסדים, שע"י מעשה המצות נמשך בחיה' המקיפים כו'. והנה ע"ז שנמשך עליו בחיה' מקיף ע"ז נעשה הצלחה כי המקיף מסמא עיני החיצונים כו'.

סה"מ עת"ר ע' שי

רו

וזהו דמות הכסא שהוא ית' מכוסה (שזהו בירידת האור בעולם הבריאה כו' כמשנת"ל, כמו"כ הוא בכללות בירידת האור בבחיה' ביע' הכללים כו', דאו הוא) כמו מראה אדם (שהמשכחת האור הוא ע"י העלתת מ"ז בזיכוך הכלים וכפי אופן הזיכוך כו'), כמו שנתעורר בו כך נתעורר אצלו ית' אם נתעורר הצדיק אהבה נתעורר למעלה אהבה וכן כל המדות (והוא עניין ה' צלך שהיא כמו הצל שלך שכמו שהאדם מעורר בנפשו כך מתעורר אתعدل"ע למעלה כו' וכמ"ש בתו"א בד"ה רני ושמחי דרוה"ר, וגם זאת שהכלים עושים תמונה בהאור דהאור הוא בבחיה' בלי מה והתמונה בהאור נעשה ע"י הכלים כו' כמשנת"ל, וכן הוא בכללות האור וכמשנת"ל בעניין כמים הפנים אל הפנים כו', וכבר נת"ל דבחיה' מראה אדם למעלה הוא מה שישראל עלו במא' כו', ועוד הם עושים תמונה בהאור כפי אופן הכלים שלהם כו', וזהו בהאור השעיר אל הכלים דהמשכתו הוא ע"י הכלים שהכלים מתארים ומגלים את האור ועושין בו תואר ותמונה כו', אבל עצם האור שלמעלה מבחיה' הכלים ובא בדרך מלמעלם"ט אין הכלים עושין בו תמונה כו' ואדרבא כפי אופן האור הוא תמונה הכלוי כו' וכמושית בעזה"י בעניין התורה).

ההמשך תער"ב ח"ג ע' אישמה

רז

וזהו שא' בילוקוט שכאו"א מישראל ה' אומר עמי הדבר מדבר, היינו שכלא"א הרגיש בנפשו את הש' הו"י שהAIR בנפשו בגilioי כו'. וכן עכשו ע"י עסוק התורה מתגללה הש' הו"י שבנפש, דכל הקורא בתורה הקב"ה קורא ושונה כנגדו כו', וכתי' ה' צלך, ומאחר שהצל הוא ש' הו"י בהכרח שהגורם את הצל הוא מש' הו"י, והיינו הש' הו"י שבנפש שמתגללה ע"י תומ"ץ כו'. ושרש המשכה היא מבחיה' עצמות א"ס כו', ועל המשכה צו שירק שיהיו קולות וברקים כו'.

סה"מ תרע"ח ע' קעב

רָחַ

וזהו שאינו דומה מאור פניו של אדם בשבת למאור פניו בחול שניכר בו האור והחיות מפני שאינו רק בבחיה חידוש הישנות כ"א גilioי או רח' דלעילא משמשאכו, דבשמשה ה' אוין כל חדש תחת המשמש להיות שזהו בחיה האור שלחוות ולהחיות העולמות ובשרשו הוא ג"כ בחיה או רח' השיך אל העולמותכו, אבל בחיה עצמות אוואס המPAIR בשבת הוא בחיה או רח' חדשכו ויקרא הווי הוי' שיש ב' שמות הווי' ש' הויא ש' הווי' דסדר השטל' דהוי' לי מהוהכו, וש' הווי' הא' הוא שלמעלה מרשך ההתחות והוא בחיה גilioי או רח' חדשכו. וויש ה' צלך שהצל הוא למעלה מהמששכו, ולכנ בסוכה צ'ל צלחתה מרובה מחמתהכו.

סה"מ תרע"ח (קה"ת, תשפ"ב) ע' שיח⁴

כ"ק אֲדָמוֹר מְהוּרִיִּ"צָ

רַטְ

והנה ה"א מטהלך בקרוב מהnidך להצלך דפי' הצלחה וכן פי' צל וכמ"ש ה' צלך וכתי' ואשים דברי בפיק ובצל ידי כסיתיך. והיינו שע"י תומ"ץ נمشך בחיה צל ומקייף על נפש האדם שע"ז הוא ניצל. דפעולה המקייף הוא שהוא שומר וכמ"ש אתה משמרת בקרבי ונקי' שומר ישראל, דהשמרה הוא שלא יפול האדם למטה בהענינים הגשמי' והחומי'.

סה"מ תרפ"ז ע' פ'

כ"ק אֲדָמוֹר מֶלֶךְ הַמָּשִׁיחַ שְׁלִיטֵ"א

רִיְ

וביאור העניין (שע"י העבודה דאתכפיא, שינוי הרגילותות והטבע, נמשך הגילוי דהוי' וגם גילוי דבחינת שלישי המדבר) יש לומר ע"פ מ"ש בתורת הה"מ הנ"ל בפירוש הכתובי (ועל דמות הכסא דמות) כمرאה אדם, שהקב"ה הוא כמו מראה אדם, כמו שנתעורר בו (בהאדם) כן נתעורר אצלו ית' [וכמ"ש² ה' צלך, שה' הוא כמו הצל שלך³. ולכנ, ע"י שהאדם כופה את עצמו לעשות נגד רצונו וטבעו, המשכת הגילויים דלמעלה היא לא כפי הטבע שלהם. גם האור שהgilוי

(1) יהזקאל א, כו.

(2) תהילים קכא, ה.

(3) מר"א מקץ לו, ג (הובא באויה' לתהילים שם ע' שונט).

שלו מצד "טבעי" הוא לפניו הצמוד (למעלה מעולמות), מAIR בעולם, ויתירה מזו, שגם האור שמצד "טבעו" הוא למעלה מגילוי (גם מגילוי לפניו הצמוד) נמשך בגילוי בעולם.

סה"מ מлокט ח"ה ע' קסא⁴

(4) ד"ה באתי לגני תשל"א.

ריא

דהנה בענין קיום המצוות שלמעלה יש ב' עניינים, עניין א' הוא כמ"ש מגיד דבריו ליעקב ואמרו רז"ל² מה שהוא עושה הוא מצוה לבניו לעשות, והיין דבתחילה הוא קיום המצוות שלמעלה, שהקב"ה מניח תפילי³ ומצלוי⁴ ומקיר חולים ומנחם אבלים⁵, ומה שהוא עושה הוא מצוה לבניו לעשות, אך עניין הב' הוא שע"י קיום המצוות שלמטה פועלם קיום המצוות למעלה, דזהו מ"ש⁶ ועשיתם אותם, אתם כתיב כאילו שעוני, דהנה רמ"ח מצוות הם רמ"ח אברים דמלכא⁷, דבמילא הנה עי"ז שפועלים קיום המצוות למעלה הרוי זה כאילו שעוני, דזהו מה שפירש הבעש"ט⁸ עה"פ⁹ הו' צלך דכמו הצל הוא תלוי בהאדם כמו"כ הוי' הוא צלך, דעתך שועשיתם אותם שהוא קיום המצוות, עי"ז הנה ועשיתם אותם כאילו שעוני, דבוחינה זו בקיום המצוות הוא בח"י אמה העברי, שהוא המשכה חדשה ושינוי המהות.

ד"ה ואלה המשפטים תש"יד¹⁰

(1) תהילים קמז, יט.

(2) שמוא"ר פ"ל, ט.

(3) ראה ברכות ו, א.

(4) שם ז, רע"א.

(5) סוטה יד, א.

(6) קדושים כ, ח. בהר כה, יח. ר"פ בחוקותי (כו, ג). ובכ"מ.

(7) ראה זה"ג קיג, סע"א. ויקיר פלייה, ז. וראה הגותה הרחיז'ו לזהר שם. לקוית שלח מה, ב. ובכ"מ.

(8) ראה זה"א קע, ב. תקיז' תיקונו ל (עד, סע"א). תנייא רפכ"ג. אגה"ת רפ"א. ועוד.

(9) כשת' (הוצאת קה"ת) הוספות סימן ס (פה, א). ושם ג'. וראה גם סה"מ דברים ח"ב ע' יז. ושם ג'.

(10) תהילים קכא, ה.

(11) הנחה בלתי מוגה – סה"מ שמות ח"ב ע' קמג.

ריב

וזהו מה שכתוב וידבר אלקים את כל הדברים גוי אנסי ה' אלקין, דברתנו תורה שהי' גilio העצמות הנה או נחקק בכל אחד מישראל השם הו' שבנפש, דזהו מה דאיתא בילקוט שלב אחד מישראל הי' אומר עמי הדיבור שנאמר אנסי הו' אלקין, דהנה פירש הבעש"ט עה"פ¹ הו' צלך, דכמו שהצל עושה מה שהאדם עושה, כמו'cn הנה הו' צלך, שהכל תלוי בעבודת האדם, אמנם מזה מובן דכמו שהאדם הוא בדוגמה הצל, כמו'cn הנה בכדי שהי' הו' צלך הוא ג"כ ע"י העבודה בבחיה שם הו' דוקא, דזהו עניין שם הו' שבנפש, שע"י העבודה ביו"ז שהוא ביטול שלמעלה מטעם ודעת, ה' שהוא השגה, ו"ה שהוא תורה ומצוות, ע"ז הנה הו' צלך. ולהיות שהגilio דשם הו' הוא המשכה שלמעלה מהשתלשות, והמשכה זו הייתה בפנימיות כמ"ש² פנים בפנים דבר הו' עמכם, והמשכה שלמעלה מהשתלשות שתהיה בפנימיות היא שלא בהדרגה, לזאת הנה מתן תורה הי' בשם אלקים שהוא מלשון כח וגבורה, וכన"ל שהגilio שלא בהדרגה הוא בא בכח וגבורה דוקא. וזהו מ"ש וידבר אלקים גוי אנסי ה' אלקין, דעת'ז אשר וידבר אלקים, שהמשכה הייתה בכח וגבורה, ע"ז הנה אנסי ה' אלקין, דהו'י הוא כח וחיותך.⁴

ד"ה וידבר אלקים תש"ז⁵

(1) כ"ט (הוצאת קה"ת) הוספות סימן ס (פה, א). וש"ג. וראה גם סה"מ דברים ח"ב ע' יז. וש"ג.

(2) תהילים קכא, ה.

(3) ואתחנן ה, ז.

(4) ראה לkurת שלח מ, ג.blk עג, רע"ג. ובכ"מ.

(5) הנחה בלתי מוגה – סה"מ שבועות ע' סח.

rieg

איתא בזוהר א"ר יוסי הני ט"ז يوم כו' ת"ח בין לעילא בין למטה כל חד וחד בארכיה נטלא ובארחיה יתבא ובארחיה אתער ועבד מאי דעבד כו', ו מבואר בכ"מ² הפירוש בזו, שהארחין הם העשר ספירות שלמעלה, שהם מתוערים ע"י הע"ס התחתונות שבאדם התחתון כי בצלם³ אלקים עשה את האדם (ונק' אדם ע"ש אדמה לעליון⁴) עד אשר בכחו הוא לעורר למעלה כפי אופן

(1) ח"ג קב, ב. נתבאר בסידור (עמ דא"ח) שער הסוכות רנה, ג.

(2) סידור שם.

(3) נח ט, ז.

(4) עשרה מאמרות לרמ"ע מפango מאמר אם כל חי ח"ב סל"ג. של"ה ג, א. ב. שא, ב. ובכ"מ.

התעוררותו למיטה וזהו בין לעילא בין למטה כו', שהכל הוא כפי עבודת האדם למיטה. ויש关联 זה גם עם פירוש הבש"ט⁵ על הפסוק ה' צילך, שהקב"ה הוא כביכול כמו צל של האדם למיטה, דהיינו מה שעני' מעשה האדם למיטה היה מעורר את הספירות העליונות. וכן מובן גם מפירוש הרב המגיד' במ"ש⁶ ושמרתם את חוקותי ואת משפטים אשר יעשה אותם האדם וחיה בהם, שעני' מעשה המצוות שלו האדם מכניס חיים בהמצאות. וכן מובן גם מתורת אדמור' הזקן' ששמעו מהרב המגיד⁷ על אמר המשנה⁸ דעת מה מעלה ממק', שכל העניינים שלמעלה הם ממק', מהאדם למיטה.

ד"ה ובחמשה עשר יום תש"ל¹²

(5) הובא בקדושת לוי פ' נשא. וראה גם לקו"ת בלק עד, ג.

(6) תהילים קכא, ה.

(7) לקו"א להה"מ סרכ"ז. או"ת להה"מ לח, ג-ד.

(8) אחרי יה, ה.

(9) ספר השיחות תש"ד ע' 23. "היום יום יג אייר. ועוד.

(10) ראה לקוטי אמרים להה"מ סקצ"ח. או"ת להה"מ קיב, ב.

(11) אבות רפ"ב.

(12) הנחה בלתי מוגה – סה"מ סוכות-שמחת ע' קית.

ריד

והנה זה מה שմבאר הה"מ¹עה"פ² ה' צילך על יד ימיןך, כי הצל בא ברוב אוrheshem, ואם אין המשמש זורחת ליכא צל, כו' מלחמת רוב בהירות התענוג בא אוrhmakif, ולפי התעוררות למטה כן התעוררות לעילא והוא כמו הצל כי הצל מתגעגע כמו תנוועות האדם וכל התעוררות דלעילא על ידי אהבה לבנים וזהו על יד ימיןך והוא על דרך אברהם אהובי³.

ד"ה זה היום תשל"א⁴

(1) או"ת פ, ב (בhzוצאת קה"ת, תש"מ ואילך – סימן רסד).

(2) תהילים קכא, ה.

(3) ישעי' מא, ח.

(4) הנחה בלתי מוגה – סה"מ ראש השנה ע' קעא.

רטו

והנה ידוע דברתורה דلتתא אתערותא דלעילא ובמדה שאדם מודד בה מודדין לו¹. ויתירה מזו ידוע פירוש הבעש"ט² עה"פ³ הו' צילך שהקב"ה הוא כביכול כמו צל של האדם. וכפירוש הרב המגיד בזה⁴ דזהו מ"ש הו' צילך על יד ימיןך, דכשם שMRIBOI האור נעשה צל כך MRIBOI התענווג והאהבה של הקב"ה לישראל (יד⁵ ימיןך (בחיי ימין) והוא על דרך אברהם אורה⁶) נעשה הצל היינו שהקב"ה מתנהג כביכול לפי מה שהאדם מתנהג. ומכל זה מובן,صدق המשיך המשכה זו למעלה, שיהי אROMMK אודה שמק וגוי, צ"ל מעין זה בעבודת האדם. והיינו, שאינו מספיק שעבודתו תהי' בבח'י הו' אלקים ואתה שבנסמה, אלא צריך לעבד עבדתו בבח'י אROMMK.

ד"ה דרשו הו' בהמצו תשל"א⁷

(1) סוטה ח, ב (במשנה).

(2) כתր שם טוב (הוצאת קה"ת) הוספות סימן ס (פה, א). וש"ג. וראה גם לקו"תblk עד, ג. ד"ה את הו' האמרת תש"ל (סה"מ דברים ח"ב ע' יז). וש"ג.

(3) תהילים קכא, ה.

(4) אור תורה להה"מ פ, ג (הוצאת קה"ת, תש"מ ואילך – סימן רס).

(5) לשון האו"ת שם.

(6) ישע'י מא, ח.

(7) הנחה בלתי מוגה – סה"מ עשיית יה"כ ע' ע.

רטז

והנה שם שהי' במתן תורה כו' הי' לעתיד לבוא, וכדאיתא בתנאי שבמ"ת הי' מעין הגילוי דלעתיד, ועיקר הגילוי יהיו לעתיד, וגם הגילוי דלעתיד תלוי בעבודת האדם, כמבואר בתנאי' שכל הגילויים דלעתיד לבוא תלויים במעשהינו ועובדתינו. וכן מובן מהורת הבעש"ט³ על הפסוק⁴ הו' צילך, שהי' רגיל לומר שהקב"ה הוא כמשל הצל שעושה כביכול כל מה שעושה האדם. דומה מובן עוד יותר, שכמו שבצל העיקר הוא האדם והצל רק עושה מה שעושה האדם, כך הוא

(1) פרק לו (מו, א).

(2) רפל"ז.

(3) כש"ט (הוצאת קה"ת) הוספות סימן ס (פה, א). וש"ג. וראה גם לקו"תblk עד, ג. סה"מ דברים ח"ב ע' יז. וש"ג.

(4) תהילים קכא, ה.

בנמשל כביכול. וכמשנת⁶¹ בעניין נחת רוח לפניו שאמרתי ונעשה רצוני', שמעשה האדם הוא למעלה מהשכר הבא על ידו, כי מעשה האדם הוא תענווג הבורא, משא"כ השכר הבא על ידו הוא תענווג הנברא בלבד, וכל גדול הוא אשר הגורם חזק יותר מן הנגרם (כמוואר בהמשך וככה').

ד"ה החדוש זהה (ב) תשל"ב⁶²

-
- (5) ס"ה בעשור לחודש (ס"מ פסח ח"א ע' ל). ד"ה ביום עשתי עשר ים (שם ע' סב).
 - (6) ספרי ופרש"י פינחס כה, ה. וראה גם תומ"כ ופרש"י ויקרא א, ט. פרש"י תזוּה כת, כה.
 - (7) תרל"ז – פ"ב. (בהתצת קה"ת, תשע"ג – ע' יב). וראה שם פט"ז (ע' יד). פכ"א (ע' כ').
 - (8) הנחה בלתי מוגה – ס"מ ראש חדש ע' רלה.

רין

כמרז"ל¹ כל הקורא ושונה הקב"ה קורא ושונה כנגדו, וכتورת הבуш"ט [שהרלווי"ץ ז"ל מבארדייטשוב הי' הווזר אותה]² עה"פ³ הו"י צלך דהקב"ה הוא כמו צלו של האדם, דכל מה שהאדם עושה נעשה כן גם בהצל, וכן כמו שהקב"ה יכול להשפיל עצמו גם בעניינים דלמטה מטה ולא רק שאינו נתפס בזה ח"ז אלא אדרבה עי"ז נפעל הבירור שלהם, הנה כה זה דהקב"ה נתן גם להאדם הלומד [מכיוון שהלימוד שלו הוא באופן דברכו בתורה תחלח'], שלימוד התורה שלו קשור עם נזון התורה], שע"י הלימוד שלו בעניינים אלו יפעול הבירור שלהם, ויקוים הייעוד אהفور אל עמים שפה ברורה לקרווא כולם בשם הו"י ולעבדו שכם אחד⁴, והיתה להו"י המלוכה⁵, וכל זה יהיה בגilioי וכמ"ש⁶ ונגלת כבוד הו"י (והגilioי יהיה גם למטה מטה, כהמשך הכתוב) וראו כלبشر ייחדיו (שגם הבשר יראה כי פי הו"י דיבר, ב Maherha biyinuo ממש).

ד"ה באתי לגני תשמ"ג⁷

-
- (1) תדא"ר רפי"ח. יל"ש אילכה רמו תרל"ד.
 - (2) קדושת לוי פ' נשא. כ"ט (הוצאת קה"ת) הוספות ס"ס. וש"ג.
 - (3) תהילים קכ, ה.
 - (4) נדרים פא, א. ב"מ פה, ריש ע"ב. וראה רבינו יהה הובא בר"ז נדרים שם. ב"ח או"ח סמ"ז. שו"ע אדה"ז שם رسمي.
 - (5) צפנ"י ג, ט.
 - (6) עובדי' א, כא.
 - (7) ישע"י מ, ה.
 - (8) הנחה בלתי מוגה – ס"מ באתי לגני ח"ב ע' רז.

ר'יח

מבואר בד"ה זה דשנת תרמ"ל¹ (שהמאמר של בעל יום ההולדת דשנת תרמ"ח שננדפס ג"כ בספר הניל²) מיסוד עלייו) בביאור הר"ת³ אשל אכילה שתי לוי', דיש בזה ב' סוגים, סוג אחד הוא אכילה ושתיה' שהם ענינים פנימיים והסוג השני הוא לוי' שהוא עניין מكيف, דגם כשיוציא לחוץ מ"מ הרי הוא מלוה אותו באופן של מكيف, וע"ד מ"ש⁴ הו' צלך גו', שמלווה אותו ושומר עליו. ובעובדת האדם הנה אכילה ושתיה' היא עבודה התורה ומצוות, דהינו עבודה פנימית, ולוי' היא העבודה דמקיפים כו'. ויש להוסיף עוד בזה, שבזה גופא יש ב' אופנים, דלפי אופן אחד הל' דתיבת אשל והוא ר'ית לינה⁵, שגם זה שייך לפונדק ובית שהוא מكيف, אבל מ"מ הרי זה מكيف בבית. משא"כ לפि האופן דל' הוא ר'ית לוי', הרי זה מكيف דמקיף, בח' הו' צלך, שהוא מكيف מיוחד שצרכיהם בשביל העבודה בחוץ. ד"ה ויטע אשל תשמ"ז⁶

(1) טה"מ תרמ"ל ע' טז ואילך.

(2) ע' קצה.

(3) מדרש תהילים מזמור קי. פרש"י כתובות ח, ב.

(4) תהילים קכא, ה.

(5) ראה לקו"ש חט"ז ס"ע 501. ושם.

(6) הנחה בלתי מוגה – טה"מ בראשית ח"א ע' ר מב.

ר'יט

און עס איז כמים הפנים לפנים כון לב האדם (העליוון) לאדם, אזווי ווי דער פירוש הבעל שם טוב אויפן פסוק, הו' צלך, אzo אזווי ווי א שאנטן טוט נאר אלץ וואס דער מענטש טוט, אזווי אויך כביבול איז הו' צלך, וואס דאס איז דער עניין, במדה שאדם מודד מודדין לו².

און דערפֿאָר בשעת דער אדם למטה איז בשמחה, און אדם איז דאָר מלשון אדמה לעליון, אזווי ווי עס שטייט איז של"ה³, איז דערפֿאָר ווערט אַ מענטש אַנגערופֿן אדם וויל ער איז אדמה לעליון, ווערט למעלה אויך שמחה⁴. ומלכota דركיעא בעין מלכותא דארעא, איז אזווי ווי למטה איז שמחה פורץ גדר, אזווי אויך למעלה בעת השמחה גיינע אָראָפּ אַלְעָ מדיידות והגבילות.

(1) משלי כז, יט.

(2) סוטה יא, א.

(3) ראה לעיל (לקו"ש ח"ב) ע' 272 הערה 3.

(4) זהר ח"ב קפ"ד, ב.

רכ

און עס זאל זיין ווי מען האט געליענט אין דער פרשה דעם שבת, "וישבתם לבטח בארצכם"¹ – מען זאל זיצן אין זיכערן אופן אין ארץ ישראל (און יעדער איד בכל מקום שהוא, ואו נאר ער געפינט זיך), אין אין אופן פון "ושכבותם ואין מחריד", איז אפילו ווען מען ווועט זיך ליאיגן שלאָפַן זאל מען ניט דארפַן אַנְקּוּמָעָן צו אַ שומֵר – צו אַ הייטער, וואָרָום מען איז זיכער איז "אין מחריד", עס איז ניטאַ קיינער וואָס זאל קענען דערשרען [ניט נאר עפַעַס טַאנַן, אַפְּילו ניט דערשרען]² וואָרָום מען האט "ה' שומַרְך"³, איז דער אויבערשטער היט, אין אין אופן וואָס "לאַ יְנוּם וְלֹאַ יְשִׁן שומֵר יִשְׂרָאֵל", באַ אַיְם אַיְזָה ניט שייכות די גאנצע זאָר פון שלאָפַן ואַדרבה, ער זאָגֶט אַן אַיְדָן³, "ושכבת וערבה שנתקַר", אַיר קענט שלאָפַן רואַיק, וואָרָום אַיר שטיַי אַונְ אַבְשִׁיעַן אַיךְ.

לקוטי שיחות ח"ח ע' 226

(1) בחוקותי כו, ה.

(2) תהילים קכא, ד-ה.

(3) משלי ג, כד.

רכא

תורת הבуш"ט – וואָס ר' לוי יצחק באַרדיטשעווער שרײַבט (קדושת לוי פ', נשא), איז דער בעש"ט האט עס אַפט געזאגט און גע'זרעט און גערעדט צום עולם – אויפַן פַּסּוֹק הָוִי" צָלָר, איז דער אויבערשטער איז ווי אַ צָּל (שָׁאַטָּן) פון אַידָן: פַּוְנְקַט ווי אַ צָּל מִאַכְּטַדִּי זַעֲלַבַּע בָּאוּוּגָנוּג ווּלְכָבָע עַס מִאַכְּטַדִּי דַּעַר מַעֲנַטְשַׁ (פון וועמען עס וווערט דער צָל), אַזְׁוִי אַוְיךְ דַּעַר אויבערשטער איז "הָוִי" צָל", איז ווי אַ אַיד פִּירַט זִיךְר לְמַתָּה, טוֹט די זַעֲלַבַּע זַאֲר אַוְיךְ, כְּבִיכּוֹל, דַּעַר אויבערשטער.

וואָס דָּאַס אַיְז אַוְיךְ וואָס עס שְׂטִיטִיט אַין זָהָר (ח"ב קְפַד, ב), אַונְ דַּעַר זָהָר זַאֲגַט
אויף דַּעַם "תָּאַ חְזִי"

[וכמדובר כמה פעמים, איז דער לשון הרגיל אין לימודי בנגלה דתורה אין "תָּאַ שְׁמַע", ד. ה. אַונְ מען דַּאֲרַף הָעָרֹן אַונְ דַּעַרְנָאָר דַּאֲרַף מַעַן זִיךְר מַתְבּוֹן זַיִן וּכְיַיִן – די אלע פרטימ וואָס זַיִינַען דָּאַ אין שְׁמִיעָה. משא"כ דער לשון אין זָהָר אַיְז תָּאַ חְזִי". ד. ה. אַז דַּוְרֵךְ פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה (וואָס בְּדוֹרוֹתֵינוּ אַלְהָ אַיְז זָהָר גַּעֲוָאָרָן אַונְ מִיט אַ פִּירַושׁ דַּוְרֵךְ תּוֹרַת הַחֲסִידּוֹת, מַעֲנִינוֹת תּוֹרַת הבֻּשׁ"ט, אַונְ דַּעַרְנָאָר

(1) משא"כ כשמראה דבר וענין כי שנאמר: תא חזי.

ארָפְגַעֲבָרָאַכְט אָוֹן מִיט אַ בֵיאָר בְתּוֹרָת חֲבָ"ד), אַיְזָ נִיטָ קֻוְנְדִיקָ אוּיפָ דָעַם עֲנֵין פָוָן גָלוֹת וּכוֹ, קָעָן מַעַן צָוקְוָמָעָן אוּירָ צָו "חֶזְיָי" – אָוֹן פָוָן רָאי]

אָזֶגְוָנוֹאַ וּוַיַּאַ אַיְדָ וּוַיְיַזְטָ זַיְינָ פְנִיםָ מְלָמְתָה, אָזְוַיַּ וּוַיְיַזְטָ מַעַן אַיְםָ אוּירָ מְלָמְעָלָה, אָוֹן בְשַׁעַת אַיְדָ בְאוּוִיְזָט אַ פְנִיםָ שְׁלַחְדוֹה, בְאוּוִיְזָט מַעַן אַיְםָ חְדוֹה מְלָמְעָלָה. אָוֹן וּוַיַּדְעַר זָהָר אַיְזָ מְאַרְיךָ בְזָהָר בְפְרָטִיוֹת.

לקוטי שיחות ח"ז ע' 402

רכב

דָעַר פִירּוֹשׁ פָוָן "צָלָו שְׁלַחְמוֹן" אַיְזָ, אָזֶגְוָנוֹאַ פְעָולָותָהָדָם טָעוֹן אַיְוףָ אַ עֲנֵין לְמַעַלָה בְדָוָגָמָת (וּבְצִוְירָ) הַפְעָולָה. וּעֲדָ פִירּוֹשׁ הַבְעָשָׂטִי עַהֲפִיְהָ צָלָר, אָזֶגְוָנוֹאַ לְוִיטָ דִי עֲנֵינִים וּוְאָסָ אַיְדָ טָוטָ לְמַטָה, טָעוֹן זִיךְרָ אַיְוףָ דָוָגָמָתָם עֲנֵינִים לְמַעַלָה – כְמַשְׁלַחְצָלָהָדָם, וּוְאָסָ לְפִי אַוְפָןָהָתָנוֹעָותָ פָוָן דָעַם מַעַנְטָשָׁן טָוטָ זִיךְרָ דָוָגָמָתָם מִמְשָׁבָחָה. מַעַן זָהָר אַיְזָ אַיְזָ "צָלָו שְׁלַחְמוֹן" בְנוֹגָעָ אַהֲרָן: עַס אַיְזָ דָאָרָ אַיְנוֹ מַקְפָחָ שְׁכָרָ כָלָ בְרִיְיָ אַיְזָ זַיְעָרָעָ פְעָולָותָהָדָם טָעוֹן אַיְוףָ כְבִיכָלָ אַמְשָׁכָתָ צָלָ – אַ עֲנֵין מְלַמְעָלָה אַיְזָ נַמְשָׁךְ לְמַטָה צָוָ זַיְיָ. דָה. אָזֶגְוָנוֹאַ פְעָולָהָטוֹבָה (זַיְיָ זַיְנָעָן מַקְיִים דִי זָ' מַצּוֹתָ בְנֵיָ וּכְיוֹןָבָ) – גִיטָמַעַן זַיְיָ שְׁכָרָ: אָוֹן וּוַעַן זַיְיָ זַיְנָעָן עַוְברָ עַבְירָה – וּוּעָרְטָ נַמְשָׁךְ מְלַמְעָלָה אַ צָלָ, אַ עֲנֵין דָוָגָמָתָ פְעָולָתָם (הַיּוֹזָקָ), אָזֶגְוָנוֹאַ עַוְונָשָׁ.

לקוטי שיחות ח"ז ע' 167

1) קדושת לוי פ' בשלח ד"ה או יכואר איז ישיר (מב, סע"ג ואילך). ד"ה והנה ידוע (מג, ג). פ' נשא (ו שם): שהי' מוכיח את העולם בזה הפסוק. קדושה שני' קרוב לסתופה (ט, סע"ג ואילך).

2) תהילים קכא, ה.

3) פסחים קית, א. ושות' ג.

4) משא"כ בני' שעבודתם היא צורך גבוה ונעשה שותף להקב"ה במע"ב וכי". ואדרבא: דע מה למעלה – ממך (לקוטי להה"מ סקצ"ח. אור תורה קיב, ב. ובכ"מ).

רכג

שכחה אַיְזָ דָעַר עֲנֵין הַגָּלוֹת, וּוַיַּמְעַן הַאֲטָ גַעֲרָעְדָט אַיְזָ מַאֲמָר (ד"ה אלָה מסעִי) וּוְאָסָ דָאָסָ אַיְזָ נַאֲרָ פָוָן רְבִינְזָ נְעַזָּ, פָוָן דָעַם צְ"צָ, פָוָן דָעַם אַלְטִין רְבִינְזָ אַיְזָ לְקוּיָת, אָוֹן פָוָן דָעַם בְעַשְׂטָ. דִי שְׁכָה שְׁלַמְעָלָה וּוְאָסָ דָאָסָ אַיְזָ דָעַר זָמָן הַגָּלוֹת, קומט דָאָסָ בְסִיבָתָ דִי שְׁכָה שְׁלַמְתָה, ד.ה. אָזֶגְוָנוֹאַ דִי טָעָנָה וּוְאָסָ אַיְדָן טָעָנָה' זָכוֹר הוֹיָ מהָהָיָ לְנוֹ אָוֹן זָכוֹר עַדְתָךְ קְנִיתָ קְדָם, אַיְזָ דָעַר עַנְטָפָעָר אַיְוףָ דָעַם דָעַר זָכוֹר וּוְאָסָ דָעַר אַוְיבָעַרְשָׁטָעָר מָאנָטָ באָיְזָן, וּוַיַּעַר זָאָגָט אַיְזָ הַפְטָרָה, אַיְוףָ דִי טָעָנָה וּוְאָסָ אַיְדָן טָעָנָה' זָ, וְתַאמְרָ צִיּוֹן עַזְבָנִי הָ' וְאַדְ' שְׁכָחָנִי, אַיְזָ דָעַר עַנְטָפָעָר הַוִי' צָלָר, אָזְוַיַּ וּוַיַּאַשְׁאָטָן טָוָהָט דָאָסָ וּוְאָסָ דָעַר מַעַנְטָשָׁ טָוָהָט אָזְוַיַּ אַיְיךָ דָעַר

אויבערשטער, או די שכחה שלמעלה קומט בסיבת די שכחה שלמטה, וואס דאס אלץ איז א סיבה אויפֿ דעם ורֵם לבְּבָךְ. וואס דאס זאגט ער אין פֿסּוֹק הַשְׁמֶר פֿן תשכח, וואס דורך דעם ווועט זיין ורֵם לבְּבָךְ.

שייחת ש"פ עקב תשי"ג¹

1) הנחה בלתי מוגה.

רכד

און דאס איז אויך דער טעם וואס שמחה איז פֿורִץ גַּדֵּר, ווארומע עס איז כמיים הפנים אל הפנים כוּן לב האדם אל האדם (העליזון), כפֿירוש הבעש"ט על פֿסּוֹק הוּי צָלֵךְ, או דער אויבערשטער איז אזוּי ווי א שאטען, אזוּי ווי א שאטען טוט נאך אלץ וואס דער מענטש טוט איז אויך דער אויבערשטער טוט נאך כביבול דִּי זעלבע זאָךְ וואס דער מענטש טוט, וואס דאס איז דער פֿשְׁט בְּמַדָּה שהאדם מזדד מזדדיין לוּ.

דערפֿאָר איז בשעת דער אדם למטה איז בשמחה, איז אזוּי ווי דער אדם איז דאָךְ אַדְמָה לעלייזון, ווי עס שטייט איז שלְיָה דער טעם וואס א מענטש ווערט אַנְגַּעֲרוֹפָן בשם אדם, ווילע ער איז אַדְמָה לעלייזון, ווערט למעליה אויך שמחה, ומלכotta דראָקיַע בעין מלכotta דארעאָ, איז אזוּי ווי למטה איז שמחה פֿועלִיט פריצת הגדרים, אזוּי אויך למעליה איז בשעת השמחה גִּיטְאָרָאָפּ אלעָה הגבלות, און דערפֿאָר איז שמחה פֿורִץ גַּדֵּר, ווארומע דורך שמחת האדם ווערט א שמחה למעליה, ומצד דעם איז דאס פֿורִץ גַּדֵּר, איז עס גִּיטְאָרָאָפּ אלעָה מדידות והגבילות.

דאָס הייסט איז דער סְדַר איז דעם עניין השמחה איז: פֿרִיעָד איז פֿאָרָאָן אַעֲנִין וואס ס'אייז העכער פֿון השערת שכְּלָה האַדְמָה, וואס דער עניין איז א סיבה אויףֿ די שמחה, און די שמחה ווערט א סיבה אויפֿ די שמחה שלמעלה, וואס מצד דעם איז פֿורִץ גַּדֵּר.

שייחת שמחת בית השואבה תשט"ז¹

1) הנחה בלתי מוגה.

רפה

עס איז פֿאָרָאָן אַזְוִינָעַ ווָאַט טַעַנְהַזְמִינָאָן מֵאַנְיָה וּמַה אַנְיָה, אַזְמַנְתָּה אַזְמַנְתָּה נְגַעַמְיָן עֲבוֹדָה כּוּ.

אויףֿ דעם איז דא אַמְּאָרָה הבעש"ט הַהֵּמָּן וְאַדְמוֹרָה הַזּוֹקָנוּ, דַעַ מה למעליה ממך, או אלץ וואס למעליה איז ממך. ופֿירשְׁ הבעש"ט עַפְתָּה הוּי צָלֵךְ, אַז ווי אַ

איך טוט למתה איזוי טוט זיך כבי' למעלה, דזהו הווי' צלך כמו צל האדם, שנעשה בהצל כמו באמת האדם.

והחילוק בין ב' עניינים אלו, הנה ידוע ששכר מצוה מצוה, ניט קיין ג"ע ניט קיין עוה"ב, שכט זה הוא רק גילויים ואמיתית השכר הוא עצמות.

וזהו דעת מה למעלה ממר, שהוא בגילויים, והוא צלך הוא בעצמות.

מצד הגילויים אין נאר ניט מספיק, ואורום באורות אין דא א שינוי מצד המקבלים ויש בהם חילוק בין מעלה ומטה, ולכן קען דער יצהיר טענהין אשר לפיק מעמדו ומצבו האט ער ניט קיין שייכות צו גילויים, אמן מצד הווי' שם העצם אין דאר אני הווי' לא שניתי, ער איז אומעתום גלייך, אונ ער גיט זיך אוועך צו יעדער אידן, דאף שלית מחשבה תפיסא בי' איז אבער מיט קבלת עול קען מען נעמען אים אלין.

דער כה אויף קבלת עול קומט פון עצמות אונ מיט קבלת עול נעמט מען עצמות, ולכן ע"י העבודה בקבלת העול אין דעם שופטים ושופטים כו' איז מען זוכה לבחי' והוא ישפט תבל בצדק.

שיחת ש"פ ניצבים זילך תשט"ז¹

1) הנחה בלתי מוגה.

רכז

אט איזוי איזי "כמראה הפנים לפנים כנ' לב האדם – התחתון – אל האדם – העליון", איז דאם איז מערניט ווי א "מראה" אלין – ה' צילך על יד ימיןך: ווי איזוי פועלט מען איז עס זאל זיין דער "ה' צילך", דער אויבערשטער זאל פועלץ וואס בא דיר קומט-אויס, "שייטה רצונו כרצונך" – בשעת ס'אייז דא דער עניין פון "בטל רצונך מפני רצונו", איז ער האט ניט לגמרי קיין רצון אונ פירט זיין בדרך ממילא ווי דער אויבערשטער וויל.

שיחת פורים תשח"י¹

1) הנחה בלתי מוגה.

רכז

דער עניין ווי עס איז איז יינה של תורה, עס איז דא קורצע רshima פון צ"ץ, וואס איז פארבונדען דערמיט וואס ער זאגט איז דער משנה א מספר כלל פון "י"ד סעודות" בסוכה", אע"פ איז ער האט געקענט זאגען "שתי סעודות ביום", וואלט מען פארשטיינען איז דאם איז י"ד סעודות.

אייז דער צ"צ דאס מקשר דערמייט וואס עס שטייט "ה' צלך על יד ימין", איז דער עניין פון "צלך" איז פארבונדען מיט "יד", וואס דער עניין הסוכה – צל. און עס דארף זיין "צלחה מרובה מחמתה" וואס דער עניין הצל איז איז עס אייז סובב את האדם, אבער עס גיט ניט ארין אין א פנימיות, וואס דאס זיינען די צוויי עניינים פון "ימין מקרבת און שמאל דוחה".

דאס אייז וואס עס שטייט "ה' צלך על יד ימין", איז דער אויבערשטער טוט "מדה נגד מדה", בשעת א מענטש איז מכבד און מגין פועלט דאס איז בא דעם אויבערשטען זאל אויך זיין "ה' צלך על יד ימין", וואס יד איז – יי"ד דליית, וכידוע איז מספר הפוקדים אין "יד" איז דאס פערץן.

דערפאר בשעת עס דרייקט זיך אויס אין א חיוב פון אכילה, שטעלט זיך דאס אויס אין פערצען מאל, יי"ד סעודות.

שיחת יום שמח"ת תשל"ב¹

1) הנחה בלתי מוגה.

רכח

דער פירוש פון "צלו של מקום" איז – איז די פועלות האדם טועהן אויף א געוויסן עניין למעלה שבדוגמת הפעולה. וע"ד פירוש הבש"ט עה"פ הו"י צלך, איז די עניינים וואס דער איז טוט, טועהן זיך אויף די זעלבע עניינים למעלה – בדוגמה צל האדם, וואס לפי אופן התנוועות וכו' שבאדם נעשה דוגמתם ממש בהצל – עד"ז איז אויך בנוגע צו "צלו של מקום" בא אזה"ע, איז זיעירע פועלות טועהן אויף א געוויסן עניין למעלה. ד.ה. איז בשעה זיך טועהן א פעללה טוביה (شمקיימים ז' המצוות שלהם) וווערט א נח"ר למעלה און מצד דערויף ניט מען זיך שכר; און בשעת זיך זיינען עובר און עבירה – וווערט למעלה היפך עניין הנח"ר, און מצר דערויף ניט מען זיך און עונש.

שיחת ש"פ שלח תשל"ה¹

1) הנחה בלתי מוגה.

רכט

הנחתת כא"א מישראל היא באופן כזה שגם בהיותו עסוק בענייני העולם, הרי הוא קשור עם הקב"ה בכל פרטי חייו, וכhalbתחת הקב"ה "ה' שומך ה' צלך על יד ימין":

הקב"ה שומר על כאו"א מישראל, ויתירה מזו: הוא נמצא עמו בכל מקום וזמן, בדגמת צל האדם ("ה' צלך"), ובאופן כזה שהוא "על יד ימינך", היינו, לא רק ברגע לענייני הראש, שם מקום השכל וההבנה כו', אלא בעיקר "על יד ימינך" – שגם ברגע לענייני היד, שבזה נכללים כל פעולות האדם, מעשי הטובים, וגם ענייני החול, הנה גם בעניינים אלו "ה' צלך".

שיחת י"ג סיוון תשמ"א¹

(1) הנחה בלתי מוגה.

רל

יש לומר שהענין ד"בזעיר יצילוך קיבוציך" בטעם גגלי"י (בעשרהימי תשובה) אינו קשור עם שלילת עניינים בלתי רצויים (שהרי בעשיית אין מקום מלכתחילה לעניינים אלו), אלא הפירוש ד"יצילוך" הוא מושון "צל", ע"ד מ"שי "הו"י צלך", כתורת הבуш"ט² (שנаг הרה"ץ לרוי"ץ מברדייטשוב לחזור עליי כו"כ פעם³) "כמו שהצל עושה מה שהאדם עושה כך הבורא בה"ה כביבול עושה מה שהאדם עושה", היינו, שככל העניינים דלמעלה נפערלים ע"י עבודתם של ישראל, החל מכללות הענין ד"תמליכוני עליכם"⁴, וכי"ב ברגע לשאר העניינים – "צדיק" ("זעםם כולם צדיקים") גוזר והקב"ה מקיים⁵.

וזהו הפירוש ד"בזעיר יצילוך קיבוציך" – ברגע לצום גגלי"י שבעשיות – שכאשר כו"כ מישראל מתאספים יחדיו ("קיבוציך"), מתוך אהבת ישראל עד לאחדות ישראל [כלומר, אע"פ שישנם ריבוי יהידים], אשר, אצל כאו"א מהם ישנה בחיי יחידה שבנפש, ובפרט בעשיית – ביחס... אלו עשרה ימים שבין ר"ה ליום"כ", אעפ"כ ניחוסף העילוי וה"שטרועם" דעתוין הציבור, מציאות חדשה לגמרי אפילו לגביה בחיי יחידה שבנפש], אזי נפעל הענין ד"יצילוך", "ה' צלך", ביתר שאת וביתר עוז.

ומובן שככלות הענין ד"ה' צלך" ("יצילוך") נמשך עד למטה מטה, ברגע לעניינים גשמיים, עד לגשמיות שבגשמיות – כמדובר בארכוה בתוצאות שלפנ"ז⁶ אודות הדגשת עניין הגשמיities בראש השנה (התחלת עשיית), כפי שסביר אדרמי"ר

(1) תהילים קכא, ה.

(2) כש"ט הוספות סימן ס. וש"ג.

(3) קדושת לוי פ' בשלוח (ד"ה או יבואר או ישיר משה ובני). וד"ה והנה ידוע). פ' נשא (ד"ה וידבר ה' אל משה).

(4) ר"ה טו, סע"א. לד, ב.

(5) ראה תענהית כב, א. זה"ב טו, א. לקו"ש חכ"ב ע' 121 ה"ע, 55. וש"ג.

(6) שיחת ש"פ נציגים ס"ז.

הזקן בלקו"ת⁷ ש"עיקר הדין שבר"ה הוא על הגוף .. אין אדם נידון בר"ה אלא לעניini עזה⁸ כו", וכמ"ש אמרו⁹ אוזות הדגשת עניין הגשמיות בנוגע לר"ה – ש"הטעם על תקעו בחודש שופר הוא כי חק לישראל הוא, שחק הוא לישנא דמזוני, כדroz"ל במס' ביצה¹⁰ ("מאי משמע דהאי חק לישנא דמזוני הוא .. הטריפניו לחם חוקי"). והרי העניין ד"מזוני" כולל את כל צרכי האדם.

שיחת צום גגלי תשמ"ז – התוועדיות ח"א ע' 44¹²

(7) ר"ה נת, ב.

(8) לקוטי לוי"צ אגרות ע' שכא.

(9) תהילים פא, ה.

(10) טז, א.

(11) משליל, ח. וראה ד"ה כי חק תש"י ספ"ז (ע' 15).

(12) הנחה בלתי מוגה.

רלא

ואין עניין יוצא מיידי פשוטו – מצב של מנוחה מכל העניינים המבלבלים, ולדוגמא: ענייני מיסים כו', אופחד מפני איזה "פרא-אדם" שיכול לעשות דבר בלתי רצוי, ובזה גופא – לא רק גוי שאינו "בעל-בחירה", אלא אפילו יהודי, שליהותו "בעל בחירה" יכול להעלות על דעתו לעשות דבר בלתי-רצוי – הנה כאשר נמצאים ב"גנען" (כאמור, "עולם תראה בחירות"), אין מה לפחד כלל מעניינים בלתי-רצויים, שכן מסביב לגן-עדן ישנה "להט החרב המתהפטת"¹¹, אך שלא יכולים לחדר שם עניינים בלתי-רצויים.

אמנם ישנו ציווי לעשות מה שציריך ע"פ דרך הטבע, כמו ש² "וברכך ה' אלקיך בכל אשר תעשה" [وطעם הדבר – מכיוון שצריכים "דורכברעכין"] את עניין הגלות, ועוד טעמים כיוב³, אבל לאחריו שיהודי עושה את המוטל עליו – אין מקום לפחד ודאגה כו', שהרי דבר ברור שלא ינומ ולא יישן שומר ישראל⁴, ה' שומרך ה' ציך על יד ימיןך⁵, ה' ישמר צאתך ובודך מעתה ועד עולם⁶, וכי שambilן גם פשוט שבפחותים שהקב"ה אינו זוקק לעזר וסיעו או לעצה .. . כיצד לשומר על יהודי!

שיחת ש"פ חי שרה תשמ"ז – התוועדיות ח"א ע' 606

(1) בראשית ג כד.

(2) ראה טו, יח.

(3) תהילים קכא, ז.

(4) שם, ה.

(5) שם, ח.

רלב

ולהעיר שזו גם אחד התקיונים שניתוספו בעולם דוקא בדורות האחרוניים: היהודים שחיו בימי הביניים, אף שכולם היו "במדור" מיוחד – היו צריים בלילה שמירה מיוחדת. משא"כ בזמןנו זה, ישנה מנוחה ושלום בעולם, ואחות ואחות בעולם, כך שאין צורך בשמירה מיוחדת, אלא مستמכים על "הו"י שמרך הו"י צלך על יד ימינה¹.

ובפרט עייז שלכל א' מישראל, נשים ונטף – ישנה שמירת המזוזה של פתח ביתם, ועל פתח חדרם, כולל חדרי הילדים, ועד לילדיהם קטנים ביותר, וכמובן כמו פעים, וכדאיתא בזוהר², שהפירוש ד"הו"י שמרך גו" ו"הו"י ישמור צאתך ובואך מעתה ועד עולם" הוא, שהשמירה נעשית ע"י המזוזה, ובאופן ד"מעתה ועד עולם". כלומר: בכל מקום שהוא נמצא – "מעתה ועד עולם", באיזו פינה בעולם שרק יימצא – שומרת עליו המזוזה שבביתו, ובפרט המזוזה שעלה פתח חדרו; בכל מקום שהוא נמצא הולכת המזוזה עמו ("גיט זי מיט עם מיט").
שיחת אדר"ח מרחשון ה'תשנ"ב³

(1) תהילים קכא, ה.

(2) ח"ג רסג, ב.

(3) הנחה בלתי מוגה – דברי משה ח"א ע' 242.

REL

והנה אדם התהtron שהוא דוגמת אדם העליון, ועל בני – אתם קרויים אדם – (יבמות סא, א) – נאמר ד' צלך שהוא כביכול כצל שהוא פונה אחר האדם (לקו"ת ד"ה מה טבו סס"ד ועוד) לכן גם הם כמשמעותם ע"ד נשואין איש ואשה הנה ראשית דבר הוא . . . זה . . . זו . . . וד"ל.

אג"ק ח"א ע' רטו

REL

"צלך" כפשוטו

א. הפירוש בפסוק "הו"י צלך – כמו הצל מגן מחום השימוש, וכן יגן על ימינה, לעשות בה חיל". הינו, שהכוונה ב"צלך" הוא רק בשם המושאל, כמו הצל מגן מפני השימוש, כך הקב"ה מגן עליו, אבל באמת הקב"ה אינו בערך כלל לעניין הצל.

(1) ראה מצ"ד ועוד כאן. וראה תדאי'ר פ"ל. יל"ש בדבר רמז תש. וועוד.

אבל בחסידות מבואר² ש"הוּי צָלֵךְ" הוא פשוטו. הינו, "בצל שהוא פונה אחרי האדם, כך הוא יתברך כביכול צל שלך"³. והסבירה לזה, מבואר בהמשך הפסוק "על יד ימיןך" – שעבודתו של האדם היא באופן של אהבה עד כדי מסירות נפש.

כפי שסבירא הצמח צדק⁴ "שכמו שהאדם מעורר בנפשו, כך מתעורר אטרעوتא דלעילא למעלה. וזה עניין נר הוּי נשמת אדם, שע"י נשמת האדם בבחינת רצוא ושוב, מתעורר נר וגילוי שם הוּי".

ב. והענין בזה, המגיד ממעזריטש⁵ מבואר את הפסוק "עשה לך שתי חוצרות כסף – שהקב"ה והאדם ("אתם קרוין אדם") הם שתי חצאי צורות. וכשהם מתדבקים הם בבחינת "אדם", דאל"פ קאי על אלופו של עולם, וד"מ קאי על האדם.⁶ ומבואר שם, שכמו שהתחברות הקב"ה עם האדם הוא ע"י שהקב"ה עשה כמה צמצומים דרך כמה עולמות, וכך גם נדרש מהאדם, שיתחבר להקב"ה דרך כמה צמצומים, הינו, שיפורו מכל הנסיבות עד שיעלה דרך כל העולמות וכי"י באחדות עם הקב"ה.

ומזה מובן גם בנוגע ל"הוּי צָלֵךְ" שכאשר עבדת האדם היא באופן של אהבה – "יד ימיןך", וככיש צורך במסירות נפש, הוא מוכן לכפות את עצמו לעשות נגד טבעו ורצונו, הנה גם מלמעלה נשך לו גילויים שלא כפי טבעם. הינו, גם גילויים שמאז טבעם הם למלחה משיכות לעולמות, ומושלים גם משלילת העולמות, הם נשיכים בעולם. כי הקב"ה נעשה לאדם כ"ציל" שהולך אחריו, על מנת להשלים לו את עבדותו בכל מקום".

תהליכי מנוחם עה⁷

(2) תו"א מקץ לו, ג.

(3) וראה שיחת פורים ה"תשח"י שסבירא משל ע"ז מהמבית במראה, שכפי שיתנהג במראה כן תראה תמונהו במראה. ע"ד מ"ש (משל לי כז, יט. תניא פמ"ו) "כמה הפנים לפנים כן לב האדם לאדם". עי"ש.

(4) יהל אור (ואה"ת) לתהילים ע' שנות.

(5) או"ת פ' בהulletך ס' קלד. ראה יהל אור שם ע' שנו. ובארוכה תער"ב ח"ב פשפ"ד (ע' תשצ) ואילך.

(6) בהעלותך י, ב.

(7) בmonths סא, רע"א.

(8) של"ה כא, א.

(9) מסה"מ מלוקט ה ע' כסא ואילך (ד"ה באתי לגני ה'תשל"א).

רלה

ישראל פועלים יהודים למעלה

ג. עפ"ז יש לבאר גם מ"ש במ"א בזוהר "תא חז"י (בוא וראה), בין לעילא (בין למעלה ביהودים העליונים), בין למטה (בין למטה ביהودים התחתונים), כל חד וחד בארכ"י נטלא (כל אחד נוטל את השפע המתאים לו), ובארח"י יתבא (ובדרךו יושב ומקבל את השפע), ובארח"י אטער (ובדרךו הרاوي לו מתעורר), ועביד Mai דעביד (ובדרךו עושה את מה שעשו).

אולם כל שפעם וחיותם תלוי בעבודתם של ישראל, שכאשר הם עושים עבודותם כדבורי מתוערים כל היהודים בספרות של מעלה ולמטה. וככורה הרי זה דבר פלא, איך יש כח באדם למטה לעורר את אויר אין סוף להתלבש בספרות ולהתיחד איתם? ובפרט על פי המבוואר בעז חיים¹ "שאויר אין סוף מאיר בחכמה בקרירוב מקום, ובבינה בריחוק מקום, ובז"א ע"י חלוון, ובמלכות ע"י נקב, וממציאות לביב"ע ע"י פרסא"², כיצד יש בכוחו של האדם להמשיך את אויר אין סוף בספרות אלו?

אך עפ"י המבוואר לעיל בפירוש "הוי צלך", שכח זה אינו מצד סדר השתלשלות, אלא למעלה מסדר השתלשלות. מובן, שבכח הקיום תורה ומצוות, שהם גילוי של חכמתו ורצונו של מעלה מהעולםות, יש יכולת להאדם לפעול שהאור אין סוף ברוך הוא יהיה בקרירוב בכל העשר ספרות³.

ת浩ות מנוחם עה⁴

(1) ח"ג קב, ב.

(2) שער דרושים אב"ע פ"א (ופ"ג. ופ"ד). שער סדר אב"ע פ"א (ופ"ב).

(3) נתבאר בהרחבה בסה"מ תרכ"ט ע' שמו ואילך. אויה"ת על מארז"ל ועננים ע' קעט ואילך. שם קפ"ד ואילך.

(4) מד"ה ובחמשה עשר יום ה'תש"ל.

REL

"צלך" מצד עצמותו יתברך

ד. עפ"ז אפשר גם לבאר עניין נוסף, יש פtagם של המגיד ממזריטשי בפירוש המשנה¹ "דע מה למעלה ממרק" – שכל העניינים של מעלה תלויים בך, ובפשטות הרי זה אותו פtagם של הבש"ט עה"פ "הוי צלך" הנ"ל.

(1) לקוטי אמרים קצח (ע' ג, ג).

(2) אבות רפ"ב.

אולם באמת ישנו חילוק בין ב' הפתגמים: "דע למעלה ממר" עוסק בבחינת ה吉利ויים שנמשכים ע"י עבודה האדם, על דרך הידע בעניין "שכר מצוה מצוה"³. אולם "הוּי צָלֵךְ" הוא בבחינת העצמות, שהרי שם "הוּי" הוא שם העצם⁴, של מעלה עניין ה吉利ויים.

ומזה יש פועל יוצא בעבודת האדם: כאשר היצר הרע בא וטוען שלפי מעמדו ומעמדו של האדם אין לו שיקות לעניין ה吉利ויים, ובמילא הוא יעשה מה שברצונו כו', הנה עליו לדעת שמצד "הוּי צָלֵךְ", שקיים על העצמות, אין נפקא מיני' למה הוא שייר, שכן עצמותו יתברך נמצאו בכל מקום בשווה, והוא מתמסר ("ער גיט זיך אוועק") לכל אחד מישראל, ולכנון גם עליו להיות בקבלת עול ולהתמסר לעצמותו ית', ועי"ז יזכה לקבל את כל הברכות מעצמותו יתברך⁵.

ת浩ות מנוחם עה⁶

(3) אבות פ"ד מ"ב.

(4) כסף משנה הל' ע"ז פ"ב ח"ז.

(5) משיחת ש"פ נצבים-זילך ה/תשט"ז.

רלוֹן

"צָלֵךְ" – עניין עיקרי בעבודת ה'

ה. ובאותיות פשוטות מובא עניין זה בספר קדושת לויי ש"כמו שהצל עושה מה שהאדם עושה, כן .. הקב"ה מתנהג עמו מלמעלה. לכן אם מתנהג במדת רחמים גם מלמעלה מרוחמין עליו כו'. כמו שארוזל¹ כל המרחם על הבריות מרוחמין עליו מן השמיים. לכך ציריך האדם להתנהג במדת רחמים וטובות, ובכל המדות טובות יהיו שמח בחלוקתו, ואז גם מלמעלה הגיע לו כה .. ולכנון אם אדם בטוח בה' שהשם יתברך יעשה לו כל צרכיו גם מלמעלה מלאין לו כל משאלותיו. אבל אם אדם דואג תמיד על פרנסתו ופרנסת אנשי ביתו אז גם מלמעלה יחסר פרנסתו. ולכנון אשרי איש שלא ישכח ושם בטחונו בה', כי אז ה' צָלֵךְ ומכוון פרנסתו, כמו שהוא בטוח בה' שהאל עושה כל צרכיו, כן האל נותן לנו כל צרכינו².

ו. ויש לומר שמקור הדברים הוא בזוהר⁴ "תא חז" (בואה וראה) עלמא תחתה קיימה לקבלא תדייר (עולם התחתון קיים ומוכן לקבל תמיד) .. וועלמא עלאה

(1) פ' בשלח מב, סע"ג ואילך (ד"ה או יבואר או ישיר). מג, ג (ד"ה והנה ידוע). פ' נשא (וישם: שהי מוכיה תמיד את העולם בזוהר הפסוק). קדושה שני' קרוב לסופו (ט, סע"ג ואילך).

(2) שבת קנא, ב.

(3) ראה לקו"ש ח"י"ח ע' 167.

(4) ח"ב קפ"ד, ב. ובהמשך שם מדובר במעלת תה"ש בר"ה. עי"ש.

לא יהיה לי אלא כגונא דאייה קיימת (וועלם העליון לא נתן לו, אלא כפי מצב העולם התחתון), אי אייה קיימת בנהירוandanfin מתחא (אם היא נמצאת בהארת פנים למטה), כדין הכי נהרין לי מעילא (כך מאירים להם מלמעלה), ואי אייה קיימת בעציבו (ואם היא בעצבות), יהבין לי דינה בקבלי (נותנים לה נגד זה דין). כגונא דא (כעין זה כתוב) עבדו את הוי' בשמה⁵, חדוה דבר נש משיך לגביו חדוה אחרת עלאה כו' (שמחת האדם מושכת עליו שמה עליונה⁶).

ת浩ות מנוחם עה⁷

5) תהילים ק, ב.

6) מד"ה בלילה הוא התש"ב (במאמר הקשור עניין זה לעניין השינה של ישראל בגלותא, שהוא גורם למעלה ג"כ שינה. עי"ש).

קכא, ו – יומם השמש לא יככה וירח בלילה

כ"ק אדמו"ר הזקן

רלה

ולכך הי' מהראוי שיהי' טוב הרבה יותר לבטוח באדם הזה מלחסות בהוי' בבחוי' מקיף כנ"ל. שהרי המקיף נק' בשם צל כמ"ש ה' צלך על יד ימין כו', והרי אנו רואים שהצל הוא חשך ולא אור. וכך גם יובן למעלה בבחוי' צל המקיף לפיו שהוא מופלא מן ההשגה ולא נגלה כלל נק' בשם חשך כמו הצל הגשמי וכמ"ש ישת חשך סתרו כו', ואינו בבחוי' ההארה כלל. אבל בחוי' או"פ שבאדם נק' אור ממש וכמ"ש למעלה בפסוק כל האזרח כו'. ובאמת ה"ז הוא כל האדם להיות אור האלקי נקלט בנשנתו בבחוי' גילוי אור דוקא, והוא הנק' קליטה כנ"ל. וזהו הוי' לי דוקא כו', ובلتוי זה לא נק' בשם אדם כלל, כמ"ש זכר ונקבה בראם ויקרא את שם אדם. אבל בלתוי היחוד והזוג משפייע במקבל לא נק' אדם, וכידוע בע"ח וד"ל. ואמנם עכ"ז אמר שטוב יותר לחסות בה' מבטוח באדם כו' והוא מפני שמבואר למעלה דLAGBI ניקת החיצוניים טוב יותר הארת המקיף מפני שהוא דוחה חיצוניים וכמ"ש ה' צלך כו' אז יומם השמש לא יככה כו', פי' לא יתאזו יניקה של החיצוניים באור השימוש שהוא אורות מדות עליונות כדי' ולא יכחה אורם כלל וכמ"ש ופניהם לא יחררו כו', לפי' שהמקיף הוא שמירה גדולה שלא יקרבו חיצוניים כנ"ל. אבל מה שמאיר בפנימיות יש יניקה לחיצוניים כנ"ל.

מאמרי אדה"ז תקס"ד ע' רlate

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א רلت

אף שנמצאים כתע בזמן הגלות חושך כפול ומכופל, ולגמרי אין עדיין (אוון ס'אייז נאך לגמר ניט) עניין הגואלה, מ"מ, הרי כמו שהוא בזמןו של רשב"י שגם אז ה"י גלות מר ומ"מכו, הנה עכשו שעוזר הקב"ה אשר המיריות וההעלם והסתור הם בעיקר רק בעניינים רוחניים, בהבנה בלימוד התורה וקיום המצוות, אבל בכמה וכמה עניינים הוקלה הגלות (אייז געוואָרַן דער גלוֹת לִייכְטֶעֶר) (אף שנמצאים עדיין בגלות חושך כפול ומכופל), הנה צריך להיות בטחון גדול בהשיות אשר הוא משגיח בהשכמה פרטית על כל אחד ואחד, ועאכ"כ על כללות ישראל בכל מקום שהם בין הארץ הקודש ובין בחו"ל, אשר יהיה כמ"ש הווי צلد על יד ימינך יומם המשמש לא יכחה וירח בליליה, יפול מצדך אלף ורבבה מימינך אליך לא יגש¹, ואין צריך להיות כלל על זה השתדרות יתרה, רק כמסופר² גבי ר' חנינא בן דוסא שאמרו לו שיניח אצבעו הקטנה ועייז העלו את האבן הגדולה והקשה,aben איתון, באופן של עליי לרجل, לבית המקדש בירושלים עיר הקודש. וכמו"כ הוא גם עכשו, אשר ע"י בטחון החזק בהקב"ה הנה ה' יתן אומר גו' מלאכי צבאות ידוזון ידוזון כמ"ש בתהילים³, שמשליכים (או מען ווארפט ארויס) את אומות העולם מארץ הקודש⁴, וגם ע"י השתדרות קטנה ביותר, בצד שתהיה' לזה אחיזה בדרך הטבע, פועלים את הנצחון הגמור. אשר הנצחון הלזה פועלים בזמן הgalות, וזה ה"י ההכנה והכלי שיוטה העניין של אתחלתא דגאולה, ואח"כ הגואלה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

ד"ה הנה מה טוב תשכ"ט⁵

(1) תהילים קכא, ה-ו.

(2) שם צא, ז.

(3) קה"ר פ"א, א. וש"ג.

(4) סח, יב-ג. – ולהעיר שע"פ המנהג לומר בכל יום הקאפיטל תהילים המתאים לשנות חייו (אגרות-קדש אדמו"ר מהורי"ץ ח"א ע' לא. ח"י ע' נג. וראה גם מאמרי אדה"ז הקצרים ע' שם) – התחלו ב"א ניסן שנה זו (תשכ"ט) אמרית מזמור זה. המו"ל.

(5) פרש"י ומצוד"ד עה"פ.

(6) לי' חז"ל – מגילה יז, ב. וראה בארוכה אגרות-קדש בענייני גאולה ומשיח (אה"ק, תשס"ח) ע' קעא ואילך. וש"ג.

(7) הנהה בלתי מוגה – סה"מ ימי הספירה ע' קלד.

רמ

גם כאשר יהודי נמצא בזמן הגלות ובחווץ לארץ – הנה לא זו בלבד שהקב"ה שומר עליו בכל עת ובכל שעה שלא יאונה לו רע ח"ו, כמו"ש "ה' שומרך ה' צלך על יד ימיןך", "יומם השמש לא יככה וירח בלילה" [בדוגמת הבתחת הקב"ה ליעקב אבינו: "וישמרתיך בכל אשר תLER"], ולא זו בלבד שאוהה"ע מסי"עים לו בכל עניינו, באופן ד"מלכים אומניך ושרותיהם מניקותיך" [בדוגמת העניין ד"וינשך לבן גו"], אלא יתרה מזו: הקב"ה שולח אליו – לחוץ לארץ (גלוות) – מלאכי ארץ ישראל, כדי שכל עניינו יהיה באופן של הרחבה ושלימות (לפי ערך המצב בזמן הגלות), מעין ובדוגמת העניין דארץ ישראל (גולה).

וכאשר טוען שאינו רואה זאת בגלוי, ועוד כדי כך שהסר אצלו גם בעניין ד"מלכים אומניך ושרותיהם מניקותיך" (כפי שהי' צרייך להיות עוד בזמן הגלות) – אזי אומרים לו שעניין זה תלוי בעבודתו ופעולתו, כלומר עי"ז שלומד בתורה אודות עניין זה (ומתנהג בפועל בהתאם לכך בדוגמה הנගתו של יעקב אבינו), הרי הוא פועל את כל העניינים הנ"ל בעולם, בפועל ממש ובאופן גלי, כי כשם שקוב"ה אסתכל באורייתא וברא עלמא, כך ב"ג עסיק באורייתא ומקיים עלמא, כלומר, שע"י לימוד התורה נפעלים כל העניינים בעולם בפועל ממש.

שיחת ש"פ ויצא תשמ"ג – התוועדיות ח"א ע' 536¹

¹) הנחה בלתי מוגה.

רמא

בימים האחרונים נהי' מצב של "מלכיות מתగורות אלו באלו" באופן מבהיל, ולכן זוקקים להשתדלות מיוחדת לפועל את העניין ד"ה' שומרך ה' צלך על יד ימיןך", "יומם השמש לא יככה וירח בלילה", "ה' ישמר צאתך ובוואך מעתה ועד עולם".

وعניין זה נפעל עי"י ההוספה בכל ענייני התורה ומצוותי. ובמיוחד – עי"י ה"מציעים".

שיחת כי מרוחשון תשמ"ד – התוועדיות ח"א ע' 490¹

¹) הנחה בלתי מוגה.

קכא, ז – ה' ישמוך מכל רע ישמר את נפשך

כ"ק אדמו"ר הצע"צ

רמב

רבות נשא פ"ייא קרוב לס"פ דרמ"ה א' (שהוא ל"ח א') ד"א וישمرך ישמור את נפשיך וכן הוא אומר והיתה נפש אדוני צוראה בצרורכו. ס"פ האזינו והיכן היא מונחת תחת כסא הכבוד בשמיים שכן אביגיל אומרת והיתה נפש אדוני צוראה בצרור החיים כו', י"לadam אצלנו הינו אצלך ז"א הנק' שמיים אם אצלך אשתו נוק' הנק' ארץ, וזה מי יודע רוח האדם העולה היא למעלה זו'א, היורדת למטה לנוק' הנק' ארץ, עיין זח"א פ' וייש בענין אליו רוב הנשמה מז"א או מנוק' וע"ז השיב לו שהוא מונחת תחת כסא היביך כו' בצדך הינו בינה של מעלה מז"א ונוק', שהוא נק' כסא"כ, שהוא כסא לבחינת א"א הנק' הראני נא את כבודך לבחינת ח"ע הנק' כבוד, ועיין זהר ח"ג נשא קכ"ב ב', ועיין מ"ש על פסוק כסא כבוד מרום מראשון כו'. בקהלת רבה צ"ד א' (שהוא י"ג סוף ע"ב) בפסוק מי יודע רוח בני האדם העולה כו' תנוי אחת נשמתן של צדיקים ואחד נשמתן של רשעים כלו עולות למרום, אלא שנשמתן של צדיקים הון נתנות באוצר כו' והיתה נפש אדוני צוראה כו', עם"ש מענין אוצר סד"ה וישב יעקב בארץ מגורי אביו והוא ג"כ בחיה בינה שהוא בחיה אוצר לבחיה ח"ע וכמ"ש ממוקמים ב' עומקים עמוקים דבריא ועמיקה דכלוא בזח"ב סג"ב.

אווה"ת נ"ז ע' כת

קכא, ח – ה' ישמור צאתך ובואך מעתה ועד עולם

כ"ק אדמו"ר הצע"צ

רмаг

ועתה נבוא לענין מזוזה כי הנה המזוזה היא רק הב' פרשיות שמע והא"ש שהוא עניין קעומ"ש וקבלת עומ"ץ וא"כ המזוזה זה הוא בחיה' שמיעה כאלו רואה כו' ולכון כשקובעה על פתח ביתו הנה ע"ז נעשה העלאה מכל ביתו וקנינו שייה' בטלים לבחיה' אחד וכענין ואספת דגנך ד גבי ק"ש שיתאסף הכל לבחיה' אחד ע' בד"ה מי כמו באלים ובד"ה וייש אליו יהודה מענין וסדר הנהגת מז"מ ובד"ה זכור את יום השבת מענין מז"מ באמונה ובד"ה כל ישראל יש להם חלק לעזה"ב

והיינו שבכל הדברים שבכיתו וקנינו ייה' אצלו בח' שמיעה שיקבל על עצמו עמי"ש ולקיים בהם הציוצים של המצאות, והנה לנו עיי' המזווה שהיא בח' שמיעה הביל' נ麝' הצעותא וחיבור מבחן' אונכי שלמעלה מהשתל' וזה עניין השמירה שנ麝' עיי' המזווה בח' יש שומר צטרך ובואר והיינו בח' לא יnom ולא ישן שומר ישראל כי לפעמים כתיב עורה למה תישן הווי אבל בח' שומר ישראל הווע' בח' עינא פקחא דלא נאים, והיינו כי השמירה שנ麝' עיי' המזווה היא מבח' אונכי שלמע' משם הווי ובשם ה' יש שינה אבל בח' אונכי הווע' עינא פקחא דלא נאים, והנה מזווה היא ב' תיבות זו זה, והיינו כי נש' נק' זו עם זו יצרת לי כו' והקב"ה נק' זה זה אליו ובלוחות כתיב מזה ומזה הם כתובים והנה זו לשון נקייה וזה לשון זכר והיינו כי זו נק' כשמקבל מבח' זה, ולכן מה שנש' נק' עם זו הוא מצד הקבלת עומ'ש ועומ'צ' לפי שמקבלים עליהם הציורי מבח' זה אליו כו' והנה פי' עם זו יצרת לי ידוע כי אין מלך אלא עם פי' עם מלשון עוממות שיש גחלים לווחשת שהאש מתלהת עליהם בגלוי וגהלים עוממת היינו שנתעלם האש בתוכם ואינו נראה מבחויז, אבל בפניהם ישנו כי לא נכח עדין כו' וענין גחלים לווחשת למעלה הווע' עס' בעלי מה כשלחת הקשורה בגחלת וא"כ הם בתכילת הביטול והיחוד האמתי לכון בבח' לא שייך בח' מלוכה עדין כיוון דאייהו וגרמויה חד כו' וזהו אין מלך אלא עם דוקא בח' עוממת והיינו בכבי' שנתעלם האש ושלחת ייה ועי' נעשה בח' יש ודבר נפרד ולכן שייך על זה מלוכה, גם עוד פירוש עם כמו שכותב במשה ולא כהתה עינו ופירש בתרגום ולא עמי' עינו ואם כו' עם מלשון עמי' וכו' שהוא עניין הכהיות שביעין הדינו מה שנדמה ונראה העולם כאלו הוא יש ודבר נפרד אף על פי שבאמת אין עוד מלבדו כו' ולכן על בח' עם דוקא שייך מלוכה אך היינו נפרד כשהעם הוא בבח' ביטול הדינוAuf'יהם שהם בח' יש ודבר נפרד מ"מ הם בבח' ביטול היה למורי והיינו שמקבלים עליהם עומ'ש ומקבלים הציורים דבח' מלך כו' ואיז' נק' עם זו שבטים לבח' זה אליו והכח הזה שגם בבח' עם עוממות בח' עמו הוא חלק ממש הווי' שיש שם הווי' בכאו"א, ועי' הוא כח הביטול להיות עם זו וזהו עם זו יצרתי לי לפי שם עם זו שמקבלים עליהם הציורי מבח' זה ע"כ הם לי ממש במ"ש אשרי אדם שומע לי שהשמיעה מגיע בבח' לי ממש שהוא עצמות או"ס בבח' אונכי מי שאנכי, תhalbתי יספרו שע' מהם עליון שלמעלה מהכלים דעת'ס וברבות פי' אחטם לך לשון בח' ריח שהוא מקיף עליו שלמעלה מהכלים דעת'ס וברבות פי' אחטם לך לשון חותם והיינו כמו עניין החותם הוא שביל יקרב זר לקרוות כו' כמו'ץ צריך להמשיך מלמעלה החותם שהוא עניין השמירה מהרע שלא יכול לקרב לגבי האדם וזהו עניין המזווה כמ"ש לשמר מזוזות פתחיה שע' המזווה נ麝' השמירה מלמעלה ה' ישרם צטרך ובואר שהشمירה הוא מהרע וכנ'ל וזה ג' כחותם וכענין פותח בכורך וחותם בברוך וז"ש בת"ז מזוזות זו מות שהמות שהוא הרע יהיו זו מרוחק מהבית שלא יכול ליקרב כנ'ל.

אה"ת יעקב עי' תרכד

כ"ק אדמו"ר מהר"ש**רמד**

והנה לכן ע"י המזוזה שהוא בח"י שמיעה הנ"ל נ麝 המצוות וחיבור מבחן
אנכי שלמעלה מהשתל', וזהו עניין השמירה שנ麝 ע"י המזוזה בח"י ה'
ישמר צטרך ובודאך, והיינו בח"י לא ינום ולא ישן שומר ישראל, כי לפעמים כתיב
עורה למה תישן הווי, אבל בח"י שומר ישראל הוא בח"י עינא פקיחא דלא נאים,
והיינו כי השמירה שנ麝 ע"י המזוזה הוא מבחן אנכי שלמעלה מש' הווי ובשם
הווי יש בח"י שנייה, אבל בח"י אנכי הוי עינא פקיחא דלא נאים.

סה"מ תרכ"ט (קה"ת, תשנ"ב) ע' ט

רמה

וזהו עם זו יצרתי לי, לפי שהם עם זו שמקבלים עליהם הציווי מבחן זה ע"כ
הם לי ממש כמ"ש אשרי אדם שומע לי שהشمירה מגיע בבח"י לי ממש
שהוא עצמות או"ס בבח"י אנכי מי שאנכי, תהלתاي יספרו שע"י שהם עם זו
משיכים בח"י תהلتاي, ותהלתי אחטם לך חוטמא בח"י ריח שהוא מקיף עליזון
שלמעלה מהכלים דעתך, וברבות פי אחטם לך לשון חותם, והיינו כמו עניין
חותם הוא שביל יקרב זר לקרוות כו, כמו"כ צריד להמשיך מלמעלה החותם
שהוא עניין השמירה מהרע שלא יוכל לקרב לגביו האדם, וזהו עניין המזוזה כמ"ש
לשמור מזוזותفتحי, שע"י המזוזה נ麝 השמירה מלמעלה ה' ישמר צטרך
ובודא שהشمירה היא מהרע וככני, ונקי ג"כ חותם וכענין פותח בברוך וחותם
בברוך, וזה שבת"ז מזוזות זו מות, שהמות שהוא הרע יהי זו ומרוחק מהבית שלא
יכול ליקרב כנ"ל.

סה"מ תרכ"ט (קה"ת, תשנ"ב) ע' שי

כ"ק אדמו"ר מהורש"ב**רמו**

וזהו דמזוזה היא שומר וכמ"ש ברע"מ שם מ"ש ה' ישמר צטרך ובודא הוא ע"י
המזוזה, וידוע דעתני השמירה הוא כמ"ש הנה לא ינום ולא ישן שומר
ישראל בח"י עינא פקיחא דלא נאים שהוא בח"י ג"ר דעתיק דרישא לא אתתקן זהו
בח"י עינא פקיחא דלא נאים ומשם הוא שמירה כו' וכמ"ש במ"א, וזהו נ麝 ע"י
מזוזה כו', וזה דברי' לבוש ובית ההן בח"י מקיף הקרוב ומكيف הרחוק שע"י ציצית
נ麝 בח"י מקיף דלבוש וע"י מזוזה נ麝 בח"י מקיף בית כו',

סה"מ עטר"ת ע' תקג

כ"ק הרה"ג הרה"ג המקובל מוהר"ר לוי יצחק

רמז

פירוש מטטרוין שהוא טר דהינו שמירה, אבל נטירו דבר מקדשא שבנהו שלמה הוא מהקב"ה בלחודי, דהינו מבינה, וכן עליהם על ר"י ור"ח ור' יוסי שהם ע"ד זוזן התרעין בקר והחופה הוא השמירה מבינה כמ"ש ה' ישמר צאתך ובוואר.

לקוטי לוי יצחק להדור תרומה ע' קכג

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

רמח

וזהו וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך, שהגם שהוא בית קודשו, מ"מ צ"ל בזה השמירה דמזוזה. עניין זה הוא הן בנוגע לכללות ההשתלשות, שאינו מספיק העניין דבכחמה יבנה בית וגוי כי אם שצ"ל המשכת המקיים, והן בנוגע להאדם, שאינו מספיק ד' הבחינות טהורה היא וכו' אלא שצ"ל העניין דואתה משמרה בקרבי, דזהו מה שאיתא במדרש' דחנסה שמות נקראו לה נפש רוח נשמה חי' יחידה, הינו שאינו מספיק נפש רוח נשמה חי', אלא צ"ל גם בחיה היחידה, וכן הוא גם בנוגע לעניין הבית כפשותו, דגם אשר הבית הוא בבחיה קדושה, ועד לבית מלא ספרים שהוא ע"ד ובදעת הדרים ימלאו גוי, כי אם צריך לקבוע מזוזה על הבית, שע"ז הוא מעלה את הבית ואת כל העניינים שבו לבחי' המקיה, וע"ז פועל אשר הוי' ישמר צאתך ובוואר מעתה ועד עולם, ויקום איש מבית דוד, ויבנה בית המקדש במקומו³² [והגם בית המקדש פטור ממזוזה³³, אבל מ"מ אמרו רז"ל³⁴ מה מזוזה זו אינה זהה מהפתח, כך לא תהא זהה מבית הכנסת ומבתי מדרשות], דכל זה יהיה בביאת משיח צדקו, שאז יהיה חיים, ומחייב החיים יתנו לך חיים³⁵, דואתם הדבקים בהוו' אלקיים חיים' בביאת משיח צדקו, ובקרוב ממש.

ד"ה וכתבתם על מזוזות ביתך תשל"ז'

(32) ב"ר פ"ז, ט. דב"ר פ"ב, לו.

(33) רמב"ם הל' מלכים פ"א ה"ז.

(34) שם הל' מזוזה פ"ז ה"ו.

(35) דב"ר פ"ג, ב.

(36) ראה יומא עא, א. וראה סה"מ תש"י ע' 44.

(37) ואתחנן ד, ד.

(38) הנחה בלתי מוגה – סה"מ דברים ח"א ע' קצז.

רمت

והנה בהמשך להפסק ויהי הדברים האלה אשר אנכי מצור היום גו' (שממנו למדים בכל יום יהיו בעניין חדש) נאמר⁷ ושננתם לבנייך ודברת בהם גו' וקשורתם גו' וכתבתם גו', שגאי פסוקים אלו מromoזים ג' העניים דלימוד התורה וקיים המצוות והעבודה דוכל מעשיך יהיו לשם שמים ובכל דרךך דעתך⁸. ושננתם גו' ודברת בהם גו' קאי על עסק התורה, דברי תורה הכתוב בדברי, וקשרתם גו' קאי על קיום המצוות כמאזר⁹ הוקשה כל התורה יכולה לתפילין (והכוונה ב"כל התורה" שם הוא למצאות התורה¹⁰), וכתבתם גו' יש לומר שבזה מרומו (גם) העבודה דוכל מעשיך יהיו לשם שמים ובכל דרךך דעתך, ש גם על מזוות ביתך ובשעריך יהיו קבועות הפרשיות והי' אם שמוע, עייז' הי' הויע' יישמור צאתך ובויאך מעתה ועד עולם¹¹, המשכת (השמירה דהוי) בכל ענייני הרשות שלו (צאתך ובויאך). ומזה מובן, שגם ימי בכל יום יהיו בעניין חדש (או חדש) שנלמד מהכתוב והיו הדברים גו' אשר אנכי מצור היום קאי על כל ג' העניים שבהמשך להיו הדברים גו', שכל עניינים אלו (לימוד התורה וקיים המצוות והעבודה דוכל מעשיך כו' לשם שמים ובכל דרךך דעתך) צריכים להיות חדשים.

ד"ה ציון במשפט תפודה תשל"ט¹²

(7) ואתחנו שם, זט.

(8) אבות פ"ב מ"ב. משלו ג, ו. טושו"ע או"ח סרל"א.

(9) ספרי ופרש"י עה"פ. יומא יט, ב. הל' ת"ת לאדה זו פ"ג ה"ב.

(10) קידושין לח, א.

(11) ראה לקו"ש ח"ו ע' 277 הערכה ד"ה שהוקשה.

(12) ל' הכתוב – תהילים קכא, ח.

(13) זה"ג רסו, ב. וראה גם רמ"א יו"ד טרפ"ח ס"ב.

(14) הנחה בלתי מוגה – סה"מ דברים ח"א ע' נב.

רנ

מבצע מזוזה, שמצוות מזוזה שומרת היא לא רק על הבית (שבו נקבעה המזוזה), וכהרא"ת של השם הנכתב על המזוזה: ש-די – שומר דלתות ישראל, אלא גם על האנשים היוצאים מהבית, שהמזוזה שומרת עליהם בצתם מן הבית ובבואם, וכਮבוואר בזוהר² בנווגע למצות מזוזה שעוזן "הוי" ישמר צאתך ובויאך והשמירה

(1) סידור הארץ"ל (כוונת מזוזה). משנת חסידים מס' מזוזה פ"ג מ"ט. ובכלל בו הל' מזוזה: שומר דירות ישראל.

(2) ח"ג רסג, ב.

היא מעתה ועד עולם", היינו שהיא פועלת שהאדם יהיה נשמר ע"י הקב"ה ב策תו ובבאו עד עולם.

ולהעיר אשר דלת – הוא לשון תורה משא"כ דירה שלא מצאת בתקנ"ך (אף שניהם תנאי הם במצות מזוזה). וראה ג"כ אויה"ת ד"ה מזוזה מימיין (שכח, ואילך) ביאור תיבת "דלת" בשיקות למזוזה.

לקוטי שיחות ח"ג ע' 212

רנא

דארפ זיין די השטדות הци גדולה או יעדער אידישע הויז זאל האבן א מזוזה אויף אלע טירן המחויבים במזוזה און זי זאל זיין אנטגלשפט כהלהכתה:

און די השטדות דארפ זיין סי בי אנשי, און סי בי נשים וועלכע זינען מהויב אין מזוזה פונקט ווי אנסים', ובפרט ווי די גمرا² אין מסביר: "גברי בעי חי נשי לא בעי חי"³ [ועוד: זיענדיק די "עקרת הבית" ליגט אויף איר א ספצעיעלע פליקט צו באורענען ענייני הבית – במילא אויך שמירת הבית דורך "מזוזות ביתך גו"];

און דורך דעת ווערט א שמירה אויפן בית און אויף אלץ וואס געפינט זיך אין בית, און נאכמער (וואי עס שטייט אין זורה): די שמירה אין אין אופן פון "הויב" ישמר צאתך ובואך מעתה ועד עולם" – אפילו ארויסגיינדייך פון בית,

און וויבאלד און כל ישראל ערבים זב"ז, און אלע אידן זינען קומה אחת, אין פארשטשנדייך, און דורך דער הוספה פון קיום מצות מזוזה פון יעדער אינציגן חדר המחויב במזוזה – ווערט ניתוסף אויך אין דער שמירה פון דער גאנצער קומה, פון כל ישראל, פון יעדער איז, אנסים נשים וטף, בכל מקום שהוא,

ובלשון הכתוב: הויב ישמור צאתך ובואך מעתה ועד עולם.

לקוטי שיחות ח"ט ע' 128

(1) משנה ברכות (כ, ריש ע"ב). רמב"ם הל' מזוזה פ"ה ה". טוש"ע י"ד ס"ס רצא.

(2) קדושים לך, א. יומא יא, ב.

(3) וראה "AMILAIS" – עה"ג בשו"ע הוצאת ראמ (ואופסעט ממנה) – ליו"ד סרפ"ה, שמטעם זה יש דין קדימה למצות מזוזה לשאר מצות הנשים מהויביות בהן כיוון שהייתה תלויות בה (משא"כ אנסים בו), עי"ש.

(4) ח"ג רסג, ב. וראה רמ"א יו"ד שם ס"ב.

(5) שבועות לט, סע"א.

(6) לקו"ת ר"פ נצבים. וככ"מ.

רנב

בעמדנו ביום הש"ק פרשת ויגש שבו נעשית השלימות דחנוכה, יש להוסיף ביתר שatat וביתר עוז ב"מעשינו ועובדתינו" בעניינים שהם מעין דוגמא והכנה לבנית בית המקדש השלישי – ע"י בניית בתים חדשים (והוספה וחיזוק הבתים הקיימים כבר) בתים בכל ג' הקווין דתורה תפלה וגמ"ח, בית תורה, בית תפלה ובית גמלות חסדים, "בית גדול", "שמגדלי בו תורה ומגדלין בו תפלה"² ומגדלין בו גמ"ח, "מקדש מעט"³, הэн בנווגע לבתים ציבוריים, והэн בנווגע לבתים פרטיים דכאו"א מישראל, האנשים והנשים וגם הטף⁴ (בחדרם הפרטוי), שנעשים בית תורה תפלה וגמ"ח, ע"י' שהتورה ותפלה וגמ"ח שנעשים "בבית" זה חזדרים וממלאים כל הבית כולם, שכל מציאותו נעשית בית תורה תפלה וגמ"ח.

ובלשון הידוע: "בית מלא ספרים"⁵, היינו, שנוסף לכך שיש בבית ספרי קודש (נוסף על סידור – תפלה, וחומש – תורה) וכוכ"ב ספרים, ועוד לריבוי גדול, נעשה הבית כולם (לא רק החדר שבו נמצאים הספרים) חזדור בתוכם של הספרים, ועוד שמציאותו של הבית כולם היא – בית מלא ספרים".

ספר השיחות תנש"א ח"א ע' 215

1) ככלומר: גם בנווגע ל"תורה" ("תלמוד") מודגשת מעלה ה"מעשה" ("గודל תלמוד שמביא לידי מעשה", ועוד ל"מעשה גדול") – שחוזר ונמשך במציאות ה"בית".

2) מלכים-ב כה, ט. מגילה כז, א.

3) מגילה כת, א.

4) ואדרבה – בפעולת הטף יש מעלה גדולה יותר, ומהם נמשך גם להגדלים – ע"ד האמור לעיל [סה"ש תנש"א] (הערה 47) בפירוש הכתוב "לחם לפני הטף", ודוגמתו ב"לחמה של תורה".

5) תנוחמא ופרש"י ר"פ קrho. – ואף שבבית צ"ל כלים וכו' – הוא ע"ד מרוז'ל דפטור (אף) על הכלים (שבת צג, סע"ב. וראה לקו"ת מותות פב, ג).

6) ויש לומר יתרה מזה – שפועל גם מחוץ לבית, כמו מזוודה (ששייכת ל"בית מלא ספרים" כמובן מטענת קrho (ש"פיה ה"י")) שבית מלא ספרים פטור מזוודה שפעולות השמירה (כולל גם בירור וזיכור) גם מחוץ לבית – "ה' ישמור צאתך ובואך גו"** (זה"ג רסג, ב).

*) ולהעיר מוזח'יב קסד, א: "בי מקדשא .. נטירו דילין" .. בקב"ה (דלא כ"נטירו דמשכנא" שהיה ע"י נער) דכתיב אם ה' לא ישמר עיר שוא שקד שומר .. אthon קדיישי עליונין .. נטירן דלקון כנטירן דבי מקדשא קב"ה בלחוודי, דכתיב אם ה' לא ישמר עיר שוא שקד שומר, זה בא כל זמנה דעתיקיא אוולי בארכדי קב"ה נטיר לנו תDIR דכתיב ה' ישמור צאתך ובואך" – שענן זה קשור עם לימוד התורה [כਮובן מהתחלה הענן (קסג, סע"ב): "השתא דאתון לארכדיקו ואנא לארכדי אטרפוש מניכו במיל' דארורייתא, פתח ואמר .. אם ה' לא ישמר עיר גוי", שע"ז פועל שתה"י אצלם "נטירו דמקדשא" (וראה לקוטי לוי"צ לח"ב ט' קיג ואילך)]. היינו, שע"ז לימוד התורה תוכן הענן ד"בית מלא ספרים") נשאית השמירה באופן ציה' ישמור צאתך ובואך גו", כמו במחזה.

רנג

הענין של מזוזה – שזהו שמירה, ואע"פ שלכארה זה רק שמירה על הבית, שזהו ר"ת שד"י שומר דלתות ישראל, שזה שומר על הבית, מ"מ אומר ע"ז בזוהר ה' יישמר צאתך ובוואר, שה נאמר על מזוזה שע"י המזוזה זה שומר על האדם שגר בבית הזה, שגם בצאתך, כשהוא יוצא מהחצר לבית לעולם, המזוזה שומרת עליו ג"כ, וכמ"כ אח"כ ובבואר, כשהוזר לביתו, ומקדים עוד צאתך לפני ובסואר, שזה שומר לא רק על הבית, אלא גם כשהוא יוצא מהבית ונמצא חוץ מהבית.

שיחות ש"פ בה"ב תשל"ד¹

1) הנחה בלתי מוגה.

רנד

א. וואס דאס איז די הסברה פשוטה, פארוואס עפעס גלייך בהחקירה הראשונה, ווען ער איז ארין אין דעם נייעם צימער, וואס איז דעם צימער איז ניט געווען קיין מזוזה האט ער געוואלאט דערמאנען דעם עניין פון "ויכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך" מיט דעם דיק איז דאס איז מערנטיט "ביתך ובשעריך", משא"כ בדיר של סוסים ובה"כ וכו', איז דאס אויך שוין פועל די פעליה פון "הוי" יישמר צאתך ובסואר, מעתה ועד עולם".

און דאס איז א חיזוק והידור מיוחד, און א תוספות כה מיוחד בונגע לממצע פוריים בימינו אלה, וואס דאס האט פועל געווען, איז איז פועל, און וועט פועל זיין, דער "הוי" יישמר צאתך ובסואר מעתה ועד עולם", ווי מהאט דערנאך געזען בפועל איז ער איז דערנאך ארויס פון דארט לחפשי, בין איז און אופן איז "ראוי" היום הזה לקבעו לכל הדורות כולן מיד' שנה לשנה להתעדויות והתעודות בעניני תורה ומצוות".

ביז וואנען סיועט וווערן דער עניין דער בנין בית גדול דער ביהם"ק, וואס קטש אפי" ער איז ניט מחובי מיט א מזוזה ווי דער דין איז, איז דאס אבער פארבונדען מיט דעם עניין של מזוזה, און דאס פועלט דעם שמירת כל ישראל, איז די לעצטער טאג פון גלוות וואס "הנה לא ינום ולא ישן שומר ישראל", מצד "עינא פקיחא" און דאס קומט ארוף איז אופן ווי געבראכט פון כתבי הארץ"ל איז דאס פארטראיבט און איז מגין אויף דעם יציר הרע וכו', במילא פועלט דאס באופן פרטיא, דערויל איז דעם בית און איז די אידן איז בי זיין איז "ויאת רוח הטומאה עברי" ביז וואנעט איז עס וווערט "ויאת רוח הטומאה עברי מן הארץ" וואס דעםאלט שטייט ב글וי דער "זהי הו" לך לאור עולם" בקרוב ממש בגאולה האמיתית והשלימה.

וואס ע"פ האמור איז בשעה עם איז דא א רמז בגשמיות, איז קאן דאס ממשיך זיין דער עניין פעלת המצוות, אע"פ וואס דער קיומ המצוות בגשמיות כפשוטה, קאן ניט זיין ע"פ שו"ע, בדוגמא ווי געזאגט בנוגע דעם זכר לפסח וחגיגה, איז דער קערה פון פסח, ועד"ז בכמה עניינים, ובכללות העניינים וואס מיטוט זי זכר למקדש, וכיווץ באזה, וואס דאס איז דאר עניינים של מעשה, נוסף אויף דעם כללות העניין פון תורה פון "כל העוסק כאילו הקריב" וכו', איז אויך פארשטיינדייך א דבר תמהה בנוגע וואס מיזאגט צו מזווה, ווי געבראכט פריער וואס מיזאגט בשער הפסוקים און בשער ההקדמות איז סידור פון הארייזל ובכ"מ, איז בשעת עם איז דא א מזווה צוגעקלאפט אויך דער טיר איז דעמאלאט איז דאס מגין און לאזט ניט ארײַן דעם שטן מיט דעם יצר הרע וכו'.

וואס לכוארה איז דאס אינגןצען ניט פארשטייניך, א בשער ודם דארף גיין דורך א טיר, במילא איז אין דער טיר איז צוגעקלאפט א מזווה לאזט דאס אים ניט צוגיין, זאגן אויפן יצר הרע, וואס מקומו ווי ער זאגט איז תניא איז "בחלל השמאלי שבלבו", איז וואס קאן דארטן אויפטאן און וואס איז דארט די נ"מ וואס עס טוט זיך על דלת הבית, בשעת זיין לב מיטיע חלל השמאלי געפינען זיך בביתו אדער בחוץ קיין נ"מ ניט וואו זאגט מען איז אויב מ'קלאפט און על דלת הבית א מזווה איז את דעמאלאט מגין ומצליל, פון "הוא השטן הוא היצה"ר" וכו'.

וואס דאס איז דאר געבראכט ניט נאר ע"ד הסוד אליען, נאר דאס איז בדוגמא ווי מיזאגט "הוּי" יישמר צאתר ובוואר מעטה ועד עולם", איז אפי' בצאתו וביבאו ישמר איז דאר ניט נאר געמיינט פון דברים גשמיים וואס דארפן גיין דוקא דורך א טיר אויך פון עניינים וואס האבן קיין שייכות ניט צו הלכה גשמית בכלל, און צו הליכה וואס זי איז ניט פארבונדען דוקא גיין דורך א טיר ניט דורך א פעננצער ניט דרך דרך וכיוצא באזה, ובפרט נאר איז אויב דער בית האט א טיר וואס האט ניט קיין משקוף ושתי מזוזות, און האט א טיר וואס האט יא משקוף ושתי מזוזות, זאגט מען איז בשעת מזועט צוקלאפֿן די מזווה איז דעם טיר וואס זי איז מהויב בmezuzah, – דער וואס האט דורך דעם משקוף מיט די מזוזות, וועט ער דעמאלאט ניט קאנען ארײַנגײַן אויך דורך דעם אקסדרה וואס האט ניט קיין משקוף ושתי מזוזות וואס דאס איז אויך א מקום פתוח לרבים – לחוץ.

ב. איז דאר דער דיק באזה ע"פ האמור לעיל, בדוגמא ווי ממאכט א זרווע פון א תרגולת בדוגמת א זכר לחגיגה, איז גענוג וואס דאס איז אויך א דבר גשמי, נוסף וואס ער וועט דאס זאגען בדיبور, טוט ער אוין בשמיונות העולם א עניין וואס דאס האט עפעס וואס א דמיון ושicity, ורמז לדבר גשמי אויף דעם מציאות הקרבן איז האט דעמאלאט א הוספה חשובה צו דעם נשלמה פרים שפטינו וואס ער וועט רעדן וועגן די זבחים ופסחים איז דעם נסח וסדר ההגדה.

עד"ז אויך איז וויבאלד או דעם ארט וואס זיין גוף ולב, מיטין חלל השמאלי שבלב, גייט דורך דער טיר, וואס אויף דער טיר איז צוגעקלאלפט א מזוזה פועלט דאס אויפן חלל השמאלי שבלב וע"כ בנמצא בו או וואו דער חלל השמאלי ווועט זיך ניט געפינגען בבית אדער בחוזץ וכוכו, או דער יצה"ר והשטען זאלן א אהינצטו ניט קאנגען צוקומען ווארום האט די טיר וואס זיין גוף גשמי דארט דארט דורךגין, וווען זי זאל קומען לביתו איז וווען ער ווועט ארויס גיין מביתו האט דאס די פעהלה לאח"ז ולפני הזמן וכוכו, אויף דעם חלל השמאלי, מיט אלע ענינים וואס זייןגען פארבונדען מיטין חלל השמאלי וואס דער חלל השמאלי איז דאר א גשמי א חלק פון דעם לב הגשמי וואס ער געפינט זיך בגוף גשמי, וואס ע"פ תורה איד דארף ארײַנגאיין לביתו ניט דורך דעם חלון אדער גג וכוכו, נאר דורך דעם דלת, איזוי ע"פ תורה דארף איד גיין מיט א סדר מסודר, אין האט די אלע ענינים און זיך ניט שפארון דורך דעם חלון או גג "צאתך ובואך" "בביתך ובשעריך" איז דארף דאס זיין דורך א דלת און בשעת די דלת איז באופן או דארט איז צוגעקלאלפט א מזוזה, פועלט דאס אויף דעם חלל השמאלי און אויף דעם אידן בכל עניינו איז דעם עניין וואו ער זאל זיך ניט געפינגען וכוכו.

וואס דערמיט איז אוין פארשטיינדייך די שייכות פארוואס דאס קאן פועל זיין אפילו וווען ער גייט ארויס "צאתך", ע"פ וואס ער גייט ארויס פון בית פועלט דאס אויך או בשעת דער צאתך איז פון א דלת וואס עס איז צוגעקלאלפט די מזוזה, איז האט דעמאט וווערט "הוי" ישמר צאתך ובואך מעתה ועד עולם".

שיחת י"ב תמוז תשל"ד¹

1) הנחה בלתי מוגה.

רנה

עד"ז זאגט ער אין זהר (ח"ג רסג, ב) בנוגע צו מזוזה, או בשעת ער האט א מזוזה בביתך ובשעריך, גייט אויף דערויף דער פסוק "ה' ישמר צאתך ובואך מעתה ועד עולם".

ד.ה. ניט נאר או די מזוזה היה אים בכוואר, וווען ער גייט ארײַן איז הויז, און ער געפינט זיך לפנים מזו המזוזה, נאר אויך בצאתך, בשעת ער גייט ארויס פון הויז, און גייט אוועק לمرחקים, אוו וויבאלד או זי אים אין הויז איז דא א מזוזה כשרה, "וכתבתם על מזוודות ביתך ובשעריך", היה אים דער אויבערשטער "צאתך ובואך מעתה ועד עולם".

וכידוע דער כלל אין כלל הפסקים (shed"ח מע' כלל הפסקים ס"ק אות יב), איז אויב מאעפינט או זאך אין זהר וואס אויף דעם איז דא א פלוגטה אין ש"ס

אוון פוסקים, איזו בהנוגע למעשה לפועל – אין אתגליה – אין עולם הנגלה, איז דיבר הלה בדעת הפוסקים, אבער בשעת מגעפינט איז עניין זהר (וכיו"ב), אוון מגעפינט ניט איז קיין אנדער ארט אנדריש, פסק'נט מען ווי דער עניין שטייט איז זהר, אע"פ וואס מגעפינט דאס ניט בגלי איז נגלה דתורה.

[וואס דאס איז דאר אויך דער ביואר וואס מגעפינט כמה דין'ים וואס דער בית יוסף ברעננט ארפא בשם הזוהר, אוון איזו בליבט דער דין, וואס דערפון גופא וואס ער ברעננט ניט קיין אנדער מקור איז דאר א סימן איז ס'איין ניטה קיין מקור איז ש"ס אדער אין פוסקים ראשונים, ואראום אויב סיואלט זיין אן אנדער מקור אויף דעם, וואלט דער בית יוסף זיך ניט פארופון אויפן זהר. ועד"ז איז די פוסקים לאחרי ה'ב", ביז צו דעם שו"ע פון אלטן רב'ין, וואס ער איז דאר א פוסק בנגלה דתורה ובנסתר דתורה וכו', כמדובר כמה פעמים].

וואס דאס איז דער ערשותער עניין אין דעם עניין הבתחוץ, איז נוסף אויף דעם וואס מהאט געטאן איז מבצע מזוזה ביז איצטער, זאל דאס זיין ביתר שאות וביתר עוז, איז איז יעדער חדר פון אידישע הוייז וואס איז מהובי במווזה, זאל דארטן זיין א מזוזה כשרה, אוון זאל נקבע ווערין כהлечטה, וואס דעתמאלאט האט מען דעם בטהחון איז בשעת ער גיט ארויס פון דער הויז, אוון דערנאך פלייט ער, אנדער ער פארט וכיו"ב, היה אים דער אויבערשטער מעתה ועד עולם עד קצוי תבל וכל הקשור בזה.

שיחת י"ג תמוד תשל"ו¹

1) הנחה בלתי מוגה.

רנו

דער עניין פון תפילין – שעבוד הלב והמוח, איז דאר דאס פארבונדן מיט אברים וענינים פנימיים – דאס קומט אבער ארויס אויך בנוגע צו מקיפים, דורך מצות מזוזה, וואס דורך דעם וואס מאיז מקיים מצות מזוזה זאגט דער אויבערשטער איז סייעוועט זיין "ה' ישמר צאתך ובואך מעתה ועד עולם" (זח"ג רסג, ב), איז דער אויבערשטער היה די אלע וואס געפינען זיך איז דעם בית איז כל ענייני הבית, איז סייאל זיין ווי דער אויבערשטער וויל – וואס דאס ווערט דאר דורך קיום מצות מזוזה.

ואל ימוש מפני המליעגים – די ליכני הדור וואס לאכן אף פון מצות מזוזה, ביז ווי איינער פון זיך האט זיך אויסגעדריקט איז וואס וועלן אויפטאן טויזנטער מצווזות וכו' וכו' – איז "לא מהם ולא מהמון" (יחזקאל ז, יא), מיר קוקן וואס

ס'שטייט אין שו"ע, אין דא א פס"ד אין שו"ע (יו"ד סרפ"ה) או איד וואס האט א בית וואס האט דעם שיעור וואס אין מהובי אין מצות מזוזה, און בי אים אין דא אין אין און איינציקע מזוזה, ברענget דאס דעם עניין פון ירבו ימיכם וימי בניכם.

וואס אין שו"ע פון בי' שטייט דאר ניט טעמי ההלכות (נטיט ווי דער אלטער רבבי וואס ער האט מוסף געוווען אין זיין שו"ע אויך טעמי ההלכות, ווי ס'שטייט אין דער הקדמה פון בני הרב הגאון המחבר), מערכנית ווי ההלכות פסוקות – אין א הלכה פסוכה אין הלכות מזוזה, או בשעת ס'אייז דא אין מזוזה, ברענget דאס דעם עניין פון יאריכו ימי וימי בנינו.

אייז ווי קומט דאס טאקו איז איד וואס וויסט איז דער שו"ע איז געדראוקט, און מהאט דאר גערעדט וועגן דערויף, און מ'דארפ ניט אנקומען צום צווייטז'ס בקיות, ווארום דאס אייז א זאך וואס שטייט אין שו"ע, אייז ווי קומט דאס ער זאל זאגן איז מאין זאך, און נאך מפרסם זיין דאס, און ורבם דקרו – זאגן איזוי האט ער געהערט פון זיין מנהיג,

אייז דער טעם הפשט אוף דערויף דערפאר וואס בי' אים אין הויז אייז א פסול'ע מזוזה, פעלט בי' אים אין דעם ישמר צאתך ובואך.

שיחת י"ג תשרי תשכ"ז¹

1) הנחה בלתי מוגה.

רנץ

מבצע מזוזה, וואס זי האט א אידישע הויז, אונ זי היהט אט די אלע וואס געפינען זיך אין הויז, אפילו ווען זי גיינען ארויס פון הויז, ווי ער זאגט אין זהר, איז אופ דערויף גיט דער פסוק "הויב" ישמר צאתך ובואך עד עולם", איז די שמירה אייז "עד עולם", און ניט נאר ב"בואר", ווען ער גיט אריין אין הויז, נאר אויך "צאתך" – ווען ער געפינט זיך מוחזק לבית,

שיחת מוצאי ש"פ תשא, פ' פרה תשכ"ט¹

1) הנחה בלתי מוגה.

רנה

דעָר עַנְיֵן פּוֹן מְזוֹזָה, וּוֹאָס דָּאָס פּוּעַלְטַ, וּוַיְ עַר זָגַט אַיְן זָהָר, הַוִּי יִשְׁמֹור
צָאתָךְ וּבָוָאָךְ מַעֲתָה וְעַד עַולְםַ,

אוֹן וּוַיְ עַר טִיְּטַשְׁטַ אֶפְ אַיְן זָהָר, אוֹז בְּשַׁעַת עַר הַאֲטַ אַכְשְׁרַעַ מְזוֹזָה אוֹיפְ זַיְן
הַוִּין, אַיְזַ אַטְ דַּעַמְּאַלְטַ אַפְּיַלוּ וּוֹעַן עַר גִּיטְ אַרְוִוִּסְ פּוֹן הַוִּין הִיטְ דָּאָס אַיִם, נִיטְ דַּעַר
פְּאַרְמַעַטְ פּוֹן דַּעַר מְזוֹזָה – נַאֲר עַס הִיטְ אַיִם הוּיַ, דַּעַר אַוְיבְּעַרְשְׁטַעַר אַלְיַין הִיטְ
אַיִם, מַעֲתָה וְעַד עַולְםַ.

שִׁיחַת ג' דַּחְוָה מַמְ"ס תְּשִׁמְמַ"א¹

1) הנחה בלתי מוגה.

רנט

אוֹן דַּעַרְפּוֹן קּוֹמֶטְ מַעַן צֹ נַאֲר אֶמְבָּצָעַ וּוֹאָס אַיְזַ מְרוֹמֶזְ אַיְזַ סִימְ פּוֹן מְזוֹמֶר
קְכַ"א פּוֹן תְּהָלִים – "הַיְשָׁמֶר צָאתָךְ וּבָוָאָךְ מַעֲתָה וְעַד עַולְםַ"

וּוֹאָס עַר פְּאַרְבִּינְדַּטְ דָּאָס אַיְן זָהָרְ מִיטְ דַּעַם עַנְיֵן פּוֹן מְזוֹזָה, אוֹז בְּשַׁעַת מִהְאָטְ
אַמְזוֹזָה בְּפִתְחָא, אַיְזַ אַטְ דַּעַמְּוֹלֶטְ "הַוִּיְיַיְשְׁמֶר צָאתָךְ וּבָוָאָךְ", נִיטְ נַאֲר דַּעַם טָאגְ וּוֹעַן
עַר גִּיטְ אַרְוִוִּסְ אַדְעַר אַרְיַין (צָאתָךְ וּבָוָאָךְ"). נַאֲר – "מַעֲתָה וְעַד עַולְםַ", אַלְעַמָּאַל,
וּוֹאָס אַיְזַ פְּשָׁוֹטוֹ שֶׁל מְקָרָא אַיְזַ דַּעַר טִיְּטַשְׁטַ פּוֹן "מַעֲתָה וְעַד עַולְםַ" – כָּל זָמָן

סְאַיְזַ דַּא דַּעַר מְצִיאֹתְ הַזָּמָן בְּעוֹלָםְ.

שִׁיחַת כ' מַרְחָשָׁוֹן תְּשִׁמְמַ"א²

1) זה"ג רסג, ב. ועוד. וראה גם רמ"א יו"ד סרף"ה ס"ב.

2) הנחה בלתי מוגה.

רס

והנה, התורה שאמר ר' אלעזר ה'א: "פְתַח וְאָמַר שִׁיר הַמְעֻלוֹת לְשָׁלְמָה אֵם הַיְ"
לֹא יִבְנֶה בֵּית שֹׁוֹא עַמְלָוּ בְנֵיו בּוּ אֵם הַיְ לֹא יִשְׁמֶר עִיר שֹׁוֹא שְׁקָד שְׁוֹמֶר .. אֵם הַיְ
לֹא יִשְׁמֶר עִיר דָא מְלָכָא דְשְׁלָמָא כֹּלֶא דִילִיְיַ, שֹׁוֹא שְׁקָד שְׁוֹמֶר דָא אֵיהוּ חַד קִיְמָא
דַעַלְמָא אַתְקָנוּ עַלְיַיְ וּמַנְוָ צְדִיקַ, דַהָא אֵיהוּ נְטִיר לָהּ לְהַאֲיַ עִיר, מְשַׁכְנָא דַעַבְדַ
מְשָׁה, יְהֹוֹשָׁעַ הַהָה קָאִים תְּדִיר וּנְטִיר לִי .. דַאֲקָרִי נָעַר, דְכַתִּיב וּמְשַׁרְתָּו יְהֹוֹשָׁעַ בְּנָן
נוֹן נָעַר לֹא יִמְשֶׁ מַתּוֹךְ הַאוֹהֵל, לְבַתְרַ הַאִי מְשַׁכְנָא לֹא הַהָה נְטִיר אֶלָא בְּגִין נָעַר
אַחֲרָא, דְכַתִּיב וְהַנָּעַר שְׁמוֹאֵל מְשַׁרְתָּ, בְּגִין דְלִית נְטִירָוּ דְמְשַׁכְנָא אֶלָא בְּנָעַר ..

ומאן איהו שומר דא הוא דנטיר משכנא דאקרי הכי נער מטטרוין אבל אתון קדישי עליוניין, לאו נטירו דלכון כנטירו דמשכנא, אלא נטירו דלכון כנטירו דבי מקדשא – קב"ה בלחוודי, דכתיב אם ה' לא ישמר עיר שוא שקד שומר, דהא בכל זמנה צדיקיא אولي בארחא, קב"ה נטיר לוון תדייר, דכתיב ה' ישמר צאתך ובוֹאך".

ויש לקשר תורה זו עם תוכן הקדמתו של ר' אלעוזר.

נקודת ותוכן תורה של ר' אלעוזר היא – שע"פ שנמצאים בגלות כו' ("אולי בארחא") "קב"ה נטיר לוון תדייר, דכתיב ה' ישמר צאתך ובוֹאך". כלומר, באופן עלה יותר מ"נטירו דמשכנא", שם ה' השומר "נער", דקאי על מטטרוין שרו של עולם, בחיי היגלוים כו', ואילו "נטירו דלכון כנטירו דבי מקדשא, קב"ה בלחוודי כו'".

כלומר: שע"פ שבעזמנם הגלות נמצאים במצב של רידיה ופירוד כו', שלא כבזמן המשכן והמקדש שאז ה' עניין האחדות בהדגשה ובגilioי [כפי שהדבר התבטא בעשיית המשכן ע"י נדבת כל ישראל, וכן השדה שקנה דוד מארוןעה עבר ביהם] היהתה בהשתתפותם של כל ישראל, "[עפ"כ, קב"ה נטיר לוון תדייר], למלטה מבחי היגלוים כו' (כי מצד היגלוים הרי "אותותינו לא ראיינו גו").

זהו הקשר עם הקדמתו של ר' אלעוזר – שם כאשר כל א' הולך לדרך ועובדתו, שזו (לכארה) עניין של פירוד כו' – [עפ"כ, ע"י דברי התורה דר'] אלעוזר נפעל עניין האחדות גם כאשר כל א' נמצא במקומו, ועד כדי כך – שמתחדים עם דרגתו ומעלהו של ר' אלעוזר ("בני עליין"), ועילי זה נפעל מצד רידתם במצב של פירוד כו', כי לולי העובדה שככל א' צריך ללבת לדרך (היפך האחדות), לא היו זוקקים לעניין זה. ועוד האמור לעיל שדווקא בזמנם הגלות, כאשר "אותותינו לא ראיינו גו", אזי השמירה היא מבחי שלמעלה מעניין היגלוים – ה' ישמר צאתך ובוֹאך".

ההוראה מכל הניל באופן השיק לאנשים כערכנו:

מכואר במק"א בזוהר (ח"ג רסג ב) שהענין ד"ה ישמר צאתך ובוֹאך" קשור עם קיום מצות מזווה: "למקבע בגין מזווה לתריעי, מהוי כל בגין נטיר מעם קב"ה כד נפיק וכד עיליל, ורואה ה' ישמר צאתך ובוֹאך מעתה ועד עולם, בגין דרוזא דמזווה .. ודא איהו דרגא דאקרי שומר לאשכחא בנטירו".

ומזה מובן גודל העיליי דמצות מזווה – שעיל ידה נפעל עניין השמירה ע"י הקב"ה עצמוו, "ה' ישמר צאתך ובוֹאך מעתה ועד עולם", באופן עלה יותר מאשר "נטירו דמשכנא", ששמרתו ע"י בחיי נער (כנ"ל), אלא "נטירו דבי מקדשא, קב"ה בלחוודי".

וענין זה מוסיף חיות והתלהבות כו' בכל הקשור ל"מצבע מזוזה" – מכיוון שיוודעים את גודל הפלאת הדבר.

ומכיוון שישנו עניין השמירה ע"י הקב"ה בעצמו – מובן, שגם בזמן הגלות נמצאים בני" במעמד ומצב ד"לכל בני ישראל ה"י אור במושבותם", ובפרט שבזמן הגלות גופא נמצאים כבר בסוף זמן הגלות ממש – בדוגמת הזמן שהי' בנסיבות ליצ"מ שאודותיו נאמר הכתוב "ולכל בני ישראל ה"י אור במושבותם".

ובקרוב ממש זוכים לניטירו דבי מקדשא" – בבית המקדש השלישי, "מקדש אדני כוננו ידיך", בגאות האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, בהרחה בימינו ממש.

שיחת ש"פ תרומה תשמ"ג – התוועדיות ח"ב ע' 1023¹

1) הנחה בלתי מוגה.

רסת

כאו המוקם להזכיר אודות היהודים הנמצאים "מאחורי מסך הברזל", המקיים את התורה "מתוך עוני". ויתירה מזו – מתוך מסירת נפש על כל צעד וצדע. הרי בודאי שאצלם נפעלת השמירה ע"י "קב"ה בלחודוי", "ה' ישמר צאתך ובוادر".

דהנה, תנאים אלו – שאודותם מדובר בזוהר – לא היו בזמן הגזירות כי. אך שיכלו לקיים תומ"צ מתוך מנוחה, ללא כל מניעות ועיבובים. הם יכולים לлечט בדרך ולדבר דברי תורה מבלי לפחות מאה א' – ואעפ"כ הייתה אצלם השמירה ד"קב"ה בלחודוי"; ועכו"כ שכן הוא כאשר מדובר במצב שזוקקים למסירת נפש ממש כדי ללימוד תורה ולקיים מצוות!...

יתירה מזו: מצב זה נמשך כבר למעלה מיום שניים, משך זמן שנ Kra – ע"פ תורה – "עד עולם" (מכילתא עה"פ משפטים כא, ו). ואעפ"כ עומדים בנסיון מתוך מסירת נפש! – אודות חנני' מישאל ועוזרי' אמרו חז"ל (כתובות לג, רע"ב) "אל ملي נגודה כו'" שאליו היו מייסרים אותם משך זמן כו' – לא היו עומדים בנסיון, ואילו "מאחורי מסך הברזל" – נמצאים יהודים במצב כזה למעלה מיום שניים, ו עומדים בנסיון!...

שיחת ש"פ תרומה תשד"מ – התוועדיות ח"ב ע' 1033¹

1) הנחה בלתי מוגה.

רשב

אמרו חז"ל¹ שהקב"ה "אינו מבקש לפि כחו אלא לפि כחן" – שניתנו כל הכהות לזה. ועד באופן ד"מ הקדימני ואשלם"², "מי עשה לי מזווה עד שלא נתתי לו בית", היינו שתחילה נותן לו הקב"ה בית, וננותן לו את כל הדברים הדרושים לעשיית המזווה, אז מקיים מצות מזווה, ולא עוד, אלא שע"י קיום מצות מזווה נעשה העניין ד"ה יישמר צאתך ובוואר מעתה ועד עולם"³, כמבואר בזהר⁴ שהקב"ה שומר ומגין עליו לא רק בהיותו בבית, אלא גם ביצאתו ובבואו ("צאתך ובוואר") ובאופן ד"ען עולם". וכמו כן בנוגע למצות תפילין, וכל שאר המצוות.

ומזה מובן, שמכיוון ש"תורת אמת"⁵ תובעת מיהודי שבראש חדש סיון יוסיף באחדות ישראל באופן שבאיין ערור – דבר ברור הוא שניתנו לו תחילת כל הכהות הדרושים לעובדה זו, ולא עוד, אלא שעובודה זו תהיה במילואה ובשלימותה, ומתוך שמחה וטوب לבב.

שיחת ש"פ בהו"ב תשמ"ז⁶

(1) תנומה נשא יא. במדבר פ"יב, ג.

(2) איוב מא, ג.

(3) תהילים קכא, ח.

(4) ח"ג רסג, ב.

(5) ל' הכתוב – מלacci, ב, ו.

(6) הנחה בלתי מוגה – דברי משיח ס"י.

רסג

ובפרט ע"י עשיית כל בית וחדר למקומות קדושים, בדוגמת "מקדש מעט", ע"ז שהבית נעשה חדר בענייני קדושה, תורה ומצוותי, בית מלא ספרים ובית מלא צדקה וכו', ומיד כשנכנסים לשם – רואים שכותב "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד"¹, וגם הסרק-הכל וסיום הוא בקריאת שם ישראלי; וכןף לזה ישנה גם מזווה על הדלת, הפעלת את ה"ה יישמר צאתך ובוואר מעתה ועד עולם"², עד כדאיתא בזהר³ דבר נפלא – שזה שומר על היהודי אפילו כשהוא נמצא מחוץ לבית⁴.

שיחת ש"פ בראשית (התוועדות א') תשמ"ח⁵

(1) ואתחנן ג, ד.

(2) תהילים קכא, ח. ע"ז יא, א.

(3) ח"ג רסג, ב. וראה רמ"א יו"ד ספרה ס"ב.

(4) בהנחה אחרת: שתיכף ומיד בעת הכנסתה לבית רואים בפתח הבית את המזווה המדגישה את העניין ד"ה אחד", וכך כן בעת הייציאה מן הבית, שלאחר כל העניינים שנעשו בבית, לימוד התורה וכו', מציגים שהසך-הכל שלהם הוא – "ה' אחד", אשר עניין זה פועל גם לאחר שיוציאים מן הבית, כשם שפעולות המזווה היא באופן ש"ה יישמר צאתך ובוואר מעתה ועד עולם".

(5) הנחה בלתי מוגה – דברי משיח ח"א ע' 369.

רפס

וכיידוע גם תשובה הרשב"א אודות החידוש דשמונה לגביו שבעה, שזהו שומר היקף, שזה ממשיך גם את השמירה בפשטות, "הוא" ישמור צאתך ובואך מעתה ועד עולם"², כפי שפרש בזוהר³ אשר יש מזוזה על דלת ביתו; ולזה יש שייכות מיוחדת לנרות חנוכה, כדאיתא בגמרא⁴ ש"נר חנוכה משמאלו ומזרחה מימין" (וזה קשר אחד עם השני, שהרי באם אין מזוזה – מדליק גם נר חנוכה מימין, כאמור בכמה פוסקים⁵).

שיחת י"ט כסלו תשמ"ח⁶

(1) ח"א ס"ט. וראה או"ת ר"פ שמיני (ע' כה). אחריו (כרך ג) ע' תחכח. סה"מ טרע"ח ע' רסט ואילך. תש"ד ע' 188 ואילך. תש"ה ע' 167 ואילך. סה"מ ויקרא ע' סו ואילך. ועוד.

(2) תהילים קכא, ח. ע"ז יא, א.

(3) ח"ג רסג, ב. וראה רמ"א יו"ד סרף"ה ס"ב.

(4) שבת כב, א.

(5) הגהות מימוניות הל' חנוכה פ"ד ה"ז. טואו"ח ס"ס טרעה. ב"ח שם. ר"ן לשבת שם.

(6) הנחה בלתי מוגה – דברי מישיח ח"ב ע' 147.

רסתה

ומ"זה"י עקב תשמעון¹ באים ל"ראה אני נתן לפניכם הימים ברכה", ואח"כ – ל"שופטים ושוטרים תתנו לך בכל שעריך", החל מכך שממעדים שופטים ושוטרים ב"כל שעריך", דקאי על זו השערים שבאדם (העיניים, אוזניים וכו'), כמבואר בפירוש הש"ך על התורה, עד "בכל שעריך" כפשוטו – ובפרט ע"י "זכתבתם על מזוזות ביתך ובעיריך"², שע"ז נעשה "ה' ישמור צאתך ובואך מעתה ועד עולם"³, לא רק כאשר נמצאים בתוך הבית, אלא גם כאשר יוצאים ("צאתך") מחוץ לבית [כמרומז (כללות שמירת המזוזה) גם בשם הכתוב על המזוזה מבחוץ – "שדי" ר"ת שומר דלתות ישראל"⁵].

שיחת ש"פ ראה תשמ"ט⁶

(1) ר"פ עקב (ג, יב).

(2) ר"פ שופטים. וראה גם של"ה פ' שופטים שעט, ב. או"ת פ' שופטים ע' תחכח. שם ע' תחלב. ד"ה שופטים ושוטרים: תשט"ז (סה"מ דברים ח"א ע' שיח-ט); תשכ"ז (שם ס"ע שכ-שכא); תשכ"ט (שם ברוקלין, תשע"ז ע' שעו); תשמ"א (שם ע' שכד-ה).

(3) ואתחנו ו, ט. עקב יא, ב.

(4) תהילים קכא, ח. ראה ע"ז יא, א. זה"ג רסג, ב. רמ"א יו"ד סרף"ה ס"ב.

(5) סידור הארייל כוונת מזוזה. משנה הסידים מס' מזוזה פ"ג מ"ט.

(6) הנחה בלתי מוגה – דברי מישיח ח"ה ע' 162.

レス

זה נעשה בית מלא בכל טוב, עי"ז שזו גם "בית מלא ספרים"¹, ובית שיש עליו מזווה כשרה, שבה כתוב "וכתבתם על מזוזות ביתך ובעיריך"², וכדי תא, בזיה³ שעי"ז של יהודי יש מזווה בבית, הנה אפילו כאשר נמצא בעולם (לא בבית, אלא בבית אחר, או בעיר או בשדה, או אפילו בדבר) – "הוי ישמור צאתך ובוואך מעתה ועד עולם"⁴, שיש לו את השמירה של הקב"ה לעולם ועד ("אייביך"), וכי נשמר מכל העניינים הבלתי רצויים, וכל הברכות שניתנו לו הקב"ה בבית ובדירה יהיו נשמרות רק עבור שימושו בהן מתוך בריאות ושמחה, ובאופן של הרחבה.

שיחות כ"ח מנ"א תשמ"ט⁵

(1) ל' חז"ל – תנומא קrho ב. במדבר פ"ח, ג. ירושלמי סנהדרין פ"י ה"א.

(2) ואתחנן ו, ט. יעקב יא, ב.

(3) ח"ג רסג, ב. וראה עי"ז יא, א. רמ"א יו"ד סרף"ה ס"ב. וראה גם שיחת ש"פ ראה (דברי משיח תשמ"ט ח"ה ס"ע 3-162).

(4) תהילים קכא, ח.

(5) הנחה בלתי מוגה – דברי משיח ח"ה ע' 179.

レス

ומפרשת ויחי, סיום "ספר הישר"¹ (ספר בראשית), באים לפרשת "וала שמות בני ישראל"², שנגאלו ישראל מפני שלא שינו את שם, ראובן ושמעון נחתין ראובן ושמעון סלקין"³ – גאות כל אחד מישראל, בני יעקב, ש"מטתו שלימה"⁴ ("לא כאברהם שיצא ממנו קו' ולא כי יצחק שיצא ממנו קו'"), הינו שכל בני ישראל (בני יעקב) הם בשלימות, וווצאים מהגלוות, כי כל אחד מהם הוא בשלימות אפילו בעת שינתו (במצב של "מטתו"), כי "לא ינום ולא יישן שומר ישראל".⁵

ועי"ז נעשה כל יהודי עיר ("Յօאכעדייך") לקבלת פני משיח צדקנו, ומתקבל את כל העניינים בעירנות ("Յօאכעדייךערהייט"), ועד שרוואה בגלוי ("מראה באצבעו ואומר זה") בענייניبشر הפקחות שלו את הגאולה, גאות כל ישראל – יהודה

(1) יהושע י, יג. שמואל-ב א, יח. עי"ז כה, רע"א.

(2) ר"פ שמות (א, א).

(3) ויקיר פלי"ב, ח. ושות'.

(4) ראה שם פלי'ו, ה.

(5) תהילים קכא, ד.

בנימין ו יוסף "זכל בית ישראל חבריו", "זודוד עבדי (וגם היפך מעבד כי "עבד מלך מלך") נשיא להם לעולם", גם על אומות העולם, כנ"ל.

شيخת ש"פ ויגש תש"נ⁷

(6) תנומה צו יג (הובא בפרש"י בהูลותך יב, ח). ספרי ופרש"י דברים א, ז. פרש"י לך לך טו, יח. ב"ר פט"ז, ג.

(7) הנחה בלתי מוגה – דברי משיח ח"ב ע' 133.

رسח

זה מתבטא גם בזה שהמזוזה שמורת ומגינה, "ה' ישמור צאתך ובואך מעתה ועד עולם"¹ (ועד שנאמר על מזוזה "לשימור עביד"²) – "שייש במזוזה ייחודה של הקב"ה ותמיד בבאו ובצאתו יזכיר ייחודה של הקב"ה"³, ועד שהשמירה של ה' היא גם ביצת האדם מן הבית.⁴

ועד כדי כך שענין זה מובא אפילו בשולחן עריך⁵ (ולא רק בבית יוסף) בתור טעם ושכר למצות מזוזה (שהזו החידוש במצוות זו לגבי שאר המצוות, כאמור כמה פעמים), אף שענינו של השולחן עריך הוא הלכות ולא נזכרים טעמיים, כדי שהאדם לא יקיים לשם השכר וכו' שבאותה מקומו.

شيخת ש"פ בראשית תנש"א (התווועדות ב')⁶

(1) תהילים קכח, ח. ע"ז יא, א.

(2) תוד"ה טלית – מנחות מד, א.

(3) טור יו"ד סרפ"ה.

(4) זה"ג רסג, ב. וראה רמ"א יו"ד שם ס"ב.

(5) יו"ד שם.

(6) לקו"ש חי"ט ע' 121 ואילך. ושבג.

(7) הנחה בלתי מוגה – דברי משיח ח"א ע' 174.

רטט

וזכות המזוזות (בדוקות) שעל כאר"א מחדרי בתיהם – תמשיך בדברי זהה¹
– הברכה לכאר"א: ה' ישמור צאתך ובואך מעתה ועד עולם.
 אג"ק חל"ג ע' רעד

מענה לקבוצת אנשים שגורים ברחוב השלווה בערד אה"ק, וקרו שם כמה אסונות של מקרי פטירה ר"ל. במתכבים כתבים שבצתת רב העיר הרב בן ציון לפסקר הם הולכים לבדוק את המזוזות שבבתיהם, ומבקשים את עצתו וברכתו של כ"ק אדמור"ר שליט"א.
 זהה²: ח"ג רסג, ב. וראה גם לעיל [אגרות קודש כ"ק אדמור"ר מלך המשיח שליט"א] ח"ל אגרת יתתקיא,
 ובנהנסמן בהערות שם. ועוד.
 ה' .. עולם: תהילים קכא, ח.

ער

מעלת השמירה שבמזוזה

איתא בזוהר³ "פקודא למקבע בר נש מזוזה לתרעי" (מצוה לאדם לקבע מזוזה על פתחו), למהוי כל בר נש נטיר מעם קוב"ה (שייה⁴ כל אדם נשמר ע"י הקב"ה) قد נפיק וכד עיל (כשיצא ונכנס (לבית), ורزا (זהו סוד שכחוב) הו"י ישמר צאתך ובואך מעתה ועד עולם .. וזה איזהו דרגא דאקרי שומר (זו היא המדרגה הנקרה שומר), לאשתכחא בנטירו (להימצא האדם בשמירה תמיד)."

וצריך ביאור, מלשון הזוהר "וזא כו'" משמע רק המזוזה נקראת "שומר", ולכארוה הרי מצינו עוד כמה סוגים של שמירה נוספים, כמו "בית מלא ספרים"⁵. וכן איתא בזוהר³ גופא לגבי פסוק זה, שכאשר רבי אלעזר נפרד מהבריו, אמר להם "מילי דאוריתא .. אבל אتون קדישי עליוני" (אבל אתם קדושים עלוניים) .. נטירו דלכון כנטירו دبي מקדשה (שמירתכם היא כשמיית בית המקדש) .. קוב"ה נטיר לו⁶ תדייר (הקב"ה שומר אותם תמיד), דכתיב הו"י ישמר צאתך ובואך". היינו, שהפסוק "הו"י ישמר צאתך ובואך" קאי גם על שמירה שנפעל ע"י לימוד התורה. ואם כן **למה רק המזוזה נקראת "שומר"?**

אך העניין בזוה, כל סוגים של שמירים רק על האדם עצמו ("בית מלא ספרים", או בלימוד התורה), אבל אין מبطلים או מבררים את העניינים שMahon לו, כי האור שבhem הוא למעלה מבירור העולם. משא"כ המזוזה שנקבעת על

(1) ח"ג רסג, ב.

(2) כפי שטענו קרח (תנחות מא קרח, ב. במדבר פ"ח, ג) "בית מלא ספרים כי' פטור מן המזוזה".

(3) ח"ב כסג, א-ב. נתבאר לקמן בהרחבה עה"פ קכג, א.

פתח הבית מבחוֹז, פועלת בירור גם בענייני העולם שבחוֹז, ולכך על ידה בטלים החיצוניים לגמרי – "אייהו (דוקא) דרגא דאקרי שומר".

ומובן מהנ"ל, שכאשר יש גם "בית מלא ספרים", ולומדים בו "מילוי דאוריתא", וגם יש על הבית מזוזה מבחוֹז, אז זוכים לכל המעלות: א) בירור התורה שלמעלה מהעולם. ב) פועלות בירור העולם. ויתרה מזו, הבירור שע"י התורה, בדרך מנוחה ושלולה (כמבואר בחסידות⁴ עה"פ "פדה בשלום נפשי", שהבירור שע"י תורה הוא בדרך מנוחה, ואילו הבירור שע"י תפלה הוא בדרך מלחתה), פועל שגם בירור עניינים העולם יהיו באופן של מנוחה ושלולה, ועי"ז זוכים לשליימות הבירור כפי "שיהי" בימות המשיח, כמ"ש: "וأت רוח הטומאה אעכיר מן הארץ", ולכך אז יהיה "זונhero איליו כל הגויים גו"⁵, במהרה בימינו ממש⁶.

תהליכי מנוחם עה⁷

(4) ראה סה"מ מלוקט ב ע' קפא ואילך. ובכ"מ.

(5) זכרוי יג, ב.

(6) ישע"ב, ב.

(7) משיחת ש"פ תרומה ה'תשמ"ג וש"פ ויגש ה'תשנו"א.

הוספה:

– עד הזיהירות בשמירת היולדת (וגם) בבית הרפואה –

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

רעה

א. ידוע ומפורסם מנהגם של ישראל מקדמת דנא¹ – "מנהג ישראל תורה היא"² – לחולות בבית היולדת³ פתקאות (או קמיות) עם שמות ופסוקים, "שיר המעלות", וכיו"ב (בכל מקום כפי מנהגו), כסגולה לשמירה כו' ליולדת ולולד, הזו בנוגע לליה עצמה, שתה"י כשרה ובנקל⁴, והז בנווגע לימים שלACHI הליידה⁵, לאורך ימים ושנים טובות.

� עוד עניין עיקרי בנוגע לrk הנולד – שמיד בצאתו לאוויר העולם יהיה מוקף בענייני קדושה, כיודע שדברים שרואה ושמעו תינוק אפילו בן יומו⁶ יש להם השפעה גם בגודלותו (� עד שנתגלה בדורות האחוריים גם בחכמת הנפש⁷), ולכן, כشمKİPIIM אותו בענייני קדושה כו', הרי זה מוסף ברכה והצלחה שייזכו לגדרו ולגדלה "لتורה" ולהופה ולמעשים טובים⁸.

ובענין זה, יש להעיר ולעורר עד דבר הדורש תיקון בנוגע להנאהה דימינו אלה, כدلקמן.

1) מובא בס' רזיאל המלאך בסופו. ועוד. וראה תשבי את למ"ד ערך לילית. – ומפורסם בכל תפוצות ישראל הפטקות ד"שר המעלות", עם הפסוקים והשמות כו', ונחרא נהרא ופשטי.

2) ראה תוד"ה נפסל – מוחות כ. ב. ושם: "מנהג אבותינו תורה היא". ועד"ז ב מהרי"ל הובא ברמ"א שו"ע יו"ד ששע"ז ס"ד. ובמנגיים ישנים מדורה ע' 153: "והמנהג תורה היא". וראה ירושלמי פסחים פ"ד ה"א.

3) להעיר מהשיבות לפרשת השבוע ד"יט כסלו ש.ג. – "ויהי בעת לדתה .. תאומים", "שניהם צדיקים" (ישב לח, כו' ובפרש"ז).

4) ופשיטתו – שלילת העניין ד"זתקש בלדתה" (וישלח לה, טז).

5) שהרי גם לאחורי הליידה (בג' ימים ראשונים) נחשבת לחולה שיש בו סכנה, ומחלין עלי' את השבת (שבת קכט, א. רמב"ם הל' שבת פ"ב ה"ג. שר"ע או"ח ואד"ז ס"ל ס"ז).

6) ויתירה מזה – הנאהה של היולדת בתקופת הריוונה משפיעה על הولد (שלכן, מנהג נשים צדקניות שבתקופת ההריון מוסיפות כו"כ ענייני זהירות והידור בתומ"ץ לטובת הولد (ראה מקומות שנשכננו בספר אוצר הברית – ירושלים תשמ"ו – סימן ז), ואפילו לפנ"ז, כדיוז זהירות בעת היציאה מן הטבילה (ראה רמ"א יו"ד ס"ז קכח – משעריו דורה סוף הל' נדה (סכ"ג). רוקח וכל בו הל' נדה. וראה ש"ר יו"ד שם).

7) גם בנוגע לתקופת ההריון (וראה הערכה שלפנ"ז).

8) כהוראת רבותינו נשיאינו שגם בילדת בת אומרים (בנוסח ד"מי שברך)" יגדלוה לתורה ולהופה ולמעשים טובים" – ע"פ מארז"ל (ברכות יז, א) "נשים במא依 זכין באקורוי בנייהו לבני נשיטה ובאתנווי גבריהו בירבן ונטרין לגבריהו עד דעתו מבירבן".

ב. בדורות שלפניו היו הנשים يولדות בבתיהן (בסיוע ה"AMILDAH"⁹), ובמילא, היו הכל נוהגים ומקפידים בעת הלידה (החל מההכנות ללילה) על מנהג הניל.

אמנם, בימינו אלה, הרוי מסיבות רפואיות¹⁰ يولדות הנשים בבית הרפואה¹¹ דוקא, ובמילא, לא שמים לב להקפיד על מנהג הניל, כי אם, לאחרי שהיולדת והולד חוזרים מבית הרפואה לביתם (כמו ימים לאחרי הלידה),

בה בשעה שההנאה הניל חשובה עוד יותר בעת וסמיכות ללילה עצמה (כפשות), שאז נמצאים בבית הרפואה.

ולכן, מצוה לעורר בכל מקום ומקום שגם כאשר היולדת והולד נמצאים בבית הרפואה, יש להשתדל לתלות בחדר היולדת ובחדר הולד (או על המיטה, וכיו"ב) "שיר המעלות" וכו', ככל פרטיו המנהגים שבדבר, כפי שנוהגים בבית, ואדרבה, בהיותם בבית הרפואה, בעת וסמיכות ללילה, נוגע הדבר יותר, כמובן.

ובכל מקום – בשאלת רב האם צריך כלי בתחום כלי וכיו"ב.

ג. ובנוגע לקבלת רשיון מהנהלת בית הרפואה – הרוי, בהשתדלות הכיכלה, בודאי יקבלו הרשיון ללא כל התנגדות, ואדרבה – בפה מלא ובסמחה:

גם ע"פ חכמת הרפואה – הרוי, הצלחת הטיפול הרפואי קשורה (במدة חשובה) גם במצבו הנפשי של החולה, שכן, משתדים להסיר מלבו דאגות וספיקות וכו', Lagerom לו מנוחת הנפש, ומצב רוח טוב ככל האפשר.

ועאכו"ב בנוגע לעניין הלידה – שנוגע ועיקר (הן ליולדת והן לוולד) המצב הנפשי, הסרת הפחד וכו', ומנוחת הנפש בשלימותה.

ולכן, כשיםביבו לרופא, להנהלת בית הרפואה, וכיו"ב, שהפתיקאות ד"שיר המעלות" וכיו"ב התלוויות בחדר היולדת מריגיעות ומעודדות את רוחה של היולדת (שהרי באמת היא מאמין בסגולות השמירה וכו') – בודאי לא תהי שום התנגדות מצד, ואדרבה, יסכימו בשמחה לחתור רשיון לתלות פתקאות אלו, כדי למלא את רצונה של היולדת, שתהיה רגועה, ובמצב של מנוחת הנפש.

9) ויתירה מזה – "בטרם תבוא אליהו המילדת וילדו" (שמות א, יט ובפרש"י).

10) ובמילא, הרוי זה (ע"פ) הוראת התורה – כמ"ש (משפטים כא, יט) "רופא ירפא", " مكانו שנייתה רשות (וננית-כח) לרופא לרפאות" (ברכות ס, טע"א. טושו"ע י"ד ר"ס של).

11) כאמור כאמור כמייף שלא כדאי להשתמש בשם "בית חולים", אלא אדרבה – "בית רפואי" (או "בית הרופאים"), ובפרט שמדובר זה בהתאם לתוכן והמטרה דבית זה – בית רפואי ע"י רופאים, שתפקידם לרפאות.

ולא עוד, אלא שענין זה הוא גם לתועלת הרופא:

רופא טוב ואמיתי – נוגע לו מצבו של המטופל, ובמילא, כאשר ישנו סיבוך, חליות וכוכ' בהמצב, הרי זה מבלב את רוח הרופא, וגורם לו העדר מנוחת הנפש כו'. ולכון, מעוניין גם הרופא שהמטופל יהיה במצב של מנוחת הנפש שלימה, שאז, גם הוא (הרופא) רגוע יותר, ובמילא, יכול לעסוק בטיפול הרפואי באופן טוב יותר, ביתר שאת וביתר עוז.

וכן הוא בנדו"ז, שכאשר תולים הפתകאות ד"שיר המעלות" המרגיעות את רוחה של היולדת – הרי, גם הרופא המטפל נעשה רגוע יותר (לא נפק"מ אם הוא יהודי או אינו יהודי, מאמין בענייני דת או אינו מאמין כו'), ובמילא, הטיפול הרפואי הוא ביתר הצלחה.

ד. ובנוגע לפועל:

ראוי ונכון לפרסם בכל מקום ומקום שדרים בו יהודים ע"ד המנהג לתרומות "שיר המעלות" בחדר היולדת והולד, עניין השמירה וסגוללה שבזה וכוכ' (כנ"ל בארכוה),

ובהדגשה – שיש להשתדל לקיים מנהג זה מיד בבוא היולדת לבית הרפואה, בעת ההכנה לידה, ועאכו"כ בעת הלידה עצמה, וכן לאחרי הלידה,

כולל גם – ההשתדרות לקבלת רשות דהනלה בית הרפואה, ע"י ההסברה המתאימה (כנ"ל), בדברים היוצאים מן הלבן, שבודאי יפעלו פועלם.

ויש להוסיף, שככל האמור שידך לא רק בעיר גודלה שיש בה יהודים רבים, ובמילא, גם בבתי הרפואה יושם يولדות יהודיות רבות, אלא אפילו בעיר קטנה, ובבית הרפואה שיש בו يولדת יהודית אחת בלבד¹² – גם שם צרכים ויכולים לעשות ולפעול בזה (ובפרט שברובם של בתים רפואיים נמצאים כמה يولדות יהודיות).

ה. ויה"ר שע"י ההוספה והריבוי בלידת בניים ובנות בישראל – הן בכמות, והן באיכות, בתקבילה השמירה וכו' – תוקדם ביותר גם ביאת בן דוד, כmares"ל¹³ "אין בן דוד בא עד שיכלו נשמות שבגוף", אוצר שמו גוף¹⁴.

(12) ספר היישר לר"ת שער יג. הובא בשל"ה סט, א.

(13) שהרי אפילו "נפש אחת" היא "עולם מלא" (סנהדרין לז, א – במשנה. וש"ג. רמב"ם הל' סנהדרין פ"ב ה"ג).

(14) יבמות סב, סע"א. וש"ג.

(15) פרש"י שם.

וכmarsמו גם בפרשת השבוע¹⁵ – לידת פרץ, שmarsמו גם ל"פרצת" במספר הבנים והבנות כפשוטו, ושמזרעו בא מלך המשיח ("אללה תולדות פרץ . . . וישי הוליד את דוד"¹⁶), "עללה הפורץ לפניהם"¹⁷.

כו' תהי' לנו – שהולכים בקרוב ממש לקבל פנוי משיח צדקנו, "בנערינו (ואה"כ) ובזקנינו גו' בבנינו ובבנותינו"¹⁸, ובאופן שהם הכירוהו תחילה²⁰, "כימי צאתך מארץ מצרים"²¹, ועד"ז (ואדרבה יתרה מזה – באופן דאראנו נפלאות²²) בಗאולה העתידה, במהרה בימינו ממש.

חלק משיחת י"ט כסלו ה'תשמ"ז

(15) פרשי שם.

(16) סיום וחותם חלק רביעי (דף שבוע זה) – שביוום זה הייתה שלימות הגאולה של רביינו הזקן (בכ"ף כסלו, שחיל בשנה ההיא ביום ד' פ' וישב), שאז נעשה עיקר העניין ד"פוצו מעינותו חוצה" (סה"ש תו"ש ס"ע 112 ואילך), ועי"ז –atti מר דא מלכא משיחא (אגה"ק דהבעש"ט – כ"ט בתחלתו), "הפורץ" מזרעו של "פרץ" (ראה הערות 17-18).

(17) רות ד, יח'כ.

(18) מיכה ב, יג. וראה ב"ר פפ"ה, יד ובפרש"י. אגדת בראשית ס"פ סג.

(19) בא יו"ד, ט.

(20) סוטה יא, ב. שמוייר פ"י"א, יב.

(21) מיכה ז, טו.

(22) ראה אוח"ת נ"ך עה"פ (ע' תפז). ושם.

הוספה:

בעניין

מספר מאה ועשרים

הוספה:
– בעניין מספר מאה ועשרים –

כ"ק אדמו"ר הוזן

ערב

וזהו ויהיו חyi שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים, פ"י שרה היא מدت מל' דאצ"י מקור דברי"ע כי תרגומו דשרה הוא מטרוניתא שהיא אימה תחתה מקור דברי"ע כנודע ולזאת קמל"ז קרא שחyi שרה הוא פנימי' החיים והארוי' הנמשבי' לתוך מدت המל' דאצ"י מקור דברי"ע הוא בגדיר זמן כדכתיב ה' מלך ה' מלך ה' ימלוך כי' שהתחלה הזמן ממש הוא מל' דאצ"י ואילך (משא"כ קודם לכך באצ"י שאינו רק סדר הזמן כנ"ל כנודע שלכך מצות עשה שהזמן גורמא נשים שנמשכו מעולם דנוק' פטורות כי' לזאת לא ימצא בה בחיי' מאה ועשרים שנ"ה לשון יחיד שימצא בהם היחיד עליזו שלמעלה מהזמן עד שאף לאחר התחלקותן בגדיר מספר נק' שנ"ה שנה ל' יחיד כנ"ל לזאת קמל"ז קרא ויהיו חyi שרה מאה שנה ועשרים שנה כי' שאף המאה ועשרים שנה ימצא בה מצד שכל האورو' דאצ"י נשפעים בה והיא כלולה מכלום והראי' שנמצא אף בבריאה בחו' הכת"ר הכלול מא"ה שנ"ה שנמשך מל' דאצ"י מצד שנשפעו בה כל האורות דאצ"י שהם החיים שלה ולזאת משפטת לב"ע ג"כ להיות כתיר דבריאה שנק' מאה שנ"ה וחוי"ב דבריאה שנק' עשרים שנה כי' כנ"ל ז"ש להלן שני חyi שרה שזהו בחו' האורות הנמשבי' משרה מל' דאצ"י להיות לחיים בבריאה להיות נעשה שם בחו' כתיר שהוא יחידה דבריאה שנק' מאה שנה כי' והינו בעניין תשובה ר"א ב"ד שגעה בבכי' כי' שזהו בחו' יחיד'ה בחו' אהבת מאד"ך שמוספט מגדר כל' שאין שם כל' יכולה להכילנה כנודע אך לגבי אצ"י נק' כל' החיים של הכה"ב דבריאה שנק' שם מאה ועשרים שנה כנ"ל בשם שנים לשון רבים מצד מציאות הזמן שנמצא בבריאה שהתחלות התהווות הזמן הוא מל' דאצ"י ואילך כנ"ל, משא"כ חyi שרה הם מאה ועשרים שנה שאף לגבי אצ"י נק' בשם שנה ל' יחיד כנ"ל. וזה כונת הזוהר קב"ה דاتفاقיל מאתר עלאה כי' במאה ברכאן שכונתו כאן שקב"ה הוא בחו' מל' שנק' שרה דاتفاقיל מכהן כנ"ל, אך באמת אין כונת המאמר הזוהר דרך כלל על ע"ס דאצ"י כ"א כונתו דרך פרט שקב"ה הוא מל' דנקודי' כי' ועד"ז סובב הולך כל' המאמר ודיו"ק.

כ"ק אדמו"ר האמצעי**רעג**

ואמנם הרי מטעם זה עצמו שרבבה רעת האדם בארץ וכל יצר כו' שפט לדין למחוק כל היקום עד רמש ועווף כו'. הרי אנו רואים שמטעם וסבירא א' שהוא מה שייצר לב האדם רע כו' נתהפק מדין לזכות ואמר דין לשפטו לכל הארץ בעבור האדם. ועכ"ז האדם נתקל וכמ"ש בתחלת לא ידוע רוחיב באדם כו' והוא ימיו ק"כ שנה כו'. (וגם זה נהפק לחסד זוכות ע"י קרבען נח שהרי גם בדורות שאחר המבול מנה עד האבות ושבטים האריכו ימיהם הרבה יותר מק"כ שנה כמבואר בתולדותיהם שם בן נח חי ת"ר שנה ובנו ארפכשד חי ד' מאות ול"ח שנה. וכן בנו שליח חי תל"ג שנה כו' רק שנתמעט מעט עד ימי תרח היו רק ר"ה שנה. וימי אברהם קע"ה שנה. וימי יצחק ק"פ שנה. וייעקב חי רק קמ"ז שנים כו'). (ומשה חי ק"כ שנים בלבד וזה יפלא מאד דמי גדול בנבאים ממשה שדבר ה' בו פא"פ כו' ולא חי רק ק"כ שנה. ואיך אמר לא ידוע רוחיב באדם לעולם בשגם (גי' משה) כדאי' במדרש רביה פ' בראשית ארחבי'פ' אפי' נח נשנתהיר מהם לא شيء כדאי אלא בשביל משה שיצא ממןו שנאמר (בראשית ו, ג) בשגם הוא משה הוושבנא דдин כחוشبנא דדין רבנן אמריו מהכא והיו ימי מאה ועשרים שנה ומשה חי מאה ועשרים שנה ע"כ). ומכורח לומר שנהפק מדין זו דין לחסד. ואמנם ההפרש הוא בין בח"י הפנימית לחצוניות דבבחי' התיקון דאדם בשם מ"ה דמשה בפנימיות דתורה נעשה כל בח"י יח"ע למעלה שע"ז דוקא ידוע רוחיב באדם ולעולם דוקא שהוא מ"ש במשיח (תהלים כא, ה) חיים שאל מפרק נתת לו בבחי' נצחיות דआ"ס. אבל בחצוניות למטה עכשו נתמעט האור והיו ימי משה ק"כ שנה בלבד דהינו חסד בפנימיות ודין בחצוניות ולדורות שמנה עד האבות ה' החסד בחצוני' והדין שלא ידוע רוחיב כו' בפנימיות ומשה הוא משיח דמשה הינו מה שמו ומה שם בנו (משליל ל, ד) כדיוע רק מצד שלא נשלם הבירור דעתה"ד עדין למטה להיות כמו למעלה ע"כ לא האיר בו בחצוניות כמו בפנימיות. (וז"ש בשגם הואبشر כו'). עד משיח שיהי בו בחצוניות כמו בפנימיות ממש וגם גילוי שכינה ה' בב"ד בשם ועבר כו' עד האבות שהי' דבר ה' עמהם פכ"פ כו'. א"כ מוכרח לומר שנהפק מדינה זאת דבבחי' הדין וגבורה שהי' בתוקף גדול לחסד ע"י קרבען נח כניל' ודייל. כמ"ש במ"א ודייל:

תו"ח בראשית יד, א

כ"ק אדמור' הצע"צ**עדך**

וזהו ענייןימי עולם משה עמו, והבהיר שם [פי'] אל עולם, שהוא הקדמון וקדם לעולם שהוא בח' זמן והוא שברא הזמן והעולם, וא"כ לפ"ז פי' ימי עולם היינו המשכת וגילוי אל עולם, ועוד"ז נאמר גבי כי מי עולם דנה, כי מתחלה נאמר לא ידוע רוחי באדם לעולם שלא יאר אויר ע"ק בז"א ובהעולם והיו ימי מאה ועשרים בח' ק"כ צרופי אלקים, ואח"כ ע"י וירח ה' את ריח הניחוח נאמר עוד כל ימי עולם זרע וקצר כו' נמסר הארץ ימי קדם ואז נקי ימי עולם, ומה שhei ח' רק ק"כ שנה אין זה מק"כ צרופים בשם אלקים שלמטה במ' אלא ע"ד ז"א בעלותו לעתיקה נקי אלקים כמ"ש בעניין ב"פ הוי הוא האלקים שנאמר בהר הכרמל בלק"ת בביאור ע"פ שובה ישראל דרוש הראשון, ומבח' ק"כ צרופים שם אלקים זה נקי אלקים שהוא עניין והי' הוי לי לאלקים, מבח' ק"כ צרופים שם אלקים זה נמסכו ק"כ שנים דמשה כו', ועמ"ש בלק"ת סד"ה וידעת היום והשבות אל לבך כי הוי' הוא האלקים בשם מעל כו' דרוש הראשון, וזהו ויזכרו ימי עולם משה עמו. ועוד"ז הוא דעת האומר دقימיו עולם היינו כימי נח, ומטעם הנ"ל שע"י וירח ה' את ריח כו' נמסר הברית ברותה בקשת עוד כל ימי עולם כו'.

אויה"ת נח (פרק ג) תרגם, ב

ערה

בעמה"מ שער שבע תיקונים פט"ז דנ"ז ע"א בפי' הפסוק וערבה כו' וכשנים קדמוניות, דהענין הוא שקודם שחטאו דור המביל היה החיות מאיר אנפין הנושב מחוטמא דיליה רוחא דחיה כו' וע"ז ארז"ל יומו של הקב"ה אלף שנה, כי אלף הוא למלחה בא"א ולכון הדורות אדם עד נח היו ימייהם אלף שנה כי שם אלף ספירות כו' והם השנים קדמוניות שבאותו הפעם שמשו ימי קדם כו' משא"כ אח"כ נאמר ונמי מאה ועשרים שנה כענין ק"כ צרופי אלקים שבוי"א ע"ש.

אויה"ת בראשית (פרק ז) תתשעב, א

רעו

וצ"ל דארז"ל בשגם זה משה והיו ימי ק"ר שנה, ואיך משה ג"כ לא המשיך מבח' א"א, ויל' משומם דידוע בזוהר באדר' דף קל"ד ובפ' ויקרא דעת"ז סע"א שיש ימי עולם וימי קדם, ימי עולם הם בז"א, וימי קדם הם בא"א, ובמשה נאמר ויזכרו ימי עולם משה עמו בישע'י סי' ס"ג י"א ועיין מזה בזח"א פ' נח דס"ז ע"ב ובפ' בשלה דמ"ז ע"א ימי עולם דא קוב"ה היינו ז"א וס"פ נשא קמ"ה ב', ועיין

בהרמ"ז ר"פ וילך פ"י ק"ד שניים דמשה שהם נגד עיבור יניקה גדלות ז"א שיש בכל א' ד' בח'י, אמנם אריכות דאלף שנה נמשך מימי קדם דא"א, וע' מעניין ויזכור מי עולם ברבות משפטים פ"ל קמה"ד, נשא פ"יד רנ"ח ב', ס"פ וילך משה, וסוףとにか בפסק השיבנו ה' אליך ונשובה כו' ועמ"ש בכ"ז ע"פ צו את בנ"י ואמרת אליהם את קרבני לחמי כו', ובימי דוד דאמונות שני כמ"ש ימי שנותינו בהם שבעים שנה, אף"ל משום שיש ימי עולם וימות עולם, ימי עולם הם בי"א וימות עולם בנווק', ומשם נמשך שבעים שנה כדמשמע בזוהר ויחי דרי"ז ע"ב ע"פ ימי שנותינו כו' ע"ש ובעה"מ שם שער עשרי פטו' דנו' ב' פ"י כי ק"ד שנה נמשך מז"א דאצ"י ולפי שנקי זעיר ע"כ נתקרו הימים מאורך דאלף שנה על ק"ב שנה (ואפ"ל ג"כ נגד י"ב גבולי דז"א כל א' כולל מעשר) ק"ב צירופי אלקים, וימי שנותינו שבעים הוא מסוד השבעה היכלות של בריאה כלולים מעשר הם שבעים וכלן נק' מט"ט נער כו' ובשער רישא דז"א ס"פ י"ח דקל"ה סע"א ע"דattoן רברבן ואתוון זעירין כמו א"ב דשבת אל אדון כו' ובחול אל ברוך בכל אותן רקי תיבה א' כו' וע"ז אנו מתפללים השיבנו כו' חדש ימינו קודם קדם שם מא"א חיות ימי קדם ולא כמו דכתיב ימי שנותינו שבעים שנה ונאמר וערבה לה' מנחת יהודה וירושלים כימי עולם וכשנים קדמוניות, כי החיות שלנו עתה סתם הוא מז"א שיש לו ז' ספרירות ומעלות כלולים מעשר הם ע', אבל יומו של הקב"ה דהינו אריך כו' הוא אלף שנה כו' עכ"ד, ומ"ש כימי עולם וכשנים קדמוניות י"ל ע"ד הנז' בזוהר ויקרא דט"ז סע"א כאשר ימי קדם דע"ק מסתכלין ומתחברין עם ימי עולם דז"א שעוז"ג ישר יחזו פנימו ע"ש, והנה עניין שהימים ק"ד שנה כנגד ק"ד צירופי אלקים יש לפרש כי הנה ישראל הוא כי שירתם עם אלקים הינו לבירר ההסתדר הנמשך מבח"י ק"ד צירופי אלקים וכמ"ש מזה בביור ע"פ לא הבית און ביעקב וועויל' כי ז"א נק' אלקים לגבי ע"ק כמ"ש בזוהר באדר דקמ"א וייצר הו' אלקים שם מלא ע"ק וז"א וא"כ לפ"ז והוא ימי ק"ב שנה שורש המשכה זו מא"א כמ"ש במ"ע אופן ק"ג, רק כי מא"א עצמו הי' אלף שנה, ו מבח"י א"א הנק' הו' לגבי ז"א הנק' אלקים, נמשך ק"ד שנה מק"ד צירופי אלקים שהוא בז"א הנקרא אלקים משא"כ בימי דוד דאמנות שני המשכה זו שרשאה מז' מדות דז"א עצמן לא מא"א ועמ"ש בישע"י סי' מג י"א ע"פ ויזכור ימי עולם משה עמו.

אווה"ת בראשית (פרק ז) תחשעב, א

רעז

בעה"מ שער קריית ארבע פצ"ב דק"ב ע"ד פ"י כי ה' אלקים הינו עתיק וז"א כמ"ש באדר, זז"ש ויאמר ה' שהוא עתיק לא ידוע רוחי, לא ידין שהוא מלשון נדנה מלשונו לא يتלבש רוחי שהיא הנשמה הנמשכת מעתיק בח'י יחידה, באדם פ"י זעיר, שהוא משש קצחות וזהו לעולם שעולם הוא שיש קצחות כו' והוא ימי מאה ועשרים שנה שהם ק"ד אלקים שהם ק"ד ספרירות

שבאחים זוּנָן כו' הנה מטתו של שלמה ששים גברים כו' מגברי ישראל שהוא ז"א, וששים של נוקבי' ששים המה מלכות כו', וככ' בשער דיקנא קדישא פכ"א דמ"ז א' ושם כ' ומה גם עתה נתמעט אפילו מהק"ר שנה ואין היותם אלא מעולם היוצרה ששים או שבעים כו' והיינו שנڌחו יותר לעולם היוצרה שר של עולם והוא מט"ט כו' וככ' עוד בשער עולם התהו פע"ב דמ"א ע"ד וזיל אבל ז"א אינו כ"כ אריכות השנים בערך א"א בסוד והוא ימי מאה ועשרים שנה בסוד ק"ר צירופי אלקים ד"ז פרצופים כו' ומכל"ש בסוד יצרה כו' שם מט"ט נער כו' עד ולכן נובלות הכתר נק' רוב ימים זהה ואיש משענתו בידו ר"ל בכוחו מרוב ימים דהינו מנובלות האלו כו'.

ואה"ת בראשית (פרק ז) תתשעג, ב

רעח

בספר הגלגולים פט"ז שבאהדר' קודם חטא Uh"d ה"י כולל ביה"ע וגם נר"ג Дац'ילות, וכשהטה נסתלק ממנו נר"ג Дац'י Ci באצ'י נאמר לא יגורך רע, ונשאר ביה"ע והם נקי' שית אלפ' שנין Ci בכל עולם ד' פרצופין או"א זוּנָן, וכל פרצוף הוא בחיי Tk' היינו ה"ח או ה"ג, ואדהדר' שהי' חלתו של עולם תרי ממאה הם ק"ר אלא שאדהדר' נתמעט על מאה אמה Ci לא לקח החלה מאו"א דבריאה, ומה תיקון הפגם של אדהדר' בתכליות ע"כ לקח גם החלה מאו"א הבריאה וזהו והוא ימי ק"ר שנה, גם פ"י שם שהחלה הוא בחיי הכתר של כל ספירה כו' כמו כתר שבכתר דז"א כתר שבחכמה דז"א כו' ובפרטות הם מאה ועשרים כתרים שבספריות דביה"ע כו' ע"ש.

ואה"ת בראשית (פרק ז) תתשעד, א

רעט

אף"ל דמאה ועשרים שנה נמשכו מכח"ב כמ"ש בזוהר פ' חי דקכ"ג א' בעניין חי' שרה ואח"כ אימועט על ע' שנים היינו שיומשך החיות מז'ית ולא מג'יר.

ואה"ת בראשית (פרק ז) תתשעד, א

רפ

עווייל י"ב גבולי אלכסון דז"א כל א' כולל מיו"ד זהו ק"ר, וא"כ הם י"ב צירופי הוי' וכל שם מילואו יו"ד אותיות הרי ק"ר, עוייל הנה זה הוא מנין י"ב היינו י"ב שבטים במד"ר פ' בראשית פכ"ד ומה שנחלקים לב' אותיות ז' ה' היינו ז' הם המdotות ז'ית וה"א זהו בינה ובינה נמשכים ה' חסדים בז"א היינו בינה עד הود אטפשת וא"כ ה"ח אלו הם גבויים הרבה מעצם הז'ית שהרי נמשכו מהבינה

שבה התגלות עתיק, וכן פ"י בת"א פ' לך דף ר' ע"ב וז"ל וזהו ואברהם בן ע"ה שנה כו' היינו ז"פ עשר בח"י חיצונית זה, חסדים בח"י פנימיות כו' ובפ' הברכה ז' שבטים כפל משה שמותן וחמשה לא כפל וע' מזה בפרש"י פ' ויגש ע"פ ומקרה אחיו לקח חמישה אנשים, ובזה יובן הספרי שהביא רש"י פ' שופטים ע"פ ונחלת לא יהיה לו בקרב אחיו ונחלת לא יהיה לו אלו נחלת חמישה בקרב אחיו אלו נחלת שבעה, ושניהם יחד מניין זה, וא"כ מקודם והיה ימי מאה ועשרים שנה היינו נגד בח"י זה, י"ב שבטים כל א' כולל מעשר ספירות, ולבסוף דאיימות שני שלא נمشך מבח"י ה"א עילאה שמשם שורש נחלת חמישה, וממנה שורש ה' תפנות דיווהכ"פ' ה' עינויים, וכן קדש ישראל לה' רשותה תבאותה ה"א, גם שבזהר ויחי דרכ"ז ע"ב פירש ה"א היינו מל' אפ"ל ג"כ בינה, כ"א נמשכים השנים מז"ת לכון הם שבעים שנה, ולפמ"ש רש"י פ' ויגש דהగבורים כפל שמותן י"ל נחלת שבעה וזה ז' קצונות דז"א שהם בח"י שבעה קולות שבמזמור לדוד הבו לה' בני אלים, נחלת חמישה זהו ה"א אהרון מה', כמו"ש בזהר ויחי, וככיש ישור זו"ג נקי זה, שמתחברים ז"ק דז"א עם ה' אהרון ואוז מורה על בח"י גבורה ע"ד משא נתנבא בזה, ולפי שימושה נתנבא בזה ע"כ היו ימי מאה ועשרים שנה, היינו יו"ד פעמים זה, ולכן היסוד נקי זה כי הוא בח"י כי כל בשמיים וברצץ אחד בשמי וארעא, שמחבר זו"ג וחייב זה הוא בח"י זה כנ"ל, וזה עולם מי עולם משה עמו ימי עולם חיבור ויחוד כנ"ל, משא"כ בימי דוד אימיאות שני שלא נمشך מבח"י זה, כ"א מבח"י זיין בלבד אך א"כ זה הזין הוא ז"א לבד והוא דוחק, ע"כ צ"ל באופן אחר כי כשهم בח"י ייחוד וחייב אליו מה שהז"א הוא ז' וזה לפי שאימה מאירה בו אז הם ז' מאימה עד יסוד והם' היא ה' והיינו פ"י זה, וזה ע"ד בעטרה שערת רוק כשל יושבה עלייה שהם י"ב שבטים בח"י זה, משא"כ ז' בלבד הם ז"ת ו"ק דז"א עם המ' שהוא רק בח"י נקודה ולא ה' ממש ואין החיבור ע"ד זה.

ואה"ת בראשית (פרק ז) תתשעדי, א

רפא

בח"י פ' בראשית ט"ז ב' בעניין כתנות עור, ודרשוهو אור, והכוונה שלביבש הקב"ה הנפש והגוף יחד במניין מעלות האור העליון כמו שזכה משה בהר, ושם די"ז ע"א ע"פ וייה ימי חנוך, ע"ד וייה משה בהר, כלשון הנאמר באור, יהיו אור וייה אור, ס"פ משפטים עניין ממ יום, ושנותיו ק"כ שנה נגד ג"פ ממ יום, ס"פ פקודי ושם פ"י שלע"ל עין בעין נראה מבלי מחייב מבלי ענן ועז"ג כי עין בעין יראו כו'.

ואה"ת משפטים ע' איזצה

רפכ

ועל' אַרְזָׁעֵל יּוֹמֶוּ שֶׁל הַקָּבָ"ה אלְף שָׁנָה, כִּי הַאלְף הוּא לְמַעַלָּה בָּא"א וְלֹכְן הַדָּרוֹת
מְאַדֵּם עַד נָח הָיוּ יְמֵיהֶם מַאלְף שָׁנָה כִּי שֶׁمַּאלְף סְפִירֹת כֹּו' וְהַמִּשְׁנִים
קְדֻמּוֹנוֹת שְׁבָאוֹתוֹ הַפָּעֵם שְׁמַשׂ יְמֵי קָדֵם כֹּו' מִשְׁא"כ אַח"כ נָאָמָר וְהָיוּ יְמֵי קָכְבָּה
שָׁנָה כִּמְנִין קָכְבָּה צִירּוֹפִי אֱלָקִים שְׁבָזָא כֹּו' ע"ש.

אוּהָת פִּינְחָס ע' אַיקָּה

רפג

י"ל ההפרש בין ימי עולם לשנים קדמוניות, ור"פ וילך משה בארכיות מעניין
مولיך לימין משה ובפני הרמ"ז שם מענין ק"כ שנה דמשה שהם נגד עיבור
יניקה גדולות דז"א שיש בכ"א ד' בח'יו, והרי זה הו"ע ימי עולם שנאמר והוא ימי
ק"כ שנה משא"כ ימי קדם כנ"ל, וע"ש שעל ידו هي המשכת האצ"י מבחי אבא
בushi ממש, וע' עוד מענין ויזכור ימי עולם משה עמו ברבות משפטים פ"ל קמ"ה
ד' דפי ימי עולם הון ישראל והינו כי נש"י שרשן מז"א.

אוּהָת פִּינְחָס ע' אַיקָּה

רפד

במא"א אותן ממ סל"ז מועד גימטריא ק"ר וה"ע ק"ך צירופי אלקים. ויש להעיר
מעניין והוא ימי מאה ועשרים שנה שהוא ג"כ ק"כ צירופי אלקים והינו
כ"ז"א נקי אלקים לגביה א"א, והנה צחוק עשה לי אלקים שעיקר התענוג והצחוק
העליון נ麝ר ע"י שם אלקים הינו ע"י שההסתור והחוש נהפק לאור וביטול
כמ"ש בת"א בד"ה ויצא יעקב כו' ובענין ושבתי בשלום אל בית אבי כו' יע"ש,
וממועדים הם מועדים לשמחה, שבשמה גלי הצחוק ותענוג העליון ע"כ הם
בח'י ק"כ צירופי אלקים וגם נקי מועדי הוי הינו בח'י והי הוי לי לאלקים שי"ה
גילוי שם הוי בכל ק"ך צירופי אלקים וכמ"ש כי גדול הוי מכל אלקים כו' כמ"ש
בת"א בד"ה מזווה מימי.

אוּהָת נ"ך כרך א ע' חנוך. ביאורי זהה ר"ב ע' תשח

רפה

בימי דוד אימאות שני ע' שני דוד נ麝ר מאדה"ר ר"ל הדבר מקבל מז"ת
שבחכמה. ואפ"ל מז"ת שבמל' דחכמה וא"כ ע"כ צ"ל קודם דאימאות שני
היה הדבר עליון מקבל מבחי' גובה יותר מז"ת הנ"ל. ולכון ע"י העסק בתורה
נאמר כי היא חייד ואורך ימיך י"ל ע' שנה נ麝ר מז"ת דחכמה כשלובשים בז"ת

וז"א ע"כ הם רק ע' וכמו מה הרבה מהם מהכתבר והם חשבו מה הינו כשהכתבר מאיר בז"א בבה"ז פ' חי וע"י התורה מקבל הדבר עצמיות החכ' שלא ע"ז ז"א. בד"ה והי' מדי חדש. לכן عمل תורה גבוהה מעמל שיחה. חי עולם לגביה חי שעלה. וע"כ היא אורך ימיך בענין במה הארץ ימים כו' כל המאריך באחד מארכיכין לו ימיו ושנותיו ולבן דוקא ביום דוד אימאות שני שמקבל מזיתת אדם אבל קודם מוקדם והוא ימיו ק"כ שנה י"ל שהי' הדבר מקבל מג"ר כמ"ש בזוהר פ' חי דקכ"ג א' בענין חי שרה מה שרשם מהכתבר עשרים שנה ראשון מחורב וזה חי שרה מל'. נמצא שרש ק"כ שנה נמשך מכח"ב ולבן כמ"כ היו ימי משה. וכך חיוב מה ברכות להמשיך מהכתבר כו'. ואפ"ל בפי' כי היא חיריך ואורך ימיך בלבד כפשותו עוד זאת שגם במיעוט הכלים שהם הימים דעת' שנה יומשך ריבוי האור ואורך ימים מימים דא"א ויומשך אור א"א בז"א כו'. עד ישר יחו צנומו זה"ג פ' ויקרא דט"ז סע"א וז"ש בברכת אה"ע בית ישראל עמר אהבת כי הם חיינו ואורך ימינו וביהם נהגה כו'.

אהו"ת תהילים (יהל אור) ע' שכט

רפוא

זה"ב ספ"צ רפ"ה קע"ט א' ע"פ לא ידוע רוחי באדם כו' עד מכאן כתיב ותשת עלי כפכה. אפ"ל כף כמנין מאה ועשרים שנה. והמפרש שם כפכה יי"ד שלך גימט' כ"ה עכ"ד.

אהו"ת תהילים (יהל אור) ע' תקבב

רפז

וזהו פ' לא ידוע רוחי באדם כי כשהי' גילוי החיים בנבראי' מבחי' רוח פיו בח' אוירא דכיא היו מארכיכים ימים הרבה כי כל המשכו' שמחבי' כתר הוא בתפשטות גדול בעלי צמצומים כנודע בפי' ארך אפים וגדל חס כו', ומפני שבעתו מרוב השלווה אמר שלא יהי נמשך להם השפעה מבחי' רוחי הנ"ל הנמשך מא"א מבחי' טורי השוכא, רק יומשך מבחי' רוח הנמשך מבחי' הרם סתום ולא מבחי' הרם הגבויים ולכל והי' ימיו ק"כ שנה כנגד ק"כ צירופים אלקיים שהוא בח' צמצומים וכך על משיח שיבא בב"א כתיב ונחה עליו רוח חורב כו' רוח דעת כו', והיינו שיומשך מבחי' רוח העליון בח' אוירא דכיא שם יתגלה בגילוי רב בבח' רוח שלמטה שהוא בח' מל' דאצ'י' שמשם ראש המשיח וככפי באדר' דק"ל ע"ב, וע' בסידור בbij' דלאג בעומר עניין מאربع הרוחות בא' הרוח כו', וע' בזוהר ר"פ לך לך עניין רוחא דכל רוחין כו' שנמשך מבחי' הנ"ל.

אהו"ת על סידור תפילה ע' רטו

רפח

וזהו עניין וייהו חyi שרה מאה שנה ועשרים שנה, והיינו כי שרה הוא לשון שרה שר ה' בחyi כי שרת כוי שהוא בחyi מל', והנה חyi שרה היינו שהמל' מקבל מbachyi מאה שנה שהוא בחyi כתר. ועשרים שנה היינו שההמשכה שנמשך מbachyi מאה שנה צריך להתלבש בbachyi עשרים שנה שהוא בחyi ח"ב כי ח"ב נק' עשרים שנה שם תרין ריעין שלא מתפרשי. וזהו עניין יו"ד שמילוי יו"ד הוא בחyi ו"ד, והיינו כי המילוי הוא בחyi גיליוי, שהרי כשוכותבין יו"ד או כשםחשב אינו צריך להמילוי, רק כשמדבר יו"ד בהכרח להוציא גם ו"ד, והיינו שהגilio של חכ' הוא בחyi בינה שהם בחyi אין ויש. וזהו בי"ד נברא עוה"ב כי עוה"ב הוא בחyi גilio צדיקים יושבין וננהנין בהשגה כוי והוא בחyi בינה כו'. וחyi שרה הוא בחyi מאה ועשרים, שמקבלת מbachyi מאה שהוא בחyi כתר, רק שנמשך בbachyi עשרים שהוא בחyi ח"ב כדי שלא יהיה ניקת החיזוני כו'. וזהו ג"כ שמשה הי' חyi מאה ועשרים שנה והיינו לפי שמשה קיבל את התורה, שאורייתא מה"ע נפקת, ושורש התורה היא מbachyi כתר רק שנתלבשה בbachyi ח"ע כו'.

ד"ה וייהו חyi שרה – בזק 1063 נז, ב. 739 נט, א

כ"ק אדמו"ר מהר"ש

רפט

והנה כתיב אם ישם אליו לבו רוחו ונשטו אליו יאסוף, פ"י כאשר האדם משיב אליו ית', לבו ברעו"ד ולא למדתו אזי רוחו ונשטו של הקב"ה אליו יאסוף, פ"י שנמשך מbachyi רוח ונשמה שלמעלה מbachyi נפש, וכמ"ש לא ידוע רוחי באדם והוא ימי מאה ועשרים שנה, פ"י שמחמת חטא דור המבול לא ידוע רוחי באדם שאינו מאיר מbachyi רוח אבל קודם חטא דור המבול האיר בחyi רוח, ולכן ה依 מאיריכין ימים כו', אבל אחר חטא דור המבול והוא ימי מאה ועשרים שנה כו', מפני שאינו מאיר בחyi רוח א"כ רוח גביה מbachyi נפש, וזהו אם ישם אליו לבו ברעו"ד רוחו ונשטו של הקב"ה אליו יאסוף שנמשך מbachyi רוח ונשמה כו', וזהו מאיריכין לו ימי וشنנותיו, עד מ"ש שנות חיים ונמשך מbachyi כי עmr מקור חיים, סה"מ תרכ"ו ע' סב

רצ

וזהו מ"ש בדור המבול לא ידוע רוחי באדם לעולם, לפי שקדם דור המבול הי' מאיר בחyi רוח ולכך הי' בהם אריכות ימים שהיו חיים קרוב לאלף שנה, אך אחר חטא דור המבול נאמר לא ידוע רוחי שהוא בחyi סוכ"ע והוא ימי מאה ועשרים שנה לפי שאינו מאיר בחyi רוח רק בחyi נפש, והנה מה שאינו מאיר בחyi

روح זהו כשלא יש בחיי העלה בבחיה רצון פשוט ממטה למטה ואז אינו מאייר מלמטה ג"כ בחיה רוח, אבל אם ישם אליו לבו מלמטה למטה בחיה רצון פשוט אז נمشך מלמטה ג"כ בחיה רוח, אם ישם אליו לבו רוחו ונשנתו אליו יאסוף.

סה"מ תרכ"ז ע' Tag. ד"ה תקעו תר"מ - בזק 1069 רמה, ב

רצא

והנה כאשר העולם על מילואו נברא ה"י הנשומות ומלacci' שהם פרי האדמה ופרי הארץ באופנו אחר ואח"כ חסרו, וזהו תולדת חסר. והיינו לא ידוע רוחה באדם, שתחלת ה"י מאיר בחיה רוח, הוא בחיה א"א ולכון הי' למטה אריכות ימים שהיו אלף שנה. והיינו כידוע שיש יחידות עשירות מאות אלפיים, וידוע שאלפי ה"ו בא"א, ולכון כאשר ה"י מאיר מא"א ה"י חיים למטה אלף שנה. אבל אח"כ כשחסר כתמי לא ידוע רוח, שאינו מאור מבחיה א"א, ולכון כתמי והוא ימי מאה ועשרים שנה כו'.

סה"מ תר"ל ע' קנד

רצב

ובכלדי' שiomשך מבחיה מאה בחיה כתר לבחיה שרה היא המל', וזה ע"י אמצעות העשרים בחיה חוו"ב, וככל שכאשר נמשך מבחיה אל"ף צ"ל ע"י החכמה דוקא בכדי שלא יומשך רק למקום הרاوي כו', וכמו"כ בעניין חי שרה כו'. ולכון משה חי ק"ר שנה, שמtan תורה ה"י ע"י משה, והתורה אם כי אוריתא מהכ' נפקת זה ריק שיצאה מהכ', אבל שרשיה ומקורה היא בבחיה הכתה, וכמ"ש ואהיה' אצלו שעשויעי, בחיה שעשויעי המלך כו'. ולכון נענש דוד על שקרא ד"ת זמירות כי באמת לא ידע אנוש ערכה ואלקים הבין דרכה כמ"ש מזה במ"א, ויל' שלכון אוריתא מהכ' נפקת בכדי שלא יומשך כ"א למקום הרاوي כו', ומה שקיבל תורה מסיני חי ק"ר שנה להורות על ראשית ההמשכה שבחיה כתר ושונמשכה ע"י חוו"ב שהם בחיה עשרים שנה.

ד"ה חי שרה תרל"א - בזק 1061 נט, ב

רצג

וזהו עניין וייהו חי שרה מאה שנה ועשרים שנה, והיינו כי שרה הוא לשון שרה שר ה' בחיה שרית עם אלקים שהוא בחיה מל', והנה חי שרה הינו שהמלך מקבל מבחיה מאה שנה שהוא בחיה כתר. ועשרים שנה הינו שההמשכה שנמשך מבחיה מאה שנה צריך להתלבש בבחיה עשרים שנה שהוא בחיה חוו"ב כי

חו"ב נק' עשרים שנה שהם תריין ריעין דלא מתפרשין. וזהו עניין יו"ד שהמלוי שלו הוא בחיי ו"ד שעולה ג"כ עשרה, והיינו כי המילוי הוא בחיי גילוי, שהרי כשבותבין יו"ד או כשמחשב במחשבתו אותן יו"ד יכול לצייר הנקודה של היו"ד בעצמו לבד ואינו צריך להמילוי, רק כשמדבר יו"ד בהכרח להוציא ג"כ ו"ד, והיינו שהגילוי של חכ' הוא בחיי בינה שהם בחיי אין ויש. וזהו בי"ד נברא עוזה"ב כי עוזה"ב הוא בחיי גילוי צדיקים יושבין וננהנין בהשגה כו' שהוא בחיי בינה, ונבראת בי"ד חכ'. וחכ' שרה הוא בחיי מאה ועשרים שנה, שמקבלת מבח' מאה שהוא בחיי כתר, רק שנמשךevity בעשרים שהוא בחיי ח'ו"ב כדי שלא יהיה ינית החיצוני כו'. וזהו ג"כ שמשה הי' חי מאה ועשרים שנה והיינו לפי שמשה קיבל את התורה, והגם שאורייתא מה"ע נפקת, נפקת דוקא, אבל שורש התורה היא מבח' כתר וכמ"ש ואהי' שעשווי כו' בחיי שעשווי המלך כו' ולכון כת' לא ידע אנוש ערכה כו' אלקים הבין דרכה, וזהו שנענש דוד על שקרא ד"ת בשם זמירות כמ"ש במ"א, רק שנטלבשה בבח' ח"ע כו'.

ד"ה והוא חי שרה תרל"א – סה"מ טרמ"ג (בהוספות) ס"ע ששה

רצד

והנה איתא בכתב הארייז"ל שמשה בירר חטא אדה"ר הינו כמה שהגיע על חלקו לבירר. כי הנה משה רבינו אמר בן מאה ועשרים שנה א_nci היום, הרי ע"י שח' מאה ועשרים תיקון או"א דבריאה, גם שאמרו משה זכה לבינה זהו מצד שרצו, אבל מצד תיקון אדה"ר הרי תיקון או"א דבריאה, ולכון חי מאה ועשרים, ונשאר ו' פרצופים לבירר. וכינו זה הקיד' שיעורי חלה בשם כתרים, כי בכל ספרי הוא התכללות, והחללה שבכל א' הוא הכתר שלו כמו כתר שבכתר שבכח' וכן כולם. ומשמע מכיהרייז"ל שגם אצ'י נשאר תיקון, דהיינו דכמו שנתנו ב"ע שבאצ'י שיוכן להתגלות, כמו' יתגלה אצ'י שבאצ'י ג"כ.

ד"ה אלו הן מעמדות תרל"א – בזק 1074 רץ, א

רצחה

והענין כי בז"א יש שני מדריגות, הא' ז"א מצד עצמו, והב' מה שמאיר בז"א מאיר אנפין, וע"י אסתכלותא דאריך אנפין בז"א נמשך בו שנים קדמוניות ג"כ. ובזה יובן מה שמשה חי ק"ר שנים, כי הנה יש ד' בחיי, ימות עולם הוא בחיי מל', וימי עולם הוא ז"א מדרגת משה כמ"ש ויזכור ימי עולם משה עמו, גם שמשה המשיך יגמר ז'rho بعد כללות נש"י בקד' שיהי סליחות עוננות, וימי קדם הוא אריך אנפין, שנים קדמוניות הוא ע"ק. ומה הגם שהוא מדריגות ימי עולם, אך היה ז"א כמו שמאיר בו אריך אנפין. ובזה יובן מ"ש וערבה כו' כימי

עולם וכשנים קדמוניות, וימי קדם לא נזכר, כי הימי עולם הוא כמו שמאיר בו אריך אנפין. וזהו ג"כ מ"ש ויוצר ה' אלקים, שם ה' כולל אריך אנפין וע"ק, כי ע"י אסתכלותא דאריך אנפין בז"א נמשך ג"כ ע"ק.

ד"ה אלו הן מעמדות תרל"א – בז"ק 1074 ר"ח, א

רצו

משה ה גם שחי ק"ר שנים שהוא ק"ר צירופי אלקים דז"א ימי עולם, מ"מ ה"ז כמו שמאיר בו א"א, וממילא נמשך ע"ק. ויובן זה מה שארוז"ל ע"פ גדול הוי' ומהולל מאד בעיר אלקינו, אמיתי הוא גדול שהוא בעיר אלקינו. והענין, כי הנה כתיב גדול אדוניינו ורב כח ולתבונתו אין מספר, ורב כח הוא שיעור קומה של יוצר בראשית שהוא רלו' אלפיים רבבות פרסאות כמנין ורב כח, ה גם שהוא פרסאות של מעלה מ"מ הרי הם גדר מספר, אבל ולתבונתו אין מספר, וכתיב גדול כי' ולגדולתו אין חקר, שלגדולתו העצמי' אין חקר. וזהו אמיתי הוא גדול כשהוא בעיר אלקינו, דע"י שמאיר ה' באלקים ע"יז' העשה שם ה' ג"כ גדול שמאיר בו מגודולתו העצמי', וה גם שעיקר הגילוי הוא ה' אבל מ"מ הרי יש בו גילוי מגודולתו העצמית, וכמ"כ יובן במשה ה גם שהוא ק"ר צירופי אלקים דז"א, אבל מ"מ יש בו גילוי א"א וע"ק. ובזה יובן מ"ש הנה Anci Sholch מלאך לפניו אל תמר בו כי לא ישא לפשעם כישמי בקרבו, ולא כaura מהו הנtinyת טעם שלא ישא לפשעם כישמי בקרבו. אך דקדוק הלשוןשמי בקרבו ששמי בקרבו דוקא ולא יותר, ושמי הוא זיו והארה מל' מדרגת דוד, ולכנן לא ישא לפשעם, ומפני זה לא קיבלו משה כי מדריגתו של משה גבוהה הרבה ממנו, אבל יהושע קיבלו כמ"ש הלנו אתה אם לצרינו ואמר לו עתה באתי, שייהושע קיבלו ואדרבה אמר שצරיך לעשות הינה לקבלו, כי יהושע מצד עצמו הוא מדריגת דוד, ולכנן לא חי כ"א מאה ועשר שנים הרי שלא הגיע למדרגת ק"ר, אך יהושע ה' בו מעלה מצד המרגלים, ולכן ה גם שהוא מדריגת דוד מ"מ חי מאה ועשר, הינו ע' שנה דימי שנותינו ומי' שנה דדבר. ולכנן משה לא קיבל המלאך ויהושע קיבלו, כי פנוי משה בפני חמה שהוא שם הוי', גדול הוי', ומאר בו מגודולתו העצמית, לנן לא קיבלו, אבל פנוי יהושע בפני לבנה שהוא מל' ולכנן קיבלו.

ד"ה אלו הן מעמדות תרל"א – בז"ק 1074 ר"ט, א

רצז

אך בכדי להבין זה צ"ל תקופה מ"ש בספריו ונחלה לא יהיה לו אלו ה' שבטים, בתוך אחיו אלו ז' שבטים, כי ה' שבטים הוא ה"א עילאה, וזה הוא עצם הבינה עם ו' מדות עד יסוד הוא ז', ועצם הבינה בה מאיר האין דחכמה. וזהו תשובה ה"א לגבי י"ז. וזהו שאמר ג"כ בספריו שנייהם יחד כמנין זה י"ב, כי י"פ י"ב הוא ק"ר

צירופי אלקיים דז"א וע"י אסתכלותא דאריך אנפין בז"א מאיר גם ע"ק. ובעובדת יש ג"כ זה הבהיר, ה"א הינו ה' בתים, בית א' דתפילין של יד וד' בתים דשל ראש, והז' הוא ציצית ומזוזה ועצם מצות תפליין שי' וש"ר כי הם מצות חלוקות ה"ז י"ב, וע"י נ麝ך ג"כ כל הגילויים. ובזה יובן ג"כ משארז"ל בזמן שכלי יושביה עלי' דוקא נהג יובל, אבל משגלו שני שבטי' ומהצה לא נהג יובל כי', כי ע"י ה"ב שבטים יחד או מתגללה הק"ר צירופי' דז"א. וזה מה שתפלת משה אמרו משה וגם דוד, כי הגם שנתה' דמה שמשה הוא ק"ר צירופי' הוא כמו שמאיר בו אריך אנפין, אבל מ"מ ה"ה ק"ר צירופים דז"א דהרי לא ח' כ"א ק"ר שנה, ודורות הראשונים היו הרבה יותר ממנה מפני שהAIR או אריך אנפין עצמו, וכלן זה ג"כ מדריגות מייעוט שניין, אך לא כמו דוד שדוד הוא ימות עולם ומשה הוא ימי עולם.

ד"ה אלו הן מעמדות תרל"א - בזק 1074 רבד, ב

כ"ק אדמו"ר מהורש"ב

רחץ

כ"י הנה כתיב לא ידוע רוחי באדם כי בתחילת העולם על מילואו נברא שהAIR בעולם בח'י אור הבלתי מוגבל והו"ע רוחי בח'י א"א ולכון הארכיו ימים לאף שנה כי מספר האלפים שרשו בא"א ובד"כ עניין אריכות ימים שרשו בא"א וע"י החטא לא ידוע רוחי והוא ימי מאה ועשרים שנה אך לעיל כתיב ולא ילמדו עוד איש את רעהו כי כולם ידעו אותו למקטנם ועד גדולים ואיך לא יהיה הפרש בין קטן לגadol אך שענין ההפרש בין קטן לגadol זהו רק באור המוגבל אבל לעיל בהAIR או הבלתי מוגבל איזי קטן וגadol שווין וזהו"ע גילוי נשומות חדשות ומעין זה מאיר גם עכשו בנשמה יתרה דשבת.

סה"מ תרמ"ז ע' תיט

כ"ק אדמו"ר מהוריינ"ץ

recht

וזהו כל המאריך באחד מארכיכין לו ימיו וشنותיו, דהאדם הרி ימיו קצובים, דימי שנותינו בהם כו', והוא ימי מאה ועשרים שנה אבל כאשר מאיר באחד, והיינו דעבדתו היא כראוי בעבודה אמיתי' לבירר בירורים דזהו תכלית הכוונה בירידת הנשמה למטה לבירר בירורים ולעשות את העולם הגשמי כלי לאלקות ולעמוד בכל תוקף ועוז מבלי להתפעל משום מונע ומעכב, והיינו גם בזמן הгалות דرحمנה ליצלו יש כמה מניעות ועיכובים על לימוד התורה וקיום המצוות בפועל ממש, אשר באמת כל המניעות ועיכובים הללו הרי אין אלא נסיבות בלבד דלא יטוש הו"י עמו כתיב והאדם הוא עומד חזק מבלי להתפעל כלל, ואדרבא יוסיף

אומץ בעבודתו בקיום המצוות ובקביעות עתים ל תורה, הנה ע"ז מאריכין לו ימיו
ושנותיו בהגilio ולו"ל ליום שכלו טוב ואורך.

סה"מ תרפ"ז ע' קסג

ש

שטייט א נשמה 5 טויזנד יאהר און וארט בין זיא ועת זוכה זאיין בגורל, איך
אראף קומען איר דער פליישיקער גראבער פינשטערער ועלט, און טאן זיך אין א
לבוש פוןبشر גידים ועצמות, זאיין אין שכנות מיט א נפש הטבעי ובהמי מאה
ועשרים שנה וכמ"ש והוא ימי מאה ועשרים שנה.

און די ק"ב שנה ואס די נשמה אין און גוף גשמי ועובד בתורה (גם בעלי
עסקים פרק א' שחרית ופרק א' ערבית) ומקיים מצות ד' בהנאה טובה של מדות
טובות, מעלים את הנשמה למדרגה עליונה יותר מכמו שהיתה הנשמה קודם
בואה לעולם.

עד כמה צריך האדם חי על פני אדמה זו, לყיקר ולהחכבר כל שעה ושעה ממש
וליהיות כל עניינו במדות מדודים ומספריים שיהיו מאירים ובהירים באמת, ע"כ כל
אדם צריך להשתדל במדות טובות.

าง"ק כ"ק אדמור"ר מהוררי"ץ ח"ב ע' קלנו

כ"ק אדמור"ר מלך המשיח שליט"א

שא

וישקשר זה עם יום ההולדת של כ"ק אדמור"ר נ"ע דשנה זו, (סיום וחותם) שנת
המאה ועשרים, דאיתא בזהר² עה"פ³ והוא ימי מאה ועשרים שנה שהוא
רמז למשה כו' שמשיך חיין לבני נשא (לכאו"א מישראל) מההוא אילנא דחיין,
שבזה נכלל גם אריכות ימים בפסחות, וכדייתא בזהר שם (לפנ"ז) בשגמ³ דא
משה⁴ כו' ומהילא דא קיימין בני נשא בעלמא יומין סגיין. וענין זה משיך משה
גם עכשו, כמו שימושך בזהר שם משה לא מית כו', ואроз"ל⁵ מה להלן עומד
ומশמש אף כאן עומדים ומשמש. וכמו שהוא במסה רבינו רעה מהימנא, כמו"כ הוא
ברועי ישראל שבכל דור ודור, עד לבעל יום ההולדת ובנו כ"ק מ"ח אדמור"ר
ممלא מקוםו, וכידוע המכתב של כ"ק מ"ח אדמור"ר (בנוגע לאביו. ומזה מובן
שכ"ה גם אצלך) שרועי ישראל לא יפרדו ח"ז מעל צאן מרעיתם, שהוא ע"ד
מאроз"ל הנ"ל בנוגע למשה מה להלן עומד ומשמש אף כאן עומדים ומשמש, שגם
עכשו הוא (בעל יום ההולדת, ובמילא מובן – בנו ממלא מקוםו) מליץ זכות על
כל אחד ואחת ישראל, ומשיך להם ברכות הצלחות וישועות, ועד שימושך

מבח'י אילנה דחין (ע' הח'ים) וגם אריכות ימים בפשטות לכל אחד ואחת בישראל.

- (1) ראה שיחת ש"פ וירא, כ"פ מרוחשון התש"מ סכ"ד ואילך (לקו"ש ח"כ ס"ע 400 ואילך).
- (2) ח"א ל', סע"ב.
- (3) בראשית ו, ג.
- (4) וראה גם חולין קלט, ב ובפרש"י שם.
- (5) סוטה יג, סע"ב.
- (6) לקראת יום הילולא הראשון של אביו כ"ק אדמור' (מהורש"ב) נ"ע – נדפס באגרות קדש שלו ח"א ע' קלח ואילך. ושם – ראה שם ע' קמא. וראה גם שם ע' קלא. ועוד.
- (7) וראה לקו"ש ח"ז ע' 283 ואילך.
- (8) ד"ה ויהיו ח'י שרה תשמ"א.

סה"מ מלוקט ח"ב ע' קnb⁸

شب

א. עד"ז אין דא און עניין מיוחד וואס קומט צו אין يوم הולדת הניל פון שנה זו:

אין כי מרוחשון פון שנה זו הויבט זיך און שנת המאה ועשרים פון يوم ההולדת פון רביע' נ"ע, וואס די הולדת אין געועען אין כי מרוחשון שנת כתרא"א (כידוע דער סיימן בזה¹¹⁰), און אין כי מרוחשון שנת תש"מ הויבט זיך און שנת המאה ועשרים.

ידעו די שקו"ט צי לאחרי ההסתלקות אין דא דער עניין פון זמן (או אויך וווען די נשמה געפינט זיך למעללה, רעכנט מען די הוספה ומספר השנים) – ובלשונן הגمراאיו "יש בגר בקרבר" (או אויך לאחר מיתה אין דא דער עניין פון גראות), כմבוואר בארוכה באם ראגאטשאווער¹¹².

וואס אין דערויף אין דא א רישימה (בירור) פון כ"ק מ"ח אדמור"ר¹¹³, וואס דארטן שרייבט ער איז זיין פאטער האט אים דערצ'ילט איז "במעל"ע זה שנטמלאו שמונים וארבע שנים לירידת נשמתי בעולם התחתון . . הנה כל אחד מכ"ק רבותינו ואבותינו הק' יאמר דרוש על פסוק דקאנפיטל פ"ד", וואס דערפונ איז פארשטיינדיק, או אויך לאחרי ההסתלקות אין דא (אוון אויך למעללה) דער עניין פון מספר הימים – לוייט דעת זמן פון ב"ד של מטה¹¹⁴,

נוסף אוית כללות העניין וואס "מה זרעו בח'ים אף הוא בח'ים"¹¹⁵, איז מצד דערויף וואס עס זינען דא תלמידיו און תלמידי תלמידיו, אין "אף הוא בח'ים" (בעוה"ז ובזמן שלו) – קומט נאך צו אין דערויף איז אויך ווי די נשמה געפינט זיך פאר זיך למעללה, אין דא די הוספה פון שנים וכו'.

ב. דער עניין המוחד וואס אין דא און דעת מספר פון מאה ועשרים שנה –

ווײַיס אָירְךָ אַבָּן חִמֶשׁ לְמִקְרָא, וּוֹאֲרוּם עַר הָאָט שְׂוִין גַעַל עַרְנֵת דַעַם פָסוֹק¹¹⁰ "וְהִי
ימַיו מֵאָה וָעֶשֶׂרִים שָׁנָה", ד.ה. אָז דַעַמּוֹלֶת אֵיז תְּכִלִית הַשְׁלִימָות פָוּן חַיִי הָאָדָם¹¹¹.

אֵיז דַעְרוֹיָף קָוָמֶט צָו נָאָר אָז עֲנֵינָן:

אוַיָּפָן פָסוֹק "וְהִי יָמַיו מֵאָה וָעֶשֶׂרִים שָׁנָה", זָאגְטַ רְשַׁיָּי: "עַד קְדַם שָׁנָה אָרִיךְ
לְהַם אָפִי, וְאֵם לֹא יִשְׁׁבוּ אֲבִיאָא עַלְיָהָם מְבוֹל".

ד.ה. אָז דַי "מֵאָה וָעֶשֶׂרִים שָׁנָה" זַיְנָעַן גַעַגְעַבָן גַעֲוָוָאָרָן כְדי אָז מִזְאָל תְּשׁוּבָה
טָאָן, אָז דָוָרָךְ דַעַם מְבָטָל זִיָן גַזִירָת הַמְבוֹל.

אָז וְיַרְשַׁיָּי¹¹² זָאגְטַ אָז בְּנוֹגָעַ צָו הַתְּחִילָת הַמְבוֹל שְׁטִיטִית "וְיַהִי הַגָּשָׁם",
וְוַיַּבְאַלְדַ אָז "כְּשַׁהוּרִידַן הַוּרִידַן בְּרַחְמִים אֵם יְחִזְרוּ יָהִי גַשְׁמֵי בְרָכָה, וְכַשְּׁלָא חִזְרוּ
הָיָוּ לְמְבוֹל".

וְוַאֲסָ דַעְרָפָן אֵיז פָאַרְשְׁטָאַנְדִיק, אָז אָפִילָו וּוֹעֵן דַעַר מְבוֹל הָאָט זִיךְרָן שְׂוִין
אַנְגַעַהוּבָן, הָאָט מַעַן נָאָר אַלְץ גַעַקְעַנְטַ תְּשׁוּבָה טָאָן, אָז דַעַמּוֹלֶת אֵיז אַדְרָבָא –
דָאָס וּוְאַלְטַ גַעֲוָעָן "גַשְׁמֵי בְרָכָה", נָאָר אָזְוִי וְיַמְהָאָט נִיטַתְשׁוּבָה גַעֲטָאָן, אֵיז קִיְין
בְרִירָה נִיטַתְשׁוּבָה גַעֲוָעָן אָז עַס אֵיז גַעֲוָעָן דַעַר מְבוֹל.

וְוַאֲסָ עֲפַ"ז אֵיז פָאַרְשְׁטָאַנְדִיק דַעַר גּוֹדֵל הַעֲנֵינַן פָוּן "מֵאָה וָעֶשֶׂרִים שָׁנָה" – אָז
דָאָס אֵיז אָז עֲנֵינָן וְוַאֲסָ קָעָן מְבָטָל זִיָן גַזִירָת הַמְבוֹל, אָז נָאַכְמָעָר – בְרַעְנְגַעַן
"גַשְׁמֵי בְרָכָה"¹¹³.

(110) הַיּוֹם יוֹם ע' קו.

(111) כְתוּבָה לְט, א.

(112) צְפֻעָן לְרַמְבָ"ם הַלִ' תְשׁוּבָה פ"ח ה"ד.

(113) נְדִפסָה בַהֲקִדְמָה לְד"ה סְמוּכִים לְעֵד פָרָת (בְרוּקְלִין, תְשִׁי"ב). הַוּסְפוֹת לְסַה"מ פָרָת ע' שָׁנוֹ.

(114) רָאָה לְקֹרְשׁ ח"ה ע' 103 וְאַיְלָךְ וְהַע' 45, דְמ"ש בְפִנִים הוּא גָם לְהַדְעָה דָאַין בְגַר בְקָבָר, ע"ש.

(115) תְעֻנִית ה, ב.

(116) בְרָאשִׁית ו, ג.

(117) רָאָה זְחַ"א נָח, א (וּבְדָרְךָ אִמְתָה וּבְנַצְיָא שָׁם). ל"ת לְהַאֲרִיזָל עַה"פ.

(118) ע"פ נָח ז, יְב.

(119) וְעַכּוּבָכְ לְאַחֲרֵי מַת – רָאָה לְקָמָנוּ (לְקֹרְשׁ ח"ב) ע' 520.

שג

א. ויש לקשר האמור לעיל וועגן די טיז שיר המעלות, מיט דעם מספר פון ק"כ (וואס די התחלה פון "שיר המעלות" איז אין קאפאיטל ק"כ פון תהילים) – וואס דאס איז אויך דער פארבונד מיטן יומן הולנדת דשנה זו:

עס איז מבואר איז פע"ח¹ [בנוגע צו אמירת "אל עליון" אין תפלה העמידה, סיי אין ימות החיל, און סיי אין שבתוות וימים טובים]² איז דורך דער הכהה (הכפלת) פון דעם אוט יוז (חכמה) איז אוטה ה"א (בינה) [וואי די אותיות י"ה זייןין צווזאמען מיטן מלוי (מלוי אלףין), וואס כללות עניין המילוי איז פארבונדן מיט גילוי לזולת³, ד.ה. צואנציק (יוז) מאל זעקס (ה"א), קומט ארויס ק"כ, וואס דאס זייןין די ק"כ אורות.

און דער מספר ק"כ איז פארבונדן מיט (די ק"כ) צירופים פון שם אלקים⁴ – מען טוט אויף דעם "ברא אלקים", מאייז מגלה די כוונה הפנימית פון שם אלקים, כתורת הבעש"ט⁵ בזה.

ב. בנוגע צו דעם מספר פון ק"כ, האט מען דערמאנט פריער (סכ"ה) איז ס'שטייט "זהיו ימי מאה ועשרים שנה", וואס דערפון איז פארשטיינדיק, איז דער מספר פון ק"כ באווייזט אויף שלימות חי האדם.

די שלימות פון ק"כ שנה איז אויך פארבונדן מיט תורה:

אויפן פסוק "לא ידונ רוחי באדם לעולם בשגם הואبشر והוא ימי מאה ועשרים שנה", זאגט די גمرا⁶ "משה מן התורה מנין בשגם הואبشر", וואס "בשגם" איז בגימטריא "משה"⁷ – און עניינו פון משה רבינו איז דער עניין פון תורה.⁸

און דאס איז אויך פארבונדן דערמאט וואס מספר שני חיו פון משה רבינו – איז אויך געוווען מאה ועשרים שנה.⁸

(1) שער העמידה פ"יב.

(2) סיידור קטו, ב. קנט, ב. וועוד.

(3) לקוית וקרא, ו. רע"ג. וועוד.

(4) טה"מ תש"ה ע' 74.

(5) חולין קלט, ב.

(6) פרשי שם ד"ה בשגם.

(7) כמ"ש (מלאכי ג, כב) זכרו תורה משה עבדי. וראה הערכה הבאה.

(8) ברכה לד, ז. וראה ספרי עה"פ.

ולהעיר מחדא"ג מהר"ל לחולין שם: כי מה שיינוימי משה מאה ועשרים שנה הוא דבר מופלג בחכמה. וראה אואה"ת לתהילים (יהל אור) ע' שכד.

ג. אין דערויף קומט צו נאר און עניין:

די שלימות פון ק"ב שנה איז ניט נאר בונגע צו חי האדם עלי אדמות, נאר אויר לאחרי ההסתלקות איז דא די שלימות פון ק"ב שנה. והביאור בזה:

אויפן פסוק "זהיו ימי מאה ועשרים שנה" פרעוגט די גمرا אין ירושלמי:
"קרוב לאלף שנה חי" אדם הראשון, ואת אמר והיו ימי מאה ועשרים שנה"?!

[און נאכמער: אפילו אין דעם דור פון פרג, וואס "בימי נפלגה הארץ"¹⁰,
"שעד פרג הי בני אדם חיים ארבע מאות שנה, אלא פרג לא חי אלא ר' שנה
ומעת"¹¹ – איזעס נאר אליך געוווען מער פון "מאה ועשרים שנה".]

און די גمرا ענטפערט: "אלא לך שנה (אחר מותו) הוא חוזר למלא תרווד אחד רקב" – ווי די גمرا זאגט דארטן איז מלא תרווד אחד¹² נטַל הקב"ה ממוקם המזבח וברא בו אדם הראשון", און ווען עס גיינען דורך ק"ב שנה לאחר מותו, איז ער "חזר למלא תרווד אחד רקב", ווי ער איז געוווען בתחלת בריאתו.

דערפונ איז פארשטיינדייק, איז די שלימות פון ק"ב שנה איז (ניט נאר בונגע צו חי האדם עלי אדמות, נאר) אויר לאחר מיתה – וויבאלד איז דער קיומ פון דעם גופ לאחר מיתה איז בי ק"ב שנה [ע"ז ווי עס איז געוווען בא משה רבינו, ובתכלית השלימות בעולם דין, איז לא כהתה עיננו ולא נס ליחו"¹³], און דערנאנדר איז ער "חזר למלא תרווד אחד רקב", ער קומט צו דער שלימות פון "ויאל עפר תשוב" – וואס "נטַל הקב"ה ממוקם המזבח".

לקו"ש ז"כ ע' 410

(9) נזיר פ"ב ה"ב (לו, ב).

(10) נה י, כה.

(11) מדרש אגדה עה"פ. וראה דעת זקנים מבוצרי התוספות עה"פ. ספרנו עה"פ.

(12) שיעורו – ראה נזיר ג, ב.

(13) ברכה שם.

דש

דער ענין פון אַ יומן ההילולא אין – וואס אין דעם יומן ההסתלקות פון אַ צדייק
(בכל שנה ושנה) קליבט זיך צוזאמען "כל עמל האדם שעמלה נפשו בחיו וכוי",

ובפרט בשנה זו, וואס דעם יאר אין געוויאָרן מאה ועשרים שנה פון חיימ
חיותו בעלמא דיון², וואס מאה ועשרים שנה אין די שלימות פון חי אָדָם על פנ
האדמה, ווי עס שטייט³ "וואו ימי מאה ועשרים שנה".⁴

וואס דאס האט אַ שייכות מיוחדת צו אַ נשיא. ווי די גمراָז אַגט אַז "בשגם
הוא בשר והיו ימי מאה ועשרים שנה"⁴ אין מרמז אויה משה רבינו ("בשגם
בגימטריא כמו משה"⁶), דער נשיא שבדורו, וואס "הנשיא הוא הכל".⁷

ואע"פ אַז די שלימות פון מאה ועשרים שנה שטייט בונגע צו "וואו ימיו" פון
דער נשמה ווי זי פֿאָרבונדן מיטן ("הואبشر") גוף דא למטה – אין דאָר אָבער
ידעו וואס כ"ק מוי'ח אָדָמוּר שרייבט במקתבו⁸ בונגע צום בעל ההילולא (כ"ק
אדָמוּר (מהירוש"ב) נעה) אַז רועי ישראל "לא יפרדו מעל צאן מרעיתם", וואס פון
דעם איז מובן, אַז אויך לאחרי ההסתלקות האט ער אַ שייכות און אַ פֿאָרבונד מיט
צאן מרעיתו וואס געפינען זיך (במצב פון הוּאبشر) דאָ למטה.

לקו"ש חכ"ב ע' 185

1) אגה"ק סכ"ח. וראה שם סי' זיך וביאורו.

2) וכיודע שגム לאחרי צאת הנשמה מהגוף יש (הוספה ב)ענין הזמן (במהשך להשנים שהיתה נשמה
בגוף למטה), וראה רישימת כ"ק מוי'ח אָדָמוּר (נדפסה בהקדמה לד"ה סמכים לעד פר"ת ברוקלין, תש"יב).
הוספות לסה"מ פר"ת ע' שננו שאמר לו אביו כ"ק אָדָמוּר (מהירוש"ב) נ"ע ש"במעל"ע זה (כ"ף מר-חשו)
שנתמלאו שמונים וארבע שנים לירידת נשמה בועלם התחתון .. הנה כל אחד מכ"ק רבותינו ואבותינו הק'
יאמר דרוש על פסוק דקאנטיל פ"ד" – ראה לקו"ש ח"ה ע' 103 ואילך. ובנדוד (דק"כ שנים להולדהו) –
לקו"ש ח"ב ע' 400 ואילך. ובכ"מ.

בגילה ונפק"ם להלכה ונפק"ם לעת"ל – ראה צפען על הרמב"ם הל' תשובה פ"ח. כללי התומ"ץ אות
ב, י.

(3) בראשית ו, ג.

(4) ראה זח"א נח, א (ובדרך אמרת ובנצח"א שם).

(5) חולין קלט, ב. ובפרש"י שם ד"ה בשגם.

(6) פרש"י שם. ושם: כתיב שם והוא ימי מאה ועשרים שנה וכך היה ימי חי משא וכוי.

(7) ראה פרש"י עה"פ חותכת כא, כא: שמשה הוא ישראל .. נשיא הדור הוא ככל הדור כי הנשיא הוא
הכל.

(8) נדפס בס' חכמי ישראל בעש"ט (ג). טרפ"ז) לג, א. סה"מ פר"ת ע' שנד ואילך. אגרות קודש שלו
ח"א ע' קלח ואילך.

שה

ולהעיר שתפלת ערבית שייכת במיוחד לזכנים וזכנות – שכן,ימי הזקנה הם בבחינת "ערבית" ביחס לכלותימי החימוי, לאורך ימים ושנים טובות (ובלשון, כמנาง ישראל שתורה היא) עד מאה ועשרים שנה, ובינתיים – בודאי יבוא משיח צדקנו, שאז יהיו חיים נצחים שלא בערך לגבי מאה ועשרים שנה.

לקו"ש חכ"ה ע' 402

(1) ראה ס"מ קונטראסים ח"א קסז, ב. טה"מ אידיש ע' 201.

שו

וכפי שמצו במשה רבינו – שעלייו נאמר "חמשים שערין בינה נבראו בעולם כולן ניתנו למשה חסר אחת" – שלאחרי שלימות עבודתו, סמוך לפטירתו זכה גם לשער הנזון, כמו"ש¹ ויעל משה גוי אל הר נבו ופירוש המגיד² ש"נבו" אחרות נזון בנו, הגילוי בו דשער הנזון.

ומזה מובן גם בכוא"א מישראל – שמצד ניצוץ משה שבקרבו [שלכן נאמר³ "זעתה ישראל מה ה' אלקייך שואל עמוק כי אם ליראה גוי", שיראה היא מילתא זוטרתת]⁴ אצל כוא"א מישראל, כמו אצל משה רבינו⁵], שירק גם אצלו (לא רק מ"ט שע"ב, אלא גם) גילוי שער הנזון, מעין ודוגמת גילוי שער הנזון דמשה רבינו.

ויתירה מזה: משה רבינו הגיע לשער הנזון רק בסיום עבודתו בעלמא דין, "בן מאה ועשרים שנה אנכי היום"⁶, היום מלאו ימי ושנותי אבל לאחרי שםשה רבינו פתח את הדרכ לכל ישראל, יכול כוא"א מישראל לקבל שער הנזון בעבודתו בעלמא דין, נשמה בגוף, לאורך ימים ושנים טובות.

ספר השיחות תשמ"ט ח"ב ע' 756

(1) ברכה לד, א.

(2) הובא בלקו"ת בדבריך יב, ואילך. וראה בהנסמן בלקו"ש חכ"ד ע' 257 הערה 33.

(3) עקב יו"ד, יב.

(4) ברכות לג, סע"ב.

(5) ראה תניא רפמ"ב.

(6) וילך לא, ב.

(7) ר"ה יא, א. ושותג. הובא בפרש"י עה"פ.

שז

וע"ד שהי' אצל משה רבינו: "זמשהו בן מאה ועשרים שנה במותו לא כהתה עינו ולא נס לחיה", שחיי גופו הגשמי היו בתכילת השלימות, וכמ"ש² "זיעל משה אל הר נבו", ופרש"י: "כמה מעלות היו ופסען משה בפסעה אחת", שבזה נראה תוקף ושלימות כוחותיו בגשמיות כשהי' בן ק"ב שנה, אכן מסתבר לומר שהי' בזה נס מיוחד שהרי "לא עבד קוב"ה nisi לא מגננא"³.

ודוגמת זה נעשה אצל כא"א מבניי – תלמידו של משה רבינו⁴, שיש בו מבחינת משה⁵ – שנעשה אצלו שלימות ותוקף כל הכוחות בגשמיות, ומtower אריכות ימים ושנים טובות, "שבעים גו' שמונים שנה"⁶ – מי קמ"ל? אלא גם ק"ב שנה ויתירה מזה.

... ויש להוסיף (עד הרמז) ד"ד דמעה" בגימטריא קי"ט, שחסר צירוף אחד ממש אלקים שישי בו ק"כ צירופים⁸, שהוא גורם לעניין המיתה וכו'. אבל דמעה עם הכלול – קכ. וזהו החידוש דלע"ל שאז יתגלה שם הו"י שלמעלה מלאקים⁹, ומהה הו"י דמעה (כ"א כל צירופי שם אלקים) מעל כל פנים". וזהו גם דיקוק לשון הכתוב "מעל כל פנים", פנים דיקא, שאז יתגלה הפנימיות דישראל – ישראל וקוב"ה قولא חד.

[ועפ"ז י"ל רמז מה שם השם חי ק"ב שנה, שלימות החיים, כי הי' אצלו בגלוי כל צירופי שם אלקים (ונקרא איש ובעה"ב דאלקים¹⁰) ושם הו"י כמ"ש¹ ונחנו מה].

ספר השיחות תש"נ ח"א ע' 68

(1) ברכה לד, ז.

(2) שם, א.

(3) דרישות הר"ן דרשה ח. ועוד.

(4) כמ"ש טוב עין הוא יבורך כי נתן מלחתנו גוי (משל כי, ט. נדרים לח, א).

(5) תניא רפמ"ב.

(6) תהילים צ, י.

(7) ראה תשבות וביורים ע' 23. ושם.

(8) ראה מאורי אור מערכת דמעה (אות ד סעיף י). הובא בלקויות מסען צו, ג. או"ת תהילים ע' כסה.

(9) ראה לקו"ת צו יג, א. או"ת בהעלותך ע' שנה.

(10) ברכה לג, א. וראה לקו"ת ואthanן ג, ד. ובכ"מ.

(10) בשלה טו, ז-ה. וראה תוי"א נא, ד.נו, א. ועוד.

שח

אוֹן נאכמער: אַ מענטש דארף דארך שטענדיך שטייגן העכער אין זיין עבודה, "ילכו מהיל אל חיל"¹ (נוספֿ אויַף דעם וואס ער נוצט אוּם יעדער רגע בשלימות). ואפֿילו ווען ער דעגראיכט שוין צו שלימות, ביז צו דער שלימות פון מאה ועשרים שנה, איזו היהות עם קומט צו נאך אַ רגע, נאך אַ שעה וכוכו, קען אוֹן דארף ער עלה זיין נאך העכער². ובמילא, בשעת אלע פרטיה הדרגות בעבודת האדם (בכל הזמנים) זינגען אַ טיל פון איין כלל, איזו בשעת ער איזו עלה העכער, הוייבט דאס אויַף אוּיך זיין עבודה שלפני זהה, וועלכע איזו אַ הכנה והקדמה צו די שפֿעטערידיקע עבודה³.

ספר השיחות תש"נ ח"א ע' 149

(1) ל' הכתוב – תהילים פד, ח.

(2) ובמכו"ש ממשה רבינו "מכח ריבנו מכל מין האדם" (פיה"מ להרמב"ם סנהדרין פ' חלק יסוד השביעי), שגם כשהגיעו ל"בן מאה ועשרים שנה א_ncי היום", שהי' בתכליות השלימות ("לא כהה עינו ולא נס להה" – ברכה לד, ז), היום מלאו ימי ושנותי" (ר"פ וילך ובפרש"י) מ"מ השתווק לדרגא געלית יותר, למילוי השליחות دقניתה לארץ ישראל, וככ"פ לראות הארץ (כפי שנתקיים בפועל), שגם זה קשור עם עלי" – "יעיל משה גו אל הר נבו", נו"ז בו, גilio שער הנז"ן** שלא השיג משה כל ימי חייו (כי הגיע למ"ט שער בינה ולא לשער הנז"ן – ראה ר"ה כא, ב) – ראה לקו"ת בדבר יב, א ואילך. הנסמך בלקו"ש חכ"ד ע' (257).

(3) ראה בכ"ז לקו"ש ח"כ ע' 327 ואילך – בביואר העניין ד"כלו שווין לטובה" דשני חי' שרה (פרש"י ר"פ חי' שרה).

* וכמובואר במא שבחכרה לומר שע"י ראיית הארץ ע"י משה נתקומה במקצת (עכ"פ) בקשתו ליכנס לאرض.

**) להעיר מהשicity לשנה זו – שנת ת"ש נז"ן.

ש

ובפרשת וילך, "וילך משה גוי בן מאה ועשרים שנה אנכי היום" – מדובר אודות מעמדו ומצבו של משה רבינו בגמר ושלימוט עבודתו, ודוגמתו גם בנווגע לשלים מה שבספר.

והעלוי שניתוסף ע"י העבודה לגבי הממעמד ומצב שלפני העבודה מודגש בשם הפרשה (שמורה על תוכנה²) – וילך שע"ז נעשה הליכה אמיתית שהיא באין-ערוך³ לגבי הממעמד ומצב ד"נצבים⁴.

ספר השיחות תשנ"ב ח"א ע' 19

(1) ראה תניא רפמ"ב.

(2) ראה לקו"ש ח"ה ע' 57 ואילך. וש"ג.

(3) ויש לומר שהעלוי ד"וילך" (ע"י עבודת האדם) הוא גם ביחס למעמד ומצב דבני כפי שנחalkerim לעשר סוגים, "אתם נצבים גוי' ראשיכם שבטים וגוי' מחותב עציר עד שואב מימייך", וכך בפירוש שמהם נשתלשלו עשרה מאמרות, דרגת האלקות שבערך לעולם – כי, ע"י העבודה נעשה הליכה ("וילך") לבחי" אחד עשר" שלמעלה מעשר ספרות, "אנת הוא חד ולא בחושב" (כונל ס"ד), ודוגמתו בישראל שמתקדים לאחדים כאחד באופן שלמעלה מהתחלות לעשר סוגים, כמודגש במצוות הקhol שבפרשת וילך.

(4) ולהעיר ש"נצבים" רומו גם על מעמד ומצב הנשמה קודם ירידתה למיטה, כמ"ש (מ"א יז, א) "חי ה' אלקינו אשר עמדתי לפניו" ("נצבים גוי' לפני ה' אלקיכם"), וע"י ירידתה ועבודתה למיטה נעשית בבחינת "מהלך" ("וילך משה"), כמ"ש (זכר' ג, ז) "וונתני לך מהלכים" (ראה תורא ס"פ ויישב. ובכ"מ).

ש'

ויש להוסיף בתוכן ב' השמות – בקשר ובשייכות לעבודתו במילוי השליחות דב"ק מו"ח אדמו"ר:

מהחילוקים שבין משה ליצחק – שימושה חי מאה ועשרים שנה, כמ"ש¹ "בן מאה ועשרים שנה אנכי היום", "היום מלאו ימי ושנותי", מילוי ושלימוט חי האדם (והיו ימי מאה ועשרים שנה²) ועבודתו עלי אדמות; ויצחק חי מאה ושמונים שנה³,

(1) וילך לא, ב ובעפרש"י.

(2) בראשית ו, יג.

(3) וישלח לה, כת.

תכלית השלימות דאריכות ימים ושנים יותר משאר האבות (יעקב שחי קמ"ז שנה, ואילו אברהם שחי קע"ה שנה⁴).

וחיבור שנייהם (בשמו של אדם אחד) – מורה על ההוספה בשלימות העבודה (ק"כ שנה) ע"י ארכות ימים (ק"פ שנה) ולא עוד אלא שגם ההוספה נעשית באותו אופן כמו העבודה המוכרחת (ק"כ שנה):

ישנם כאלה שלآخر שעוסקים בעבודתם משך זמן ארוך וזוכים לראות פרי טוב בועלם, חשובים שכבר הגיע הזמן לנוכח מגודל היגיינה בעבודתם, ובמila מחכים כבר לגמר וסיום העבודה (ועד להשלימות בזה – בימות המשיח).

ישנם כאלה שגם לאחרי שלימות העבודה חפצים ומשתדלים להוספה עוד יותר, אבל אעפ"כ, אין זה באותו אופן כמו העבודה המוכרחת, כי אם כמו עניין של הוספה.

והשלימות האמיתית מודגשת בחיבור ב' השמות משה ויצחק – שגם ההוספה (לאחרי שלימות העבודה) בהמשך העבודה לאורך ימים ושנים טובות (ועד לק"פ שנה, שני חי יצחק), היא באותו אופן כמו העבודה המוכרחת (לפניהם שלימות העבודה ועד להשלימות דק"כ שנה) כפי שראוי בהנחותו של הנפטר שלא הסתפק בשלימות הקיימת כבר אלא המשיך לעסוק בכל ענייני העבודה באותו מרכז, חיות ושםחה (כמו יzag ע"ש השמחה) כל ימי חייו, עד ליום האחרון (כנראה מהשאלות בענייני ניהול המוסדות שהגיעו לכך גם ביום האחרון).

ספר השיחות תשנ"ב ח"א ע' 276

(4) וכך שגם אברהם ויעקב היו צריכים להיות ק"פ שנה אלא שבגלל סיבה ציבורית (לכארה) נחסרו שנותיהם [בנוגע לאברהם – ראה פרש"י לך לך טו, וט. תולדות כה, ל. ובנוגע ליעקב – ראה מדרש הובא בדעת זקנים מבעה"ת ויגש מז, ח], הרי, ע"פ הידוע שכל דבר אף שהוא הכרחי לכארה הכל בכונה כו" (צפ"ג עה"ת ר"פ מסע), יש לומר, שאצלם הייתה שלימות וארכות ימים במספר שנותיהם בפועל (קע"ה דאברהם* וקמ"ז דיעקב)**.

* ומודגם ביותר בטעם דחסרון חמיש שנים משנותיו בשבי שתה" אצלו "шибה טובה" – שבסייעת החסרון מודגשת שלימות דאריכות ימים שמתבטאת בה"шибה טובה".

**) נוסף לכך שבשנים אלו השיגו שלימות שהשיג יצחק במשך ק"פ שנה (עד שמצוינו בירושלמי (ברכות פ"ב ה"ח) בנוגע לר' בן), מודגם ביעקב, שאף שאמור לפרטה "מעט ורעים הוא ימי שני חי ולא השיגו (בטובה) את ימי שני חי אבותיהם" (ויגש מז, ט ובפרש"י), הרי, ב"ז (טוב) שנותיו האחרונות שעלה ידם נעושו "כל ימיו בטובה" (תדבאי"ר פ"ה), נכללת גם שלימות דק"פ שנה, ש"השיגו את ימי שני חי אבותיהם".

שיה

ועוד ועיקר – די עלי' וואס קומט אין דער גאולה האמיתית והשלימה, סי' די עלי' פון דער נשמה – דורך "הקייצו ורננו שכני עפר"¹, כידוע² איז תכילת השליםות (אויך פון דער נשמה) איז דוקא נשמות בגופים בתקיית המתים, און סי' אין די אידן וואס האבן געהאט אַ שייכות מיט דער נשמה – כמ"ש³ "בלע המות לנצח ומחה ה' אלקים דמעה מעל כל פנים", ומוכן איז בשעת דער "ומחה" . . . דמעה" קומט דורך דעם אויבערשטן אליין ("ומחה ה' אלקים דמעה"), איז דאס ניט בלויו מבטל די דמעה וואס איז געווען פריער (כפשתות עניין המחה), נאך דורך דעם קומט צו הויספה אין דער עלי', כਮוכן אויך פון דעם פירוש⁴, איז "דמעה" איז בגימטריא קי"ט וואס מיינט אַוּ עס פעלט איינער פון די ק"כ צירופי שם אלקיים⁵, און דורך "ומחה ה' אלקים דמעה" וווערט די שלימות פון ק"כ (די גימטריא פון "דמעה" עם הכלול) – "זהייו ימי מאה ועשרים שנה"⁶, ווי סאייז געווען בא משה רבינו – "בן מאה ועשרים שנה אנקה היום"⁷, "היום מלאו ימי ושנותי"⁸, مليוי ושלימות פון ימי ושנים הן בגשמיות והן ברוחניות, און דער המשך בזה ביז – אין חיים נצחים⁹ בגאולה האמיתית והשלימה.

ספר השיחות תשנ"ב ח"ב ע' 344

(1) ישעי' קו, יט.

(2) ראה בארוכה מכתב כ"ה אלול תש"נ (סה"ש תנש"א ח"ב ע' ואילך). ושות'.

(3) ישעי' כה, ח. משנה סוף מו"ק. וראה גם ט"מ מלוקט ח"ב ע' רעוז ואילך. ושות'.

(4) ראה מאורי אור מערכת דמעה (אות ד סעיף יז). לקו"ת צו יג, ריש ע"א. ספר הליקוטים דא"ח צ"ע ערך דמעה. ועוד. וראה גם סה"ש תש"ג ח"א ע' 68 ואילך.

(5) ראה תשבות וביאורים ס"ז (ע' 23 ואילך). ושות'.

(6) בראשית ו, ג.

(7) וילך לא, ב.

(8) פרשי"ע ה"פ. מר"ה יא, א. ושות'.

(9) ראה סה"מ מלוקט שם ע' רפ. ושות'.

шиб

עכשו הוא רועא דכל רעינו שבה קוראים פרשת וילך, הפרשה הראשונה היא רק שלשה פסוקים, והפסוקים של נצבים הוא לא מונה בסוף הפרשה, כמו שישנו תמיד, אלא שבוילך מונה ע' פסוקים שזו יחד עם הפסוקים של נצבים, שזו הוראה דנצבים וילך הוא עניין אחד שע"י נצבים נצב מלך, עי"ז הנה ישנו מאה ועשרים שנה מלאים, וכן ה' באברהם בא בימים וכך אצל יעקב, כתוב ימי יעקב

ופירש"י מלאים, כך ג"כ הקב"ה כותב בר"ה לכל אחד את שנותיו ולא מחסיר אפילו יום אחד ולא מיבעי שנה אחת, שלכלום יהיה מאה ועשרים שנה.

שיחת ש"פ ניצבים תשכ"א¹

1) הנחה בלתי מוגה.

שיג

תכלית השלימות איז איז ס'אייז דא דער כינור של עשר נימין וואס דעמאלאט איז כל אחד כלולה מעשר, וווערט דער עניין פון מאה.

און איז ער האט דאס אלץ דערגרייכט, האט ער שוין אויפגעטאן און זיין "וואעלט" איז שוין פארענדיקט "כאילו מת ו עבר ובטל מן העולם" ער קען דערנאנך מאיריך ימים ושנים זיין אבער דעם "עולם" האט ער שוין געמאקט "אויס עולם".

וואס דערמייט איז דאך כפשוטו דער תירוץ, פארוואס זאגט ניט די משנה וואס סיועט זיין וויטער? וואס אפילהו איצטער איז דאך אויכעט דא אידן וואס זינגעך העכער פון בן מאה, עאכ"כ בזמנ המשנה, און עאכ"כ וואס סאיין דאך כולחו אליבא דר"ע (ווי ער רעכנט אויס איז סנהדרין די אלע פרטימ וואס "סתם משנה ר"מ" און "סתם כדברי ר"ש וכו"ו" און "כולחו אליבא דר"ע") זאגט מען איז ר"ע האט געלעבט הונדערט און צואנציך יאר?! האט דא די משנה געדארפט באווארענען וואס ס'טוט זיך אליבא דר"ע, און עד"ז הלל הזקן, און עד"ז "בשגם הוא כשר" וואס דאס איז משה רבינו והיו ימי מאה ועשרים שנה?!

נאך די משנה רעדט ווי דאס איז מצד עבודה, איז בשעת ער האט שוין די מאה איז דעמאלאט "כאילו מת ו עבר ובטל מן העולם" דעם עולם, ער האט שוין זינעם אפגעטאן איצט הויבט זיך אן א ניע עבודה.

שיחת י"ג ניסן תשכ"ו¹

1) הנחה בלתי מוגה.

שיד

"וקימנו" – מینט דער קיומ פון גוף, בייז איז אויך בשעת דער נפש וווערט אפגעטיילט פון גוף, נאר הונדערט און צואנציך יאהר, בליבט דאך אויך דער גוף בקיומה,

עס איז פארישטאנדייך איז דאס וואס "וקימנו" מינט קיומ הגוף, איז דאס ניט נאר אויף דעם וואס ווועט קומען נאר הונדערט און צואנציך יאהר, ווארום אויב איזוי וואלט מען אויף דעם איצטער קיין ברכה ניט געקענט מאכן,

מווזען זאגן איז דער עניין הקיומ איז דא אויך איצטער, נאר עס איז ניט ניכר, וויבאלד עס איז דא דער חיוט פון דער נשמה, נאר לאחר פירוד הנשמה מן הגוף יעמולט וווערט ניכר דעם דעם עניין הקיומ,

און דער קיומ פון לאחרי ק"כ שנה באווייזט אויף די שטארקייט פון דעם איצטיקן קיומ הגוף איז אפילו לאחרי צאת הנפש מן הגוף בליבט דער גוף אויך בקיומו, דערפאר מאכט מען איצטער א ברכה אויף דעם.

שיחת ליל שמחת תורה תשכ"ז¹

(1) הנחה בלתי מוגה.

שטו

דאס וואס די משנה זאגט "אף הוא", גיט דאך דאס אויף הלל הזקן וואס וווערט געבראכט פריער, איז ער מבאר אין כתבי האריז"ל (שער מאמרי רוז"ל על משנה זו) איז "אף הוא" מינט איז הלל איז געוווען איזוי ווי משה רבינו, וואס משה רבינו האט געלעבט מהא וועשרים שנה און איז געוווען א נשייא, און האט געלערנט תורה מיט אלע אידן, עד"ז הלל – וואס ער איז געוווען א ניצוץ פון נשמת משה – האט געלעבט מהא וועשרים שנה, און איז געוווען א נשייא, און האט געלערנט תורה מיט אלע אידן.

שיחת ש"פ דברים תשכ"ז¹

(1) הנחה בלתי מוגה

שטוֹ

ועד"ז איז אויך דער ענין פון "בן מאה כאילו מות ועבר ובטל מון העולם" – איז דעמאַלט איז ער אויך אָ נשמה בגוף, וויבאלד איז "וואַיְמֵוּ מאה ועשרים שנה", נאר ער איז עולה מדרגה לדרגא, ביז איז און אופֿן וואָס איז שלא בערֶה, וואָס דערפֿאָר דארפֿ זיין דער ביטול פון דרגתו הקודמת, אונִ דערפֿאָר איז עס "כאילו מות כוּ".

אין דערויף איז ניט פֿאַרְשְׁטָאנְדִּיק:

די משנה רעכנט דאר דעם סדר פון כל חי האדם, אנהויבנדיק פון בן "חמש שנים למקרא" – איז ניט פֿאַרְשְׁטָאנְדִּיק פֿאַרְוּוָס איז די משנה ניט מבאר דעם סדר העבודה וואָס איז לאחרי "מאה שנה"?

מ'קען ניט זאגן איז דאס איז דערפֿאָר וואָס ע"ד הרגיל איז "מי שנותינו בהם שביעים שנה ואָם בגבורות שמוניים שנה" – וואָרום עפֿיז האט די משנה ניט געדארפֿט זאגן דעם סדר פון "בן תשעים" אונִ "בן מאה":

אוֹן וויבאלד איז די משנה זאגט אויך דעם סדר פון "בן תשעים" אונִ "בן מאה" – ווערט די שאלה דער זמן וואָס ווערט געבראַקט איזן תושב'כ נאָך "אם בגבורות שמוניים שנה" איז – והיו ימי מאה ועשרים שנה", האט דאר די משנה געדארפֿט ממשיך זיין דעם סדר פון "מאה ועشر שנה" אונִ "מאה ועשרים שנה" (אויב דעמולט גיט דאס אויך מיטן סדר איז יעדער צען יאָר ווערט אָשינוי עיקרי)?

.. דער ביאור איז דעם וואָס די משנה רעכנט ניט אויס דעם סדר העבודה ווי דאס איז לאחרי בן מאה כאילו מות ועבר ובטל מון העולם":

די אלע חילוקים איז סדר העבודה וועלכע די משנה רעכנט אויס, בייז צו דעם כללות החילוק צוישן עניינים איזן וועלכע ס'אייז מהוויב עפֿ שׂוּעַ, מיט עניינים של הידור, ביז "מהדרין מן המהדרין" אונִ "מִילִי דְחִסִּידָהָא" – איז עס שייך נאר ווען עבדתו איז נאָך איז אופֿן פון מדידה והגבלה.

ווען ער האלט אבער איז שלימות העבודה, ער איז שוין נאָך "בן תשעים לשוח", ער האלט שוין באָ "בן מאה כאילו מות ועבר ובטל מון העולם" – איז דעמולט ניט שייך צו מחלק זיין איזן וואָס באַשטייט עבודתו, אונִ איזן וואָס באַשטייט "מִילִי דְחִסִּידָהָא", וואָרום דעמולט ווערט ער שוין אויס מציאות, זיין גאנצע מציאות איז די מציאות פון דעם אָדָוּן, ובמילא איז ניט שייך צו מחלק זיין צוישן דעם כה התענוג מיט דעם עניין העשי' וואָס איז דאָ איז דעם עקב שברגל, וויבאלד איז ער איז אינגןץ אויס מציאות (בדוגמא ווי מיזאגט "מנפשי" כרע', איז זיין גוף איז ניט קיין מציאות בפֿעַ. אונִ דערפֿאָר איז "מנפשי" כרע').

לאחרי זה (ווען ער אין שווין "בן מאה") אין בי אם אויך דא די עבודה אין און אויפן פון "ילכו מהיל אל חיל", און עס זייןען דא עליות בייז אין און אויפן וואס אין שלא בערך ווארום מה-דאר און עוה"ב זאגט מען און "ת"ח אין להם מנוחה .. בעוה"ב", דערפאר וואס ס'אייז דא דער "ילכו מהיל אל חיל", אין דאר עאכוב' און זיענדיק אין עוה"ז הגשמי (וואס דארטן אין דער ארט וואו ס'אייז געגעבן געוווארן דער קיומ פון תורה ומצוותי בפועל) זייןען דא די עליות אין און אויפן פון "ילכו מהיל אל חיל" –

אבל דעמולט אין ניט שיך צו מחלק זיין און מבאר זיין אין וואס באשטייט דעמולט די עבודה פרטיה, און ס'אייז דעמולט ניט שיך דער חילוק צוישן "מילי דחסידותא" מיט אנדערע ענינים – וויבאלד און דעמולט אין די עבודה אין און אויפן שלמעלה מכל מדידה והגבלה.

שיחת מוצאי ש"פ בה"ב תשל"ט¹

1) הנחה בלתי מוגה.

шиб

א. מהמדובר לעיל – און פון אין זייט דארף מען וויסן און ס'אייז דא א וועלט מיט אלע אירע גדרים און הגבילות און מ'דארף זיך דערמיט רעכענען, אבל לאידך גיסא דארף מען ארײַנברענגען אין וועלט און ענין וואס איז העכער פאר גדרי העולם (און דורך דערויף מתקן זיין די וועלט) – האט מען א הוראה נוספת לכאו"א בעבודתו:

**ס'אייז ניטה קיין גראָסערער נסיוּן ווי דער נסיוּן בזמננו זה צו פועל זיין בי
א אידן או ער זאל זיך אַרְוִיסְנֶעָמָעָן פון זיין אַינְעָוָוִינִיקְסָטָן גָּלוֹת,**

ווי מיעט בפועל די שׂווערִיקִיטֵן צו פועל זיין בי אם איז בשעת ער געפינט זיך אין א נאכט פון, לכארה, און איינפאָן דאנערשטיק, און ער לעבעט אין ניוו-יאָרְק עיר הבירה, וואס דארטן זייןען דא 9 מליאן מענטשן, און ער האט דארטן זייןע געשעפטן, און ער וויס איז ער איז ערשת געקומען פון זייןע געשעפטן, און גרייט זיך און טראקט (ווילנדיקערהייט אַדְעָר ניט ווילנדיקערהייט) ווי איז ער וועט זיך פירן אין זייןע געשעפטן מאָרגָן אַינְדָּעָרְפִּי – זאל ער וויסן און ס'אייז דער יומ הולדת פון און אדם גדול, וואס ער איז געבאָרָן געוווארן מיט 120 יאר צוריק, און געבאָרָן געוווארן איז אַקלִינָע שטעטל מעבר לים, ובמילאָ דארף דאס האבן א השפעה אויף אים ווי ער געפינט זיך אין ברוקליין און האט צוטאן מיט זייןע געשעפטן וכוכו!

ער וויס איז דער בעיל יומ הולדת איז געוווען און אדם גדול, געוווען אונשייא, אונשהה כללית, מיט די אלע עניינים – ער וויס אבער ניט און ער זעט ניט ווואו איז דא דער קשר דערפּון מיט זיינע "מעשיך" אונ "דרכיך" ביום ה' פ' חyi שרה תשמ"א אין ברוקליין!

אמת טאכע, מפני הביגום, מפני הכאב, מפני מה עניינים קומט ער צוגיין אונ זיצט בא דער התווועדות (פארבונדן מיטן יומ הולדת): אבער וואס זיצט דא – זיצט דא דער בשר זיינער, וואו עס געפֿינט זיך זיין מחשבה וויס מען ניט!

אט טראקט ער וועגן דעם געשעפט וואס ער האט געהאט איער-געטען, אט טראקט ער וועגן דעם געשעפט וואס ער האפט איז ער וועט אין אים מצליה זיין מארגן אינדרפררי [אונ דער אויבערשטער זאל אים געבן הצלחה נאר מערער וויפל ער האפט] וכו'.

ב. מאנט מען ביי אים (און עניין וואס ביי אים וויזט זיך אויס איז דאס איז א דבר והיפוכו) –

איז צוזאמען דערמיט וואס ער וויס איז ער געפֿינט זיך ביום ה' פ' חyi שרה תשמ"א, אין ברוקליין, אונ ער האט זיינע געשעפטן –

אייז אבער די מינוטן (אדער שעות) וואו דו געפֿינסט זיך אין א מקום קדוש, וואו כ"ק מ"ח אדמור"ר נשיא דורנו האט געלערנט אונ געדאוונט, אונ געבענטשט אידז, אונ מקבל געוווען בקשות, אונ האט זיך מצטרע געוווען בצערן של ישראל, אונ משותף געוווען בשמחתן של ישראל וואס געפֿינען זיך בכל קצוי תבל – זאלסטו פועל זיין בא זיך איז אין די מינוטן זאל זיין "תורתוי אומנתו"² – איצטרע ביסטו אחסיד פון דעם רביז נשיא דורנו, וואס ער איז מלא מקומו פון בעיל יומ ההולדת, אונ אלס אחסיד דארפסטו בא זיך פועל זיין איז דו ווערט אויס מציאות פאר-זיך!

דו וויסט איז דו ביסט אין ברוקליין, בミלא דארפסטו זיך פירן אין אונ אופן ווי מ'פירת זיך אין גלוות – דאס איז אבער ניט שייך צו דינע איבערלעונגען, צו דיין חיות, צו דיין חלב ודם, דיין תעוג אונ דיין קאך,

אונ דערפּאָר מאנט מען בא דיר, איז בשעת דעם פארברענגן וואס ער קען דאך געדויערן אזי פיל אונ אזי פיל שעות (עכ"פ אזי פיל און אזי פיל מינוטן)

(1) ראה שבת יא, א. טוש"ע (אדה"ז) או"ח ס"ס קו. הל' ת"ת לאדה"ז פ"ד ס"ד-ה.

(2) ראה לקו"ש ח"ב ס"ע 229.

(3) ראה ס"מ קונטרסים ח"ב שעב, ב ואילך. ובכ"מ.

– זאלסטו פועל זיין בא זיך, איז אט די רגעים אדעך שעות ביסטו ניט פלוני בן פלוני וואס געפינט זיך אין ברוקלין, און איז ס'אייז שנת תשמ"א און חודש חשוון, און עשרים בחשוון,

– ניט דערפאר וואס די מציאות איז ניט איזו, און דערפאר זאגט מען אין דעם שיעור חמוש יומי דעם שיעור פון יומ חמיishi, און דערפאר לויינט מען בתורה פ' חיישרה, און דערפאר שטורעט מען איז תשמ"א איז ניט תש"מ, וואס תש"מ איז ניט געוווען קיין שנת הקהיל, משא"כ תשמ"א איז יע א שנת הקהיל –

אבל בערך עם זה זאלסטו פועל זיין בא זיך איז אט די רגעים ביסטו ניט אט-דער – דו ביסט מערניט ווי אחסיד פון נשיא דורנו!

אונ מיזאגט אים איז אדם אין עבודה וואס איז שייך ניט צו יחידי סגולה – ווארום אויב עס וואלאט געוווען שייך מערניט ווי צו יחידי סגולה, ואלאטן רבותינו נשיאינו דערפונ ניט געמאכט קיין פרסום הבי גдол, און דערצו – מיט א שטורעט הבי גдол.

ג. דערנאך איז מען נאר מוסיף – איז דאס איז פארבונדן מיטן יומ הולדת פון דעם רבינז נ"ע, וואס ער איז געבערן געוווארן מיט 120 יאר צוריק איז א קליענע שטעל מעבר לים, און וויבאלד איז ס'אייז שוין דורכגענגען 120 יאר איז דאס אויך פארבונדן מיטן מזמור קכא אין תהילים.

וואס אויך איז דערויף דארף ער מצרכ זיין צוויי הפקיות/דיקע קצאות צוואמען:

ער וויס איז ס'אייז למעלת ממדידה ולמעלה מזמן ומקום, מיט אלע גוטע זאנן – אבל בערך בייחד עם זה וויס ער איז דער יומ הולדת איז געוווען מיט 120 יאר צוריק איז א קליען שטעל מעבר לים.

אונ איזו אויך לאידך גיסא:

ער וויס טאקע איז ס'אייז שוין דורכגענגען 120 יאר פון וווען דער בעל יומ ההולדת איז געבערן געוווארן איז א קליען שטעל ע אין רוסלאנד מעבר לים,

אבל בערך בייחד עם זה וויס ער איז וויבאלד "הימים האלה נזכרים"⁴ דורך תורה אמרת, מאנט מען בי אים און מגיט אים כה איז ער זאל זיין "זונעשים"⁴ – איז בי

(4) לי' הכתב – אסתור ט, כת. וראה רמ"ז בספר תיקון שוכבים. הובא ונתרבא בספר לב דוד להחיד"א פכ"ט.

אים זאל דער ענין פון דעם يوم ההולדת זיין ניט און ענין פון "למפרע" (כתורת הבש"ט הידועה⁵ אויף "הקורא את המגילה למפרע לא יצא"⁶), נאר און ענין וואס טרעדט ביי אים "היום הזה"⁷, דאס איז בי אים ניט "חדש"ם"⁸, נאר "חדשים"⁹ ממש, און דאס זאל פועל זיין אויף אים אין מעשה בפועל.

ד. און ווי גערעדט פריער (ס"י"א) – ס'אייז ניט מספיק איז יחידה שבנפש זאל זיך אזוי פירן, נאר ער דארף זיך אזוי פירן אין מעשה בפועל,

ואדרבה – לכל בראש דארף מען האבן דעם מעשה בפועל, ואארום "המעשה הוא העיקר",

און דוקא דורך דערויף (וואס ס'אייז דא דער מעשה בפועל) ווועט ער פועל זיין איז אזוי זאל זיין אויך בדיבורו ובמחשבתו, און אין זיין נפש, רוח, נשמה, חי און יחידה.

וכיידוע דער פתגם פון כ"ק מ"ח אדמו"ר¹⁰, איז בשעת איז עולה ל תורה דא למטה – זייןען דעמולט עולה ל תורה אלע פינט בחינות שבנשמה, נפש, רוח, נשמה, חי, יחידה, תחתים, שניים, שלישים, רביעים און חמישים.

און פון וואס הויבט זיך און די עליי – פון דעם וואס ער איז עולה ל תורה אין עולם העשיי הגשמי, עווה"ז התחתון.

און וויבאלד דאס איז אזוי אין תורה, איז "గדול תלמוד שumbedlia לידי מעשה"¹¹ – דארף ביי אים דערנאר וווערן אזוי בייז אין זיין מעשה בפועל בפשטות, אין "מעשיך".

ה. מזוויל דאך יעדער ענין אפטיטישן בפירוש, בכדי מזיאל זיך ניט פארטראקטן אין עולמות העליונים, און דערנאר או עם קומט למטה, וויס ער ניט וואס מזוויל פון אים –

זאגט מען בפשטות וואס מזוויל פון אים:

מזוויל איז ביי אים זאל זיין און ענין וואס ביי אים וויזט זיך אויס איז דאס איז א דבר והיפוכו:

(5) הובאה בלקו"ש ח"ז ע' 189 (מס' דברי שלום פ' בא). כשות' הוספות אותן עה.

(6) מגילה רפ"ב.

(7) ל' הכתוב – חבוא טז, טז.

(8) ראה ספרי (הובא בפרש"ז) עה"פ ואתחנן ו, ו.

(9) פריש"ז עה"פ חבוא שם. וראה גם פריש"ז עה"פ יתרו יט, א. עקב יא, יג.

(10) לקו"ד כרך א כה, ב ואילך. סה"ש תש"ב ע' 75.

(11) ראה קידושין מ, ב.

ער זאל וויסן איז ס'אייז 120 יאר פון וווען דער בעל يوم ההולדת איז געבעארן געוווארן איז א קליעין שטעהל מעבר לים:

און ביחד עם זה איז ווי ער געפינט זיך איז ברוקליין, דאנערשטייך ביינאכט פון פ' חי שרה שנת תשמ"א – זאל בי אים זיין "הימים האלה נזכרים", און ער זאל דאס אראפרבעגען איזן "ונועשים". איז דאס זאל אויף אים איצטער פועל זיין איז זיין מעשה בפועל, אווי ווי דאס האט ערשט איצטער געטראפון, איז אן אויפן פון "חדרים" ממש.

ו. ובפשתות מיינט דאס:

ער זאל זיך אפרײַסן פון זיך און פון דעם גאנצן אָרוּם און זיך אָוועקשטעלן איז א מעמד ומצב איז ער און איז דער רבי נ"ע,

וועיד והוא העיקר – ס'אייז דא דער פתגמ הידע פון רביין נ"ע¹² איז "איך גיイ איז הימל און די כתבים לאיז פאר איך", וואס דער פירוש איז דעם איז, איז דורך דערויף וואס מ'פארבינדט זיך מיט זיינע חבאים, ד.ה. איז מלערנט זיין תורה, פארבינדט מען זיך מיט אים אלין.

און דאס מאנט מען פון אים – און ער זאל זיך אָוועקשטעלן איז א מעמד ומצב איז איז ער און איז דער רבי נ"ע, דורך דערויף וואס ער לערטנט אָמאָר זיינעם, צי דעם מאמר פון פ' חי שרה (דשנת עטרית) אָדער אָן אָנדער מאָר – אָבער אָמאָר זיינעם, וואס איז אים איז "אנא נפשי כתבית יהבית"¹³:

אין דערויף האט דער בעל يوم ההולדת ארינגעעליגט זיין נפש, "נפשי", און האט עס דערנאך אָראָפֿגעַבראָכט איזן "כתבית", און דערנאך איזן "יהבית" – ער גיט דאס אָפֿ יעדערן, ס'אייז מערניט וואס עס דארף זיין "זבחרת בחיים"¹⁴, מ'בעט זיך ער זאל אלין עפֿעס טאן און דאס אויסקליבן.

כה. און דאס מיינט בפשתות, איז ניט ער זאל קוּקָן אויפֿן זייגער און זאגן איז ס'אייז שוין "פאָסְט אִינְעָן מִינְוֹטָע"¹⁵ וואס ער האט זיך מתבונן געוווען איז דעם עניין – נאר ער זאל פֿאָרגֿעָסְן אויפֿן זייגער, פֿאָרגֿעָסְן אויף זיך אלין,

און אע"פ וואס ער געדינקט איז ס'אייז דורךגעanganגען 120 יאר פון דעם يوم ההולדת בייז איצטער – זאל ער פילז, עכ"פ איז די רגעים, און נאכמער – איך די שעוט, איז דאס איז אָדֶר חדש ממש.

(12) ראה לקו"ש ח"ט ע' 90 הע' 23 בסופה.

(13) שבת קה, א (ע"פ גירסת הע"י). וראה לקו"ת שלח מה, סע"ד. ובכ"מ.

(14) נצבים ל.יט.

(15) ראה לקו"ש חט"ז ע' 92

און אויב דער "נזכרים" וועט זיין אין אוז אופן, וועט דאס אויך אראפקומען בי אים אין "ונועשים", און "ונגעשימים" ניט אין דעם ווי ער וועט דאס איבערלעבן און ווי ער וועט טראקטן און ווי דאס וועט אויף אים פועל זיין – נאר דאס וועט אראפקומען אויך אין "מעשיך" און אין "דרכיך" (כנ"ל).

און נאר מער: דאס וועט איבערמאכן די וועטלט, ביז וואנטע איז דער חושך וואס געפינט זיך אין "ארץ" און אין "ערפל" וואס געפינט זיך אויף די "לאומים" וועט נחבטל ווערט, ווי דער רמבלס¹⁶ פסקינט, איז דורך א "מצוה אחת" "הכריע את עצמו ואת כל העולם כלו לכף זכות וגרם לו ולהם תשועה והצלחה". ישועה והצלחה, מיט אלע לשונות וואס ער ברעננט אראפ אויף דעם.

шибחת כי מרוחשון תשם"¹⁷

(16) הל' תשובה פ"ג ה"ד.

(17) הנחה בלתי מוגה.

шибח

און דערביי קומט צו אויך דער קשר מיט דעם וואס שנה זו איז דער סיום פון שנות המאה ועשרים להולדת כ"ק אדמור" (מוהרשר"ב) נ"ע, ווי גערעדט פריער אין מאמר:

עס שטייט אין זהרי עה¹⁸ פ² "ויהיו ימיו מאה ועשרים שנה" – איז דאס אין רמז למשה רבינו כו' שמשיר חיין לבני נשא (צוי יעדער אידן) מההוא אילנא דה'ין, און ווי עס שטייט דארטן איז זהר (לפנ'ז), איז "בשגם דא משה כו'" ("בשגם בגימטריא כמו משה, וכותב שם והוא ימיו מאה ועשרים שנה וכך היו ימי משה") ומחייב דא קיימין בני נשא בעלה יומין סגיאן

און ווי ער זאגט דארטן איז זהר⁴, איז "משה לא מית", וואס דערפאר איז ער ממשיר "חיין לבני נשא", וויבאלד איז בי אים אלין איז ניט געווען דעת עניין פון היפך החיים.

אין מפרשין זהר⁵ פארבינדן דאס מיט דעם וואס די גمراא⁶ זאגט, איז "לא מת משה" און "מה להלן עומד ומשמש אף כאן עומד ומשמש".

(1) ח"א לו, סע"ב.

(2) בראשית ו, ג.

(3) פרשיי ד"ה בשגם – חולין קלט, ב.

(4) וכ"ה גם בזח"ב קעדי, א.

(5) נצוץ' לזהר ח"א וח"ב שם.

(6) סוטה יג, סע"ב.

און דאס וואס משה רבינו איז ממשיך "חיין לבני נשא", איז דאס (ווי ער איז ממשיך איז זהר, כנ"ל) "מההוא אילנא דחיין", ד.ה. דורך תורה, כմבוואר איז זהר דארטן בארכוה.

וואס דאס איז פארבונדז מיט "מבעך תורה",

ובפרט מיט דעם עניין והזמן גרמא איז תורה – תורה פון בעל ים ההולדת, די מאמריים שלו, וואס זיינען געשריבן און קויפרט און אפיגעדרוקט,

וואס ס'אייז שווין דא דערפונ א ריבוי מופלא;

אפילו איז איז מאמר איז אויך דא א ריבוי מופלא – עאכ' איז דא פשוט בכםות א ריבוי מופלא, און מידארף נאר האבן די החלטה איז "יגעת" און דעומולט האט מען די הבטהה⁷ איז "זמצאת",

און מיט דער הדגשה איז עס ווערט "זמצאת" שלא לffi ערך היגעה⁸, בדוגמה ווי א מציאה כפשוטה (וואס דערפאל ווערט דאס אנגערופן בשם מציאה, "זמצאת") וואס איז שלא לffi ערך ויגעה איז דעם געפינען די מציאה⁹,

און דאס איז אויך פארבונדז (ווי גערעדט איז א פריערדיקע התועודות) מיט "מצאי דוד עבדי"¹⁰, ביאת משיח צדקנו¹¹.

שיהת כ' מרחשון תשמ"א¹²

7) מגילה ו, ב.

8) ראה לקוש ח"ג ע' 810. ח"ד ע' 127. שם ע' 1165. ועוד.

9) ראה סנהדרין צז, א.

10) תהילים פט, כא.

11) ראה סנהדרין שם.

12) הנחה בלתי מוגה.

שית

ווארום אע"פ איז ער האט שווין געטאן עבודתו איז דעם טאג פון פוריים כדביי – וועט ער דאר האבן נאך א טאג, און נאך א סאך טאג, בייז ער וועט האבן "מאה ועשרים שנה",

[וואס דער עניין פון "מאה ועשרים שנה" האט א שייכות מיוחדת צו פוריים, ווי עס שטייט איז גمراי בחדא מהחטא: "משה מן התורה מנין – בשגם הוא בשרא",

1) חולין קלט, א.

מרדכי מן התורה מנין כו' אסתר מן התורה מנין כו', וואס דער סיום הכתוב "בשגם הוא בשער" אייז – "זהיו ימי מאה ועשרים שנה",

אוון (פונן דאנגעט אייז דער רמז או) מרדכי בדורו כמשה בדורו³],

וואס יעדער טאג פון די "מאה ועשרים שנה" דארף זיין און עבודה מיוחדת, כמובן אויך פון דעם פסוק "ימים יוצרו ולא אחד בהם"⁴.

שייחת ש"פ צו תשמ"א⁵

(2) בראשית ו, ג.

(3) אסת"ר פ"ז, ב.

(4) תהילים קלט, טז. וראה באורך ד"ה ואברהם זקן דמווצאי ש"פ חי שרה תשלהח (סה"מ מלוקט ח"א ע' רפט ואילך). וש"ג.
(5) הנחה בלתי מוגה.

שב

א. הטעם לכך שהכתוב מרמז ע"ד הקושי דמיתת צדיקים בנוגע לאהרן דוקא ולא בצדיקים שלפניו, הוא – כי במיתת אהרן נתחדש דבר שלא היה במיתת הצדיקים שלפניו (شنנותיהם נמננו בכתב). ובಹקדמה:

בזמן דור המבול, נגור קצבה על שני חיות האדם – "זהיו ימי מאה ועשרים שנה".*

ומה שמצינו בעשרה דורות מנה ועד אברהם שהיו יותר מק"כ שנה – בהכרח לומר שבדורות ההם הי' עדין "המשך" מהתקופה שלפני הגזירה, אמנם, בימי אברהם ש"נתמעטו השנים"² – אכן היו ק"כ שנה בלבד.

(*) בפרש"י שם: "עד ק"כ שנה אאריך להם אפי כו'". אבל, אין לומר שכונת רשי' היא לשולול הפירוש פשוט – שהרי לפי זה חסר בפירוש רש"י (ופשווטו של מקרא) הטעם ד"aarיך אפי" עד ק"כ שנה דוקא?! ולכן, מסתבר לומר שרשי' מוסיף עוד עניין בו"זהיו ימי מאה ועשרים שנה".

(1) שייחת ש"פ ואתחנן סכ"ז.

(2) לקו"ש ח"ז ע' 80 הע' 70. ח"ח ר"ע 491. וראה שייחת ש"פ פינחס תשמ"ה סכ"ה.

ובנוגע לאבות, אברהם יצחק ויעקב, שהיו יותר מק'ב שנה (אברהם – קע"ה שנה³, יצחק – ק"פ שנה⁴, ויעקב – קמ"ז שנה⁵) – הרי יודע הבן חמש למקרא שבחיי האבות היו ריבוי ענייני נסائم שלמעלה מהטבע, ולדוגמא: הנס דפרעה ואבימלך וכו', עד להולדתו של יצחק באופן נסי שלמעלה מהטבע, וכן בנוגע ליצחק ויעקב – שאfillו לידתם (עצמם מציאותם) הייתה שלא ע"פ טבע, ובמילא, גם אריכות ימייהם הייתה שלא ע"פ טבע^{**}.

וכמו כן אצל לוי קהת ועמרם, דמה שהיו יותר מק'ב שנה⁶ – ה' זה (מצד זכות מיוחד) שלא ע"פ טבע.

אמנם, בנוגע לשני חיו של אהרן – כתיב: "ואהרן בן שלש ועשרים ומאת שנה במותו", היינו, שמספר שנותיו ה' ע"פ טבע – קרוב לק'ב שנה, שכן, ע"פ מ"ש רש"י בפ' תולדות⁷ "חמש שנים לפניהם וחמש לאחרי כן וכו'" – מובן, שעד חמש שנים הרי זה בכלל ק"ב שנה, ונמצא, שא"ג השנים היתרות על ק"ב – היו בדרך הטבע (נוסף לכך שלא מסתבר לומר שהיה עניין של נס על ג' שנים בלבד),

[ועד⁸] בנוגע למשה – "זמשה בן מאה ועשרים שנה במותו"⁹, ק"ב שנה בדיק – "בן מאה ועשרים שנה אנכי היום", "היום מלאו ימי ושנותי"¹⁰.

ועפ"ז מובן בפשטות מה שרמז הכתוב הקושי דמיתת צדיקים גבי אהרן דוקא, ולא בצדיקים שלפנינו:

בנוגע להאבות (וכן בנוגע ללוי קהת ועמרם), מכיוון שבhem לא ה' הקצתה ד"מאה ועשרים שנה¹¹ – הרי פשיטה שמייתם היא דבר קשה (מכיוון שלא ה' אומרים".

**) בנוגע לישמעאל ועשו, גם הם היו יותר מק'ב שנה – יש לומר, שזהו בזכותם של אברהם יצחק וברכותיהם.

(3) נוסח תפלה מוסף דשבת וי"ט. וראה תורה ר"פ וייחי (זה, א, צו, ג-ד), אויה"ת וייחי (כרך ו) מתשכח, בואילך. המשך וככה תרל"ז פ"י¹² ואילך.

(4) בראשית ו, ג. וראה מדרשי חז"ל שהובאו בתורה שלימה עה"פ. וראה גם רבא"ע שם בשם "יש אומרים".

(5) פרש"י לד לד יז, יז.

(6) חי שרה כה, ז.

(7) וישלח לה, כה.

(8) ר"פ וייחי.

(9) חי שרה שם, יז. פרש"י תולדות כה, מה.

(10) וארא ו, טז. יח, כ.

(11) מסעי לג. לט.

קצבה לשני חיהם, והיו יכולם לחיות עוד ועוד), ולא הוצרך הכתוב לחדש זאת; ולכן רמז הכתוב עניין זה גבי מיתת אהרן דוקא, דאף שהיתה קצבה לשני חייו (הינו שלא היה יכול לחיות רק עוד ב' שנים), ואעפ"כ גם בו – "קשה מיתתן של צדיקים".

ומה שלא נרמז עניין זה בוגע למיתת מרימים (שלפני מיתת אהרן) – כי בפשותו של מקרה לא מצינו את המספר דשני חי מרימים (ויש צורך לעשות חשבונות כו'). ובמילא, אין לדעת – בפשותו של מקרה – אם מספר שני חייו ע"פ טبع (כאחרון ומשה), או שלא ע"פ טבע.

ב. אמן, עפ"ז נשאלת השאלה לאידך גיסא:

כיצד שיר לומר ש"קשה מיתתן של צדיקים לפני הקב"ה" – הרי הקב"ה עצמו גוזר "והיו ימי מאה ועשרים שנה"?!

וב כדי לתרץ זה – מוסף רשיי "כיום כו'", ככלומר, ע"פ שעצם העניין דמיתת הצדיק היא מצד גזירת הקב"ה, מ"מ, מה שאירע הדבר ביום מסויים דוקא – הרי זה לפ"י שיום זה הוא יום בלתי-רצוי, יום קשה.

[וכן הוא בוגע להמשך דברי רש"י: "הוקשה לו מה שאמרו ניתנה ראש לפרש ממנה כיום כו'" – דמכיוון שככל משך היום במדבר היו במצב של אמרת "ניתנה ראש", הרי מובן, שהkowski שבספרה "ניתנה ראש" הוא בוגע ל"יום", "כיום כו'"].

שיחת ש"פ יעקב תשמ"ה – התועדות ח"ד ע' 2781¹⁵

(12) כז, ב.

(13) ברכה לד, ז. ובכמה מדרשי חז"ל (הובאו בתורה שלימה בראשית שם) – מקשרים זה עם "והיו ימי מאה ועשרים שנה". וראה גם רשימות הצע' לתהילים א, י (יהל אור עי שכב בה"קיזור): בימי משה והוא ימי ק"ב שנה.

(14) ר"פ וילך ובפרש"י.

(15) הנחה בלתי מוגה.

שכא

א. בהמשך להזכיר לעיל (סל"ז) אודות משך שנים החיים, "והיו ימי מאה ועשרים שנה" – הרי כאן המקום לענות על מה ששאלו בקשר להמדובר בתועודות שלפנ"ז בעניין מיתת צדיקים.

נתבאר בהთווודות שלפנ"ז¹ שהכתב מרמז את הקושי דמיתת צדיקים ("קשה מיתתן של צדיקים לפניו הקב"ה ביום שנשתרבו בו הלווחות"²) במיתת אהרן דוקא, ולא במיתת האבות שלפנ"ז, כי:

בנוגע לאבות – מכיוון שהאריכו ימים יותר מק"כ שנה, למעלה מהטבע, כשם שמצוינו כו"כ נסים במשר כל ימי חייהם – פשוטה שמיתתם היא דבר הקשה, שהרי היו יכולים לחיות עוד ועוד: משא"כ אצל אהרן, ששנות חייו היו בהגבלה הטבע דק"כ שנה (שהרי ג' הנסים היתרות על ק"כ שנה הם בכלל ה' השנים הנכללות באותו פרק³), ועד"ז אצל משה, ששנות חייו ק"כ בדיק – הרי הסתלקותו (בתקופה זו) היא דבר המוכרח, ואעפ"כ, "קשה מיתתן של צדיקים לפניו הקב"ה ביום כו'", הינו, שיום המיתה (שנת ביום זה דוקא) הוא יום קשה (ולא כתוב רשיי "קשה يوم מיתתן של צדיקים כו") – מכיוון שבשלשון הכתוב לא נזכר "יום", ולכון מוסף זאת בהמשך פירושו: "קשה מיתתן של צדיקים לפניו הקב"ה ביום כו").

ושאלו על זה⁴: הרי גם במשר ימי חייו של משה רבינו היה כו"כ עניini נסים, וא"כ, מדוע היה שונות חייו ק"כ שנה בלבד, ולא כמו האבות שחיו הרבה יותר!?

והגע עצמן: יעקב אבינו, בהיותו בן ק"ל שנה, עשר שנים לאחרי ק"כ שנה – אמר "מעט .. היו ימי שני חיין", ולאחריו כן ח' עוד י"ז שנה (קמ"ז שנה), ועאכו"כ – אברהם שחיה קע"ה שנה, ויצחק – ק"פ שנה! וא"כ, מדוע חי משה ק"כ שנה בלבד?!

ב. ובכן, שאלת כזו אין לה מקום כלל. ובהקדמה:

ידעו ב"כללי הלימוד" ע"ד החלוק שבין "קושיא" ל"תירוץ", שכאשר צריכים לומר "תירוץ" כדי ליישב ולקיים את הדבר – יכולים לומר "תירוץ" גם ללא יסוד חזק (ואפילו שינוי דהיקא), אבל להקשות "קושיא" – אי-אפשר להקשות אא"כ יש יסוד חזק, כמובן וגם פשוט.

ובנדוד⁵: כאשר צריכים לתרץ את העובדה שהאבות היו יותר מק"כ שנה, אעפ" שמשמעות בכתב "זה היו ימי מאה ועשרים שנה" – יכולים לתרץ שמצוינו אצלם כו"כ נסים למעלה מדרך הטבע, התבטאת הדבר גם בנוגע לשנות חייהם; אבל להקשות מסברא זו, היתכן שימושה רבינו חי ק"כ שנה ולא יותר, כאשר ישנה סברא לומר שהי' יכול להיות יותר – הרי זה היפך כללי הלימוד!

(1) שיחת ש"פ יעקב סל"ג (התווודויות ח"ד ע' 278).

(2) פרש"י יעקב י, ו.

(3) פרש"י תולדות כז, ב.

(4) קובץ הערות וביאורים – אהלי תורה (גלוון רחץ ס"ז).

(5) ראה זה"א כסא, א ואלך.

ולגופו של עניין:

גם האבות, אשר במשך ימי חייהם אירעו אצלם כו"כ נסים של מעלה מדרך הטבע – הרי פשוטה שאין זה בגיןו לכל ענייניהם, הינם, שככל ענייניהם היו באופן דל מעלה מדרך הטבע, אדרבה: הנהגה הרגילה הייתה עד הטבע, ולדוגמא: צורך הגוף באכילה ושתיי' גשמיית [ולא עוד, אלא שמצוינו אצלם גם עניינים רוחניים שהיו קשורים עם גשמיota העולם, כמו המקלות דיעקב, שעלו ידם ממש האור דתפילין]. ואעפ"כ, هي' עניין זה עיי' מקלות גשמיים דוקא, וזאת – אעפ' שע"ז לא נפעלה קדושה בהגשמיות כו"ג; ובזמן וענינים מיוחדים היו גם ענייני נסים של מעלה מהטבע.

עוד כדי כך מודגשת הנהגה ע"פ הטבע – שמסופר במדרשי חז"ל⁵ שכאשר באו מלאכי השרת לאברהם אבינו, הוצרכו לשנות את הנהוגם ולעשות עצמןomi שאוכלים ושותים (ולדעתה אחת⁶ – אכלו ושתו ממש), בהתאם למנהג המקום, "עלת לקרתא הלך בנימוסה", כלומר, שאכילה ושתיי' גשמיית היא מנהג המקום גם ביחס לאברהם, ועוד כדי כך, שבגלל זה צריכים מלאכי השרת לשנות את הנהוגם!

וכמו כן מצינו אצל משה רבינו – שבמשך ימי חייו היו אמנים כו"כ ענייני נסים, אבל אעפ"כ, הנהגה הרגילה הייתה ע"פ דרך הטבע, ולדוגמא: אכילה ושתיי', כמפורט בקראי: "ויאשב בהר ארבעים יום וארבעים לילה לחם לא אכלי ומים לא שתתיי'", כלומר, רק כאשר עלה למרום, שאין שם אכילה ושתיי' – לא אכל ולא שתה, משא"כ בהיותו למטה כו'.

מצינו בדברי חז"ל¹⁰ התואר "מלומד בנסים". אבל, פשוט שאין הכוונה שככללות הנהגו במשך כל ימי חייו הייתה באופן של מעלה מהטבע; בדרך כלל הייתה הנהגה ע"פ הטבע, אמנם, בעת הצורך בעניין של נס של מעלה מהטבע – הי' "מלומד בנסים", כלומר, שלא זוקק ליגיעה והשתדלות מיוחדת כדי לזכות שהקב"ה יעשה לו נס.

ועפ"ז מובן בפשטות שאין להקשوت מדוע היו שנות חייו של משה ע"פ הטבע (ק"כ שנה ולא יותר), ולא באופן של מעלה מהטבע, כשאר ענייני נסים שהיו אצלו – כשם שאין להקשوت מדוע הוצרך לאכילה ושתיי'

(5) ראה לקו"ש ח"ה ע' 79, וש"ג.

(6) ב"מ פו, ב. ב"ר פמ"ח, יד.

(7) סדר אליהו רביה. הובא בתוד"ה נראין – ב"מ שם.

(8) עקב ט, ט.

(9) מעילה יז, רע"ב.

(10) ראה זה"ג נג, ב. קnb, א.

ג. בעניין זה ישנה אמונה "שאלת", אבל, שאלת אחרת למגורי: מהי ההוראה והלימוד מענין זה.

ו"שאלת" זו יש לה יסוד חזק – שהרי מפורש בזוהר¹¹ שכל ענייני התורה, גם סיפוריה התורה, הם "הוראה", ובמילא, נשאלת השאלה: מהי ההוראה והלימוד מסיפור התורה ששנות היו של משה רבינו היו ק"ב שנה?

ויש לבאר זאת – בהקדים עניין נוסף בקשר למשמעותו של משה רבינו:

איתא במדרש¹²: אמר לו הקב"ה למשה, באיזה פנים אתה מבקש ליכנס לארץ. משל לרועה שיצא לרעות צאנו של מלך ונשבית הצאן. ביקש הרועה ליכנס לפלטרין של מלך. אמר לו המלך, אם אתה נכנס עכשיו, מה יאמרו הבריות, שאתה השבית הצאן. אף כאן אמר לו הקב"ה למשה, שבחר הוא שהוצאה ששים ריבוא וקבעתם במדבר, ואת מכניס דור אחר, עכשו יאמרו אין לדoor המדבר חלק לעולם הבא, אלא תהא בצדן ותבוא עמהן, שנאמר¹³ "ויתא ראש עם" (шибוא בראש העם לעתיד), ולכן, לא נכנס משה רבינו לארץ ישראל, אלא נשאר ביחד עם דור המדבר, דור שני.

ולכוארה, דרוש ביאור והסביר:

דור המדבר לא נכנסו לארץ – בתור עונש על שלא האמיןו ביכולת ה' להכנסם לארץ, ולא רצוי ליכנס לארץ; ולעומת זאת, משה רבינו – הרי הסיבה היחידה לכך שלא זכה ליכנס לארץ אינה אלא בגל מי מריביה! ואילו בנווגע לרצון להיכנס לארץ – גדול ה' חפזו ורצוונו להכנס לארץ, כמו"¹⁴ "ויתחנן אל ה' ... עברה נא וראה את הארץ", והרבה להפציר כל כך עד שאמר לו הקב"ה "רב לך אל תוסף דבר אליו עוד בדבר הזה"¹⁵, "שהלא יאמרו הרבה כמה קשה והתלמיד כמה סרben ומפציר"¹⁶.

ובלשון חז"ל¹⁷: "בקש משה שיכתב סרחותנו, שלא יאמרו אף הוא מן המмарים ה'". משל לשתי נשים שלוקות בב"ד, אחת קלקלת ואחת אכלת פג שבייעית כו".

(11) במדבר פ"ט, יג ושם.

(12) ברכה לג, כא.

(13) ר"פ ואתחנן (ג, כג ואילך).

(14) שם, כו.

(15) פרש"י עה"פ.

(16) פרש"י פינחס כז, יג. וראה במדבר שם, יב. ושם.

(17) שמות ג, א.

וא"כ, נשאלת השאלה: כיצד מקשרים את משה רבינו עם דור המדבר, שנשאר במדבר יחד עמם – "תaea בצדן" – כאשר החלוק ביניהם הוא מן הקצה אל הקצה?!

והמשמעותזה – "משל לרועה כו'" :

משה רבינו ה"ר רועה ישראל הראשון – "ומשה ה"ר רועה"¹⁸, ובלשון המדרש¹⁹: "מתוקן לכך", היינו, שזו הייתה כל מציאותו מאז שנולד. ועד כדי כך, שאפילו אומות העולם הכירו בכך – שהרי ביום שנולד משה, אמרו אצטגניני פרעה: היום נולדמושיען של ישראל²⁰, ועכ"כ שבני היכרו בכך – שהרי "בשנולד נתמלא הבית כולו אורה"²¹.

ובכן, תוכנותו של "רועה" אמיתי – שלא יעוזב את צאן מרעיתו!!!

יהיו בני דורו באיזה מצב שייהו, ער למצב הכי שפל בתכלית הירידה – חטא העגל, רחמנא ליצלן – אומר הקב"ה למשה "לך רד כי שחחת עמך"²². עם זאת: ומשה רבינו – אינו מתנער מהם, ח"ו, מפני הגיעם לשפל המצב, אלא מקבל את דבריו של הקב"ה שזהו "עמך". עם של משה רבינו!

ועד כדי כך גדרה התקשרותו עמם – עד שאמר: "וזאת אין מהני נא"!!...

וכל זה למה – מפני היותו ה"רועה" שלהם!! ו"רועה" – לא יעוזב צאן מרעיתו גם בהיותם בשפל המצב, זו את – אף שאין לו קשר ושיקות כלל עם שפלות מצבם, כבנדוד²³, שבעת חטא העגל ה"י משה רבינו בהר, כך שלא ה"י בגדר דמי שהי' יכול למחות!

ומטעם זה נשאר משה רבינו במדבר – מפני שלא ה"י יכול לעוזב את צאן מרעיתו.

ועניין זה מORGASH גם במשך שנים חיו של משה רבינו – ק"כ שנה:

התקשרתו של משה רבינו – רוען של ישראל – עם בני דורו הייתה באופן פנימי ועצמי כל כך עד שהדבר בא לידי ביטוי בנוגע לעניין החיים, שכן, בסוף שנת הארבעים, כאשר מתו כל אנשי דור המדבר, דורו של משה רבינו, הרי מצד היותו "רועה" שלהם, אשר לא יעוזב צאן מרעיתו, לא ה"י יכול להפסיק לחיות!

(18) שמו"ר פ"ב, ד. וש"ג.

(19) פרשי" שמות א, כב.

(20) פרשי" שם ב, ב.

(21) תשא לב, ז.

(22) תהילים ז, א.

וזהו גם הסיבה לכך שלא המשיך לחיות עוד שנים אחדות, עד ה' שנים, כמו אהרון שחיה קכ"ג שנה – שכן, מפni גודל התקשרותו עם בני דורו, הרי מיד כאשר כלו דור המדבר לא הי' יכול לחיות עוד, ודור המדבר כלו בסוף ארבעים שנה, שאז מלאו ק"כ לחיי משה.

ואין להקשот מזה שמצוינו שם רבינו התפלל שיכנס לארץ, שאז הי' צריך להאריך ימים יותר מק"כ שנה – שכן, בקשה זו קשורה עם עניין התפלה, "תפלה למשה"²³ [וכידוע²⁴ שיש כי אופנים בעבודת התפלה: "תפלה לעניין"²⁵, ו"תפלה למשה" – תפלה העשיר], שזהו עניין בפ"ע כו', וא"מ.

שיחת ש"פ ראה תשמ"ה – התועדיות ח"ד ע' 2842²⁵

(23) ראה יהל אור עה"פ (ע' שב. שפ.) ויש"ג.

(24) תהילים קב, א.

(25) הנחה בלתי מוגה.

שכּב

הענין ד"וילך" – מצינו אצל משה רבינו בהיותו בן מאה ועשרים שנה. כמ"ש "וילך משה וידבר את כל הדברים האלה אל כל ישראל ויאמר אליהם בן מאה ועשרים שנה אני היום וגוי" (ופעם נוספת – בקשר לביטול עניין של מחולקתי).

כלומר, גם לאחריו שמשה רבינו הגיע לתקלית השלים בעבודתו, "היום מלאו ימי ושנותי"² – הרי, לא זו בלבד שלא הסתפק בכך והמשיך בעבודתו, אלא עוד זאת, שדוקא אז הי' אצל הענין ד"וילך משה" – הליכה אמיתית, עלייה שבאין עורך לגמרי.

וכל זה – למרות ש"נסתתרו ממנה מסורות ומעיניות החכמה"², וכבר נצטווה לסמור את יהושע (דבר שעשה "בעין יפה יותר ויוטר ממה שנצטווה .. בשתי ידייו קו"³), ולהעביר לו את ההנאה על ישראל כו', הנה, גם במעמד ומצב זה הוסיף משה רבינו בעבודתו, עד להוספה באופן ד"וילך", שכן, כל עניין וענין יש לנצל כדי להוסיף בכבודו של הקב"ה, ובבלשון חז"ל – בסיטום וחותם פרקי אבות דשבת זו – "כל מה שברא הקב"ה בעולם לא בראו אלא לכבודו".

(1) קרח טז, כה.

(2) פרש"י ריש פרישתנו (וילך).

(3) פרש"י פינחס כז, כג.

ועניין זה מהו הוראה ולימוד בעבודתו של כאר"א מישרל – מצד ניצוץ משה שבקרבו כו⁴ – שאף פעם אין לו להסתפק במעמדו ומצבו בהוה, גם בהיותו בתכילת העילוי, אלא, תמיד עליו להוסיפה ולהעלות בקדוש, "מעלין בקדוש" (ועאכו"כ ש"איין מוריידין"⁵), תנוועה של הליכה, "וילך", עד להליכה באופן שבאיין ערוך לגמרי ביחס למעמדו ומצבו הקודם – ע"ד ובדוגמה ה"וילך" דמזה רבינו בהיותו בן ק"כ שנה, כשה"מלאו ימי ושנותי".

ומובן שככל זה נפעל באופן דנסחות בגופים דוקא – שכן, גם בנוגע למשה רבינו, הרי, כשמדברים אודותיו עתה, אין הכוונה למצב ד"אף כאן עומד ומשמש⁶. כלומר, בהיותו במרום, כי אם, לזמן ד"משה ואחרן עמהם"⁷. נשמות בגופים (שהרי מדובר אודות בירור הלכה בתורה, אשר, עניין זה יכול להיות רק ע"י נשמה בגוף⁸), לאחרי השלים שניותפה אצלם משך כל השנים שהי' בג"ע (מלבד שלימות עבודתו במשך ק"כ שנה בעלמא דין), כלשון המובא בדרושים חסידותי – שימושה רבינו לומד תורה בג"ע ג' אלפיים שנה כו).

שיחת ש"פ ניצבים וילך תשמ"ז – התווועדיות ח"ד ע' 433¹⁰

(4) ראה תניא רפמ"ב.

(5) ברכות כה, א, ושם^ג.

(6) סוטה יג, סע"ב.

(7) ראה יומא ה, ב. תוד"ה אחד – פסחים קיד, סע"ב.

(8) ראה כס"מ הל' טומאת צרעת ספ"ב.

(9) המשך תער"ב ח"ב ר"ע תשפ. ועוד.

(10) הנחה בלתי מוגה.

שכג

ויתירה מזה – כפי שמצוינו אצל משה רבינו, כמ"ש בסיום פרשת ברכה (בקראיה דשםח"ת) "ומשה בן מאה ועשרים שנה במוות גו"ו:

גם ברגע האחרון דחויה של משה רבינו, לאחרי שעברו קי"ט שנה, עד לרגע האחרון דשנת ה'קכ" – צריך להיות חידוש מציאותו, חידוש ממש, מאין ואפס המוחלט: אמנם, חידוש זה אינו כמו ברגע הראשון שבו נולד, כי אם, חידוש מציאותו כפי שהוא בתכילת השלימות דמאה ועשרים שנה, כלומר, חידוש דבר ישן. ולא עוד, אלא שאצלו מודגשת תוקף היישנות באופן דילא שניתי" – כסיום הכתוב: "לא כהתה עינו ולא נס ליהו".

שיחת יום שמח"ת תשמ"ז – התווועדיות ח"א ע' 372²

(1) לד, ז.

(2) הנחה בלתי מוגה.

שבד

ומזה יש לכל אחד מישראל לימוד ונחינתה כה [ובפרט לאחר אריכות הדיבור בוגע ללימוד מל"ג בעומר, וג' פעמים, "בתלתא זמני הווי חזקה"¹, כולל גם שנותנים כה וחוזק לכוא² לעסוק בכל העניינים האמורים, "אני מבקש .. אלא לפי חזון"³; ומכיון שכו, בודאי שצרכיהם לנצל כחוות אלו במילואן, כדי שכחות אלו לא ילכו לבטלה חז]⁴ – שהי"י אצלו "בא בימים", הז בפשטות – שלימונות כל הימים, והז ברוחניות – שלימונות העבודה בהימים, שבגלל זה נותנים לו את הימים.

ולא רק שבעים שנה (כפי שהי' אצל דוד⁵), אלא מאה ועשרים שנה – כמפורט בכתב, שאחרי המבול הסדר ע"פطبع הוא "והיו ימי מאה ועשרים שנה"⁶, בפשטות הדברים ממש (לפי הבנת האדם) – שהתורה מצוה ומבטיחה שהי"ד ח' מאה ועשרים שנה!

ויש לו בזה "בא בימים" – שכל הימים מהמאה-זעשרות שנה הם בשלימונות מצד עבודתו בתורה ומצוות, שכן הוא זוקק להמאה-זעשרות שנה, ב כדי למלאותם לגמרי בתורה ומצוות.

אלא, שלפעמים יש מציאות שיכלו לעשות את זה בפחות זמן – כפי שהי' אצל רבי אלעזר בן עזרי (שבהיותו בן י"ח שנה אמר "הררי אני בן שבעים שנה"⁷), ועד"ז אצל ר' בון (ש"למד .. תורה לכ"ח שנה מה שאין תלמיד ותיק יכול ללמד למאה שנה⁸).

אבל יהודי טוען ("טענה/ט א איד"), שהוא זוקק למאה ועשרים שנה בשלימונות!

וכאשר אומרים לו שיש שיעור לימים וכו' – הוא טוען, שהוא עומד למלטה משיעורים, ואי אפשר למדוד ולהגביל אותו ("מייקען אים ניט מעסטן") ע"פ הימים חז', ואדרבה – הוא יורד למיטה לעולם שבו יש לימים שיעור, כדי להמשיך שם תורה ומצוות, ועבדתו פועלת בימים שהיה ימים שלימים, הינו שהימים צריכים להיות תוצאה מכמות העבודה שעליו לעשות, ולא شيء אלו יגבילו את עבודתו; ומאחר והוא צריך לעשות עוד יותר – צריכים להינתן לו ריבוי ימים ב כדי שיוכל לפועל!

(1) ב"מ קו, ב.

(2) תנומא נשא יא. במדבר פ"ב, ג.

(3) ב"ר פצ"ו, ד. ובכ"מ.

(4) בראשית ו, ג. ראה תוס' הדר זקנים וחוקוני עה"פ.

(5) ברכות יב, סע"ב (במשנה): שם כה, רע"א.

(6) קה"ר פ"ח, יא (ה).

ועד שצרכות להינתן לו מאה ועשרים שנה, כפי שפסקה התורה – "זהיו ימים מאה ועשרים שנה", ובאופן ד"ב בא בימים", ימים שלימים.

ובפרט מצד بحي' משה שבכואו⁷ מישראל (הפועל עליו עד במעשה בפועל)⁸ – יש לכל אחד בתוכו את העניין דמאה ועשרים שנה של משה רבינו⁹, ובאופן ד"מלאו ימי ושנותי¹⁰, שלימות הימים והשנים.

ועד שהיהודי טוען ותובע אריכות ימים ושנים עד מאה וארבעים ושבע שנים, כפי שני חי' יעקב, שנשפת יעקב כוללת בתוכה את כל נשמות ישראל (כמובן באגרת הקודש¹¹), ומשם זה נמשך בכל נשמה פרטית של כל אחד מישראל, כי "קדושה לא זהה ממוקמה"¹².

זה נמשך גם לאחר חי' יעקב – כי "יעקב אבינו לא מת . . מה זרעו בחיים אף הוא בחיים"¹³.

ומחייב ושלימות החיים בזמנן זהה – באים כולם, בתוככי כלל ישראל, נשמות בגופים, תיכף ומיד, בלי הפסק זמן, לחיים נצחיים בעולם הבא, עולם התחיה¹⁴, וכיודע דברי הרמב"ם¹⁵ ש"עולם הבא" הוא (לא לאחר זמן, אלא) "מצוי ועומד" גם עכשו, אלא שקוראים לוה "עולם הבא" כי זה בא לאחר העבודה בעולם הזה; ולבן יכול להיות המשך אחד מחיים בעולם הזה לחיים נצחיים בעולם הבא.

ובפרט שנשניה דורנו העיד שכבר "לאalter לגאולה"¹⁶ (מכיוון שכבר הי' "לאalter לתשובה"¹⁷), וכבר נסתימה העבודה, וכבר צחצחו את הפתוריהם – ובמילא "עמדו הכהן כולם"¹⁸ לקבל פניו משיח צדקנו, וצריך להיות כבר מיד חיים נצחיים.

(7) תניא רפמ"ב.

(8) וילך לא, ב. ברכה לד, ז.

(9) ר"ה יא, א. סוטה יג, ב. פרשי"י וילך שם.

(10) ס"ז (קיא, סע"ב).

(11) ראה ע"ח שער (ד) אח"פ פ"ג. שער (לד) תיקון נוקבא פ"ג. שער (לה) הירח פ"א.agna"k ביאור לסימן זך (קמץ, א).

(12) תענית ה, ב.

(13) ראה רע"ב (יעוד) לסנהדרין ר"פ חלק, מדרש שמואל על מס' אבות בחלתו. וראה בארוכה ד"ה כל ישראל תשיל'ג (סה"מ ימי הספרה ע' נו ואילך). ד"ה להבין עניין תחיית המתים תשמש (שם ע' סא ואילך).

(14) הל' תשובה פ"ח ה"ח.

(15) קול קורא ב"הקריה והקדשה" תש"א-ג (אגרות-קדוש אדמור' מהורי"ץ ח"ה ע' שסא ואילך. שעז ואילך. תה ואילך. ח"ז ע' תל ואילך).

(16) ראה שיחת שמחת טרפה". וראה דברי משיח – שיחת יום ב' דר"ה שנה זו ס"ה. וש"ג. ועוד.

(17) ראה אגרות-קדוש אדמור' מהורי"ץ ח"ד ריש ע' רעט. "היום יום" טו טבת.

ואע"פ שבגמרא איתא¹⁸ שצሪיך להיות "ויאל עפר תשוב"¹⁹ – הרי דובר כמה פעמים²⁰ שעכשו יוכלים לצאת י"ח ה"ויאל עפר תשוב" בעבודה רוחנית [ע"ד המבואר בתו"א²¹ שבגלוות זו (לאחר מתן תורה) יוצאים י"ח ה"בחומר ובלבנים"²² דגלוות מצרים ע"י לימוד התורה, "בחומר דא קל וחומר"²³ וכו'], ע"י הביטול ד"זונפשי בעפר לכל תהיה"²⁴, כפי שאומרים בני ישראל ג' פעמיים ביום בסיוםה של תפילת העמידה.

שיחת ש"פ אמור תשמ"ח

(19) בראשית ג, ט.

(20) שיחות שנה זו: ש"פ בא (דברי מישיח תשמ"ח ח"ב ע' 391; ס"ע 407); ש"פ בשלח (שם ע' 423). ד"ה זה יתנו שנה זו (שם ח"ג ע' 8). וש"ג. וראה גם לקו"ש ח"ב ע' 384.

(21) ר"פ שמות.

(22) שמות א, יד.

(23) חז"ג קנג, א (ברע"מ).

(24) חפלת "אלקי נצור" (ברכות יז, א).

(24) הנחה בלתי מוגה – דברי מישיח ס"ט.

שכה

ובפשטות: כל אחד צריך לדעת ש"מה' מצudi גבר כוננו", שבכל מקום שהולך ופוגש עוד יהודי הרי זה בהשגהה עליונה², והכוונה בזה היא – שיפעל עניין בהפצת התורה והיהדות (אע"פ שהוא חושב שהוא פגש את השני עבור עניין אחר).

ויתירה מזו: יתכן שתכליית ירידת נשמוּתוּ היהתה בשביל לעזר ליהודי השני! כדיוע מה שאמר הבуш"³ שנשמה של היהודי יורדת לעולם וח"י שבעים-שמונים שנה אר ורക לעשות טובה ליהודי בגשמיות או ברוחניות! והוא אמר זאת זה לצדיק נסתיר⁴, שקיים תורה ומצוות (הניח תפילין וכו') ממש כל חייו, ואעפ"כ... יתכן שטעם ירידת נשמוּתוּ היהי' בכספי לעשות טובה ליהודי!

ועד"ז מובן שבאם הוא חי מאה ועשרים שנה, יתכן שמלוי הבט על כל מעשיו הטובים ממש מאה ותשע עשרה השנים פחות יום אחד ממאה ועשרים שנה, עד גם (כל ה)מאה ועשרים שנה – היה זה בכספי לעשות טובה ליהודי!

(1) תהילים לו, כג.

(2) ראה כשות (הוצאת קה"ת) הוספות ס"ג (סח, ב). וש"ג.

(3) "היום יום" ה איר. אג"ק שבהערה הבאה.

(4) ראה אגורות-קדוש אדמור מהורי"ץ ח"ג ע' רצה.

ומזה מובן, דנוסף לזה שיהודי צריך להפיץ תורה ויהודות ליהודים אלו שאתם הוא פוגש בלاؤ הכה (מצד זה ש"מה' מצעדיו כבר כוננו"), עליו להשתדל גם לחפש יהודים שיכל להשפיע עליהם, ועוד ליהודים שיש לו רק את האפשרות להגיע אליהם – שגם את זה צריך לנצל במלואו, כי תכנן שנשנתו ירדה למטה כדי לעזר ליהודי זה!

משיחת ש"פ מקץ תשמ"ט⁵

(5) הנחה בלתי מוגה – דברי משיח ח"ב ע' 176.

שכו

ובהגיע ספירת העומר, מיתוסף החידוש – שמברכים מה חדש בכל יום מספירת העומר. דاع"פ שבירכו בפעם הראשונה בעת ספירת העומר מיד ביציאה מצרים, מיד אחרי יום הראשון של פסח – הנה בהגיע היום השני, מברכים שוב ברכה על ספירת העומר, וכך בכל יום מוסיפים שוב ברכה חדשה.

ואחד מהביאורים בזה הוא, דاع"פ שנדרמה (כשאין מתבוננים בזה) שזוהו אותו עניין, אלא שנמשך עוד يوم ועוד יום, הנה כאשר מדובר יהודי ויהודות – נתן הקב"ה חכמה בין וודעת בכל אחד מישראל ובכל בני ישראל, האנשים והנשים, והם מהנכים כך גם את הטף, שוגם הילדים יידעו וייבינו, שההגיע יום נוסף – אין זה רק שנמשך מה שכבר החל ושבבר עשו يوم אחד או שני ימים, אלא מאוחר יותר "עם חכם ונבון"¹ – עליהם לנצל את החכמה לעניין עיקרי: שכאשר מיתוסף עוד יום בחיים – מיתוסף עוד עניין בחיים!

ובפרט שיום זה הוא גם הכנה לחיות של הימים והשבועותшибאו לאחרי זה, עד שבאים לשליימות דחיי האדם – "יהיו ימי מאה ועשרים שנה"², שהקב"ה מברך באריכות ימים ושנים טובות עד מאה ועשרים שנה. ולא סתם שיישנן מאה ועשרים שנה, אלא הוא נשות שנים "חיות", מלאות בחיות באופן כללי, והעיקר – בחיות אמיתי, הקשורה עם "תורת חיים", המבוארת ומראה את הדרך כיצד עושים את החיים שהיו חיים אונשיים אמיתיים ("אין אמת' ער מענטשלעכער לעבן"), עי"ז שהם נעשים חיי יהדות אמיתיים, שככל יום וכל הימים מתמלאים בעניין יהדות, ובמעשים ודיבורים ומחשבות הקשורים עם יהדות.

משיחת כ"ג איר תשמ"ט³

(1) ואתחנן ד, ג.

(2) בראשית ו, ג.

(3) הנחה בלתי מוגה – דברי משיח ח"ד ע' 90.

שכז

ויש לקשר עניין הנ"ל ("עולה מלאי" – "מחיל אל חיל") עם המספר בהמשך הפרשה אודות עבודה הלויים – "לגיון של מלך"¹:

עניין זה מתייחס תיכף כשןולד, "למוד אותו השבט להיות נמנה מן הבטן"² (ואע"פ שנמנו בפועל רק "מבנה חדש ומעלה"³ – הרי זה מפני הספק, כי אז נתרבר ש"יצא מכלל נפלים"⁴), ואח"כ עולה בעילוי אחר עילוי, עד ל"בן חמיש ועשרים שנה"⁵ שאז "בא ללימוד הלוות עבודה" (פרק"י), ועד שmagiu ל"בן שלושים שנה"⁶ שאז מתייחס לעובד בפועל, ובזה גופא – "מחיל אל חיל", עד לתכילת השלימות "בן חמישים שנה"⁷, והלוך והוסיף ואור.

עד"ז הוא גם בעבודה הרוחנית של כאו"א מישראל. ובהקדמה – שככל ענייני התורה, מלשונו הוראה⁸, צריכים להיות ושנים בכאו"א מישראל, ובפרט בזמן המיחוד שקוראים ולומדים עניין זה בתורה, פרשת השבע [ועפ"ז מובן האופן שבו צריכים "להיות" עם הפרשה (כפתגם הידוע), כשהלומדים זאת בשיעורי חת"ת]. ולכארה, מהי הנסיבות ד"קח את הלויים גו" לכאו"א מישראל, גם אלה שאינם משפט לוי?!

והביאור בזה – כמ"ש הרמב"ם¹⁰ ד"לא שבט לוי בלבד אלא כל איש ואיש וכו", שאז שייכים בעבודתו כל פרטי העניים שבעבודת הלויים; והרי תיכף כשןולד הוא מ"מלך כהנים וגוי קדוש"¹¹ (ובמדרש¹² איתא "כהנים גדולים"), ואח"כ עולה בעבודתו ב"בהעלותך את הנרות", ומדליק את המנורה – "נר הו" נשמת אדם", כמסופר בהתחלה הפרשה (כג"ל).

ובזה גופא "עולה (מלאי)" – עליי "מחיל אל חיל", מ"בן שלושים שנה" עד ל"בן חמישים שנה", והחמש שנים שלפני זה, והעבודה אחרי חמישים וכו' – שככל

(1) פרשי"ב במדבר א, מט.

(2) פרשי"ב שם ג, טו.

(3) במדבר שם.

(4) פרשתנו ח, כד.

(5) במדבר ז, ג.

(6) פרשי"ב עה"פ שבהערה 41.

(7) פרשתנו שם, כה.

(8) ראה רד"ק לתהילים יט, ח. ס' השרשים שלו ערך ירה. גו"א ר"פ בראשית (בשם הרד"ק). וראה זה ג' נג, ב.

(9) "היום יום" ב חזון.

(10) היל' שמיטה ויובל פ"ג היג.

(11) יתרו יט, ו.

(12) אגדת בראשית פ"ט [פ]. בעה"ט עה"פ.

דרגות אלו ישנן בעבודת האדם, אפילו של מישחו שהוא צער או מבוגר מ"בנ' חמישים", כי יש לו פועלות הקשורות עם השלים של חמישים שנה, וכיו"ב.

והלך והוסיף בעבודתו, בארכיות ימים ושנים טובות, "אם בגבורות שמוניהם שנה"¹³, ועד לתכלית השלים – "זהיו ימי מאה ועשרים שנה"¹⁴, וגם למעלה מאה ועשרים שנה, מתוך בריאות הנכונה, בריאות הגוף ביחיד עם בריאות הנשמה, שלימות ברמ"ח איכרים ושב"ה גידים, להיות שיש אצלו שלימות דרמ"ח מצות עשה ושב"ה מצות ל"ת (שכנגדן הם רמ"ח האיכרים ושב"ה הגידים¹⁵).

ואין זה פלא כל כך (אריכות ימים יותר מק"כ שנה), כי כבר הי' לעולמים בטבע העולם לפני המבול, שהאריכו ימים הרבה ביותר מק"כ שנה, כמפורט בקרא¹⁶, ומשמע מפשטות הכתובים [ואהעפ' שישנם מפרשים¹⁷] הלומדים שארכיות ימים הייתה רק אצל אלו שפרטת התורה, הרי מזה שרש"י לא פירש בזה כלום – משמע שכן הי' הסדר בבני אדם ע"פ טبع לפני המבול, וזה שהتورה שפרטת את מספר השנים של אנשים מסוימים בלבד – הוא בכלל שזה נוגע לשאלת הדורות עד נח, ועד אברהם וכו']. וגם בזמננו זה נזכר בכמה אילנות שקיים כבר אלף שנים¹⁸ (ויש אמורים – שגם בעלי חיים ישנים מינים שה חיים יותר מק"כ שנה), ועאכו"כ בוגר מין המדבר, ובפרט בני ישראל (והרי "כימי העז ימי עמי"¹⁹), שבשבילם נברא כל העולם²⁰,

– וענין זה שייך במיוחד לעבודת הכהן, נראה בחיי אהרון כהן גדול, שהי' קכ"ג שנה²¹ [ולהעיר גם מהרמזים במספר קכ"ג – הקשור עם שם אדני כו/], כמבואר במ"א²²], וכמו כן נ麝 בעבודת כל א' ישראל, "מלכת כהנים" –

שכל א' ישראל מתברך בארכיות ימים ושנים טובות ובריאות, מתוך שמחה וטוב לבב. וגם אלו שהאריכו ימים כבר, והם בני קי"ט או ק"כ שנה וכיו"ב,

(13) תהילים ז, ז.

(14) בראשית ו, ג. ראה תוס' הדר זקנים וחזקוניעה"פ.

(15) ראה תקו"ז תיל (עד, סע"ג). זה"א קע, ב. תניה רפכ"ג.

(16) בראשית ה, ג ואילך.

(17) ראה מושג ח"ב פמ"ז. הובא ברמב"ן בראשית שם, ד.

(18) ראה גם שיחות: יוזד שבט תשמ"ב (התועדיות ח"ב ע' 785): ליל שמחת תשמ"ז (שיחות קודש ח"א ס"ע 139 ואילך; התועדיות ח"א ס"ע 8-8 (337)). ועוד.

(19) ישע"י סה, כב.

(20) תנומה (באבער) ר"פ בראשית פ"י ג' ויה. לך טוב (פס"ז), רשי"ו רםב"ן ר"פ בראשית. ראה ויק"ר פל"ו, ד.

(21) מסעי לג, לט.

(22) ראה ע"ח שער (לח) לאה ורחל פ"ז.

ממשייכים כן באופן ד"ילכו מהיל אל חיל" – מתוך שמחה ושלימות, עד שבאים, בלי הפסק כלל, לחיים נצחים בגאות האמיתית והשלימה.

[ולהעיר, דאף שחיה כל אדם צריכים להיות נכללים בחיה אדם הראשון²³, והוא חי רק תתק"ל שנה²⁴ (בנוגע למתושלח שחיה תתקס"ט שנה²⁵, יש לומר ע"פ הפירוש²⁶ שבאמת הרי גם אדם הראשון חי צרייך לחיות אלף שנה, ורק שניתן שבעים שנה לדוד מלכא משיחא) – הרי לעתיד לבוא יהיו הסדר כמו בתקילת הבריאה (לפני החטא, שלולי החטא הי' אדם הראשון חי חיים נצחים), ואדרבה – לעתיד לבוא יהיו אלה תולדות פרץ²⁷, תולדות מלא²⁸ (לאחר שייצא ממנו דוד – "וישי הוליד את דוד"²⁹, דוד מלכא משיחא), שלמעלה מתולדות מלא²⁸ ד"לה תולדות השמים והארץ בהבראם³⁰].

שיחות ש"פ בהעולותך תשמ"ט³¹

(23) ראה אגה"ק ס"ז (קיא, ב).

(24) בראשית שם, ה.

(25) שם, כז.

(26) במדבר פ"ד, יב. זה"א נה, טע"א-ב. כסח, א.

(27) רות ד, ית.

(28) ראה ב"ר פ"יב, ו. שמור פ"ל, ג.

(29) רות שם, כב.

(30) בראשית ב, ד.

(31) הנחה בלתי מוגה – דברי משיח ח"ד ע' 266.

שבח

ובפרט שהקב"ה בירכם, וمبرכם הלאה, בארכיות ימים ושנים טובות, עד מאה ועשרים שנה¹, וכפי שרואים גם שישנים כאלו שהקב"ה בירכם ביוטר ממאה ועשרים שנה.

ושהקב"ה יברך כ"א מכם, ואת כולכם ייחדו, שכ"א מכם יגיע ("זאל דערגריין") למלعلا ממאה ועשרים שנה, וגם לאחר מכן יזכה לברכותיו של הקב"ה למשך עוד יותר שנים בריאות שמחות ומוארות.

שיחות יום ו' דחנוכה תש"נ²

(1) ראה תוס' הדר זקנים וחוקוני בראשית ו, ג.

(2) הנחה בלתי מוגה – דברי משיח ח"ב ע' 105.

שכט

יש לעורר אודות ענין שהזמנן גרמא, כאמור שמשבת זו מתרברך يوم הט"ז בחודש – חמישה עשר באב, שעלייו אמרו חז"ל "מכאן ואילך דמוסיף יוסף" – "מחמישה עשר באב ואילך (שהוא הימים מתקרים ולהלילות מתארכים) דמוסיף לילות על הימים לעסוק בתורה יוסף חיים על חייו"⁹³. ולכל בראש – אריכות ימים ושנים פשוטם.

ואפלו אם האריך ימים עד למאה ועשרים שנה⁹⁴, הרי הוא "מוסיף חיים על חייו" עוד שנים רבות, ועוד ל"כימי העז ימי עמי"⁹⁵, וכמו שמצוינו אצל יצחק אבינו, שהוא א' מהאבות, ובזה גופא – המיוحد והעיקר שבhem⁹⁶, שח' ק"פ שנה⁹⁷ [וכך hei צרייך להיות אצל כל האבות (ועל ידם – אצל כל בני ישראל), אלא שאצל אברהם מפני סיבה (כדי שלא יראה הנהוגה עשו) חסרו כמה (חמש) שנים⁹⁸, וכן יעקב אמר "מעט ורעים היו ימי שני חיי ולא השיגו את ימי שני חיי אבותי גו"⁹⁹, היינו שגם הוא hei צרייך להגיע לשנים של אבותיו].

ועד לשלים הכה נעלית – אריכות ימים של חיים נצחים, שהיו בימות המשיח תיכף ומיד ממש, ובכל שום הפסק ביןתיים, נשמות באותם גופים דעתה וחאים חיים נצחים.

(93) פרשי"ד"ה מכאן ואילך – תענית שם.

(94) ראה Tos' הדר זקנים וחוקוני בראשית ו, ג.

(95) ישעי' סה, כב.

(96) ראה שבת פט, ב.

(97) וישלח לה, כח.

(98) תנומא יצא ד. פרשי"תולדות כה, ל.

(99) ויגש מז, ט.

(2) הנחה בלתי מוגה – דברי משיח ח"ה ע' 64.

שיהת ש"פ ואתחנן תש"נ¹⁰⁰

**ספר זה נדפס לובזות
כל המתעסקים והמפייעים
בעריבת וחדפסת ספר זה**

מרתנה לב"ק אדרמו"ר מלך המשיח שליט"א לכבוד י"א ניסן, מאה ועשרים שנה!

אברהם חיים בן רודה בת ציון

אברהם ישעיה' בן סלוה

אהרן בן דלייה

ישראל בן שרה

מאיר משה הלוּי בן חי' דרייזל מערקא

מאיר שלמה בן חווה

מנחם מענדל בן חנה חי' פרידה דבורה

מנחם מענדל שלמה בן רחל

מרדי שמואל בין חי'

סימון בן חי' צבי'

שיכון

יה"ר שיזכו להוספה בפועלות לנחת רוח כ"ק אדרמו"ר מלך המשיח שליט"א
 ולזיווינו התגלותו המיידית תيقפ ומיד ממש

יהי אדוננו מורה זרבנו מלך המשיח לעולם ועד

ספר זה נרפס לזכות

יהודיה ליב בן רבקה שיחי
שמעאל בן רבקה שיחי
חי' מושקא מסעודה בת רבקה שתחי'
חנה לאה אלה בת רבקה שתחי'
שניאור ולמן בן רבקה שיחי
חי' מושקא בת רחל שתחי'
מנחם מענדל בן סופה שתחי'
יוסף יצחק בן חי' מושקא שיחי'
חנה בת חי' מושקא שתחי'
אלל בת חי' מושקא שתחי'
אריה ליב בן חי' מושקא שיחי'
משי מלכה בת חי' מושקא שתחי'
אברהם חיים בן חי' מושקא שיחי'
אסטר הדרה בת רחל שתחי'
מנחם מענדל מרדכי בן מרים שיחי'
שניאור ולמן יוסף שלום בן אסתר הדרה שיחי'
אלה קוקה בת אסתר הדרה שתחי'
לי' בן אסתר הדרה שיחי'
דבורה לאה בת רחל שתחי'
חימס בצלאל בן אסתר שיחי'
רפאל מענדל אשר בן דבורה לאה שיחי'
בניין שלמה בן דבורה לאה שיחי'
גולדה ברכה בת דבורה לאה שתחי'
שיילו יוכבד בת דבורה לאה שתחי'
חי' מושקא בת דבורה לאה שתחי'
משה בן רחל שיחי'
יפה בת תניא שתחי'
חי' מושקא בת יפה שתחי'
איידל ליבא בת יפה שתחי'
ישראל נצה בן רחל שיחי'
חי' מושקא בת דבורה לאה שתחי'
מנחם מענדל בן חי' מושקא שיחי'
אפרים זאב בן חי' מושקא שיחי'
שיינא ברכה בת רחל שתחי'

ר' רחמים בן חנה ציונה שיחי'
מרת רחל בת איילה שתחי'
מנחם מענדל שלמה בן רחל שיחי'
חי' מוסיא בת ברכה שתחי'
שלום דובער בן חי' מוסיא שיחי'
דבורה לאה בת חי' מוסיא שתחי'
שיינא בת חי' מוסיא שתחי'
מנוחה בה היה מוסיא
שניאור ולמן בן חי' מוסיא שיחי'
רינה איליה בת חי' מוסיא שתחי'
חיים הלל בן רחל שיחי'
מנחם מענדל בן צפירה חנה לבנה שיחי'
יוקף צמח בן צפירה חנה לבנה שיחי'
ישראל גבריאל נח בן צפירה חנה לבנה שיחי'
חי' שרה בת צפירה חנה לבנה שיחי'
שלמה ניסן בן צפירה חנה לבנה שיחי'
בתיה עיזה בת צפירה חנה לבנה שיחי'
שטערנא שרה בת רחל שתחי'
מנחם מענדל בן יוכבד שיחי'
שמעאל יוסף יצחק בן שטערנא שרה שיחי'
משה דור בן שטערנא שרה שיחי'
אברהם אלכסנדר בן שטערנא שרה שיחי'
ישראל אליהו בן שטערנא שרה
חיאל מיכל בן שטערנא שרה שיחי'
שניאור ולמן בן רחל שיחי'
שטערנא שרה בת רווה שתחי'
חי' מושקא בת שטערנא שרה שתחי'
מנחם מענדל בן שטערנא שרה שתחי'
ביילא איליה בת שטערנא שרה שתחי'
לי' יצחק בן שטערנא שרה שתחי'
יהודיה אריה ליב בן שטערנא שרה שיחי'
שיינDEL כמונה בת שטערנא שרה שתחי'
רבקה בת רחל שתחי'
פנחס מנחם מענדל בן לבנה שיחי'
דובער יעקב בן רבקה שיחי'
יוסף יצחק פרדו'ן בן רבקה שיחי'

ידי אהוננו מורנו ורבנו מלך המשיח לעולם ועד

**ספר זה נדפס לזכות
ב"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א
לרגל מאה ועשרים שנה**

♦ ♦ ♦

לע"נ

הו"ח אי"ג נ"ג עוסק בצ"ץ כו'
ר' אלעזר קלמן בן ר' אהרן ע"ה
NELB"U חמישה עשר בשבט תשע"ח
טייפנברון

ולזכות תבלחת"א זונתו מרת חנה בת פיינא ריבא שתחיי

♦

ולזבות

אלעזר קלמן בן ברכה	יוסף יצחק בן שיינא מושקא	אלימלך בן חנה
שטערנא שרה בת ברכה	קריניא בת העניא רבקה	שיינא מושקא בת חיענא
מנחם מענדל בן שיינא מושקא	מנחם מענדל בן קריניא	חיענא בת שיינא מושקא
חי' מושקא בת אסתר עלייה	אסתר מאטיל בת קריניא	שלום הובער בן ריזול רבקה
אלעזר קלמן בן חי' מושקא	חיענא בת קריניא	מאיר אליעזר בן חיענא
שטערנא שרה בת שיינא מושקא	אלעזר קלמן בן קריניא	צבי ליבא בת חיענא
חיסם בן איידליה	ברכה בת שיינא מושקא	דבורה לאה בת חיענא
חי' לובא בת שטערנא שרה	שניאור ולמן בן ראשא רחל	אהרן בן חיענא
דבורה לאה בת שטערנא שרה	נסן אייזיק בן ברכה	טשעניא בת חיענא
פיינא רבקה בת שיינא מושקא	מנחם מענדל בן ברכה	אפרים בן חיענא
אייזיק גרשון בן שיינא באשא	מאיר בן ברכה	שטערנא שרה בת חיענא
דוואשא בת פיינא רבקה	רבקה בת ברכה	יהודית בת חיענא

שיהיו

טייפנברון

להצלחה רבה בכל ענייניהם בג"ר ובמלחו שליחותם לזריזו
ההתגלות ב"ק אד"ש מה"מ לעוני כל תיבפ' ומ"ד ממ"ש, נאו!

ספר זה נרפס לזכות
ב"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א
לרגל מאה ועשרים שנה

♦ ♦ ♦

לע"נ

מרת שרה טובה בת יבלחט"א ר' שבתי שיחי

הוקדש ע"י
ולזכות בני משפחתה
בעלה ר' דזבער שי'
בנה ר' מרדכי יוסף שי'
וונגהו מרת היהת
וילדיהם:
מתהיהו אריה ליב,
 יצחק אלחנן,
מאריਆה מרימ,
שרה טובה,
חויה יהודית,
שניאור זלמן יהושע,
לאה
שיחיו
לייט

♦ ♦ ♦

ידי אדוננו מורה ורבנו מלך המשיח לעולם ועד

ספר זה נדפס לזכות
ב"ק אדרמו"ר מלך המשיח שליט"א
לרגל מאה ועשרים שנה

♦ ♦ ♦

לע"נ הרה"ח ר' שמעון בהריה"ח ר' רחמים ע"ה
נלב"ע ה' אייר ה'תשס"ד

והקיצו ורנו שוכני עפר, והוא בתוכם תיכף ומיד ממש
בהתגלות של ב"ק אדרמו"ר מלך המשיח שליט"א

МОКДШ ע"י יוצאי חלצין שיחוי

♦ ♦ ♦

לע"נ הרה"ח ר' ברוך שלום בן ר' משה ע"ה
נלב"ע ט' טבת ה'תשע"ה

והקיצו ורנו שוכני עפר, והוא בתוכם תיכף ומיד ממש
בהתגלות של ב"ק אדרמו"ר מלך המשיח שליט"א

נדפס ע"י בני משפחתו שיחוי

♦ ♦ ♦

לע"נ
ר' משה בן ר' שלום ע"ה
נלב"ע כ"ג אייר ה'תשנ"ב

וונגה מרתה איליה בת ר' שלמה ע"ה
נפטרה ביום ב' דראש השנה ה'תשע"ב
והקיצו ורנו שוכני עפר, והם בתוכם תיכף ומיד ממש
בהתגלות של ב"ק אדרמו"ר מלך המשיח שליט"א

נדפס ע"י יוצאי חלציהם שיחוי

♦ ♦ ♦

לע"נ מרתה חנה ציונה בהריה"ג ר' שלמה שו"ב ז"ל
נפ' ו' אייר ה'תשס"ה

והקיצו ורנו שוכני עפר, והוא בתוכם תיכף ומיד ממש
בהתגלות של ב"ק אדרמו"ר מלך המשיח שליט"א

МОКДШ ע"י יוצאי חלציה שיחוי

♦

ידי אדוֹנָנוּ מָוְרָנוּ וּרְבָנוּ מֶלֶךְ הַמָּשִׁיחַ לְעוֹלָם וְעַד

ספר זה נדפס
לזכות
ב"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א
לרגל מאה ועשרים שנה

♦ ♦ ♦

לע"נ

מרת רינה ע"ה בת ר' אברהם מרדכי
NELB"U יומ ש"ק, זאת חנוכה, ב' טבת ה'תש"ג
והקיצו ורנו שוכני עפר, והוא בתוכם תיקף ומיד ממש
בהתגלות של ב"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

♦ ♦ ♦

לע"נ

ר' מנחם ב"ר מרדכי ע"ה
NELB"U ט"ז איר ה'תשס"ט

והקיצו ורנו שוכני עפר, והוא בתוכם תיקף ומיד ממש
בהתגלות של ב"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

♦ ♦ ♦

לע"נ

ר' ישראל פיזול ע"ה ב"ר אריה לייב הכהן
NELB"U ח"י כסלו ה'תש"ע

והקיצו ורנו שוכני עפר, והוא בתוכם תיקף ומיד ממש
בהתגלות של ב"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

נדפס ע"י משפחתו שוחיו

♦

ידי אוזננו מורנו ורבנו מלך המשיח לעולם ועד

**לזכות ב"ק אדמור' מלך המשיח שליט"א
הוקדש לרגל מאה ועשרים שנה**

♦ ♦ ♦

לו"נ

הרה"ח הרה"ת ר' צבי הירש בן הרה"ח ר' בן ציון
נלב"ע ז"ך אלול ה'תש"ט

מרת רבקה בת הרה"ח ר' צבי
נלב"ע כ"ט תמוז ה'תשס"ב

שפְּרִיצָעַר

הרה"ח הרה"ת ר' יקותיאל דוב בן הרה"ח הרה"ת ר' שניואר זלמן
נלב"ע י"ג ניסן ה'תשמ"ח

מרת בת שבע בת הרה"ח ר' יהיאל
נלב"ע ז' תמוז ה'תשע"ד

קלמנזון

והקיצו ורנו שכני עפר, והם בתוכם תיקפ' ומיד ממש
בהתגלות של ב"ק אדמור' מלך המשיח שליט"א

♦

ולזכות – יבלחט"א –

הרה"ח הרב ירחמיאל שי' זונתו מ' חנה תה"י
וב"ב היה מושקא ובעה הרה"ת ר' מנחם קלמנזון וננס שענדל.
דבורה לאה ובעה הרה"ת ר' אריה לייב פיעזונער.
שיינא, מנחם מענדל, חוה רבקה, דוד, שיינדל גיטל,
מנוחה סימה, צבי הירש, יקותיאל דובער שיחיו

בעיליגאו

שלוחי ב"ק אדמור' מלך המשיח שליט"א בם. פאולו – ברזיל
להצלחה רבה ומופלגה בעבודת השילוחות
לנח"ר ב"ק אדמור' מלך המשיח שליט"א
יחי אדווננו מורנו ורבנו מלך המשיח לעולם ועד

נתרכז ע"י הרה"ת ר' שמואל זונתו מרת שטערנא שרה שיחיו
שפְּרִיצָעַר

לזוכה
ב"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א
לרגל מאה ועשרים שנה להולדתו
לאורך ימים ושנים טובות

יה"ר שיראה הרבה נחת
משלוּחוֹן, חסידיו, ובכל ישראל
ויגאלנו ויזליךנו קוממיות לארצנו
וישמיענו תורה חדשה מפי
בגאולה האמיתת והשלימה
תיבפ' ומיד ממ"ש
ומתוך שמחה וטوب לבב

ידי אדוֹננו מורהנו מלך המשיח לעולם ועד

